

กระบวนการสื่อสารของบุคลากรในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม
ในสภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย
ภายหลังการปรับระบบขององค์กร
ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

วิดนุ ราชพลพิจารณาณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2548

ISBN 974 – 9746 – 59 – 7

**COMMUNICATION PROCEDURE IN THE EPISCOPAL COMMISSION
FOR SOCIAL COMMUNICATIONS OF THE CATHOLIC BISHOP'S
CONFERENCE OF THAILAND AFTER THE ORGANIZATIONAL
RESTRUCTURE AMIDST GLOBALIZATION CURRENTS**

VIDANU RAJAPOLPIJARN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for The Degree of Master Arts

Department of Business Communication Arts

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2005

ISBN 974 – 9746 – 59 – 7

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ และการสนับสนุนจาก ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุดบรรทัด อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อชี้แนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ซึ่งกินเวลายาวนานกว่า 3 ปี รวมถึงความเมตตา ปรานี อุดหนุน และดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ กรรมการวิทยานิพนธ์ ทุกท่าน ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำ ร่วมพิจารณางานวิจัยและให้วิสัยทัศน์ที่เป็นประโยชน์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ค.พ.เฉลิมฯ ชิสเตอร์กฤษดาฯ บราเดอร์ทินรัตน์ฯ ค.พ. วรยุทธฯ ค.พ.พงศ์เทพฯ ค.พ.ทิวาฯ ค.พ.ไพศาลฯ และบาทหลวง ภราดา ชิสเตอร์และเจ้าหน้าที่ ทุกท่านทั้งในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และในองค์กรสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ที่ได้ให้การสนับสนุน ผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูล และขอขอบคุณ ค.พ.ประยุทธฯ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการ เข้าไปหาข้อมูล ณ วิทยาลัยแสงธรรม และ ค.พ.ประสานฯ ค.พ.วิวัฒน์ฯ ค.พ.ชุมพาฯ ค.พ.วรวิทย์ฯ และ ค.พ. อีกหลายท่าน ที่ช่วยอธิบายในเรื่องของพระศาสนจักรคาทอลิก และได้ให้ความช่วยเหลือ ในเรื่องอื่น ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ หัวหน้าศูนย์ หัวหน้าส่วน พี่น้องและผองเพื่อนที่ บมจ. TOT ที่คอยให้กำลังใจ และให้ความแรงเชียร์ แก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณ เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ร่วมรุ่น มธบ. ทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นัท โก๋ ปนัดดา น้องหยา ณัฐ พีบี แก้ว และคุณนก ที่คอยช่วยเหลือ รับรู้รับฟังถึงความยากลำบากในการจัดทำกว่าจะเป็น วิทยานิพนธ์เล่มนี้ รวมถึงหัวข้อในเล่มก่อน ๆ ที่ล้มเลิกไป อีกกว่า 3 เรื่อง ด้วยความอดทน ขอบคุณ สำหรับความจริงใจที่มีให้เพื่อน และน้องคนนี้เสมอมา

ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ ที่ออกทุนการศึกษา จนทำให้เกิดการศึกษา มารธอนในครั้งนี้ และพี่สาวที่เป็นกำลังใจอยู่ห่าง ๆ และให้อาศัยคิดรอกลับบ้านด้วยหลังจากเลิกเรียน ในเวลาค่ำคืนเสมอ ๆ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกล่าวสรรเสริญ โมทนาคุณ พระจิตเจ้าที่ทรงประทานแสงสว่าง สติปัญญา มาให้ และแม่พระที่ช่วยคลายผู้เกี่ยวข้องทุกท่านได้เห็นความสำคัญ จนทำให้งานชิ้นนี้ลุล่วงไป ในที่สุด และทั้งนี้หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีข้อความใดขาดตกบกพร่องประการใด ผู้วิจัย ขอน้อมรับ ไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. ปัญหาคำวิจัย.....	9
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
4. ขอบเขตของการวิจัยการศึกษา.....	9
5. นิยามศัพท์.....	10
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร.....	15
2. แนวคิดการปกครองของพระศาสนจักร โรมันคาทอลิก.....	22
3. แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม.....	30
4. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ.....	35
5. แนวคิดเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสาร.....	40
6. ทฤษฎีผู้เฝ้าประตู.....	41
7. ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร.....	50
8. แนวคิดเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อใหม่.....	51
9. แนวคิดเรื่องสังคมสารสนเทศและแนวคิดโลกาภิวัตน์.....	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
10. แนวความคิดเรื่องพระศาสนจักรคาทอลิกกับสื่อมวลชน.....	57
11. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	62
1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย.....	62
2. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
6. การนำเสนอข้อมูล.....	68
4 ผลการวิจัย.....	70
ส่วนที่ 1 การใช้สื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างไรบ้าง ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์.....	70
ส่วนที่ 2 สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาทีกัน มีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ อย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์.....	124
ส่วนที่ 3 การนำสื่อใหม่มาใช้ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับสภาพระสังฆราช คาทอลิกฯ มีกระบวนการการสื่อสารเป็นอย่างไร ท่ามกลางกระแส โลกาภิวัตน์ และมีผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างไร.....	130
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	140
1. สรุปผลการวิจัย.....	140
2. อภิปรายผล.....	150
3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการศึกษาเรื่องนี้.....	163
4. ข้อเสนอแนะเพื่อองค์กร.....	164

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	166
ภาคผนวก.....	173
แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะลึก.....	174
แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย.....	175
ตัวอย่างแบบบันทึกภาคสนาม.....	177
Coding Sheet เรื่องการเปลี่ยนแปลง.....	180
Coding Sheet เรื่องการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ภายหลังการปรับ ระบบองค์กร.....	181
ตัวอย่างภาพจากหน้าปก หนังสือพิมพ์ข่าวสารคาทอลิกรายสัปดาห์ “อุดมสาร”.....	182
ตัวอย่างภาพจากหน้าปก นิตยสารคาทอลิกรายเดือน “อุดมสานต์”.....	183
ตัวอย่างภาพจากหน้าเว็บไซต์ Udomsarn.com ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2548....	184
ตัวอย่างภาพจากหน้าเว็บไซต์ Issara.com ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2548.....	185
การสังคายนาวาดิกันที่ 2 กับการปรับปรุงพระศาสนจักรใหม่.....	187
ทิศทางงานอภิบาล ค.ศ. 2000.....	191
ประวัติผู้เขียน.....	192

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การนำผลการวิจัยที่พบมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังการปรับโครงสร้างองค์กร.....	82
2	ความถี่ของจำนวนข่าวที่ได้ลงในหนังสือพิมพ์อุตสาหกรรม ของเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2547 จำนวน 14 ฉบับ.....	93
3	ลำดับความเป็นมา ในการนำสื่อใหม่มาใช้ในองค์กร สื่อมวลชนคาทอลิก.....	102
4	การเปลี่ยนแปลงด้าน มิติ โครงสร้าง หน้าที่.....	142
5	การเปลี่ยนแปลง ในมิติ เรื่อง การนำสื่อใหม่มาใช้ในองค์กร.....	143
6	การเปลี่ยนแปลง ในมิติ เรื่อง รูปแบบการสื่อสารต่อประเด็นข่าวใหญ่.....	144
7	การเปลี่ยนแปลง ใน มิติ เรื่อง การนำระบบบริหารเชิงธุรกิจมาใช้ในองค์กร.....	145
8	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยประจำตัวกับระดับความเร็วในการยอมรับสื่อใหม่ของคริสตชนในช่วงวัยต่าง ซึ่งในที่นี้จำแนกกลุ่มคริสตชนผู้ให้สัมภาษณ์ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ วัยรุ่น วัยกลางคน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อความชัดเจนในการอภิปรายผล.....	153

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนผังระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999).....	7
2	แบบจำลองการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของ Katz และคณะ.....	37
3	แบบจำลองของเรย์เบิร์น และ พาล์มกรีน แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการบริโภคสื่อ.....	38
4	แบบจำลองนายทวารข่าวสารของไวท์.....	42
5	กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework).....	69
6	แผนผังระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ค.ศ. 1999.....	72
7	แผนผังระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย 2004 (พ.ศ. 2547).....	81
8	แผนผังโครงสร้าง องค์กรของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย.....	84
9	ตัวอย่างภาพหนังสือ.....	117
10	ตัวอย่าง CD เพลง.....	119
11	รายการสินค้า.....	120
12	สินค้าประเภท เทป ซีดี และ วีซีดี.....	121
13	กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับทางกับ วาดิกัน.....	124
14	กระบวนการสื่อสารระหว่างบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิก และบุคลากร ในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และการนำสื่อใหม่มาใช้ เพื่อช่วยในการสื่อสาร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์.....	130
15	กระบวนการสื่อสารในการส่ง-รับข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับบุคลากร ในหน่วยงานของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ด้วยกัน และการนำสื่อใหม่มาใช้ เพื่อช่วยในการสื่อสาร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์.....	131
16	แสดงการสรุปกระบวนการสื่อสารในพระศาสนจักร ท่ามกลางกระแส โลกาภิวัตน์.....	146

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
17	แสดงถึงสรุปผลกระทบในการรับนวัตกรรมสื่อใหม่ เพื่อใช้ในการสื่อสารของ สื่อมวลชนคาทอลิกฯและสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ.....	151
18	แสดงองค์ประกอบการใช้ประโยชน์ของการได้รับความพึงพอใจของคริสตชน ต่อการรับข่าวสาร.....	155

DPU

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการสื่อสารของบุคลากรในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม
ในสภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ภายหลัง
การปรับระบบขององค์กรท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ชื่อนักศึกษา วิคณุ ราชพลพิจารณ์

อาจารย์ที่ปรึกษาศาสตราจารย์ สุภัญญา สุขบรรทัด

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ (ธุรกิจ)

ปีการศึกษา 2547

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “กระบวนการสื่อสารของบุคลากรในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคมในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ภายหลังการปรับระบบขององค์กร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) บุคลากรในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และ ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะลึก (Focus Group Interview) คริสตชนที่เป็นสมาชิก ผู้รับข่าวสาร หนังสือพิมพ์อุดมสาร และนิตยสารอุดมสานต์ และใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลหนังสือพิมพ์อุดมสาร และนิตยสารอุดมสานต์ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า

1. สื่อมวลชนคาทอลิก มีการเปลี่ยนแปลงนำสื่อใหม่มาใช้ โดยแบ่งออกเป็น 4 มิติ คือ
ในมิติ ที่ 1 เรื่อง โครงสร้าง หน้าที่ มีการเปลี่ยนแปลงในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ สร้างเครือข่ายข่าว และนำสื่อใหม่ คือ E-mail มาใช้ช่วยในการติดต่อสื่อสาร แต่ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ
 - ในมิติ ที่ 2 เรื่อง การติดต่อสื่อสารโดยการใช้สื่อใหม่ในองค์กร มีการเปลี่ยนแปลง มีการติดต่อสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว แต่เป็นองค์กรศาสนา จึงมีคนใช้จริงจางน้อย
 - ในมิติ ที่ 3 เรื่อง มีการสร้างเครือข่ายสมาชิกข่าวสาร โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และใช้สื่อใหม่เป็นช่องทางในการแสวงหาข่าวสารในแวดวงศาสนา และเพื่อสื่อสารไปยังคริสตชน
 - ในมิติ ที่ 4 เรื่อง ใช้ในการขายศาสนภัณฑ์ผ่านเว็บไซต์ แต่ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ
2. สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกัน มีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ แบบเป็นทางการซึ่งเป็นการสื่อสารกับหน่วยงานหลักในวาติกัน และแบบไม่เป็นทางการ

เพื่อการรับข่าวสารจากเครือข่ายข่าวของวาทิกันในต่างประเทศ เพื่อให้ได้ข่าวสารที่รวดเร็ว จับใจ และทันเหตุการณ์มากขึ้น ให้เท่าทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ยังไม่ใช้สื่อใหม่ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

3. สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีการนำสื่อใหม่มาใช้ บางส่วนเพื่อสื่อสารในทางสร้างสันติภาพ แต่ยังไม่ใช้ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคลากรภายในองค์กรนั้น พบว่าบุคลากรมีความพยายามในการปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีสื่อใหม่ แต่ยังมีข้อจำกัดทางด้านความรู้ ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยี และความเชื่อ ทัศนคติ ส่วนผลกระทบกับคริสตชนผู้รับสาร พบว่า มีการเปิดรับสื่อใหม่บ้างในกลุ่มวัยรุ่น แต่ไม่ได้รับความพึงพอใจและการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ จัดได้ว่าเป็นพวกอนุรักษ์นิยม และมีความพึงพอใจในการเปิดรับสื่อดั้งเดิมอยู่ เพราะมีความพึงพอใจในการใช้ประโยชน์จากข่าวสารที่ได้รับคืออยู่แล้ว

Thesis title Communication Procedure in the Episcopal Commission for Social Communications of the Catholic Bishop's Conference of Thailand after the Organizational Restructure amidst Globalization Currents

Name Vidanu Rajapolpijarn

Thesis Advisor Professor Sukanya Sudbanthad

Department Business Communication Arts

Academic year 2004

Abstract

The research entitled Communication procedure in the Episcopal Commission for Social Communications of the Catholic Bishop's Conference of Thailand after the organizational restructure amidst globalization currents is a qualitative research. Data collection was done through three major methods – interviews, focus group interviews and content analysis. The interviews were carried out with personnel and related persons within the Catholic Bishop's Conference of Thailand, using purpose sampling to select the targeted interview subjects. As for focus group interviews, the subjects were local Christians who are subscribed to or readers of Udomsarn newspapers and Udomsarn magazines. Meanwhile, content analysis of Udomsarn newspapers, Udomsarn magazines and related websites was conducted.

The study has these findings:

1. The Catholic media which is represented in this study by the Catholic Commission for Social Communications of the Catholic Bishop's Conference of Thailand has applied new media in their work. This application could be analyzed in four dimensions as follows:
 - a. Structure and mission where there have been changes in outlining vision, mission, and information networks. A new medium like email was used in communication but was not yet used to its full potential;
 - b. Organization communication where new media were applied to enhance convenience and speed. But since this is a religious organization, very few people seriously used the newly introduced media.

- c. Creation of information network through organizing activities and use of new media as channels for information-seeking in the religious circle and for information dissemination to local Christians;
- d. Sales of religious products through the organization's website. However, this application was not used to its fully capacity yet.

2. The Catholic media as represented in this study by the Catholic Commission for Social Communications of the Catholic Bishop's Conference of Thailand has two communicative procedures with the Vatican via the new media – formal and informal. Formal communication was conducted with the major departments and agencies within the Vatican via the new media. Meanwhile, informal communication was used to expose the organization to information from the Vatican's networks in the overseas, and to receive more speedy and updated information in order to keep pace with the globalizing trends. However, the new media were not yet used to their full capacity.

3. The Catholic Commission for Social Communications of the Catholic Bishop's Conference of Thailand has also applied new media to promote peace but this application too was not fully effective. The consequence of this application on the organization's personnel was that the personnel have made efforts in adapting themselves to the new media technology. However, they are still quite limited in terms of knowledge, skills in technology use, value and attitude. As for the impacts on the information receivers, the study finds that younger generation Christians have exposed themselves to the new media but were not fully satisfied with nor made full use of the new technology. As for the older generation Christians, they are found to be quite conservative users. They are satisfied with the conventional media and have made use of the information disseminated through the existing communication channels.

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้การสื่อสารในศตวรรษใหม่ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) ปัจจุบันกลายเป็นโลกของการสื่อสารไร้พรมแดนโดยการนำเอาเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งมาอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร โดยผ่านระบบการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตที่เชื่อมโยงกันทั่วโลก ส่งผลให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม การสื่อสารโดยการใช้โทรศัพท์มือถือ มีระบบไร้สายทำให้การติดต่อสื่อสารกันได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น

การเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไร้พรมแดน และกระทบกระเทือนไปทุกประเทศทั่วโลกตลอดเวลา และยังก่อให้เกิดความสับสนซับซ้อนและปัญหาในด้านต่าง ๆ อย่างไม่มีสิ้นสุด องค์กรในยุคปัจจุบันจึงจำเป็นต้องปรับตัวทัศน์ ความรู้ ความสามารถ และต้องมีคุณธรรมในการดำเนินการ จึงจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามมุ่งหมายที่คาดไว้

ไม่ว่าจะเป็นองค์กรรัฐบาลหรือองค์กรธุรกิจเอกชนใดก็ตาม ที่อยู่ในสมัยรัฐบาลของ นายทักษิณ ชินวัตร ต่างก็ได้รับนโยบายในการปรับโครงสร้างองค์กรให้ทันสมัย ให้สอดคล้องกับการทำงานที่ต้อง “คิดใหม่ ทำใหม่” เพื่อให้เท่าทันกับโลกที่กำลังเปลี่ยนไป กระบวนทัศน์ทางความคิดก็ต้องเปลี่ยนไปให้ทันยุคทันสมัย เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างรวดเร็ว คล่องตัว

ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในประเทศไทย กับการปรับระบบองค์กร

ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก กับการเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทย

ในสมัยก่อน ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ได้เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยประมาณ 500 ปีมาแล้ว โดยมีการสันนิษฐานว่า บาทหลวงชุดแรกได้เข้ามาแพร่ธรรมในประเทศไทย ในรัชสมัยของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2054 เมื่ออัลฟองโซ อัลบูเกิร์ท อุปราชโปรตุเกสประจำประเทศอินเดีย ได้เข้ายึดแหลมมาลาญ และได้จัดคณะทูตในนามของ

พระเจ้าแผ่นดินโปรตุเกส โดยมี มองซินญอร์ ดัวร์เต เฟร์นันเดส เป็นหัวหน้าเดินทางเข้ามาเชื่อมสัมพันธไมตรี มาเจริญสัมพันธไมตรี ซึ่งสันนิษฐานกันว่า น่าจะมีบาทหลวง ซึ่งทำหน้าที่เป็นศาสนจารย์ประจำกองทหาร เข้ามากับคณะทูตด้วย ถ้าเป็นดังสันนิษฐาน ก็แสดงว่า การแพร่ธรรมในประเทศไทย เริ่มแต่บัดนั้น และเริ่มปรากฏหลักฐานเป็นครั้งแรกในเอกสารของบาทหลวงคณะดอมินิกันระบุไว้ในปี พ.ศ. 2110 โดยพระสังฆราชแห่งมะละกาได้ส่งบาทหลวงโปรตุเกส 2 องค์ คือ บาทหลวงเยโรนิโม ดา ครูซ (Jeronimo Da Cruz) และบาทหลวงเซบาสติอาว ดา กันโต (Sebastiao Da Canto) เข้ามาที่อยุธยา ซึ่งได้รับการต้อนรับจากชาวไทยเป็นอย่างดี (สุจิตรา ปุระณะปัญญา, 2542 : 1)

แต่จุดเริ่มต้น ศักราชแห่งศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย เริ่มในปี ค.ศ. 1658 (พ.ศ. 2201) เมื่อสมเด็จพระสันตปาปาอินโนเซนต์ที่ 10 ได้แต่งตั้งให้พระสังฆราช ปีแอร์ ลังแบร์ต เดอ ลามอต (P. Lambert de la Motte) ไปดำรงตำแหน่ง ที่แคว้นตั้งเกียหรือโคชินไชนา และประเทศจีน (เป็นพระสังฆราชองค์แรกที่เดินทางมาถึงกรุงศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 1662) พร้อม ๆ กับ คุณพ่อยัง เดอ บูร์ช (Jean de Bourges), คุณพ่อเดอเดอเรีย (Deader) อีก 2 ปี ต่อมา พระสังฆราช ฟรังซัวส์ ปัลลิว (Francois Pallu) พร้อม ๆ กับ คุณพ่อลาโน (Laneau) คุณพ่อแองก์ (Hainques) คุณพ่อแบรงโด (Braindeau) และฆราวาสผู้ช่วยคนหนึ่งชื่อ เดอ ชาแมส-ซอง ฟัวซี (De Chamesson Foissy) เดินทางมาถึงสยามเช่นเดียวกัน เมื่อวันที่ 27 มกราคม 1664 แต่เนื่องจากมิสซัง หรือสังฆมณฑลทั้งสองถูกกีดกัน จึงต้องแวะมาพักอยู่ประเทศไทย หลังจากได้ปรึกษาหารือกันแล้ว ทุกท่านตัดสินใจอยู่ในสยามทำงานแพร่ ธรรมทันที เมื่อพวกท่านมาถึงกรุงศรีอยุธยานั้น มีบาทหลวงมิชชันนารีชาวโปรตุเกส 10 องค์, ชาวสเปน 1 องค์ อยู่ในสยามและมีคริสตชนทั้งหมด ประมาณ 2,000 คน พวกท่านจึงจัดการสมมนาที่เรียกว่า ซิโนด (Synod) ขึ้นที่อยุธยา เพื่อประชุมวางแผนการทำงานในโครงการต่าง ๆ ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี (สุรัชย์ ชุมศรีพันธุ์, 2542 : 46 - 47)

บทบาทของผู้สอนศาสนา

งานของพระผู้สอนศาสนา มีบทบาทมากขึ้นในแต่ละช่วงสมัย ช่วงสมัยตั้งแต่สมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เพราะพระองค์ทรงมีพระราชไมตรีกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งประเทศฝรั่งเศส ซึ่งทรงนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และ เป็นองค์อุปถัมภ์ของศาสนานี้ในประเทศไทยด้วย พระองค์ทรงให้ความคุ้มครองคณะมิชชันนารี พระราชทานที่ดินและวัสดุสำหรับก่อสร้างวัดและโรงเรียน นอกนั้นในรัชสมัยนี้ไทยยังเป็นที่ลี้ภัยของบรรดาชาวคริสต์ตั้งที่เป็นญวนและญี่ปุ่น ซึ่งหนีการเบียดเบียนศาสนาจากประเทศของตนเอง (สุมณฑา ศรีสวัสดิ์, 2543 : 1)

ประเทศไทยโดยเฉพาะสมัยกรุงธนบุรี ทางราชการมีประกาศพระกฤษฎีกา ห้ามคนไทย และมอญ “เข้ารีต” แต่ในสามรัชการแรกแห่งราชวงศ์จักรี ถือได้ว่าเป็นยุคฟื้นฟูศาสนาคริสต์ซึ่งแทบสูญหายไปในปีปลายสมัยพระเจ้าตากสิน คริสตชนได้รับความเมตตาจากทางการเป็นอันมาก และคริสตชนขึ้นชื่อว่ามี ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์มาก และจนถึงรัชกาลที่ 4 ของราชวงศ์จักรี จึงได้ให้เสรีภาพทางศาสนาอย่างแท้จริง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (บัญชา กิจประเสริฐ, 2542 : 31-33)

ในระยะแรก การเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกอยู่ในภาคกลาง ดังรายงานที่มูขนายกคือปองต์ ผู้ปกครองมิซังกรุงสยาม ได้เสนอต่อที่ประชุมการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2413 ที่กรุงโรมว่า กลุ่มคริสตชนมีเฉพาะในภาคกลางเท่านั้น (อ้างอิงจากแหล่งเดิม) สังคมไทยประกอบด้วยหลายกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาที่แตกต่างกันไป เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่ไม่กีดกันทางศาสนา ทำให้มีศาสนาอื่น ๆ นอกเหนือจากศาสนาพุทธและพราหมณ์เข้ามาเผยแพร่ในกรุงเทพมหานครมากขึ้น ทุกวันนี้คนไทยส่วนหนึ่ง (ในเขตกรุงเทพฯ) ยังคงสืบทอดการนับถือศาสนาคริสต์ต่อมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ และบางส่วนก็เป็นผู้เข้ารีตใหม่

ในปัจจุบันนี้ สมาชิกในองค์กรศาสนาคริสต์คาทอลิก และสมาชิกเหล่านี้คือ คนไทยกลุ่มหนึ่งที่มีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไปตามหนทางที่แต่ละคนเลือก หรือที่ชาวคริสต์ฯ เรียกว่า ตามกระแสเรียกของพระจิตเจ้าที่ได้สื่อสารผ่านทางจิตใจของแต่ละคน ให้ทำหน้าที่ของตนเพื่อพระเจ้าด้วยสิ้นสุดจิตใจ โดยอาจเลือกทางดำเนินที่แตกต่างกันไปชีวิต เช่น การเลือกอุทิศตนเองตลอดชีวิตโดยการเป็นบาทหลวง ภราดา (นักบวชชาย) ภคินี (นักบวชหญิง) หรือการเป็น คริสตชนฆราวาสที่ดี ตามกระแสเรียกของแต่ละคน

บาทหลวงนิกายโรมันคาทอลิก

บาทหลวงเป็นนักบวชในศาสนาคริสต์คาทอลิก มีบทบาทหน้าที่บำเพ็ญภาวนา ให้ศาสนบริการแก่คริสตศาสนิกชน ทำงานสาธารณประโยชน์ให้แก่สังคมโดยทั่วไป บาทหลวงนิกายโรมันคาทอลิกเป็นตำแหน่งที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงตั้งให้ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ตำแหน่ง "บาทหลวง" แปลว่า "ผู้รับใช้แผ่นดิน" เพราะงานที่บาทหลวงทำ เป็นการรับใช้ประชาชนและบ้านเมือง (บ.ล.ปราโมทย์ อ่างใน <http://www.108ideas.com>) ถ้าไม่เป็นทางการก็เรียกว่า "คุณพ่อ" มีหน้าที่เป็น "ศาสนบริการ" คือ ผู้ให้บริการทางศาสนา (เช่น ทำพิธี อบรมสั่งสอน ดูแลศาสนิกชน ฯลฯ) Brother ทางคาทอลิกคือนักบวชชาย ที่ไม่มีบทบาทด้านศาสนบริการ แต่มีภาระกิจในการอบรมสั่งสอน ทำกิจการสังคมสงเคราะห์ ฯลฯ นอกเหนือจากการบำเพ็ญภาวนา ในภาษาไทยทางคาทอลิกเรามักจะเรียกทับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า "บราเดอร์" ศัพท์ทางการใช้ "ภราดา"

ศาสนาคริสต์ต้องเน้นเรื่องความรักเป็นเรื่องสำคัญ เพราะพระเยซูสอนว่าบัญญัติทั้งหลาย ทั้งปวง สรุปแล้วก็มีอยู่สองประการ คือ 1. รักพระ 2. รักเพื่อนมนุษย์ ฉะนั้นทุกสิ่งที่เราทำ เราสามารถใช้มาตรแห่งความรักเป็นเครื่องวัด สิ่งที่ดี คือ สิ่งที่สอดคล้องกับความรัก (รักแท้ ไม่ใช่ รักที่หวังผลประโยชน์ส่วนตัว) สิ่งที่ไม่ดีก็คือสิ่งที่ขัดแย้งกับความรักที่แท้จริง (บ.ล.ปราโมทย์)

การสังคายนาวาติกันที่ 2 กับการปรับปรุงพระศาสนจักรใหม่

การปรับระบบขององค์กรในระดับสากล

ดร. เสรี พงศ์พิศ ได้กล่าวว่า สังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 นับเป็นสังคายนา "สากล" ครั้งแรกในความหมายที่แท้จริง เพราะเป็นครั้งแรกที่พระสังฆราชผู้เข้าร่วมประชุมมาจากทั่วโลก และหัวข้อการพิจารณานั้นกินความครอบคลุมไปจนทั่วพระศาสนจักร (เสรี พงศ์พิศ, 2545 : 100)

จุดมุ่งหมายของการสังคายนาครั้งนี้ คือ การพิจารณาสภาพการณ์ของโลกปัจจุบัน ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มองดู "เครื่องหมายแห่งกาลเวลา" (Signs of Times) และพยายามหาคำตอบจากจุดยืนทางศาสนาให้กับสังคมปัจจุบัน โดยเลือกสรรประเด็นเรื่องที่เหมาะสมกับยุคสมัยมากที่สุดมาพิจารณา ซึ่งนับเป็นแนวทางที่แตกต่างไปจากสังคายนาครั้งอื่น ๆ ในประวัติศาสตร์ เพราะไม่มีการพิจารณาประณามและ "กล่าวโทษ" คำสอนที่ผิด (Heresy) ใด ๆ หากแต่เป็นการริเริ่ม "การเสวนา" (Dialogue) กับแนวคิดและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากของตนด้วยใจเปิดกว้างยิ่งขึ้น

การสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ได้เริ่มเปิดการประชุมเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 1962 และได้ดำเนินการไปจนถึงวันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 1965 จึงได้ปิดลง เมื่อการสังคายนาสิ้นสุดลงพร้อมกับได้ออกสารสำคัญ 16 ฉบับ ประกอบด้วยพระธรรมนูญ (Constitution) 4 ฉบับ กฤษฎีกา (Decrete) 9 ฉบับ และปฏิญญา (Declaration) 3 ฉบับ (เสรี พงศ์พิศ, 2545 : 104 - 105)

นับเป็นการปฏิรูปครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ ได้นำเอาหลักการที่ได้มาใช้ในการปรับเปลี่ยนองค์กร เพื่อให้เท่าทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในปัจจุบัน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยน โครงสร้างองค์กร มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหาร ของศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก การปรับรูปแบบการบริหารในโครงสร้างทั้งระดับบนและล่าง

เป็นเวลา 40 กว่าปี ที่พระศาสนจักรคาทอลิกทั่วโลกได้พยายามนำแนวทางที่ได้จากการสังคายนาวาติกัน 2 มาปรับใช้ให้เข้ากับพระศาสนจักรท้องถิ่นของตน พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยในประเทศไทย ก็มีความพยายามเช่นเดียวกัน และเพื่อให้เกิดผลในทางนำมาปฏิบัติใช้ สถาปนะมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย จึงทำ "ทิศทางการอภิบาล ค.ศ. 2000" ขึ้นโดยนำแนวทางที่ได้จากการสังคายนาวาติกันที่ 2 มาใช้อย่างเป็นทางการ พร้อมกับ

นำเอาวิธีการบริหารองค์กรธุรกิจมาปรับใช้กับ สภาพระมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิก ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อของสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย เพื่อให้เท่าทันกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

ศาสนาคริสต์และการปรับทิศทางการอภิบาล ค.ศ. 2000 ในประเทศไทย (การปรับระบบองค์กร)

การปรับระบบองค์กรในระดับชาติ

ใน 3 ศตวรรษที่ผ่านมา ภายใต้พระบรมโพธิสมภารแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์อุปถัมภ์ของทุกศาสนาในประเทศไทย พระศาสนจักรคาทอลิกได้พยายามสร้างความสัมพันธ์และเสวนากับสังคมไทย รัฐบาลไทยและศาสนิกชนผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ ด้วยดีมาตลอดเป็นลำดับ (จงแผ่นดินเรือออกไปที่ลึก, 2545 : 26) แต่พระศาสนจักรยังคงต้องเผชิญกับกระแสอิทธิพลการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งทำให้ความหมายของคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนความสัมพันธ์ของมนุษย์ด้วยกัน และกับสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลกระทบโดยตรงจากระบบสังคมแบบวัตถุนิยม บริโภคนิยม และปัจเจกนิยมที่มุ่งแข่งขัน และเอารัดเอาเปรียบ ในเชิงพาณิชย์ ตลอดจนการแสวงหาอำนาจทางการเมืองและผลประโยชน์

ดังนั้น พระศาสนจักรจึงต้องเป็น “เกลือ” และ”แสงสว่าง” (มธ 5ข13-14) สำหรับคนไทย โดยมีหน้าที่เป็น “เมล็ดพันธุ์” แห่งพระอาณาจักรพระเจ้า เพื่อมอบคุณค่าพระวรสารให้อยู่คงในชีวิตคริสตชนและประชาชนทั้งหมด พระศาสนจักรจะต้องเป็น “เครื่องมือ” “เครื่องมือ” แห่งอาณาจักรพระเป็นเจ้า ทั้งยังเป็นหนทางแห่งความรอดอีกด้วย ในการเป็นจักรพยานและการร่วมสร้างพระอาณาจักรของพระเจ้าให้เป็นจริงในสังคมไทย โดยการเสวนาด้วยชีวิตกับประชาชนชาวไทยในวัฒนธรรมที่หลากหลายของสังคมไทย และกับพี่น้องที่ปฏิบัติความเชื่ออื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประชาชนผู้ยากไร้ ตามภารกิจที่ได้รับสืบทอดมาจากพระคริสตเจ้า

แม้ว่าจะพบปัญหามากมายที่เกิดขึ้นในสังคมไทยดังกล่าวข้างต้น แต่พระศาสนจักรก็ยังมีความหวัง และจะมุ่งมั่นสานต่อแผนการสร้างโลก ทำให้พระอาณาจักรของพระเจ้าที่มาถึงแล้วได้เกิดเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และร่วมส่วนในแผนการไถ่กู้ของพระเยซูคริสตเจ้า พระเจ้าและพระอาจารย์ของคริสตชน แต่ทั้งนี้ สังกายนาวาติกันที่ 2 ได้ให้ไว้แต่เพียงหลักการใหญ่ เท่านั้น และได้มอบให้ฝ่ายปกครองทางศาสนาของแต่ละประเทศจะพิจารณาให้เป็นไปตามความเหมาะสม

สภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย) ก็คือฝ่ายปกครองทางศาสนาคริสต์ที่กล่าวถึงข้างต้น เป็นองค์กร พิเศษ ทางศาสนา

ที่ได้รับการรับรอง ตามประกาศ เรื่อง รับรองฐานะองค์กรทางศาสนา ของกรมศาสนา เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2512

สภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิก (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย) มีหน้าที่บริหารงาน ดูแล องค์กร และหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ สังกัดซึ่งมี จำนวนมากมาย มีการกำหนดลักษณะองค์กรในรูปแบบที่เน้นการทำงานเพื่ออุดมการณ์ เป็นองค์กรอาสาสมัคร (Missionary organization) ตามที่จรรยา สมประสงค์ ได้ทำการศึกษาไว้ พ.ศ. 2509-2536 (จรรยา สมประสงค์, 2536 : 91)

จวบจนถึง ปี พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีโครงสร้างองค์กร และแบ่งกลุ่มหน่วยงานต่าง ๆ ออกเป็น 4 กลุ่ม เรียกว่า “กรรมาธิการฝ่าย” คือ กรรมาธิการฝ่ายสังคม กรรมาธิการฝ่ายอบรมการศึกษา กรรมาธิการฝ่ายอภิบาล กรรมาธิการฝ่ายสื่อสารและการสัมพันธ์ (ปฏิทินคาทอลิก ค.ศ. 2000/2543, 10)

รายละเอียด ตามแผนผังระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ค.ศ. 1999

DRU

ในช่วงปี ค.ศ. 2000 สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ก็เป็นองค์กรหนึ่งที่ได้มีการปรับระบบองค์กรเพื่อให้สามารถทำงานได้เท่าทันกับโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลมาจากทำแผนแม่บททิศทางการอภิบาล ปี ค.ศ. 2000 ส่งผลให้หน่วยงานหลักที่ดูแลงานด้านสื่อมวลชนของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ซึ่งก็คือ สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย ต้องปรับบทบาททำงาน การใช้สื่อใหม่ การนำเสนอข่าวสาร และนำการบริหารองค์กรแบบธุรกิจเข้ามาใช้ ภายหลังจากจัดระบบโครงสร้างองค์กรใหม่ เพื่อให้การทำงานของพระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย สามารถดำเนินงานได้เท่าทันกับโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันกับกระแสโลกาภิวัตน์

เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้า ด้านวิทยาการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้โลก อยู่ในภาวะไร้พรมแดน ในด้านเศรษฐกิจ ทำให้ตลาดโลกกว้างขวางขึ้น ระบบเศรษฐกิจของโลก เชื่อมโยงกันมากขึ้น ส่งผลให้คริสตชนไทย ผู้รับข่าวสารมีโอกาสในการเลือกรับข่าวสาร สามารถเรียนรู้ รับข้อมูลข่าวสาร รอบโลกได้มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก

ทั้งนี้ผู้วิจัย ในฐานะที่เป็นนักนิเทศศาสตร์ จึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดในองค์กรศาสนาครีสต์ โดยเฉพาะสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย ซึ่งอยู่ภายใต้คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม หลังจากการปรับระบบขององค์กร นั้น มีบทบาททำงาน การใช้สื่อใหม่ การนำเสนอข่าวสาร และนำการบริหารองค์กรแบบธุรกิจเข้ามาใช้ ภายหลังจากจัดระบบโครงสร้างองค์กรใหม่ เพื่อให้การทำงานของพระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย สามารถดำเนินงานได้เท่าทันกับโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันกับกระแสโลกาภิวัตน์หรือไม่ และกระบวนการสื่อสารระหว่างองค์กรสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ในสภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย (สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ) กับชาติอื่น นั้นเป็นอย่างไร สื่อมวลชนคาทอลิกฯ สามารถปรับเปลี่ยนตัวเองในการใช้สื่อใหม่เพื่อให้การทำงานด้านการนำเสนอข่าวสารได้เท่าทันกับโลกปัจจุบันหรือไม่ รวมถึงกระบวนการสื่อสารเพื่อส่งข่าวสารระหว่างกันของบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิก กับสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ เป็นอย่างไร และ เนื่องจาก “สื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย” เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลงานด้านสื่อมวลชน ด้านการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ข่าวสารรายสัปดาห์ “อุดมสาร” และนิตยสารรายเดือน “อุดมสานต์” เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อสื่อมวลชนคาทอลิกฯ และต่อคริสตชนที่เป็นสมาชิกผู้รับข่าวสารบ้าง

2. ปัญหาวิจัย

1. การใช้สื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์
2. สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาทีกัน มีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่อย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์
3. การนำสื่อใหม่มาใช้ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีกระบวนการสื่อสารเป็นอย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และมีผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลง ในการนำสื่อใหม่มาใช้ของสื่อมวลชนคาทอลิก ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์
2. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาทีกัน ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์
3. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับ สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ในการใช้สื่อใหม่ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

4. ขอบเขตของการวิจัยการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้จะเน้นศึกษา การนำสื่อใหม่มาใช้ ของสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะในช่วงภายหลังการปรับระบบการบริหารขององค์กร และศึกษารูปแบบการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก กับทางวาทีกัน ภายหลังการปรับระบบการบริหารขององค์กร และศึกษากระบวนการสื่อสารของบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิก และในสภาพระสังฆราชฯ กับผลกระทบที่เกิดขึ้น ภายหลังการปรับระบบดังกล่าว โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาโดยเฉพาะหน่วยงานสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลง ภายหลังการปรับระบบขององค์กร เพื่อให้เท่าทันกับการกระแสโลกาภิวัตน์ อย่างไร และมีผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างไร

5. นิยามศัพท์

การเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย ภายหลังจากปรับโครงสร้างของหน่วยงาน โดยจำแนกออกเป็น 4 มิติ คือ

1. มิติ ในเรื่อง โครงสร้าง หน้าที่
2. มิติ ในเรื่อง การติดต่อสื่อสารโดยการใช้สื่อใหม่ในองค์กร
3. มิติ ในเรื่อง รูปแบบการสื่อสารต่อประเด็นข่าวใหญ่
4. มิติ ในเรื่อง การนำระบบบริหารเชิงธุรกิจเข้ามาใช้ในการทำงาน

กระบวนการสื่อสาร หมายถึง เป็นกระบวนการส่งหรือถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้สึก อารมณ์ ความสนใจ ทักษะคิด ค่านิยม และทักษะความชำนาญจากผู้ส่ง ไปยังผู้รับ โดยผ่านสื่อกลางและมีผลย้อนกลับมายังผู้ส่งเพื่อให้ได้ทราบปฏิกิริยาของผู้รับสาร

รูปแบบการสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะมีการจำแนกในหลาย ลักษณะตามเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาต่างกันไป โดยในที่นี้ จะเน้นวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสาร 4 ลักษณะ คือ

- จำแนกตามทิศทางของการสื่อสาร แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ การสื่อสารแบบทางเดียว (One way Communication) และการสื่อสารแบบสองทาง (Two way Communication)
- จำแนกตามลักษณะการใช้ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือการสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Communication) และการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal Communication)
- จำแนกตามสัญลักษณ์ที่ใช้ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ วจนะภาษา (Verbal Communication) และอวจนะภาษา (Non-Verbal Communication)

พระศาสนจักร หมายถึง กลุ่มชนผู้มีความเชื่อเดียวกันไม่ว่าจะเป็นฆราวาส นักบวชหรือ พระสงฆ์ มีการติดต่อสัมพันธ์กับพระเจ้าอย่างสม่ำเสมอ มีพระคริสตเจ้าเป็นศูนย์กลางของชีวิต ยอมรับการชี้นำของพระเจ้า

กระแสโลกาภิวัตน์ หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารที่ช่วยให้มนุษย์ ในทุกมุมโลกไม่ว่าจะอยู่จุดไหนก็ตามสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว มาใช้เป็น ช่องใหม่ทางการสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ให้เท่าทันกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

สื่อใหม่ ในงานวิจัยนี้ จะหมายถึง การสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) การสร้าง เว็บไซต์ของหน่วยงาน การใช้ E-mail การใช้โทรศัพท์มือถือ เครื่องโทรสาร เพื่อเป็นช่องทาง ในการรับ-ส่งข่าวสาร แสวงหาข่าวสาร และตรวจสอบข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับงานของพระศาสนจักร คาทอลิกที่จะต้องมีการติดต่อกันจากทั่วทุกมุมโลก

วาติกัน หมายถึง ศูนย์กลางขององค์กรหลักของศาสนาคริสต์คาทอลิก ตั้งอยู่ที่กรุงโรม วาติกัน มีการแบ่งหน่วยงานออกเป็นสมณกระทรวง ต่าง ๆ คล้าย ๆ กับการทำงานของคณะรัฐบาล ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ยังรวมถึง องค์กร หรือสำนักข่าว แหล่งข่าวสารที่ทำงานเผยแพร่ข่าวสารของ พระศาสนจักรที่อยู่ทั่วทุกมุมโลก

สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย หมายถึง สภาประมุขแห่งบาทหลวง โรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย เป็นคณะพระสังฆราช (Bishop) ที่บริหารสูงสุดขององค์กรคริสต์ ศาสนาในประเทศไทย มีพระคาร์ดินัล มีชัย กิจบุญชู ประมุขเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นผู้นำ ร่วมกับประมุขของสังฆมณฑล อีก 9 เขตสังฆมณฑล แต่ในงานวิจัยนี้จะหมายถึงหน่วยงานในสภา พระสังฆราชคาทอลิกฯ

พระสังฆราช (Christus Dominus) หมายถึง ประมุขแห่งบาทหลวงซึ่งเป็นหัวหน้า ปกครอง คณะบาทหลวง นักบวชชาย - หญิง และคริสต์ศาสนิกชน ในเขตสังฆมณฑลต่าง ๆ และการใช้คำเรียก “พระสังฆราช” เช่นนี้มีการใช้มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา หมายถึง ประมุขศาสนา คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

พระคุณเจ้า เป็นสรรพนามที่ ชาวคริสต์ใช้เรียก พระสังฆราช หรือประมุขแห่งบาทหลวง **มุขนายก** หมายถึง ประมุขแห่งบาทหลวง เป็นสรรพนามที่ใช้เรียก พระสังฆราชในทาง ราชการ แปลว่า ตำแหน่งผู้เป็นใหญ่ในสังฆมณฑล

สังฆมณฑล หมายถึง เขตการปกครองของมุขนายก ในคริสต์ศาสนานิกายในประเทศไทย

บุคลากรในสภาพระสังฆราช หมายถึง ผู้ที่เป็นบาทหลวง (คุณพ่อ) ภราดา หรือ บราเดอร์ (นักบวชชาย) ภคินีหรือซิสเตอร์ (นักบวชหญิง) และคริสตชน ฆราวาส รวมทั้งเจ้าหน้าที่ ที่ไม่ได้นับถือศาสนาคริสต์ ที่ทำงานร่วมกันในส่วนงานต่าง ๆ ภายใต้สังกัดของสภาพระสังฆราช คาทอลิกฯ

บาทหลวง(นิกายโรมันคาทอลิก) หมายถึง พระสงฆ์ในศาสนาคริสต์ที่มีบทบาทโดยได้รับการ แต่งตั้งมอบหมายให้ดูแลเป็นพิเศษ เช่น ได้รับหน้าที่ในการบริหารงานในสภาพระสังฆราช คาทอลิกฯ ฯลฯ) ในงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะ บาทหลวงที่ปฏิบัติหน้าที่หรือพำนักอยู่ในเขต กรุงเทพฯ เท่านั้น ผู้วิจัยจะใช้คำเรียก ทั้ง คุณพ่อ-บาทหลวง (มีความหมายเดียวกัน) ตามแต่สถานการณ์และ ความเหมาะสม

ภราดา (บราเดอร์) หมายถึง นักบวชชายในศาสนาคริสต์ ที่ได้รับการแต่งตั้งมอบหมาย ให้ดูแลหรือบริหารงานในสภาพระสังฆราช

ภคินี (ซิสเตอร์) หมายถึง นักบวชหญิงในศาสนาคริสต์ ที่ได้รับการแต่งตั้งมอบหมาย ให้ดูแล หรือบริหารงานในสภาพระสังฆราช

มิชชันนารี หมายถึง ผู้เผยแพร่คริสต์ศาสนา นิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ
คริสตชนผู้รับข่าว หมายถึง ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และเป็นสมาชิกในการติดตามรับข่าวสารของพระศาสนจักร โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์อัครธรรมสาร หรือ นิตยสารอัครธรรมสาร

การปรับระบบขององค์กร หมายถึง การปรับปรุงระบบการบริหารองค์กร/หน่วยงานในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ในเขตกรุงเทพฯ ในปี 2543 - 2546 โดยนำเอาแผนแม่บททิศทางงานอภิบาลพระศาสนจักร ค.ศ. 2000 มาปรับใช้เป็นบรรทัดฐานและแนวทางในการกำหนดแผนปฏิบัติการสำหรับหน่วยงานของพระศาสนจักร ในกรุงเทพฯ เพื่อให้งานสอดคล้องและตอบรับกับทิศทางตามแผนแม่บทฯ โดยร่วมมือกับคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ จัดตั้งขึ้น

งานอภิบาล หมายถึง งานที่ทำเพื่อคริสตชน ทั้งที่เป็น บาทหลวง นักบวช และฆราวาส มี 3 ลักษณะคือ การสร้างความศักดิ์สิทธิ์ การสอน และการปกครองดูแล

วิสัยทัศน์ หมายถึง จุดหมายตามอุดมคติ หรือภาพรวมและความต่อเนื่องที่องค์กรควรบรรลุถึง พร้อมกับใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้วิสัยทัศน์ของตนเป็นจริง

พันธกิจ หมายถึง สิ่งที่สมาชิกในองค์กรประกาศตนถือเป็นพันธะในการดำเนินชีวิต เป็นกิจการ หรือกิจกรรมที่สมาชิกในองค์กรกระทำโดยมีพันธะ มีความผูกพันต่อกันและกัน ในสมัยก่อน ใช้คำรวม ๆ ว่า “แพร่ธรรม” หรือ “ประกาศพระวรสาร” ความหมายของพันธกิจในสมัยนี้จึงเข้าใจได้ทันทีว่า เป็นการ “ประกาศข่าวดี” ซึ่งเป็นข่าวดีเกี่ยวกับแผนการแห่งความรักตั้งแต่นิรันดรของพระบิดาเจ้าที่มีต่อมนุษย์ทุกคน

ผลกระทบ หมายถึง ผลจากการเปลี่ยนแปลงของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ โดยนำสื่อใหม่มาใช้ และผลจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ โดยนำสื่อใหม่มาใช้ และผลที่เกิดขึ้นจากการรับข่าวสารของคริสตชนผู้รับข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ผ่านทางหนังสือพิมพ์อัครธรรมสาร นิตยสารอัครธรรมสาร และเว็บไซต์ Udomsarn.com

สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย หมายถึง หน่วยงานที่เป็นผู้ผลิตสื่อหลักของคริสต์ศาสนา ซึ่งดำเนินงานผ่าน คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อมวลชน โดยการศึกษาจะรวมเรียก เป็นสื่อมวลชนคาทอลิกฯ และศึกษาเฉพาะ หนังสือพิมพ์อัครธรรมสาร และนิตยสารอัครธรรมสาร และเว็บไซต์ Udomsarn.com

คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม หมายถึง ในการศึกษาครั้งนี้จะหมายถึงเฉพาะ หน่วยงานที่เรียกว่า สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย เท่านั้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง โดยการนำสื่อใหม่มาใช้ของสื่อมวลชนคาทอลิกในมิติต่าง ๆ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์
2. ทราบถึงรูปแบบในการติดต่อสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกัน โดยนำสื่อใหม่มาใช้เพื่อสนับสนุนในการทำงาน ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์
3. ได้ทราบขั้นตอนในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับบุคลากรในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ด้วยกัน โดยนำสื่อใหม่มาใช้ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น
4. เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร หรือองค์กรการกุศลต่าง ๆ ที่ต้องใช้สื่อใหม่มาช่วยดำเนินงานท่ามกลางกระแสโลกปัจจุบัน

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง “กระบวนการสื่อสารของบุคลากรในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม ในสภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ภายหลังการปรับระบบขององค์กร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์” ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดต่อไปนี้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ คือ

1. แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร
2. แนวคิดการปกครองของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก
3. แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Used and Gratification)
5. แนวคิดเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสาร (Information seeking)
6. ทฤษฎีผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper Theory)
7. ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting Theory)
8. แนวคิดเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อใหม่
9. แนวคิดเรื่องสังคมสารสนเทศและแนวคิดโลกาภิวัตน์
10. แนวความคิดเรื่องพระศาสนจักรคาทอลิกกับสื่อมวลชน

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร

กระบวนการสื่อสารตรงกับภาษาอังกฤษว่า “COMMUNICATION PROCESS” มีคำที่ใช้ในภาษาไทยหลายคำ คือ การสื่อความ การสื่อข้อความ การสื่อความหมาย นิเทศศาสตร์ กระบวนการสันนิเวทนากการ (การรับรู้ร่วมกัน) ฯลฯ แต่ละคำมีความหมายตรงกัน โดยสรุปได้ว่า กระบวนการสื่อสารเป็นกระบวนการส่งหรือถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้สึก อารมณ์ ความสนใจ ทักษะคติ ค่านิยม และทักษะความชำนาญจากผู้ส่งไปยังผู้รับ โดยผ่านสื่อกลางและมีผลย้อนกลับมายังผู้ส่งเพื่อให้ได้ทราบปฏิกิริยาของผู้รับสาร (ชัยงค์ พรหมวงศ์, 2541 : 4)

ยูพา สุภากุล (อ้างใน สุภาวดี แสนทวีสุข, 2543 : 10) ได้กล่าวถึงกระบวนการสื่อสาร หมายถึง ปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา หรือกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันซึ่งมีลักษณะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของการสื่อสาร มีความเคลื่อนไหวและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

ในปัจจุบันแนวคิดของการสื่อสาร จะเน้นไปที่การรับรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกัน ดังที่ โรเจอร์ (Rogers, 1987 อ้างใน สิรินันต์ ลิมนชัยพรกุล, 2545 : 10) ได้ให้คำนิยามการสื่อสารว่า สื่อสาร คือ กระบวนการที่ความคิดหรือข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดความหมายร่วมกัน ดังจะเห็นได้ว่า สิ่งที่จะช่วยสร้างความเข้าใจให้กับคนในสังคมได้อย่างดีที่สุดก็คือ กระบวนการสื่อสาร นั่นเอง

การสื่อสาร เป็น “กระบวนการ” เนื่องจากการสื่อสารมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และในแต่ละองค์ประกอบของการสื่อสารนั้นจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและกัน ในแต่ละองค์ประกอบก็ล้วนแต่มีความสำคัญต่อผลของการสื่อสารทั้งสิ้น ซึ่งในการศึกษาคำนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารอันประกอบไปด้วย

1. แหล่งสาร
2. สาร
3. ช่องทาง
4. ผู้รับสาร
5. ผลของการสื่อสาร

องค์ประกอบและรูปแบบกระบวนการสื่อสาร

1. แหล่งสาร การสื่อสารทุกชนิดต้องมีแหล่งสารหรือผู้ส่งสาร แหล่งสารอาจเป็น คน ๆ หนึ่ง หรือคนหลายคนที่ร่วมงานเป็นองค์กร ที่พูด เขียน หรือแสดงกิริยาท่าทางให้บุคคลหรือองค์กรอื่น ซึ่งมีปัจจัยสำคัญอย่างน้อย 4 ประการในตัวของแหล่งสารที่กำหนดความสามารถของแหล่งสารในการสื่อสาร ปัจจัยที่สำคัญเหล่านี้ ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะคิด ความรู้ และระดับของสังคม และวัฒนธรรม การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพ ถ้าหากว่าแหล่งสารและผู้รับสารมีคุณลักษณะทั้ง 4 ประการนี้คล้าย ๆ กัน

การสื่อสารจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ล้วนเริ่มต้นมาจากความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวสาร (Source Credibility) หรือผู้ส่งสารเป็นสำคัญ จะต้องทำให้ผู้รับสารมีความมั่นใจในตัวผู้ส่งสาร โดยเฉพาะการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งผู้สื่อสารมีการเผชิญหน้ากันในการสื่อสาร

พร้อมกับแสดงผลของการสื่อสารออกมาในลักษณะอันตรกิริยา (Interaction) ที่จะสะท้อนกลับไปยังผู้ส่งสารทันที ดังนั้น ความน่าเชื่อถือหรือการยอมรับในตัวผู้ส่งสารจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

ดั่งที่ แมคไกว์ (McGuire) (อ้างใน ศิรินันต์ ลิมนพนชัยพรกุล, 2545 : 11) กล่าวว่า ความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร เกิดขึ้นจากการที่ผู้รับสารยอมรับในเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่ปรากฏจริง ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าความน่าเชื่อถือของแหล่งสารจึงอยู่ที่การยอมรับของผู้รับสารต่อผู้ส่งสารว่ารู้สิ่งถูก และมีสิ่งใดที่เป็นสิ่งโน้มน้าวใจให้รับรู้ หรือกล่าวได้ว่า ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารขึ้นอยู่กับ การยอมรับในความชำนาญ (Expertise) และสิ่งประจักษ์ (Objectivity)

มณฑล ไบบัว ได้เสนอความคิดว่า ผู้ส่งสารที่ดีควรมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐาน คือ

1. เป็นผู้มีความมั่นใจที่จะทำให้ผู้อื่นรับรู้ความประสงค์ของตน
2. เป็นผู้มีความเข้าใจเพียงพอ ในเนื้อหาเรื่องราวที่ตนมีความประสงค์จะสื่อสารกับผู้รับสารต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างถ่องแท้
3. เป็นผู้มีความพยายามที่จะเข้าใจความสามารถ และมีความพร้อมในการรับสารของผู้ที่ตนจะสื่อสารด้วย
4. เป็นผู้รู้จักใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการนำเสนอต่อผู้รับสาร

2. สาร หมายถึง สิ่งเร้าที่แหล่งสารส่งออกไปยังผู้รับสาร ซึ่งลักษณะ เช่น ธรรมชาติของสาร(คลื่นเสียงในอากาศ) ลักษณะของสัญญาณที่ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ เป็นผลผลิตของผู้รับสารในแต่ละเรื่องที่จะสื่อสารกัน จะมีความคิดหลายประการที่ผู้ส่งสารจะเลือกเข้ารหัสก่อนที่จะส่งไปยังผู้รับ ผู้ส่งสารจะต้องเลือกเนื้อหาให้เหมาะกับผู้รับสารรวมทั้งการจัดลำดับความคิดเพื่อให้สามารถเข้าใจได้

การสื่อสารมีการสื่อความหมายซึ่งกันและกันได้หลายลักษณะและหลายวิธี เช่น การพูด การเขียน หรือการใช้กิริยาท่าทาง ทำให้สามารถแบ่งแยกประเภทของการสื่อสารโดยใช้เกณฑ์การใช้ภาษา ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การสื่อสารโดยใช้วัจนภาษา (Verbal Languages) เป็นการสื่อสารโดยใช้รหัสหรือสัญลักษณ์อย่างอื่น ที่ใช้ภาษาพูด หรือภาษาเขียนเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสาร
2. การสื่อสารโดยใช้อวัจนภาษา (Nonverbal Languages) เป็นการสื่อสารโดยใช้รหัสหรือสัญลักษณ์อย่างอื่น ที่ไม่ใช่ภาษาพูด และภาษาเขียนในการสื่อความหมาย เช่น การใช้กิริยาท่าทาง การแสดงสีหน้า เครื่องหมายและสัญญาณต่าง ๆ เป็นต้น

3. **ช่องทางหรือสื่อ** เราอาจคิดถึงช่องทางในแง่ของคลื่นแสง คลื่นเสียง หรือสื่อในการสื่อสาร เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ ซึ่งให้ข้อคิดเกี่ยวกับช่องทางในลักษณะของประสาทสัมผัสทั้งห้า ดังนั้น จึงเห็น ได้ยิน สัมผัส ลิ้มรส หรือดมกลิ่นสารได้ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร เป็น 3 ประเภท คือ

สื่อบุคคล

ปรมะ สตะเวทิน (อ้างใน ศิรินันต์ ลิ้มปณชัยพรกุล, 2545 : 12) กล่าวถึง สื่อบุคคลไว้ว่า ตัวคนที่ถูกนำมาใช้ในการสื่อสารกับผู้รับสารในลักษณะเผชิญหน้า การใช้สื่อบุคคลจะกระทำได้ทั้งในรูปแบบของการสนทนากับผู้รับสารเพียงคนเดียวหรือในรูปแบบของการประชุมกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยผู้รับสารมากกว่า 1 คนก็ได้

เกศินี จุฑาวิจิตร (อ้างใน ศิรินันต์ ลิ้มปณชัยพรกุล, 2545 : 12) กล่าวถึง สื่อบุคคลไว้ว่า สื่อบุคคล (Human Media) เป็นสื่อพื้นฐานดั้งเดิมของมนุษย์ และเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล ในด้านการให้ความหมายนั้น สื่อบุคคลเป็นสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิมก่อนการใช้สื่อประเภทอื่น ๆ โดยมี “คำพูด” เป็นพาหนะที่สำคัญที่สุด

สื่อบุคคลในสังคมประกอบไปด้วย สื่อบุคคลท้องถิ่น (Localite) ได้แก่ ผู้นำความคิดเห็น เช่น บาทหลวง เจ้าหน้าที่สังกัดสภาพระสังฆราช ฯลฯ และสื่อบุคคลภายนอกท้องถิ่น (Cosmolite) ได้แก่ ประธานหรือผู้มีตำแหน่งในกลุ่ม (คณะ) ในวัด เช่น ครูคำสอน คณะพลมารี คณะเซอร์ กลุ่มสภาภิบาลวัด กลุ่มเยาวชน กลุ่มนักขับร้อง ชมรมผู้สูงอายุ ที่ต้องทำงาน/ประสานงานกับหน่วยงานภายใต้สังกัดสภาพระสังฆราช

สื่อเฉพาะกิจ

ปรมะ สตะเวทิน (อ้างใน ศิรินันต์ ลิ้มปณชัยพรกุล, 2545 : 13) กล่าวถึง สื่อเฉพาะกิจว่า หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยมีเนื้อหาเฉพาะจุดหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม ตัวอย่างของสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ โบปถิว คู่มือ จุลสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ จดหมายข่าว วิทยุทัศน์ เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้ว สื่อกิจกรรม เป็นสื่อเฉพาะกิจรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ การจัด นิตยสาร การจัดประกวด การจัดขบวนแห่ การจัดรถเคลื่อนที่ การจัดสนทนากลุ่ม การจัดรายการพิเศษทางวิทยุ การจัดวันและสัปดาห์พิเศษ การพบปะและการประชุม เป็นต้น

สื่อมวลชน

ปรมะ สตะเวทิน (อ้างใน แหล่งเดิม, 2545 : 13) กล่าวถึงสื่อมวลชนว่า หมายถึง สื่อที่สามารถนำสารจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว ภายใน

เวลาเดียวกัน โดยทั่วไปแล้วสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ นิตยสาร และภาพยนตร์

4. ผู้รับสาร ผู้รับสารอาจเป็นคน ๆ หนึ่ง คนกลุ่มหนึ่งหรือเป็นองค์กรก็ได้ โดยผู้รับสารจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการสื่อสาร หากผู้รับสารเข้าใจสารของผู้ส่งสาร การสื่อสารก็ประสบความสำเร็จ การที่ผู้รับสารจะรับสารได้ดีแค่ไหนขึ้นอยู่กับปัจจัยในตัวของผู้รับสาร อันได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะคิดความรู้ ระดับของสังคม และวัฒนธรรม

ผู้ส่งสารจึงต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญที่มีผลหรือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับ การตีความหมาย และการทำความเข้าใจข่าวสารของผู้รับสาร ได้แก่

1. ปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ ทักษะความสามารถในการถอดรหัสสาร ทักษะคิดในการสื่อสาร
2. ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และอาชีพ
3. ปัจจัยด้านบุคลิกลักษณะของบุคคล

5. ผลของการสื่อสาร ผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารอาจเป็นไปได้ตั้งแต่ผลในทางลบจนถึงผลในทางบวก หรืออาจเป็นผลในระยะสั้น หรือผลในระยะยาวก็ได้ การสื่อสารอาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะคิด หรือพฤติกรรมของผู้รับสารได้

พັນนี เชยจรรยา เมตตา วิวัฒนากุล และ ฉิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ (2538 : 53-56) ได้ให้ความหมาย ผลของการสื่อสาร ว่าหมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างและหลังการสื่อสาร ซึ่งมาจากการตีความสาร สิ่งที่แสดงว่าผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีการรับรู้ความหมายของสารในกระบวนการสื่อสารร่วมกันหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด

โดยทั่วไป เมื่อกล่าวถึง ผลของการสื่อสาร นักวิชาการส่วนใหญ่มักหมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นหลังการสื่อสารหนึ่ง ๆ ซึ่งจบสิ้นลงไปแล้ว จากคำนิยามนี้ ผลของการสื่อสาร จึงมีความหมายอย่างน้อย 3 อย่างดังนี้

1. หลังการสื่อสาร เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งอย่างใดในกระบวนการสื่อสารหรือไม่อย่างไร
2. จากการสื่อสารนั้น ผู้ส่งสารสามารถสร้างอิทธิพลบางอย่างเหนือตัวผู้รับสารได้หรือไม่อย่างไร
3. การสื่อสารประสบความสำเร็จตามที่ผู้ส่งสารมุ่งหวังไว้ หรือไม่ อย่างไร

การสื่อสารหนึ่ง ๆ จะประสบความสำเร็จได้ต่อเมื่อ การตีความหมายของสารที่ได้รับของผู้รับสารสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร ผลการสื่อสารจึงอาจเป็นทางด้านความนึกคิดหรือปัญญา (Cognitive or Intellectual) ด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective) และด้านพฤติกรรมหรือการกระทำ (Behavioral)

รูปแบบของการสื่อสาร

1. จำแนกรูปแบบของการสื่อสารตามทิศทางการสื่อสารได้ 3 รูปแบบ คือ

1.1 การสื่อสารทางเดียว (One Way Communication) หมายถึง การสื่อสารที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดข่าวสารไปสู่ผู้รับสาร มีลักษณะเป็นเส้นตรง ไม่มีการย้อนกลับหรือดูปฏิกิริยาของผู้รับสาร ไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้ซักถามข้อสงสัยหรือแสดงความคิดเห็น โดยทั่วไปการติดต่อสื่อสารแบบนี้ไปในรูปของนโยบายคำสั่งของผู้บริหารหรือผู้นำ เช่น การเสนอข่าวสาร วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

1.2 การสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่ผู้รับสารมีการตอบสนอง (Response) และมีการย้อนกลับ (Feedback) มายังผู้ส่งสาร อีกนัยหนึ่งการสื่อสารสองทาง คือ กระบวนการสื่อสารที่คำนึงถึงปฏิกิริยาโต้ตอบซึ่งก็คือ ข่าวสารที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารใช้ติดต่อกัน บุคคลที่กำลังส่งสารกันนั้น ต่างแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ (Interact) กับสาร แทนที่จะเป็นเพียงผู้รับสารอย่างเดียว การติดต่อสื่อสารแบบสองทาง เปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้มีโอกาสได้ถาม แสดงความคิดเห็น เป็นการโต้ตอบและเป็นการลดช่องว่างในการสื่อสารได้ดี

Harold J. Leavitt (1964) (อ้างใน ศิรินันต์ ติมปนชัยพรกุล, 2545 :15) ได้กล่าวถึงการทดลองเปรียบเทียบระหว่างการสื่อสารทางเดียวกับสองทาง พบว่า

- การสื่อสารทางเดียวเหมาะกับสถานการณ์ที่ผู้ส่งสารคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่จะทำการสื่อสารนั้นมากกว่า
- การสื่อสารทางเดียวรวดเร็วกว่าการสื่อสารสองทาง
- การสื่อสารสองทางสามารถสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับสารมากกว่าการสื่อสารทางเดียว
- การสื่อสารสองทางมีความถูกต้องแม่นยำกว่าการสื่อสารทางเดียว แต่มักมีการรบกวนและยุ่งเหยิงมากกว่า

2. จำแนกตามลักษณะการใช้ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

2.1 การสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Communication) เป็นการสื่อสารซึ่งเกิดปฏิสัมพันธ์ในโครงสร้างที่มีแบบแผนไว้อย่างแน่นอน ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงบทบาทและหน้าที่

ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นสำคัญ ตามแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ประกาศแจ้งนโยบาย คำสั่งปฏิบัติงาน

2.2 การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal Communication) เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นเอง มักเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งทิศทางการไหลของข่าวสารจะไม่สามารถคาดคะเนได้ และการไหลของข่าวสารตามช่องทางการสื่อสาร จะเป็นไปได้อย่างรวดเร็วกว่าช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการ จากการศึกษาของ พัทณี เจริญรยา และคณะ (อ้างถึงใน เวทีนี้ สตะเวทิน, 2542 : 43) พบว่า เมื่อเวลาผ่านไปเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการจะค่อย ๆ กลายเป็นแหล่งข้อมูลที่ไม่เป็นระเบียบ

3. จำแนกตามการไหลของข่าวสาร แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

3.1 การสื่อสารจากบนลงล่าง (Downward Communication) เป็นการส่งข่าวสารจากบุคคลมีตำแหน่งสูงกว่ามายังบุคคลที่มีตำแหน่งต่ำกว่า เป็นการเคลื่อนไปตามสายการบังคับบัญชา รูปแบบการสื่อสาร อาจเป็นด้วยคำสั่งที่เป็นวาจา เป็นลายลักษณ์อักษรหรือภาพ การสื่อสารในลักษณะนี้จะทำให้ตัวสารมีน้ำหนักมีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากผู้ส่งสารเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ มักเป็นการสื่อสารประเภทการแจ้งนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง คำเตือน เป็นต้น

3.2 การสื่อสารจากล่างขึ้นบน (Upward Communication) เป็นการสื่อสารกลับขึ้นไปตามสายบังคับบัญชา จากระดับต่ำกว่า ไประดับสูงกว่า ข้อมูลข่าวสารในลักษณะนี้มักจะเป็นในรูปของการรายงานผลการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะ การปรึกษาหารือ การร้องทุกข์ เป็นต้น ซึ่งการสื่อสารในรูปแบบนี้เป็นการพัฒนาเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ผู้ที่มีตำแหน่งสูงกว่าสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้ และทำให้สมาชิกของสังคมมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

3.3 การสื่อสารในแนวนอนหรือแนวทแยง (Horizontal Communication or Lateral Communication) หมายถึง ลักษณะการเดินทางของข่าวสาร ระหว่างผู้มีตำแหน่งเสมอกัน หรือใกล้เคียงกัน ทั้งในสายงานเดียวกัน และข้ามสายงาน โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวมักเป็นการขอคำแนะนำ และข้อมูลเป็นการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการติดต่อสื่อสารที่ไม่ขึ้นอยู่กับสายบังคับบัญชา เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดเห็นระหว่างผู้ร่วมงานหรือระหว่างหน่วยงานที่อยู่องค์กรเดียวกัน เช่น การปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหารระดับเดียวกัน โดยทั่วไปจะมีการสื่อสารในลักษณะดังต่อไปนี้

- การประชุมกลุ่มย่อย
- หนังสือเวียนและบันทึกโต้ตอบ

- การร่วมมือ
- การประสานงาน

ประเภทของการสื่อสาร

ปรมะ สตะเวทิน (2358) ได้จำแนกประเภทของการสื่อสารไว้หลายรูปแบบ ผู้วิจัยขอล่าวยละเอียดเฉพาะประเภทของการสื่อสารที่จะนำมาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ได้อย่างชัดเจน ดังนี้

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

คือ การสื่อสารที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาทำการสื่อสารกันในลักษณะตัวต่อตัว (Person-to-person) กล่าวคือ ทั้งฝ่ายผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะติดต่อแลกเปลี่ยนสารกันได้โดย (Direct) ในขณะที่คนหนึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร คนอื่น ๆ จะทำหน้าที่เป็นผู้รับสาร ดังนั้น การสื่อสารระหว่างบุคคลจึงเกิดขึ้นได้ทั้งในกรณีคน 2 คน และในกรณีของกลุ่มย่อย (small group)

2. การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (Large group Communication)

เป็นการสื่อสารระหว่างคนจำนวนมากซึ่งอยู่ในที่เดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน เช่น การอภิปรายในหอประชุม การพูดการหาเสียงเลือกตั้ง การสอนที่มีกลุ่มผู้เรียนจำนวนมาก ซึ่งอยู่ในหลายห้องเรียน จำเป็นต้องอาศัยสื่อการสอน เช่น โทรทัศน์วงจรปิดเข้าช่วย และการปราศรัยในงานสังคัม เป็นต้น การสื่อสารในกลุ่มใหญ่นี้โอกาสที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะติดต่อแลกเปลี่ยนสารกันโดยตรงมีอยู่น้อย และขาดลักษณะของการสื่อสารแบบตัวต่อตัว (Person-to-person)

3. การสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียว หรือกลุ่มบุคคลที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก และอยู่กันอย่างกระจัดกระจายได้ในเวลาอันรวดเร็ว เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารนี้ เป็นแก่นสาระสำคัญยิ่งสำหรับงานวิจัยนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และตอบปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารของบุคลากรในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคัมในสภาพระสังฆราช และผู้ที่เกี่ยวข้อง ว่ามีขั้นตอน มีกระบวนการติดต่อสื่อสารภายหลังปรับระบบองค์กรอย่างไร ซึ่งกระบวนการสื่อสารนี้ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กร ในด้านแนวความคิดในการใช้สื่อ ขั้นตอนในการนำส่งข่าวสารในองค์กร และการรับความคิดใหม่หลังจากการปรับระบบองค์กร เพื่อให้เท่าทันกันกับกระแสโลกาภิวัตน์ของหน่วยงานสภาพระสังฆราชคาทอลิกได้

2. แนวคิดการปกครองของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก

การปกครองในพระคริสตศาสนา

พระคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก มีโครงสร้างที่มุ่งส่งเสริมความเชื่อถือศาสนา และสามัคคีต่อกัน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหลักของพระคริสตศาสนา คือ พระเกียรติมงคลของพระเป็นเจ้า และความรอดของมวลมนุษย

การปกครองในพระคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกนั้น เริ่มต้นจากพระศาสนจักรท้องถิ่น ที่เรียกว่า สังฆมณฑล ซึ่งมีมากมายทั่วโลก และประมุขของพระศาสนจักรท้องถิ่น นั่นก็คือ พระสังฆราช ผู้สืบตำแหน่งจากอัครสาวก

พระสังฆราชแห่งพระศาสนจักรท้องถิ่นที่กรุงโรม อิตาลี ดำรงตำแหน่งพระสันตะปาปา เป็นประมุขสูงสุดของพระศาสนจักรคาทอลิก พระองค์มีหน้าที่ปกครองพระศาสนจักร ป้องกันและส่งเสริมคุณประโยชน์ฝ่ายธรรม พระองค์มุ่งประโยชน์ส่วนรวม มุ่งสันติภาพ และความสามัคคีในมวลมนุษยชาติ อำนาจของพระองค์ไม่เกี่ยวข้องกับอำนาจฝ่ายการเมืองโดยตรง ผู้ร่วมงานอย่างใกล้ชิดกับพระสันตะปาปา คือ พระคาร์ดินัล ซึ่งพระองค์เป็นผู้แต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษา ร่วมบริหารเป็นคณะซึ่งประกอบด้วยสำนักงานศาล และสมณกระทรวงว่าด้วยฝ่ายต่าง ๆ อำนาจอธิปไตยของพระสันตะปาปาเป็นเอกสิทธิ์ เพราะรัฐวาทิกันซึ่งเล็กที่สุด เป็นที่ประทับของพระองค์ เป็นดินแดนเอกราช แต่อาศัยอำนาจอธิปไตยนั่นเอง พระองค์สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระเต็มที่ และมีสิทธิส่งผู้แทน (ที่เรียกว่า พระสมณทูต) ไปยังชาติต่าง ๆ ทั้งที่เป็นคาทอลิกและไม่เป็นคาทอลิก เมื่อชาติเหล่านั้นขอเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับวาติกัน ในการเจริญสัมพันธไมตรีทางการทูตนั้น พระสันตะปาปามุ่งแต่สันติภาพ และประโยชน์ฝ่ายธรรม โดยการไม่แทรกแซงกิจการทางการเมืองของประเทศนั้น ๆ ซึ่งประเทศไทยก็มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับวาติกันด้วย

พระสันตะปาปาร่วมกับพระสังฆราชทั่วโลก ดูแลพระศาสนจักร คณะพระสังฆราชเป็นผู้สืบตำแหน่งจากอัครสาวก ที่พระเยซูเจ้าทรงคัดเลือกเมื่อพระองค์เริ่มจาริกเทศนา นอกจากร่วมปกครองพระศาสนจักรทั่วโลก โดยสมัชชาพระสังฆราชแล้ว พระสังฆราชแต่ละองค์ปกครองคริสตชนในเขตแดนที่ตนได้รับมอบหมายให้ดูแล ที่เรียกว่า “สังฆมณฑล” (มิสซัง) โดยร่วมเอกภาพกับพระสันตะปาปา

การปกครองแต่ละสังฆมณฑลเป็นไปตามพระศาสนจักรระดับโลก โดยมีคณะบาทหลวงร่วมงานกับพระสังฆราช บาทหลวงบางองค์ยังรับมอบหมายให้ดูแลเขตปกครองภายในสังฆมณฑลที่เรียกว่า “วัด” (สังฆตำบล) แต่ละสังฆมณฑลมีโรงธรรม (วัด) พิเศษ ที่เป็นโรงธรรมประจำของพระสังฆราช เรียกว่า “อาสนวิหาร” แต่ละวัดมีโรงธรรมที่สัตบุรุษไปบำเพ็ญศาสนกิจ

ในคริสตศาสนายังมีคณะนักบวช ทั้งชายหญิง เช่น คณะเยซุอิต พระมหาไถ่ ซาเลเซียน ฯลฯ นักบวชแต่ละคณะมีความสำคัญ เพราะช่วยงานของพระศาสนจักรอย่างมากสมาชิกบางคณะส่วนมากเป็นบาทหลวง แต่สมาชิกของบางคณะไม่ได้เป็นบาทหลวง (ภราดา ภคินี หรือ บราเดอร์ซิสเตอร์) ผู้ตั้งคณะเหล่านั้นหลายท่านได้มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ของคริสตศาสนา

เนื่องจากมีลักษณะเป็นสากล ไม่จำกัดเฉพาะชนชาติใดชาติหนึ่ง พระศาสนจักรจึงรับเอาศาสนบริกรจากชนทุกชาติที่พระศาสนจักรมีสมาชิกอยู่ และรับทั้งวัฒนธรรมและภาษาของชาติเหล่านั้นมาใช้ ดังทุกวันนี้ พิธีทางศาสนาของพระศาสนจักรทั่วโลกประกอบเป็นภาษาต่าง ๆ ประมาณ 250 ภาษา ในภาษาเหล่านั้น ภาษาลาตินมีความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะเคยเป็นภาษาประจำของพระศาสนจักรที่อยู่กรุงโรม และเคยเป็นภาษากลางของคริสตศาสนิกชนหนังสือสำคัญของทางศาสนาหลายเล่มได้เขียนเป็นภาษาลาติน คริสตชนยังถือได้ว่า ภาษาลาตินเป็นภาษาเอกของศาสนจักร

เพื่อสามารถดำรงและปฏิบัติงานเป็นปกติในสังคม ตั้งแต่เริ่มพระศาสนจักรได้ตั้งพระบัญญัติต่าง ๆ ชุดหนึ่งที่คอยแก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ และทุกวันนี้รวมไว้ในประมวลบัญญัติแห่งพระศาสนจักร

คริสตชนเป็นผู้บริจาคตริพย์สมบัติของตนตามศรัทธาของแต่ละคน แต่ละครอบครัวเพื่อบำรุงหนุนกิจการทางวัตถุของสังฆมณฑลและวัดต่าง ๆ และแม้แต่ขององค์พระสันตะปาปาเอง การบริจาคตริพย์นั้นเพื่อช่วยพระศาสนา ศักดิ์บารมีทำตามสติกำลังและการคล้อยใจของพระจิต ประเทศที่มีคริสตชนจำนวนน้อย ได้รับความช่วยเหลือจากคริสตชนของประเทศอื่น ๆ จนกว่าคริสตชนในประเทศนั้นจะช่วยตนเองได้ และสามารถช่วยคนอื่นด้วย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพระศาสนจักรมิใช่หมาอำนาจทางเศรษฐกิจ หรือทางวัตถุ แต่หวังพึ่งแต่พระจิตของพระเจ้าผู้ทรงนำคริสตศาสนิกชน (โรแบต โกสเต, 2545 : 174 - 175)

โครงสร้างฐานันดรของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก

พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกเป็นพระศาสนจักรแบบ “ฐานันดร” นั่นคือมีการลำดับในการกำหนดชั้นบุคคล เช่น มีบรรดาศักดิ์ที่แตกต่างกัน คำว่า “ฐานันดร” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Hierarchy” มาจากภาษากรีก 2 คำ คือคำว่า “Hieros” ซึ่งแปลว่า “ศักดิ์สิทธิ์” หรือ “เกี่ยวกับศาสนา” กับคำว่า “arche” แปลว่า “กฎ” หรือ “อำนาจ” อย่างไรก็ตาม คำว่า “ฐานันดร” นี้ไม่ควรทำให้เราเข้าใจไขว่เขวในทางที่เป็นอคติ เช่นว่า ผู้มีบรรดาศักดิ์สูงกว่าจะต้องครอบงำผู้อื่น การเข้าใจในแนวนี้ถือว่าผิดจิตตารมณ์ที่พระเยซูเจ้าได้ทรงพากเพียรสอนโดยสิ้นเชิง พระพระองค์ได้ตรัสห้ามบรรดาศาสนุศิษย์ของพระองค์ไม่ให้ตั้งตัวเป็น “นาย” เหมือนคนอื่น ๆ ทรงย้ำอีกว่าในระหว่างพวกเค้าผู้ที่เป็นหัวหน้าต้องเป็น “รับใช้” คนอื่น ๆ (เทียบ มธ.20 :25-28; มก.10:42:-45; ลก.22:25-27) ในทำนองเดียวกันสังคายนาวาติกันที่ 2 ก็ได้กล่าวซ้ำถึงเจตนารมณ์นี้ว่า พวกที่รับมอบให้มี

อำนาจตามฐานันดร ต้องเป็นผู้รับใช้บรรดาพี่น้องชายหญิงของเขา (เทียบ Lumem Gentium, 18) (วิชา ธีรบุญการ, 2536 : 51)

อำนาจสูงสุดในพระศาสนจักร : พระสันตะปาปาและคณะพระสังฆราช (Pope and College of Bishops)

ตำแหน่งพระสังฆราชแห่งกรุงโรมในพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก เป็นตำแหน่งที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด และถือว่าเป็นผู้นำทางศาสนาที่ทรงเกียรติมากที่สุดในโลก ภายในพระศาสนจักรนั้นพระสันตะปาปาตรีศและทรงกระทำด้วยอำนาจไร้ข้อจำกัด แต่อำนาจสูงสุดในพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกเป็นลักษณะของคณะ (Collegiate) ไม่ใช่ลักษณะของราชาธิปไตย (Monarchical) ดังนั้น คณะพระสังฆราช (The College of Bishops) โดยมี พระสันตะปาปาเป็นหัวหน้าคณะ ถือว่าเป็นพวกที่มีอำนาจสูงสุดในพระศาสนจักร (แหล่งเดิม : 52)

รูปแบบโครงสร้างลักษณะนี้เทียบได้กับการเลือกบรรดาอัครสาวก 12 องค์ (ที่มีนักบุญเปโตร เป็นหัวหน้า) จากพระเยซูเจ้า โดยใช้รูปแบบการจัดให้เป็นคณะเดียวกันนี้กับบรรดาพระสังฆราช ซึ่งถือว่าเป็นผู้สืบตำแหน่งบรรดาอัครสาวก รวมเข้ากับพระสันตะปาปา ซึ่งเป็นผู้สืบตำแหน่งนักบุญเปโตร ดังนั้น ความคิดรวบยอดในเรื่องความรับผิดชอบแบบเป็นคณะสำหรับพระศาสนจักรในระดับสูงสุด ก็คือกุญแจไขให้เราเข้าใจในความจริงข้อนี้ เนื่องด้วยสอดคล้องกับพระคัมภีร์ และสะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติของพระศาสนจักรสากล ในแบบพระศาสนจักรย่อยต่าง ๆ ที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Communion of churches) บรรดาพระสังฆราชท้องถิ่นเหล่านั้น ต่างก็ร่วมส่วนกับพระสังฆราชของกรุงโรม ในความเอาใจใส่งานอภิบาลตลอดทั่วทั้งพระศาสนจักรร่วมกัน พวกท่านทั้งหมดในฐานะที่เป็นคณะร่วมมีส่วนในการเทศน์สอนและปกครองพระศาสนจักร

พระสันตะปาปา (Roman Pontiff)

ในประมวลกฎหมายพระศาสนจักร นิยมใช้คำศัพท์สำหรับเรียกพระสันตะปาปา ว่า (Roman Pontiff) มากกว่าจะใช้คำว่า “Pope” รากศัพท์คำว่า “Pontiff” มาจากภาษาลาตินจาก คำว่า “Pons” ซึ่งแปลว่า “สะพาน” และคำกริยา “Facere” ซึ่งแปลว่า “ทำ” ร่วมกันหมายความว่าผู้ที่เป็นผู้ทอดสะพานเชื่อมช่วงที่ขาดตอนระหว่างพระเป็นเจ้ากับมวลมนุษยชาติ ซึ่งคำศัพท์นี้ได้มีการใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยหมายถึงพระสงฆ์ในอาณาจักรโรมัน คำว่า “Pontifex Maximus” ก็คือคำที่ใช้เรียกพระสงฆ์สูงสุดในสมัยที่โรมันยังเป็นชนชาติต่างศาสนาอยู่ ตำแหน่งนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับบรรดาพระสังฆราชในสมัยแรกเริ่ม และต่อมาก็จำกัดวงลงมาจนที่สุดสงวนไว้ใช้สำหรับพระสังฆราชแห่งกรุงโรมเท่านั้น ส่วนคำที่ใช้มากที่สุดที่เราได้ยินกันคือคำว่า “Pope” คำนี้มาจาก

ภาษากรีกคำว่า “pappas” และคำภาษาละตินคำว่า “papa” “ซึ่งแปลว่าพ่อ” (father) นั่นเอง แต่จะเรียกให้ดูเป็นทางการจะใช้คำว่า “Holy Father” (แหล่งเดิม : 53)

พระสันตะปาปา (POPE) เป็นประมุขสูงสุดของพระศาสนจักร (คริสตจักรโรมันคาทอลิก) อำนาจของพระสันตะปาปา มาจาก พระคำรัสของ พระเยซูคริสต์ ที่กล่าวว่า 1. ท่านเป็นศิลา บนศิลานี้ เราจะสร้างพระศาสนจักร (มธ.16:18) 2. จงเลี้ยงแกะของเรา (ยน.21:17)

พระสันตะปาปา มีอำนาจ 2 ประการ คือ อำนาจในการสอน และ อำนาจในการปกครอง ด้านอำนาจในการสั่งสอน สังกายนาวาติกันที่ 1 (1869 - 1870) ได้ประกาศเป็นข้อความเชื่อว่า พระสันตะปาปาและคณะสังฆราช ไม่รู้จักพลาดพลั้งในการประกาศสอนข้อความเชื่ออย่างเป็นทางการ (Ex cathedra) ซึ่งเป็นพระคุณของพระเจ้า

ด้านอำนาจในการปกครอง เกิดจากการที่พระเยซูเจ้าทรงมอบอำนาจให้นักบุญเปโตร เป็นผู้ปกครองบรรดาคริสตชนและเป็นพระสันตะปาปาองค์แรก ซึ่งก็หมายถึงการมอบอำนาจเดียวกันนี้ แก่ผู้สืบตำแหน่งพระสันตะปาปาต่อจากนักบุญเปโตรด้วย

การสืบทอดตำแหน่งของพระสันตะปาปา จัดให้มีขึ้นภายใน 15 - 18 วันหลังจากการสิ้นพระชนม์ของพระสันตะปาปาองค์ก่อน โดยบรรดาพระคาร์ดินัล ทั่วโลก จะเปิดการประชุมลับ ในพระวิหารซิสติน กรุงโรม ประเทศอิตาลี เพื่อเลือกพระสันตะปาปาองค์ใหม่โดยการเลือกตั้งจะใช้วิธีลงคะแนนลับ (Conclave) (ข้อมูลจาก <http://www.geocities.com/prakobkit/catholi.htm#A>)

คณะพระสังฆราช (College of Bishops)

คณะพระสังฆราช ถือเป็นองค์กรที่สืบทอดมาจากคณะอัครสาวก ถือว่าเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดและอำนาจเต็มเปี่ยมในพระศาสนจักรสากลด้วย (ม.336) ซึ่งหมายความว่าคณะพระสังฆราช มีอำนาจทั้งในด้านกฎหมายและด้านศีลธรรม ตลอดจนความพยายามในด้านอภิบาลอย่างเต็มที่ในพระศาสนจักร คณะพระสังฆราชเป็นเครื่องบ่งชี้ที่ดีที่สุดถึงความเป็นสหพันธ์ (Communion) ของพระศาสนจักรท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นพระศาสนจักรสากล คณะพระสังฆราชเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ด้วยพันธะอันแข็งแกร่งแห่งความเชื่อความรัก ศีลศักดิ์สิทธิ์ และระเบียบ ซึ่งผูกพันพระศาสนจักรคาทอลิกเข้าไว้ด้วยกัน (วิชา ธีรบุญการ, 2536 : 57)

คณะพระสังฆราชจะเป็นการรวมบรรดาพระสังฆราชเข้ามาเป็นสมาชิก รวมถึงพระสันตะปาปา (พระสังฆราชแห่งกรุงโรม) ก็ทรงเป็นสมาชิกองค์หนึ่งของคณะนี้ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ทรงเป็นหัวหน้า เป็นศูนย์กลางการประสานงาน คณะพระสังฆราชบริหารอำนาจเหนือพระศาสนจักรสากล ในรูปแบบที่สง่า ในการประชุมสภาสังคายนาสากล และเมื่อสมาชิกที่แม้ว่าอยู่กระจัดกระจายอยู่ทั่วโลก

แต่ได้ทำกิจการที่เป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งกิจการนี้ได้ถูกประกาศหรือได้รับการยอมรับจากพระสันตะปาปาก็ถือว่าได้บริหารอำนาจเดียวกัน(ม.337)

สมัชชาพระสังฆราช (Synod of Bishops)

คำว่า “สมัชชา” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “synod” หมายความว่า มารวมกัน มาประชุมกันในพระศาสนจักรตั้งแต่สมัยเริ่มแรก มักจะใช้คำที่มีความหมายถึงพวกระดับหัวหน้า ๆ ในพระศาสนจักร มารวมกัน หรือมาประชุมกัน การประชุมสมัชชาพระสังฆราชระหว่างชาติ คือ การที่พระสังฆราชตัวแทนจากพระสังฆราชทั้งหมดทั่วโลกมาประชุมกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับการเลือกจากสภาพระสังฆราชของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้มาเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุม (แหล่งเดิม, 2536 : 60)

ในประมวลกฎหมายพระศาสนจักรได้ระบุว่าสมัชชาพระสังฆราชมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างพระสันตะปาปากับบรรดาพระสังฆราช ให้ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้คำแนะนำพระสันตะปาปาในเรื่องที่เกี่ยวกับความเชื่อ ศีลธรรม และระเบียบวินัยของพระศาสนจักร
3. เพื่อพิจารณาอุทกกรรมต่าง ๆ ของพระศาสนจักรในโลกนี้ (ม.342)

คณะพระคาร์ดินัล (College of Cardinal)

คณะพระคาร์ดินัล ก็คือกลุ่มของบรรดาพระสังฆราช ซึ่งทำหน้าที่เลือกตั้งผู้ที่เป็นพระสันตะปาปา นอกจากหน้าที่สำคัญยิ่งนี้ ตำแหน่งคณะพระคาร์ดินัล (เป็นคำมาจากภาษาละตินคำว่า “cardo” แปลว่าหรือ “ส่วนที่ปิดพับได้”) มักเป็นตำแหน่งทางเกียรติยศเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามก็ถือว่าเป็นตำแหน่งที่มีศักดิ์ศรีสูงสุดในพระศาสนจักรตะวันตก รองจากตำแหน่งพระสันตะปาปา (แหล่งเดิม, 2536 : 61)

คาร์ดินัล (Cardinal)

คาร์ดินัล (Cardinal) เป็นสมณศักดิ์ชั้นสูงรองจาก พระสันตะปาปา ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาพระสันตะปาปา ในการปกครองพระศาสนจักรสากล ตำแหน่งนี้ อาจเทียบเท่ากับพระชั้นพระราชอาณัติ ในพุทธศาสนาหรือวุฒิสมาชิกในทางโลก สมัยก่อนตำแหน่งคาร์ดินัล มักเป็นฆราวาส นับตั้งแต่ตรากฎหมายพระศาสนจักรฉบับล่าสุด (1917 - 1983) พระสงฆ์และพระสังฆราชเท่านั้น มีสิทธิ์เป็นพระคาร์ดินัลได้ หน้าที่พิเศษอย่างหนึ่งของพระคาร์ดินัล คือ เข้าร่วมประชุมลับ

เพื่อเลือกพระสันตะปาปา องค์ใหม่แทนตำแหน่งที่ว่างลง และตนเองก็มีสิทธิ์ได้รับเลือกเป็นพระสันตะปาปาได้

พระคาร์ดินัล อาจมีตำแหน่ง มุขนายก หรือ พระสังฆราช เป็นหัวหน้าปกครอง คณะบาทหลวง นักบวชชาย-หญิง และ คริสต์ศาสนิกชน ในเขต สังฆมณฑล ที่ท่านเป็นผู้ปกครองด้วย

สมณสภาพิหารสูงสุด(Roman Curia)

สมณสภาพิหารสูงสุด หรือ Roman Curia (โรมัน คูเรีย) เป็นชื่อรวมเบ็ดเสร็จของคณะเลขาธิการรัฐ, สมณกระทรวงต่าง ๆ, สำนักงานศาลต่าง ๆ, สภาและงานสำนักงานต่าง ๆ ที่คอยช่วยพระสันตะปาปาในการบริหารตำแหน่งหน้าที่อภิบาลของพระองค์ ที่จะให้บริการพระศาสนจักรท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งรวมกันเข้าก่อให้เกิดสหพันธ์ของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก

คำว่า “Curia” มาจากคำว่า “Curare” แปลว่า “เอาใจใส่ ดูแล” และในสมัยโรมัน “curia” เป็นตึกที่สภาขุนนางมาพบหรือมาประชุมกัน ซึ่งต่อมาในสมัยกลาง ราชสำนักของพระสันตะปาปา ถูกเรียกชื่อว่า “Curia Romana”

คูเรีย ปัจจุบันเป็นกลไกสำหรับการบริหารที่ใหญ่มาก ซึ่งเป็นสำนักงานศูนย์กลางของพระศาสนจักรในเรื่องต่าง ๆ ประกอบไปด้วย 9 สมณกระทรวง (คำว่า สมณกระทรวงมีความหมายรวมไปถึงคณะกรรมการซึ่งเป็นหัวหน้ากระทรวง อันได้แก่ บรรดาพระคาร์ดินัล และบรรดาพระสังฆราช) แต่ละสมณกระทรวงจะรับผิดชอบในขอบเขตหนึ่ง ๆ ในวิถีชีวิตของพระศาสนจักร เช่น เรื่องข้อคำสอน, พระสังฆราช, การภาวนาและศีลศักดิ์สิทธิ์, การเผยแพร่พระวรสาร, สมณะ, นักบวช ฯลฯ ยังมีสภาต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ ต่าง ๆ เช่น ที่เกี่ยวกับฆราวาส ครอบครัว ความยุติธรรมและสันติ ความเป็นหนึ่งเดียวของคริสตชน ผู้อพยพโยกย้ายถิ่นฐาน ฯลฯ รวมไปถึงสำนักงานต่าง ๆ สำหรับการบริหารกองทุนและศาสนสมบัติ เป็นต้น

บรรดาพระสมณทูต(Legates of the Roman Pontiff)

พระสันตะปาปา ในฐานะที่ทรงมีอำนาจสูงสุดในพระศาสนจักร ทรงมีสิทธิ์ที่จะส่งบรรดาผู้แทนของพระองค์ไปยังพระศาสนจักรท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ และไปยังรัฐบาลของชาติต่าง ๆ เหล่านั้นได้ (ม.362-363) พวกนักการทูตเหล่านี้ไม่ใช่เป็นผู้ส่งสารพิเศษของพระสันตะปาปาเป็นการส่วนพระองค์ ทั้งไม่ใช่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐชาติกัน แต่พวกท่านเป็นตัวแทนอย่างเป็นทางการของหัวหน้าพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก พวกท่านได้รับการรับรู้ในกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นสิทธิพิเศษของพระศาสนจักรคาทอลิกที่ไม่มีใครเหมือน

เมื่อเกี่ยวข้องกับพระศาสนจักรท้องถิ่นต่าง ๆ หรือสังฆมณฑลต่าง ๆ พระสมณทูตมีหน้าที่พยายามทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างสันตะสำนักกับสังฆมณฑลนั้นแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น พวกเขาต้องทำรายงานสภาพของพระศาสนจักรท้องถิ่น ให้คำแนะนำบรรดาพระสังฆราช และสภาพพระสังฆราช ส่งชื่อและเตรียมส่งข้อมูลสำหรับผู้จะได้รับเลือกเป็นพระสังฆราชองค์ใหม่ และส่งเสริมสันติภาพกับขบวนการศาสนสัมพันธ์

ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ สมณทูตจะต้องส่งเสริมให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างรัฐกับสันตะสำนัก และด้วยคำแนะนำของบรรดาพระสังฆราชในประเทศนั้น ๆ พยายามทำข้อตกลงเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของศาสนจักรและรัฐ เช่น การตั้งโรงเรียน การส่งเสริมเสรีภาพด้านศาสนา การดูแลรักษาสิ่งปลูกสร้าง และศาสนสมบัติ การสนับสนุนบรรดาสมณะ ฯลฯ (ม.365) (แหล่งเดิม, 2536 : 64 - 65)

พระสังฆราช (Bishop) หรือ มุขนายก

พระสังฆราช แปลว่า ตำแหน่งผู้เป็นใหญ่ในสังฆมณฑล ซึ่งเป็นคำที่ใช้มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา หมายถึง ประมุขคริสต์ศาสนา นิกายโรมันคาทอลิก มุขนายก หรือ พระสังฆราช เป็นผู้สืบตำแหน่งจาก อัครธรรมทูต (ศิษย์ 12 คน ซึ่งติดตามพระเยซูเจ้าอย่างใกล้ชิดในสมัยที่พระองค์ยังคงดำรงชีพ เป็นมนุษย์เมื่อ 2000 ปีมาแล้ว) มุขนายกหรือพระสังฆราช เป็นหัวหน้าปกครอง คณะบาทหลวง นักบวชชาย-หญิง และคริสต์ศาสนิกชน ในเขตสังฆมณฑล

สังฆมณฑล คือ เขตการปกครองของพระสังฆราชในคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 10 เขต (สังฆมณฑล)

มุขนายก หรือ พระสังฆราช จะต้องเป็นพระสงฆ์ หรือบาทหลวงมาก่อน และต่อมาได้รับการแต่งตั้ง จากสมเด็จพระสันตะปาปา โดยได้รับการอภิเษกขึ้นสู่ตำแหน่ง พระสังฆราช ซึ่งเป็นศิลาบวชขั้นสูงสุด (ศิลาบรรพชา) (มุขนายก เป็นสรพนามที่ใช้เรียก พระสังฆราชคาทอลิกฯ ในทางราชการ)

ศิลาบวชในคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก มี 3 ขั้นคือ ขั้นสังฆานุกร (Deacon) ขั้นบาทหลวง (Priest) ขั้นพระสังฆราช (Bishop)

พระสังฆราช เป็นสรพนามที่ใช้เรียก ประมุขสังฆมณฑล ซึ่งเป็นเขตการปกครองในคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก

พระคุณเจ้า เป็นสรพนามที่ ชาวคริสต์ใช้เรียก พระสังฆราช หรือมุขนายก (ข้อมูลจาก <http://www.geocities.com/prakobkit/catholic.htm>)

การปกครองแบบ สังฆมณฑล (Diocese)

สังฆมณฑล (Diocese) เป็นประชากรของพระเป็นเจ้าส่วนหนึ่ง ที่พระสังฆราชได้รับมอบหมายให้อภิบาลดูแล โดยมีคณะสงฆ์ร่วมมือด้วย ประชากรส่วนนี้ผูกพันอยู่กับผู้อภิบาลของตน และได้รับพระวรสารและศีลมหาสนิทโดยทางผู้อภิบาลนี้ (ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมิสซา, 2539 : 69)

กฎหมายมาตรา 369 กล่าวไว้มีใจความว่า สังฆมณฑลได้แก่ส่วนหนึ่งของประชากรของพระ ซึ่งถูกมอบหมายให้อยู่ภายใต้การอภิบาลของสังฆราช โดยความร่วมมือของคณะสงฆ์ เพื่อว่าการร่วมมือร่วมใจภายใต้ชายฆมณฑลผู้นี้ในองค์พระจิตเจ้า โดยผ่านทางพระวรสาร และศีลมหาสนิทจะเป็นการสร้างพระศาสนจักรเฉพาะ ในที่ซึ่งจะสามารถพบพระศาสนจักรหนึ่งเดียว ศักดิ์สิทธิ์สากล และสืบจากอัครสาวก ของพระเยซูคริสตเจ้าได้ (ข้อมูลจาก <http://www.thai.to/diokorat/speak/siam.html>)

พระสังฆราชของสังฆมณฑลเป็นผู้แทนของพระศาสนจักรสากล (ไม่ใช่ของพระสันตะปาปาเท่านั้น) ทำงานร่วมกับคณะสงฆ์และมีฝ่ายงานต่าง ๆ เป็นระบบระเบียบ บทบาทและหน้าที่ของพระสังฆราชมีกำหนดไว้ในกฎหมายใหม่นี้อย่างกว้างขวางมาก จะเรียกว่า เป็นพระสันตะปาปาของสังฆมณฑลก็ไม่น่าจะผิดจากภาคปฏิบัติมากนัก

เราสามารถพูดได้ว่า การที่เขตหนึ่ง ๆ ถูกยกขึ้นมาอยู่ในระดับสังฆมณฑล ต้องถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะมีการปกครองที่อิสระมากกว่า มีระบบระเบียบ มีศักดิ์ศรีสูงมาก ไม่ถูกถือว่าเป็น Subdivision หรือส่วนย่อยของพระศาสนจักรสากลอีกต่อไป แต่เป็นผู้แทน หรือภาพเหมือนของพระศาสนจักรสากล

เขตปกครองของ พระสังฆราช (Bishop) หรือ มุขนายกคริสตจักร โรมันคาทอลิกในประเทศไทย แบ่งเป็น 10 สังฆมณฑล

พระศาสนจักรคาทอลิก มีพระสันตะปาปา (POPE) เป็นประมุขสูงสุด โดยมีคณะพระคาร์ดินัล ทำหน้าที่เป็นคณะที่ปรึกษา ในการปกครองพระศาสนจักร มีมุขนายกหรือพระสังฆราชปกครองดูแลในเขตสังฆมณฑล ในสังฆมณฑล มีโบสถ์ซึ่งคริสต์ศาสนิกชน ใช้ประกอบศาสนกิจต่าง ๆ มี บาทหลวงหรือพระสงฆ์ เป็นผู้ปกครองดูแล (ข้อมูลจาก <http://www.geocities.com/prakobkit>)

โครงสร้างและลักษณะของสังฆมณฑล (ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมิสซา, 2539 : 69)

- มีพระสังฆราชเป็นประมุข
- มีบาทหลวงเป็นผู้ร่วมงาน
- มีลักษณะเป็นพระศาสนจักรเฉพาะส่วน (Particular Church)
- โดยทั่วไปกำหนดจากเขตพื้นที่ แต่อาจจะกำหนดจากลักษณะกลุ่มชนก็ได้

- แบ่งย่อยออกเป็นวัด (Parishes) ต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาใช้ในการทำความเข้าใจ และอธิบายลักษณะการปกครองของ พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย

3. แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม

ความหมายของนวัตกรรม

“นวัตกรรม” หมายถึง ความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน หรือเป็นการพัฒนาตัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อนำ นวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้น ได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วย ประหยัดเวลาและแรงงานได้ด้วย

“นวัตกรรม” (Innovation) มีรากศัพท์มาจาก innovare ในภาษาละติน แปลว่า ทำสิ่งใหม่ขึ้นมา ความหมายของนวัตกรรมในเชิงเศรษฐศาสตร์คือ การนำแนวความคิดใหม่หรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ในรูปแบบใหม่ เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือก็คือ “การทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่น โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (Change) ที่เกิดขึ้นรอบตัวเราให้กลายมาเป็นโอกาส (Opportunity) และถ่ายทอดไปสู่แนวความคิดใหม่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม”

แนวความคิดนี้ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยจะเห็นได้จากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์คนแรก เช่น ผลงานของ Joseph Schumpeter ใน The Theory of Economic Development, 1934 โดยจะเน้นไปที่การสร้างสรรค์ การวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่ง นวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technological Innovation) เพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เป็นหลัก นวัตกรรมยังหมายถึงความสามารถในการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง อีกด้วย (พันธุ์อาจ ชัยรัตน์, www.Xaap.com)

คำว่า “นวัตกรรม” เป็นคำที่ค่อนข้างจะใหม่ในวงการการศึกษาของไทย คำนี้ เป็นศัพท์บัญญัติของคณะกรรมการพิจารณาศัพท์วิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มาจากภาษาอังกฤษว่า Innovation มาจากคำกริยาว่า innovate แปลว่า ทำใหม่ เปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ ในภาษาไทยเดิมใช้คำว่า “นวกรรม” ต่อมาพบว่าคำนี้มีความหมายคลาดเคลื่อน จึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า นวัตกรรม (อ่านว่า นะ วัด ตะ กำ) หมายถึงการนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมจากวิธีการที่ทำอยู่เดิม เพื่อให้ใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น ดังนั้นไม่ว่าวงการหรือกิจการใด ๆ ก็ตาม เมื่อมีการนำเอาความเปลี่ยนแปลง

ใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมก็เรียกได้ว่าเป็นนวัตกรรม ของวงการนั้น ๆ ข้อมูล จาก (www.boonpan edt01.htm)

ทอมัส ฮิวซ์ (Thomas Hughes) ได้ให้ความหมายของ “นวัตกรรม” ว่าเป็นการนำวิธีการ ใหม่ ๆ มาปฏิบัติหลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนามาเป็นขั้น ๆ แล้ว เริ่มตั้งแต่การ คิดค้น (Invention) การพัฒนา (Development) ซึ่งอาจจะเป็นไปในรูปของ โครงการทดลองปฏิบัติ ก่อน (Pilot Project) แล้วจึงนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติมา ข้อมูลจาก (boonpan edt01.htm)

มอร์ตัน (Morton, J.A.) ให้ความหมาย “นวัตกรรม” ว่าเป็นการทำให้ใหม่ขึ้นอีกครั้ง (Renewal) ซึ่งหมายถึง การปรับปรุงสิ่งเก่าและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ตลอดจนหน่วยงาน หรือองค์กรนั้น ๆ นวัตกรรม ไม่ใช่การขัดหรือล้มล้างสิ่งเก่าให้หมดไป แต่เป็นการ ปรับปรุงเสริม แต่งและพัฒนา (boonpan edt01.htm)

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2521 : 14) ได้ให้ความหมาย “นวัตกรรม” ไว้ว่าหมายถึง วิธีการ ปฏิบัติใหม่ ๆ ที่แปลกไปจากเดิมโดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ ๆ ขึ้นมาหรือมีการ ปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ได้รับการทดลอง พัฒนาจนเป็นที่เชื่อถือได้แล้ว ว่าได้ผลดีในทางปฏิบัติ ทำให้ระบบก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

จรรยา วงศ์สายัณห์ (2520 : 37) ได้กล่าวถึงความหมายของ “นวัตกรรม” ไว้ว่า “แม้ใน ภาษาอังกฤษเอง ความหมายก็ต่างกันเป็น 2 ระดับ โดยทั่วไป นวัตกรรม หมายถึง ความพยายาม ใด ๆ จะเป็นผลสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใดก็ตามที่เป็นไปเพื่อจะนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลง วิธีการที่ทำอยู่เดิมแล้ว กับอีกระดับหนึ่งซึ่งวงการวิทยาศาสตร์แห่งพฤติกรรม ได้พยายามศึกษาถึง ที่มา ลักษณะ กรรมวิธี และผลกระทบที่มีอยู่ต่อกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง คำว่า นวัตกรรม มักจะหมายถึง สิ่งที่ได้นำความเปลี่ยนแปลงใหม่เข้ามาใช้ได้ผลสำเร็จและแผ่กว้างออกไป จนกลายเป็นการปฏิบัติ อย่างธรรมดาสามัญ (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2543)

นวัตกรรม แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 มีการประดิษฐ์คิดค้น (Innovation) หรือเป็นการปรุงแต่งของเก่าให้เหมาะสม กับกาลสมัย

ระยะที่ 2 พัฒนาการ (Development) มีการทดลองในแหล่งทดลองจัดทำอยู่ในลักษณะ ของโครงการทดลองปฏิบัติก่อน (Pilot Project)

ระยะที่ 3 การนำเอาไปปฏิบัติในสถานการณ์ทั่วไป ซึ่งจัดว่าเป็นนวัตกรรมขั้นสมบูรณ์
(ข้อมูลจาก <http://www.phoowit.ac.th/education.htm>)

คุณลักษณะของนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับ

ในการสื่อสารนวัตกรรมนั้น ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรมคือ คุณลักษณะของนวัตกรรม ซึ่งเรื่องนี้ (Rogers and Shoemaker, 1971) ได้กล่าวว่า “คุณลักษณะของนวัตกรรมตามที่ยอมรับรู้สึกเป็นปัจจัยสำคัญในการที่ยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม แม้ว่านวัตกรรมจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มาก แต่ถ้าบุคคลเห็นว่าไม่ดี ไม่มีประโยชน์ก็อาจจะปฏิเสธนวัตกรรมนั้น” คุณลักษณะของนวัตกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อการยอมรับ ได้แก่

1. ความได้เปรียบเชิงเทียบ : หมายถึง การที่ยอมรับนวัตกรรมรู้สึกว่าการพัฒนานั้นดีกว่า มีประโยชน์มากกว่าสิ่งเก่า ๆ หรือวิธีปฏิบัติเก่าที่นวัตกรรมนั้นเข้ามาแทนที่ การวัดประโยชน์เชิงเทียบอาจวัดในแง่เศรษฐกิจ หรือในแง่อื่น ๆ ก็ได้ เช่น ความเชื่อถือของสังคม เกียรติยศ ความสะดวกสบายในการทำงาน เป็นต้น

2. ความเข้ากันได้ : หมายถึง การที่ยอมรับนวัตกรรมรู้สึกว่านวัตกรรมนั้นเข้ากันได้กับค่านิยมที่เป็นอยู่ เข้ากันได้กับความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรม ทศนคติ ความคิดหรือประสบการณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมในอดีต ตลอดจนความต้องการของตน นวัตกรรมที่เข้ากับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม

3. ความสลับซับซ้อน : หมายถึง ระดับความยากง่ายตามความรู้ สึกจงกลุ่มเป้าหมายผู้รับนวัตกรรมในการที่จะเข้าใจหรือนำนวัตกรรมไปใช้ นวัตกรรมใดมีความสลับซับซ้อน ยากต่อการเข้าใจและการใช้งานนวัตกรรมนั้นก็จะได้รับการยอมรับช้า

4. การนำไปทดลองใช้ได้ : หมายถึง ระดับที่นวัตกรรมสามารถนำไปทดลองใช้ นวัตกรรมใดที่สามารถแบ่งเป็นส่วนเพื่อนำไปทดลองใช้ จะได้รับการยอมรับเร็วกว่านวัตกรรมซึ่งไม่สามารถแบ่งไปทดลองใช้ได้ ทั้งนี้เพราะนวัตกรรมที่สามารถนำไปทดลองใช้ได้ จะช่วยลดความรู้สึกเสี่ยงต่อการยอมรับนวัตกรรมมาใช้ของกลุ่มเป้าหมายให้น้อยลง

5. การสังเกตเห็นผลได้ : หมายถึง ระดับที่ผลของนวัตกรรม สามารถเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นผลได้ ผลของนวัตกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย และสามารถสื่อความหมายให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้ง่าย จะได้รับการยอมรับมากกว่านวัตกรรมที่สังเกตเห็นผลยาก ดังนั้นการทำให้กลุ่มเป้าหมายยอมรับในนวัตกรรมทางด้านความคิด จึงทำได้ยากกว่าทำให้ยอมรับในนวัตกรรมทางด้านวัตถุ

จากแนวคิดด้านคุณลักษณะของนวัตกรรม ได้ชี้ให้เห็นว่า การที่บุคคลจะยอมรับนวัตกรรมใดมาใช้บุคคลนั้นจะพิจารณาถึงคุณลักษณะของนวัตกรรมตามแนวความคิดดังกล่าว ก่อนที่จะตัดสินใจรับนวัตกรรมมาใช้ และคุณลักษณะของนวัตกรรมเหล่านี้ไม่สามารถระบุได้ว่า คุณลักษณะข้อใดมีความสำคัญกว่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทและเนื้อหาของนวัตกรรมนั้น ๆ

ลักษณะของผู้รับนวัตกรรม

ในกระบวนการสื่อสารนวัตกรรมนั้น ผู้รับสารหรือผู้รับนวัตกรรมจะมีความแตกต่างกันจากการวิจัยของ โรเจอร์และชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker) ทำให้สามารถแบ่งลักษณะของผู้ที่ยอมรับนวัตกรรมออกเป็น 2 ประเภทคือ ยอมรับนวัตกรรมเร็วกว่า และผู้ยอมรับนวัตกรรมช้ากว่า ซึ่งสามารถสรุปลักษณะความแตกต่างของผู้ยอมรับนวัตกรรมทั้งสองประเภทได้ดังนี้

1. ความแตกต่างด้านสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ โรเจอร์สและชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker) ได้ทำการศึกษาถึงความแตกต่างของผู้ยอมรับนวัตกรรมตามลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับผู้ยอมรับนวัตกรรมไว้ดังนี้

อายุ : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วไม่มีความแตกต่างจากผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

สถานภาพทางสังคม : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า มีรายได้และทรัพย์สินมากกว่า มีอาชีพดีกว่าและมีระดับการดำรงชีวิตที่ดีกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

ความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วเป็นเจ้าของสิ่งที่เป็นหน่วยใหญ่กว่า ผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

ระดับการยอมรับนวัตกรรม : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วเป็นผู้ที่ยอมรับนวัตกรรมนั้นหรือคล้าย ๆ นวัตกรรมนั้นไปใช้ มากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

ความเชี่ยวชาญ : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็ว มีการกระทำที่ใช้ความเชี่ยวชาญมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

2. ความแตกต่างด้านบุคลิกภาพ โดยเหตุที่ผู้ยอมรับนวัตกรรมมีลักษณะเฉพาะที่เป็นปัจเจกบุคคล และผ่านกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพซึ่งส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรมดังนี้

ระบบความเชื่อ : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็ว ยึดถือระบบความเชื่อแบบฝังหัวน้อยกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

ความสามารถในการคิดในลักษณะนามธรรม : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีความสามารถในการคิดเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ดีกว่า ผู้ยอมรับนวัตกรรมช้าสามารถยอมรับนวัตกรรมบนพื้นฐานของสิ่งเร้าที่ไม่มีตัวตนได้ดีกว่า

การใช้เหตุผล : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีการใช้เหตุผลดีกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า
มีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ความฉลาด : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีความฉลาดมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง
และมีทัศนคติที่ชอบการเสี่ยงภัยมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า ความเชื่อทางด้านวิทยาศาสตร์และ
โซกลาง : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์มากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้ากว่า และ
มีความเชื่อ ถือ โซกลาง พรหมลิขิตน้อยกว่าผู้รับนวัตกรรมช้า

ระดับความตั้งใจและความปรารถนา : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีระดับความตั้งใจที่
จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า อีกทั้งยังมีความ ปรารถนา
หรือความต้องการ ศึกษา อาชีพ เกียรติยศ และอื่น ๆ สูงกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

3. ความแตกต่างในด้านพฤติกรรมการสื่อสาร ผู้ยอมรับนวัตกรรมในฐานะที่เป็นสมาชิก
ของสังคม จะมีพฤติกรรมสื่อสารระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมที่ต่างกัน ซึ่งจากการศึกษา
ของพบว่าตัวแปรทางด้านพฤติกรรมการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมได้แก่

การมีส่วนร่วมในสังคม : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีส่วนร่วมในสังคมมากกว่า และ
สามารถเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่จะเป็นสมาชิกของระบบ
สังคมที่มีบรรทัดฐานตามแบบทันสมัย และเป็นสมาชิกของระบบสังคมที่มีบูรณการอย่างดี มากกว่า
ผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า ความเป็นสากล : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีความเป็นสากลไม่ผูกพันกับท้องถิ่น
มากนัก และมักมีกลุ่มอ้างอิงเป็นบุคคลภายนอกสังคม มีการเดินทางไปมาหาสู่คนภายนอกสังคม
มากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

การติดต่อกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีการติดต่อกับผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า การเข้าถึงสื่อมวลชน : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีโอกาส
ในการเข้าถึงสื่อมวลชน ได้มากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

การแสวงหาข่าวสาร : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรม
มากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีความรู้เกี่ยวกับ
นวัตกรรมดีกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

ระดับการเป็นผู้นำความคิด : ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีระดับการเป็นผู้นำทางความคิด
มากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

อย่างไรก็ตามเอกบุคคล ขอมรับนวัตกรรมไปแล้วมีโอกาสที่จะเลิกการยอมรับนวัตกรรม
ได้เช่น เดียวกันดังที่ โรเจอร์ส (Rogers : 1983) กล่าวไว้ว่า การเลิกยอมรับนวัตกรรม (Discontinuance)

คือ การตัดสินใจเลิกใช้หรือเลิกยอมรับ ปฏิเสธนวัตกรรมภายหลังจากที่ยอมรับนวัตกรรมแล้วในตอนต้น ซึ่งอาจแยกประเภทของการเลิกยอมรับนวัตกรรมออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การเลิกยอมรับนวัตกรรมและไปรับนวัตกรรมใหม่ที่ดีกว่าเดิม (A Replacement Discontinuance) ความหมายของคำว่าดีกว่าเดิม คือ ดีกว่าในความรู้สึกของผู้เปลี่ยนนวัตกรรมจากเก่าไปใหม่ ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะมีนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาเสมอ และเข้ามาแทนของเก่าซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นนวัตกรรมในช่วงนั้น ๆ

2. การตัดสินใจเลิกการยอมรับนวัตกรรมเพราะไม่พอใจกับคุณสมบัติ (ผล หรือ ประโยชน์) ของนวัตกรรม (A Disenchantment Discontinuance) ความไม่พอใจนี้อาจมาจากการที่นวัตกรรมไม่เหมาะสมกับผู้ใช้ และไม่เกิดประโยชน์มากกว่าการปฏิบัติแบบเก่าที่เคยใช้มา บางทีอาจเป็นเพราะองค์กรภาครัฐบาลมีคำสั่งว่า นวัตกรรมนั้นไม่ปลอดภัยในระยะยาว หรือมีผลข้างเคียงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือการเลิกยอมรับนวัตกรรมอาจมาจากการใช้นวัตกรรมอย่างผิด ๆ จึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับบุคคลนั้น ซึ่งการใช้นวัตกรรมอย่างผิด ๆ มักจะเกิดกับผู้ยอมรับนวัตกรรมช้ากว่ามากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วกว่า ผู้มีการศึกษาสูงกว่าจะมีความเข้าใจขั้นตอนความรู้เชิงวิทยาศาสตร์และสามารถคัดสรรมาก่อนประโยชน์อย่างเต็มที่ ผู้ที่รับนวัตกรรมช้ามักเป็นคนที่ยึดฐานะทางการเงินทำให้เกิดการยอมรับช้า และเป็นสาเหตุนำไปสู่การเลิกยอมรับเพราะนวัตกรรมนั้นไม่เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจ

จากแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นนี้ ผู้วิจัย ได้มาใช้เป็นกรอบในการทำ Coding Sheet เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาในสื่อสิ่งพิมพ์ ของสื่อมวลชนคาทอลิก และวิเคราะห์สมาชิกที่เป็นผู้รับข่าวสารในที่นี้ก็คือ หนังสือพิมพ์ อุดมสาร และนิตยสารอุดมสาคันต์

4. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Used and Gratification)

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชนเน้นความสำคัญของ “ผู้รับสาร” (Audience) ในฐานะเป็น “ผู้กระทำการใช้สื่อ” (Active Select of Media Communication) กล่าวคือ ตัวผู้รับสารจะเป็นผู้มีสิทธิเลือกใช้สื่อประเภทต่าง ๆ และเลือกรับเนื้อหาของข่าวสารเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตน โดยทฤษฎีนี้เน้นแบบจำลองกระบวนการรับสารของบุคคล ในด้านการใช้ประโยชน์และสนองตอบความต้องการของบุคคล โดยมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้นดังนี้

1. การแสวงหาข่าวสารของมนุษย์เป็นไปโดยความพึงพอใจของมนุษย์เอง ไม่ได้ถูกบังคับหรือยัดเยียดให้อ่าน ให้อู หรือให้ฟัง และมนุษย์มีสิทธิที่จะหลีกเลี่ยงข่าวสารนั้น ๆ ได้ถ้าเขามีความประสงค์

2. การสื่อสารของมนุษย์มีจุดมุ่งหมาย
3. สื่อสารมวลชนต้องแข่งขันกับสิ่งเร้าตัวอื่น ๆ ที่อาจจะสนองตอบความต้องการรู้ของมนุษย์
4. ความต้องการของมนุษย์จะถูกกำหนดโดยตัวมนุษย์เอง ซึ่งอาจจะเกิดจากความสนใจหรือแรงจูงใจต่าง ๆ
5. พฤติกรรมการรับสื่อมวลชนของบุคคล เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการพื้นฐานด้านจิตใจของบุคคลนั้น ๆ และประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากสถานการณ์ทางสังคมของเขา แม้ว่าการใช้สื่อมวลชนนั้น ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความต้องการทุกด้านของมนุษย์ แต่ก็เป็นที่น่าสนใจว่า น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการบางอย่าง เช่น
 - ความต้องการข่าวสารข้อมูล
 - การเปิดรับสื่อมวลชนเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องชดเชยบางสิ่งบางอย่างที่ขาดไปหรือไม่ได้ขณะนั้น เช่น ความต้องการมีการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น
 - การใช้สื่อหรือบริโภค ถือได้ว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยให้ระบบสังคมของมนุษย์เข้าสู่สมดุล
 - ทำให้มนุษย์มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้ดียิ่งขึ้น
 - พฤติกรรมการรับสารของมนุษย์ เป็นสิ่งที่เกิดจากปฏิกิริยาตอบโต้ต่อความต้องการของมนุษย์เองที่จะรักษารูปแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม
 - เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม
 - เพื่อรักษาให้ระบบชีวิตของตนคงอยู่ได้อย่างปกติ

โดยศึกษาว่าผู้รับสารนั้นมีการบวนการอย่างไรในการเปิดรับสื่อ (Communication Behavior) ที่ครอบคลุมถึงภูมิหลังของผู้รับสาร โดยเฉพาะประสบการณ์โดยตรงของผู้รับสารที่มีต่อสื่อ ด้วยเหตุนี้จึงพบว่าการใช้และความพึงพอใจในการสื่อสารประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ

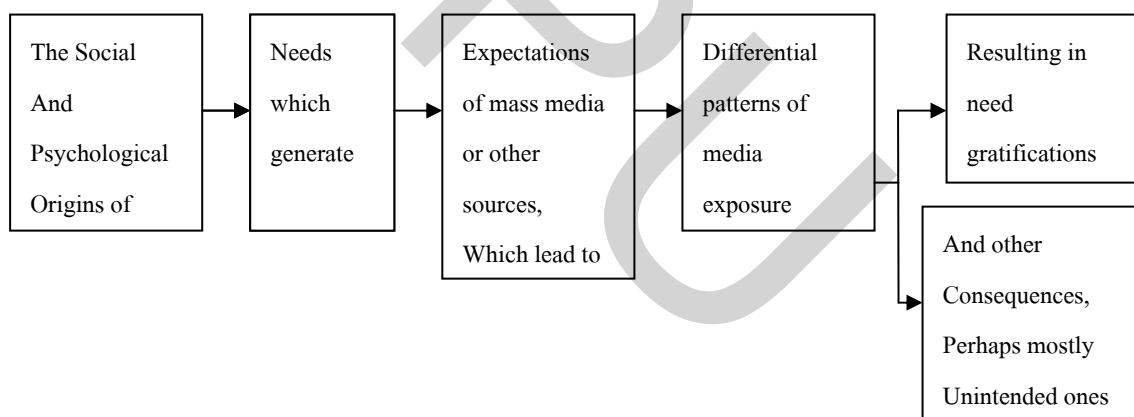
1. ผู้รับสารในฐานะเป็นผู้ที่มีบทบาทรุก (Active) และมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร (Goal Directed)
2. การใช้หรือการเปิดรับสื่อหนึ่ง ๆ ที่ได้เลือกสรรแล้ว เพื่อสนองต่อความต้องการของตนเอง มิใช่เป็นการเปิดรับสารที่เลื่อนลอย หรือเป็นผลข้างเคียงจากผู้ส่งสารเพียงอย่างเดียว
3. ความพอใจในสื่อเกิดขึ้น เมื่อการเปิดรับสื่อ หรือการใช้สื่อที่เลือกแล้วนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในทางกลับกัน ผู้ส่งสารจำเป็นต้องแข่งขันเพื่อการบริการให้ประชาชนผู้รับสารพึงพอใจมิใช่เกิดจากการที่ตัวผู้ส่งสารเองนั้นพอใจ

แคทซ์และคณะ (Katz, E. and Other, 1974) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจในการสื่อสารของผู้รับสาร ไว้ดังนี้

แนวทางศึกษาการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจ คือการศึกษาผู้รับสารเกี่ยวกับสภาวะทางสังคมและจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดความต้องการ ความจำเป็นของบุคคล และเกิดมีความคาดหวังหลังจากสื่อมวลชน หรือแหล่งข่าวสารอื่น ๆ แล้วนำไปสู่การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ กัน อันก่อให้เกิดผลคือ การได้รับความพึงพอใจตามที่ต้องการ และผลอื่น ๆ ที่ตามมา ซึ่งอาจจะไม่ใช่ผลที่ตั้งเจตนาไว้ก็ได้ ซึ่งนับเป็นมุมมองที่แตกต่างไปจากทฤษฎีเดิมที่มักไม่ให้ความสำคัญกับผู้รับสาร และมองผู้รับสารเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive)

องค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิดในเรื่องการการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนตามที่กล่าวมาอาจแสดงให้เห็นในรูปแบบจำลองได้ดังนี้

ภาพที่ 2 แบบจำลองการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของ Katz และคณะ

อธิบายได้ว่าสภาวะทางสังคมและจิตใจที่แตกต่างกัน ทำให้มนุษย์มีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป ความต้องการที่แตกต่างกันนี้ทำให้คนคาดหวังหรือคาดหวังคenneสื่อแต่ละประเภทว่าจะสนองความพอใจได้ต่างกันออกไป ดังนั้น ลักษณะการใช้สื่อของบุคคลที่มีความต้องการไม่เหมือนกันจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นสุดท้ายคือความพอใจที่ได้รับจากการใช้สื่อก็จะแตกต่างกันไปด้วย

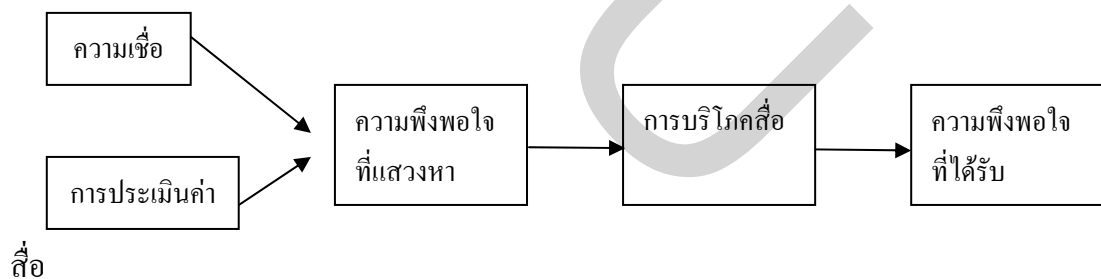
ทฤษฎีนี้ได้กำหนดขึ้น เพื่ออธิบายถึงกระบวนการรับสารในกระบวนการสื่อสารมวลชน และอธิบายถึงการใช้สื่อมวลชนของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง บุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์

มีความตั้งใจ มีความต้องการในการใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน

การศึกษาตามแนวคิดนี้ มิได้มุ่งถึงว่าสื่อมวลชนคือตัวการที่มีผลหรือมีอิทธิพลต่อผู้รับสารโดยตรง แต่กลับมองว่าผู้รับสารต่างหากที่ใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเอง การศึกษาในลักษณะนี้จึงตรงกับวิธีการศึกษาเชิงหน้าที่ของสื่อมวลชน (functional approach) ที่มุ่งพิจารณาว่าสื่อมวลชนมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับสาร เช่น หน้าที่ในการเสนอข่าว หน้าที่ในการให้ความบันเทิง และพักผ่อนหย่อนใจ หน้าที่ในการสื่อหรือติดต่อกับสังคม และหน้าที่ในการเสริมสร้างลักษณะส่วนบุคคลให้แก่ผู้รับสาร เป็นต้น

เรย์เบิร์น และพาล์มกรีน (J.D. Rayburn and Philip Palmgreen, 1984) ได้สร้างแบบจำลองขึ้นมาอีกแบบหนึ่ง เรียกว่า Expectancy Value Paradigm แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและการประเมินค่าทางอารมณ์ (Beliefs and Evaluations) ความพึงพอใจที่แสวงหา (Gratification obtained) ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

ภาพที่ 3 แบบจำลองของเรย์เบิร์น และ พาล์มกรีน แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการบริโภค

เรย์เบิร์น และ พาล์มกรีน อธิบายแบบจำลองของเขาว่า ความพึงพอใจที่แสวงหาเกิดจากการผสมผสานระหว่างความเชื่อกับการประเมินค่า โดยที่ความคาดหวัง (Expectations) หรือความเชื่อ (Beliefs) หมายถึง ความเป็นไปได้ในการรับรู้ว่ามีสิ่งใดมีคุณลักษณะเฉพาะ หรือรับรู้ว่ามีพฤติกรรมอย่างไร จะให้ผลเฉพาะอย่างตามมา ส่วนการประเมินค่า (Evaluations) หมายถึง การประเมินทางอารมณ์ของผู้รับสารในทางบวกหรือลบต่อ คุณลักษณะเฉพาะหรือผลจากพฤติกรรมนั้น และยิ่งกล่าวอีกว่า ผลของความเชื่อหรือความคาดหวังกับการประเมินผลที่ได้รับทางอารมณ์มีอิทธิพลต่อการแสวงหาความพึงพอใจ ซึ่งจะนำไปมีอิทธิพลถึงการบริโภคสื่อ โดยที่การบริโภคสื่อจะให้ผลเป็นการรับรู้ถึงความพอใจที่ได้รับ ซึ่งจะย้อนกลับไปมีอิทธิพลในทางเสริมหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

การรับรู้ของผู้รับสาร โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับคุณลักษณะบางอย่างของสื่อที่จะตอบสนองความต้องการข่าวสารของเขา

ส่วน McCombs และ Becker (อ้างใน รัตนา เกษธนาชัยกุล, 2539 : 18) จึงให้เห็นว่าบุคคลใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการ 6 ประการ คือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและการสังเกตการณ์รอบตัว เพื่อจะได้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เพื่อให้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และเรียนรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรรู้

2. เพื่อต้องการคำแนะนำ (Guidance) ในทางปฏิบัติตัวให้ถูกต้องและช่วยในการตัดสินใจแต่ละวัน เพื่อความอยู่รอดในระบบสังคมและการเมืองที่เป็นอยู่

3. เพื่อความตื่นเต้น (Excitement) เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมอยู่รวมอยู่ในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นด้วย

4. เพื่อเสริมความคิดเห็น (Reinforcement) ช่วยเสริมความคิดเห็นให้มั่นคงยิ่งขึ้นหรือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว

5. เพื่อนำเอาไปใช้ในการสนทนา (Anticipated Communication)

6. เพื่อความบันเทิง (Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลิน รวมทั้งการผ่อนคลายอารมณ์ กล่าวโดยสรุป คือ การเปิดรับสื่อมวลชนแต่ละชนิดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการความสนใจหรือแรงจูงใจ กระบวนการเลือกรับข่าวสาร ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีวัตถุประสงค์มีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน เพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองเพื่อเหตุผลต่าง ๆ กัน โดยไม่ขัดแย้งกับความเชื่อและทัศนคติเดิม และการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชนแต่ละบุคคลแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ รวมทั้งวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงทำให้การติดต่อสื่อสารในระดับบุคคลที่ไม่เหมือนกัน นำไปสู่การพัฒนาที่แตกต่างกัน จึงทำให้การติดต่อสื่อสารนี้ไปใช้อธิบายพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของสังคมได้ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนา ลักษณะทันสมัยของบุคคล

โรเซนเกรน (Rosengren, 1974) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการใช้ประโยชน์ (Uses) กับความพึงพอใจ (Gratifications) นั้น ในแง่ที่ว่าประโยชน์สามารถนำไปสู่ความพึงพอใจได้ และความพึงพอใจที่ได้รับจากประโยชน์ก็เป็นได้

เวนเนอร์ (Wenner, 1982) ได้รวบรวมผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสาร (News Gratifications) ที่มีผู้ทำไว้มากมาย แล้วสร้างออกมา

เป็นแผนที่แสดงความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสาร (Media News Gratifications Map) โดยเวนเนอร์ ได้สรุปแบ่งความพึงพอใจออกเป็นกลุ่มคือ

1. **1. Orientational Gratifications** เป็นการใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ทางด้านข้อมูลเพื่ออ้างอิง และเพื่อเป็นแรงเสริมย้ำในความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคม รูปแบบของความต้องการที่ แสดงออกมา ได้แก่ การติดตามข่าวสาร (Surveillance) การได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจ (Decisional Utility) หรือเพื่อช่วยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Vote Guidance)

2. **2. Social Gratifications** เป็นการใช้ข่าวสารเพื่อเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับสังคม ซึ่งรับรู้ข่าวสารเข้ากับเครือข่ายส่วนบุคคลของปัจเจกชน เช่น การนำข้อมูลไปใช้ในการสนทนากับ ผู้อื่นเพื่อการชักจูงใจ เป็นต้น

3. **3. Para-Social Gratifications** เป็นกระบวนการใช้ประโยชน์ข่าวสารเพื่อดำรงเอกลักษณ์ ของบุคคล เพื่อการอ้างอิงผ่านตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏในเนื้อหาของสื่อ เช่น การยึดถือ หรือ ความชื่นชมผู้อ่านข่าว เป็นแบบอย่างในทางพฤติกรรม

4. **4. Para-Orientations Gratifications** เป็นกระบวนการใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการ ลดหรือผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ หรือเพื่อปกป้องตนเอง เช่น เป็นการใช้เวลาให้หมดไป เพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงพอใจอย่างอื่น

จากกรอบทฤษฎีและแนวคิด เรื่องการประโยชน์และความพึงพอใจจากข่าวสารทั้งหมด จะเห็นว่า การแสวงหาความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้รับสารจะเกิดจากความคิด และ ความต้องการของผู้รับสารเอง อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบ (Pattern) ในการใช้ประโยชน์ข่าวสารของผู้รับสาร ได้แก่ โครงสร้างสื่อ เทคโนโลยีของสื่อ สิ่งแวดล้อมของ สังคม ความต้องการ ความเชื่อ และคุณค่าของข่าวสารที่ได้รับ (<http://www.geocities.com/Yosemite/Meadows/4270/thesis2.htm>)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสาร (Information seeking)

Krikelas (1983) (อ้างใน กนกพร ศักดิ์อุดมขจร, 2543 : 19) กล่าวว่า การแสวงหา ข่าวสาร คือ กิจกรรมที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศข้อมูลข่าวสารที่จะสนอง ความต้องการของตนทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสนใจส่วนตัว หน้าที่การงานและการเรียนรู้ พฤติกรรม เช่นนี้เริ่มขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการรู้ ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง และพบว่า ความรู้ที่ตนมีอยู่นั้นไม่เพียงพอ จึงต้องการความรู้เพิ่มเติม

ในการแสวงหาข่าวสารของบุคคล แหล่งข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นต่อการที่จะค้นหาข่าวสารที่ตนสนใจ Chen และ Hernon (1982) (อ้างใน กนกพร ศักดิ์อุดมขจร, 2543 : 19) ซึ่งศึกษาความต้องการข่าวสารของประชาชนในนิวอิงแลนด์ได้จัดกลุ่มแหล่งข่าวสารออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. บุคคล ได้แก่ ความคิดและประสบการณ์ของตนเอง เพื่อน ญาติ
 2. สถาบัน ได้แก่ คนที่ทำงานในร้านค้า บริษัท หรือวงการธุรกิจ บุคคลในวิชาชีพ ผู้นำศาสนา เจ้าหน้าที่ของรัฐ โรงเรียน ห้องสมุด หน่วยงานบริการสังคม
 3. สื่อ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ โทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อรูปแบบอื่น ๆ
- ยุคนี้เป็นยุคของสังคมข่าวสารหรือ Information Society ข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ ถูกสร้างขึ้นและเผยแพร่ผ่านสื่อหลากหลาย ทั้งแบบดั้งเดิม เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสมัยใหม่ คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ซึ่งนับวันจะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นทุกวัน

ผลจากการผลิตและเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายในชีวิตประจำวันของพระศาสนจักร จึงมีข่าวสารเข้ามาถึงตัวมากมาย ลักษณะเช่นนี้จึงเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ที่ยุ่งยากแก่ผู้บริโภคว่าข่าวสารในการที่จะแสวงหาข่าวสารให้ตรงกับความต้องการของตน โดยเฉพาะในการปรับระบบองค์กรและหน่วยงานที่ต้องติดต่อประสานงานภายใน ซึ่งปัจจุบันได้ถูกปรับเปลี่ยนไปแต่งงานในหน้าที่ต่าง ๆ ยังคงต้องเดินหน้าต่อไป จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า บุคลากรในสภาพระสังฆราชฯ และผู้นำกลุ่มฆราวาส มีการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อใด และมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันโดยใช้สื่อใด เปลี่ยนไปจากเดิมหรือไม่อย่างไร และมีผลกระทบใดบ้างที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารนี้ เป็นแนวทางในตั้งคำถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

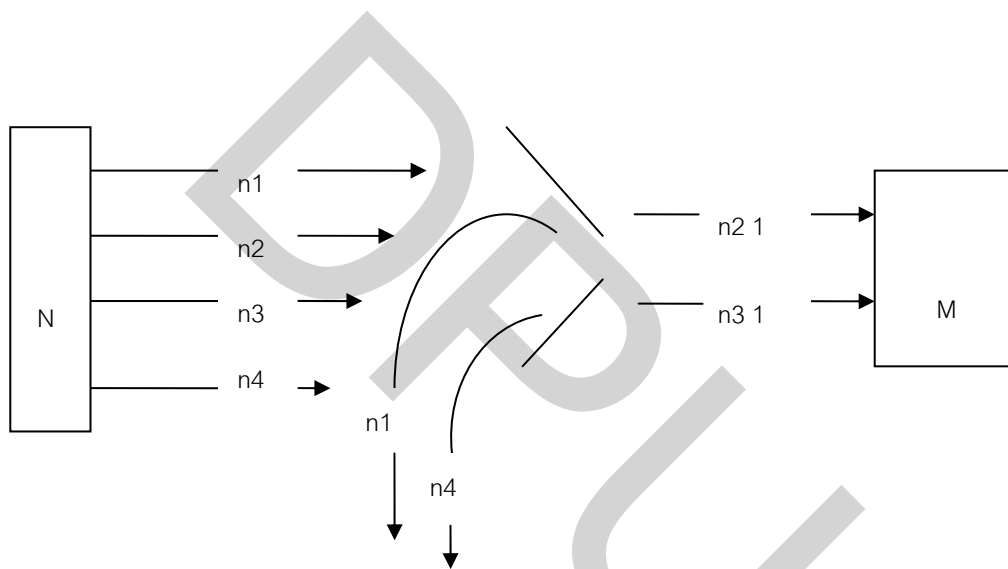
6. ทฤษฎีผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper Theory)

ชแรมป์ (Schramm) อธิบายถึง Gate Keeper ว่า เป็นผู้ที่มีสิทธิในการเปิดเผยหรือปิดบังข่าวสารที่จะส่งไปยังประชาชน เป็นเสมือนนายทวารของการรับข่าวสารของประชาชน (พัชริเชยจรรยา เมตตา วิวัฒนานุกูล และ ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์: 2541)

คำว่า “นายทวารข่าวสาร” (Gate Keeper) ถูกนำมาใช้ทางด้านสื่อสารมวลชนเป็นครั้งแรกในปี 1947 โดย เคิร์ต ลูวิน (Kurt Lewin, 1974) นักจิตวิทยาสังคมชาวเยอรมัน ซึ่งให้ข้อสังเกตว่าข่าวสารจะเคลื่อนไหวตามทางติดต่อต่าง ๆ อยู่เสมอ ซึ่งทางติดต่อเหล่านี้จะประกอบไปด้วย “บริเวณต่าง ๆ ที่เป็นประตู” อันเป็นที่ที่เกิดการตัดสินใจขึ้นว่า จะยอมให้ข่าวสารเคลื่อนต่อไปตามทางติดต่อนั้นหรือไม่ ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะกระทำไปตามกฎเกณฑ์อันตรงไปตรงมา หรือกระทำไปตามความรู้สึกส่วนตัวของ “ผู้เฝ้าประตู” (Gate Keeper) ก็ได้

แนวคิดนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์โดย เดวิด แมนนิงไวท์ (David Manning White : 1950) ในการศึกษาบทบาทของบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอเมริกาฉบับหนึ่ง ซึ่งการตัดสินใจเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นดังกล่าวของบรรณาธิการผู้นี้ มีส่วนคล้ายผู้เฝ้าประตูข่าวสาร เนื่องจากในแต่ละวันมีข่าวสารจำนวนมากมายที่ส่งมาทางโทรทัศน์ บรรณาธิการข่าวจะต้องคัดข่าวบางเรื่องทิ้ง และคัดเลือกข่าวเพียงบางเรื่องที่มีความเหมาะสมมาลงตีพิมพ์ โดยมีกระบวนการตามแบบจำลอง ดังนี้

ภาพที่ 4 แบบจำลองนายทวารข่าวสารของไวท์

- N = แหล่งของข่าวสารต่าง ๆ
 n1,n2,n3,n4 = ข่าวแต่ละชิ้น
 n2 1,n3 1 = ข่าวที่ถูกเลือก
 M = ผู้รับสาร
 n1,n4 = ข่าวที่ไม่ถูกเลือก

จากแบบจำลองแสดงให้เห็นว่า แหล่งข่าวจะมีข่าวสารมากมาย คือ ข่าว 1 ข่าว 2 ข่าว 3 และข่าว 4 ส่งมายังสื่อมวลชน อันอาจจะเป็น หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ จากนั้นสื่อมวลชน จะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารเพียงบางชิ้น เพื่อตีพิมพ์หรือออกอากาศ ซึ่งหมายถึง ข่าว 2 และข่าว 3 ส่วนข่าวอีกหลายชิ้นจะถูกตัดทิ้งไป คือ ข่าว 1 และ ข่าว 4 ข่าวชิ้นที่ถูกคัดเลือกไว้จะผ่าน

กระบวนการผลิต หรือตกแต่งให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อที่ หรือลักษณะของสื่อ เพื่อส่งไปยังผู้รับสารต่อไป

ไว้ที่ซึ่งพบอีกว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกข่าวของผู้เฝ้าประตู ได้แก่

1. ทักษะของบรรณาธิการที่มีต่อข่าว
2. ความเร่งรีบของเวลาที่มีต่อข่าว
3. คุณค่าของข่าว
4. คุณภาพของการเขียนข่าว
5. หลักที่ยึดถือในการบริหาร
6. การมองความต้องการของผู้อ่าน
7. การแข่งขันระหว่างสื่อ

ด้วยบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ในการทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสาร ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ทำหน้าที่กั้นกรอง เลือกสรรข่าวสารเพื่อเสนอต่อไปยังสาธารณชน ผู้เฝ้าประตูจึงอยู่ในฐานะที่ควบคุมข่าวสารต่าง ๆ ที่จะผ่านไปยังประชาชน เป็นผู้ตัดสินใจว่าข่าวอะไรควรจะส่งออกไปและข่าว

สารอะไรควรจะตัดออกไป โดยอาศัยวิธีการคัดเลือกและเรียบเรียงข่าวสาร ตลอดจนกำหนดเวลาและจัดลำดับความสำคัญของข่าวสารนั้น ๆ

ข่าวต่าง ๆ ที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นผลมาจากการตัดสินใจของบุคคลหลายฝ่ายในกองบรรณาธิการ เช่น ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว หรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการคัดเลือกข่าวคนอื่น ซึ่งล้วนต้องใช้ดุลยพินิจของตนในการวินิจฉัยว่าข่าวใดมีคุณค่า ควรแก่การนำเสนอต่อผู้อ่าน ซึ่งคุณค่าของข่าวขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ (จอห์น วุฑฒิกรมรักษา, 2525)

1. ความรวดเร็ว (Immediacy) นับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเสนอข่าว เพราะผู้อ่านมักให้ความสนใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรวดเร็วทันควัน ดังคำขวัญที่ว่า “ข่าวต้องสดเหมือนปลา”
2. ความใกล้ชิด (Proximity of Nearness) หมายถึง ความใกล้ชิดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อผู้อ่าน
3. ความเด่น หรือความสำคัญของเรื่อง (Prominence) หมายถึง บุคคล สถานที่ วัตถุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ
4. ความแปลกประหลาด (Oddity / Unusualness) เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างผิดปกติ หรือผิดปกติในสังคม เหตุการณ์นั้นย่อมก่อให้เกิดความสนใจและมีคุณค่าทางข่าวสูง

5. ผลกระทบกระเทือน (Consequence) หมายถึง เหตุการณ์ของข่าวนั้นที่มีผลกระทบต่อคนในสังคมมากน้อยเพียงไร ข่าวที่มีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากมักจะได้รับการพิจารณาที่จะเสนอเป็นข่าวมากกว่าข่าวที่มีผลกระทบต่อประชาชนส่วนน้อย ผลกระทบกระเทือนที่ว่านี้ อาจเป็นผลกระทบกระเทือนทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ

6. ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งย่อมเป็นที่สนใจของมนุษย์โดยทั่วไป ความขัดแย้งทางด้านผู้สาวหรือครอบครัวของบุคคลสำคัญหรือดาราดาราภาพยนตร์ ซึ่งมักจะถูกนำมาวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง นอกเหนือไปจากความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

7. ความมีเงื่อนงำ (Suspense / Mystery) บางครั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจมีเบื้องหลัง ลึกลับซับซ้อน หนังสือพิมพ์มักให้ความสนใจจุดนี้และนำมาตีแผ่เสนอเป็นข่าวติดต่อกันเป็นหลาย ๆ วัน เรียกกันว่า Scoop หรือ Exclusive ซึ่งข่าวประเภทนี้มักจะได้รับความสนใจจากผู้อ่านอย่างกว้างขวางมากเช่นกัน

8. ความสนใจของมนุษย์ (Human Interest) เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้วทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ (Emotion) ต่อเหตุการณ์หรือมีความรู้สึกร่วมทางอารมณ์กับบุคคลในข่าวด้วย

9. เพศ (Sex) ธรรมชาติของมนุษย์มักจะสนใจเรื่องเกี่ยวกับเพศ ทั้งโดยเปิดเผยและไม่เปิดเผย

10. ความขบขัน (Amusement) ในช่วงเวลาที่บรรยากาศทางเศรษฐกิจและการเมือง กำลังเคร่งเครียด หนังสือพิมพ์อาจนำเสนอข่าวขบขัน เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศได้บ้างชั่วขณะหนึ่ง ข่าวความขบขันนี้อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของดาวตลกหรืออาจเกิดจากการประชดประชันสังคมก็ได้

11. ความเปลี่ยนแปลง (Change) ในสังคมมนุษย์ย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือทางที่ไม่ดีก็ได้ มนุษย์ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งในสังคมก็จำเป็นต้องให้ความสนใจในการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ด้วย

12. ความก้าวหน้า (Progress) มนุษย์มีความพยายามดิ้นรนที่จะเอาชนะธรรมชาติอยู่เสมอ จึงได้ค้นคว้าทดลองหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งบางครั้งทำให้ประชาชนทั่วโลกสนใจมากเหมือนกัน จึงถือได้ว่ามีคุณค่าทางข่าวสูง

อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการตัดสินใจคัดเลือกข่าวสาร ส่วนหนึ่งจะได้รับอิทธิพลจากสถานภาพและบทบาทของผู้มีอำนาจหน้าที่ในการคัดเลือกข่าว หรือผู้เฝ้าประตูข่าวในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ และขึ้นอยู่กับระดับที่จะตัดสินใจได้ของผู้เฝ้าประตูด้วย และในบรรดาปัจจัยในองค์การ

ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวมากที่สุด คือ ปัจจัยต่าง ๆ ภายในองค์กรของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ (มณฑิณี ยงวิกุล, 2542 : 28) ได้แก่

1. นโยบาย (Policy) คือนโยบายที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีกำหนดไว้เกี่ยวกับการที่จะลงข่าวบางข่าว และงดเว้นไม่ลงพิมพ์ข่าวบางข่าว นโยบายที่สำคัญ คือนโยบายเกี่ยวกับทางธุรกิจ (Business Policy) เช่น กรณีเนื้อหาข่าวขึ้นใด หากนำลงพิมพ์แล้วจะทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางบวกหรือลบของธุรกิจในเครือของตน นโยบายการเมือง (Political Policy) และนโยบายส่วนบุคคล (Personal Policy) ความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าวเป็นการส่วนตัว เป็นต้น

2. ผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) หมายถึง อิทธิพลที่เกิดจากผู้นำทางความคิดในกระบวนการคัดเลือกข่าว ซึ่งอาจได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในข่าวบางประเภท หรือแม้แต่ผู้ที่เสาะหารวบรวมข่าวบางข่าวมาโดยตรง กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ภายในกองบรรณาธิการ และผู้นำทางความคิดในบรรดาผู้สื่อข่าวเอง เป็นต้น

3. ความคิดเห็นร่วมกันของคณะบรรณาธิการ (Consensus of Editorial Staff) ได้แก่ การประชุมโต๊ะข่าวประจำวันในระหว่างบุคคลในกองบรรณาธิการ เพื่อตัดสินใจคัดเลือกข่าวประจำวัน ตลอดจนความทันตัวของข่าวที่จะนำเสนอ

4. การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ มีอยู่ไม่น้อยที่บรรดาผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวจะอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น และฟังรายการวิทยุ คุโทรทัศน์ รายการอื่นด้วย เพื่อศึกษาแนวโน้มของสื่อมวลชนประเภทอื่นในการเสนอข่าวที่คาดว่าผู้อ่านน่าจะสนใจ

รองศาสตราจารย์ ดร.รศชงพร โกมลเสวิน ได้กล่าวไว้ใน เอกสารประกอบการสอน เรื่องทฤษฎีการสื่อสารองค์กร ว่า ผู้เฝ้าประตู (gatekeeper) เป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมการไหลของข่าวสารเข้า-ออกจากรวมของตน โดยมีบทบาทในการรับข่าวสารจากตัวเชื่อมและตัดสินใจว่าจะส่งผ่านข่าวสารไปยังสมาชิกในกลุ่มหรือไม่ บทบาทนี้อาจสร้างทั้งผลบวกและลบกับกลุ่ม โดยสามารถช่วยกลุ่มมิให้รับข้อมูลมากเกินไป แต่ในขณะเดียวกัน ก็อาจทำให้กลุ่มไม่สามารถได้รับข้อมูลที่เพียงพอในการทำงานให้มีประสิทธิภาพได้ (ข้อมูลจาก <http://www.stou.ac.th>)

ในขั้นตอนการสร้างผลผลิตเนื้อหา ข่าวสารประจำวันสู่สังคมของ องค์กรสื่อมวลชน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ความคาดหวังของสังคมในฐานะสถาบันหนึ่งทางสังคม เช่นเดียวกับสถาบันทางการเมือง สถาบันทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก็มีปัจจัยแวดล้อมมากมายที่มีอิทธิพลต่อการทำงานนับตั้งแต่

- ปัจจัยภายใน เช่น ระบบการจัดการภายในองค์กร ข้อจำกัดของเทคโนโลยีการผลิต และข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ
- ปัจจัยภายนอก อาทิ ปัจจัยผู้รับสาร ซึ่งมีความสนใจและความต้องการแตกต่างกันไป
- ปัจจัยการเมืองและสังคม ซึ่งกำหนดโดยกฎหมายและนโยบายของรัฐ ตลอดจนบรรทัดฐานของแต่ละกลุ่มสังคมและวัฒนธรรม
- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มาจากคู่แข่งในตลาดธุรกิจ จากผู้ซื้อเวลาและเนื้อที่โฆษณา ซึ่งเป็นผู้อุดหนุนรายได้หลักให้กับสื่อมวลชน
- รวมทั้งแรงกดดันจากความต้องการของเจ้าของผู้ลงทุนด้านหนึ่ง และจากข้อเรียกร้องของสหภาพแรงงานอีกด้านหนึ่ง
- รวมทั้งการที่ต้องพึ่งพาสถาบันข่าว ต้องลงทุนซื้อเนื้อหาข่าวสารที่จัดหาและเผยแพร่โดยสำนักงานข่าวเหล่านั้น
- ปัจจัยปริมาณข้อมูลข่าวสาร จากเหตุการณ์ข่าวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว ตลอดจนความร่วมมือและการต่อรองของแหล่งข่าวต่าง ๆ ความเพียงพอของข่าวสารด้านศิลปวัฒนธรรมบันเทิงคดีต่าง ๆ ที่สามารถจะป้อนให้กับการทำงานผลิตเนื้อหาข่าวสารประจำวันของสื่อมวลชนได้ โดยไม่ขัดสน ขาดตอน เป็นต้น

เมอร์ริล และ โลเวนสไตน์ (Merill and Lowenstein, 1971) ประมวลปัจจัยทางสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเนื้อหาของสื่อมวลชนเป็นปัจจัยแวดล้อมภายนอก (environmental factor) กับปัจจัยภายใน (internal factor)

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก หมายถึง สภาพทางภูมิศาสตร์ บรรยากาศ และอิทธิพลทางการเมือง เศรษฐกิจ บรรทัดฐานทางสังคมวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานของการสื่อสารมวลชน (การมีอยู่ของวัตถุดิบทางด้านข่าวสาร เช่น สำนักข่าว แหล่งข่าวต่าง ๆ ตลอดจนทรัพยากรเทคโนโลยีสนับสนุน) รวมทั้งตัวผู้รับสาร และทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพที่จะเข้ามาสู่วิชาชีพ

ส่วนปัจจัยภายใน เป็นอิทธิพลจากการจัดการและลักษณะองค์กรที่เป็นทั้งองค์กรที่มีบทบาทและพันธกิจทางสังคม (social role) กับการเป็นองค์กรที่มุ่งแสวงหากำไรทางธุรกิจ (business role) ในเวลาเดียวกัน ดังนั้นระบบการจัดการทางธุรกิจจึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการผลิตข่าวสารที่ถือเป็นสินค้าขององค์กรธุรกิจที่จะต้องแข่งขันทางการตลาดกับคู่แข่งอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนำกำไรและรายได้ให้กับเจ้าของและผู้ลงทุน ปัจจุบันองค์กรสื่อมวลชนเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมที่ขยายตัวรวดเร็วมาก ลักษณะการเป็นเจ้าของสื่อมวลชนต่าง ๆ เปลี่ยนจากการเป็นเจ้าของแบบสื่อเดียวที่เป็นอิสระในการตัดสินใจมาเป็นเจ้าของสื่อเครือข่ายแบบลูกโซ่ (chain media ownership) และเจ้าของสื่อแบบรวมกลุ่มหลากหลายธุรกิจ (conglomerate media ownership) เช่น เป็นเจ้าของ

ธุรกิจคมนาคม เจ้าของธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตร เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ พร้อม ๆ กับการเป็นเจ้าของสื่อมวลชนด้วย ซึ่งอาจเป็นสื่อในแขนงเดียวกัน หรือแบบข้ามสื่อ เช่น เป็นเจ้าของสื่อสิ่งพิมพ์และวิทยุ หรือโทรทัศน์ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลากหลายแขนง (cross media ownership) ลักษณะการเป็นเจ้าของดังกล่าวนี้ ทำให้การตัดสินใจด้านข่าวสารความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบหรือบริหารงานสื่อมวลชนไม่เป็นอิสระ ไม่เป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากต้องขึ้นอยู่กับบริษัทแม่หรือองค์กรหลักที่มีธุรกิจและผลประโยชน์ด้านอื่นอยู่ด้วย ดังนั้นปรากฏการณ์ของการขัดแย้งหรือทับซ้อนของผลประโยชน์ (conflict of interest) ระหว่างบทบาทสื่อมวลชนต่อสังคมกับผลประโยชน์ของธุรกิจหรือการเมืองจึงเกิดขึ้นเสมอ ลักษณะความเป็นเจ้าของสื่อแบบกระจุกตัวนี้ทำให้สื่อมีแนวโน้มถูกผูกขาดโดยกลุ่มนายทุนใหญ่ และมีผลทำให้ข่าวสารความคิดเห็นของสื่อมวลชนไม่มีอิสระอย่างแท้จริง ผู้รับสารรับรู้ข่าวสารด้านเดียว ความคิดเห็นแนวทางเดียว ขาดความหลากหลาย และยังถูกยึดเยียดโฆษณาเข้าไปแย่งเนื้อที่และเวลาของข่าวสารโดยประชาชนไม่มีทางเลือก

ปัจจัยภายในอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการผลิตข่าวสาร คือ ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชน โดยเฉพาะผู้อยู่ในฝ่ายบรรณาธิการด้านเนื้อหาข่าวสารประจำวันทำหน้าที่แสวงหา คัดเลือก ประมวลข่าวสารก่อนผลิตและเผยแพร่จำหน่ายออกไปสู่สาธารณะ บุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำหน้าที่นี้ เช่น นักข่าว-ช่างภาพ บรรณาธิการข่าว-ภาพ บรรณาธิการฝ่ายเรียบเรียง ตกแต่ง เนื้อหาข่าวสาร ฯลฯ หรือเรียกรวม ๆ ว่า กองบรรณาธิการนี้ ทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตูหรือผู้รักษาประตูข่าวสาร (gatekeepers) ซึ่ง ไวท์ (White, 1950) ได้ศึกษากระบวนการคัดเลือกข่าวสารในห้องฝ่ายข่าวต่างประเทศแห่งหนึ่ง ที่มีข่าวจากสำนักข่าวถูกส่งเข้ามาทางเครื่องโทรพิมพ์ในแต่ละวัน ในทุกสารทิศ เป็นจำนวนมากมาย แต่ถูกคัดเลือกเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เพียงไม่กี่ข่าว และข่าวที่ถูกคัดเลือกนำเสนอก็มีการประมวลให้เหมาะสมกับสื่ออื่น ๆ ไวท์เรียกกระบวนการเลือกสรรข่าวนี้ว่าเป็นกระบวนการของการทำหน้าที่ของผู้รักษาประตูข่าวสาร (gatekeeping process) ซึ่งแนวคิด ผู้รักษาประตูข่าวสารนี้ได้ถูกนำมาศึกษากระบวนการเลือกสรรข่าวสารของสื่อมวลชนที่สลับซับซ้อนขึ้นและขยายไปถึงสื่ออื่น ๆ และเนื้อหาข่าวสารอื่น ๆ นอกเหนือจากข่าวประจำวันของหนังสือพิมพ์

นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังได้มีศึกษากระบวนการรักษาประตู (gatekeeping) ว่ามีแบบแผนอย่างไรมีเกณฑ์อะไรเป็นปัจจัยในการกำหนดในการเลือกสรรข่าวสาร โดยเฉพาะหน่วยงานสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย มีการทำหน้าที่ของผู้รักษาประตูข่าวสารอย่างไร มีรูปแบบการสื่อสาร เช่น ในการนำเสนอข่าวสารในประเด็นใหญ่ ๆ อย่างไร

ทั้งนี้ ปัจจัยกำหนดการทำหน้าที่รักษาประตูของบุคลากรฝ่ายข่าวหรือขององค์กรสื่อมวลชนด้านข่าวสารโดยทั่วไป มีดังนี้ (พีระ จิตร โสภณ, <http://www.stou.ac.th/>)

1. มูลค่าหรือคุณค่าข่าว (news value) คือองค์ประกอบของเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ที่ทำให้เหตุการณ์เรื่องราวนั้นมีค่าในเชิงข่าว (news worthiness) คือทำให้คนสนใจอยากรู้ เช่น เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก มีการขัดแย้งต่อสู้แข่งขันกัน มีความใกล้ชิดหรือมีความผูกพันทางสังคม วัฒนธรรม มีความทันสมัย ทันเวลา เป็นสิ่งไม่คาดคิดคาดฝัน เป็นเรื่องแปลก เรื่องลึกลับมีเงื่อนงำ เป็นเรื่องทางร้าย ทางลบ เป็นเรื่องของคนดัง คนสำคัญมีชื่อเสียง เป็นเรื่องอุกฉาวและเรื่องทางเพศ และเป็นเรื่องราวอารมณ์ความสนใจของมนุษย์ปวงชนทั่วไป เป็นต้น

2. นโยบายองค์กร/นโยบายข่าว ที่กำหนดขึ้นมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานข่าว

3. ผู้รับสาร (ตลาดผู้ซื้อ ผู้บริโภค) ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดเนื้อหาสื่อในทางอ้อม เนื่องจากผู้จัดทำสื่อต้องสำรวจความต้องการของผู้ซื้อหรือผู้เปิดรับเสมอ

4. กฎหมายและนโยบายของรัฐ/นักรการเมือง ซึ่งมีบทบาทในการควบคุมการปฏิบัติของสื่อมวลชนให้เป็นไปตามบรรทัดฐานต่าง ๆ

5. ผู้ซื้อเนื้อหา/เวลา โฆษณาที่มีอิทธิพลในฐานะเป็นรายได้หลักของสื่อมวลชนที่ขาดไม่ได้

6. มาตรฐานข้อกำหนดทางวิชาชีพ (องค์กรวิชาชีพ/เพื่อนร่วมวิชาชีพ) ควบคุมจรรยาบรรณที่ตกลงกันขึ้นมา

7. เจ้าของ/ผู้ลงทุน มักมีอิทธิพลทั้งทางตรงหรือโดยอ้อม

8. บรรทัดฐานทางสังคม/วัฒนธรรมที่สื่อมวลชนนั้นดำรงอยู่

9. กลุ่มกดดันทางสังคมต่าง ๆ กลุ่มต่าง ๆ ในสังคม เช่น องค์กรเอกชนกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ

10. ข้อจำกัดทางเทคโนโลยี/ปริมาณ เนื้อที่เวลาของสื่อ/เส้นตายของเวลาการส่งต้นฉบับ ปัจจุบันเหล่านี้ แต่ละด้านอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแตกต่างกันไป แล้วแต่องค์กรสื่อแต่ละแห่ง ผู้ปฏิบัติวิชาชีพสื่อแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากเนื้อหา ข่าวสารประจำวันที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ บางสื่ออาจให้ความสำคัญกับมูลค่าข่าวสารบางด้าน เช่น เรื่องราวอารมณ์ความสนใจ บางสื่ออาจเน้นผลกระทบ และบางสื่ออาจมองผู้อ่านในเชิงตลาดของผู้ซื้อ ผู้บริโภคเป็นสำคัญ จึงเน้นการสร้างความดึงดูดใจในการขาย แต่บางสื่ออาจมุ่งรักษามาตรฐานวิชาชีพที่มีข้อกำหนดเรื่องจริยธรรมเป็นสำคัญ ดังนั้นข่าวบางข่าวที่ขายได้แต่ไร้สาระไม่มีประโยชน์กับสังคม และอาจทำร้ายจิตใจผู้ตกเป็นข่าวหรือเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีกับสังคมที่มีมาตรฐานก็จะตัดสินใจไม่นำเสนอข่าวเหล่านี้ เป็นต้น (พีระ จิร โสภณ, ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน)

จากหน้าที่ของการรับ-ส่งข่าวสารขององค์กรสภามหาราชฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อใหม่ของหน่วยงาน ภายใต้คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคมเพื่อเผยแพร่ข่าวสารฯ นั้น เทียบได้กับการทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสารซึ่งหมายถึงผู้ที่หน้าที่กั้นกรอง

เลือกสรรข่าวสารเพื่อเสนอต่อไปยังสาธารณชน ผู้เฝ้าประตูจึงอยู่ในฐานะที่ควบคุมข่าวสารต่าง ๆ ที่จะผ่านไปยังประชาชน เป็นผู้ที่ตัดสินใจว่าข่าวอะไรควรจะส่งออกไปและข่าวสารอะไรควรตัดออกไป โดยอาศัยวิธีการคัดเลือกและเรียบเรียงข่าวสาร ตลอดจนกำหนดเวลาและจัดลำดับความสำคัญของข่าวนั้น ๆ

ข่าวต่าง ๆ ที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นผลมาจากการตัดสินใจของบุคคลหลายฝ่าย ในกองบรรณาธิการ เช่น ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว หรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการคัดเลือกข่าวคนอื่น แต่การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาการนำเสนอข่าวสารในประเด็นใหญ่ ๆ เช่น การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสงครามสหรัฐ-อิรัก ครั้งที่ 2 ในหนังสือพิมพ์เฉพาะกลุ่ม คือ หนังสือพิมพ์ข่าวสารคาทอลิก รายสัปดาห์อุดมสาร โดยผู้วิจัยได้ใช้ ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูนี้ เป็นแนวทางในการตั้งคำถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการคัดเลือก นำเสนอข่าวสารต่อคริสตชนผู้บริโภคสื่อ

7. ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting Theory)

การกำหนดวาระข่าวสาร Agenda Setting เป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ในลักษณะที่ว่าหากสื่อมวลชนให้ความสำคัญและนำเสนอประเด็นหรือหัวข้อข่าวเรื่องใด ๆ ก็จะมีส่วนทำให้ประชาชนได้รับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นปัญหาดังกล่าวตามไปด้วย

หน้าที่ของสื่อมวลชนในการกำหนดหัวข้อข่าวหรือวาระข่าวสาร (The Agenda Setting function) หมายความว่าความสามารถของสื่อมวลชนในการเป็นผู้กำหนดประเด็นหรือหัวข้อปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ให้ประชาชนผู้รับข่าวสารทั่วไปได้ทราบและเห็นความสำคัญ จากการเสนอหรือไม่เสนอข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสื่อมวลชน มีผลให้สาธารณชนมีความคล้อยตามว่า เรื่องนั้นเป็นหัวข้อหรือประเด็นที่มีความสำคัญหรือไม่มีความสำคัญ ที่จะมาคิดพิจารณาหรืออภิปรายพูดคุยกัน (พีระ จิร โสภณ, 2529 : 662)

การศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดวาระข่าวสาร มุ่งที่จะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนในด้านการแสวงหา คัดเลือกข่าวสาร กับผู้รับข่าวสารในแง่ความตระหนักหรือการให้ความสำคัญต่อข่าวสารต่าง ๆ โดยถือว่าสื่อมวลชนเป็นผู้กำหนดหรือวางระเบียบวาระการรับรู้ข่าวสารของประชาชนว่า จะเสนอข่าวสารใด ในระยะเวลาใด สื่อมวลชนจะมีบทบาทในการแนะนำประชาชนว่าควรจะคิดหรือตระหนักในเรื่องใด ซึ่งผลจะออกมาอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับเวลา สถานการณ์ และองค์ประกอบอื่น ๆ

การกำหนดวาระข่าวสารโดยสื่อ

การศึกษาด้านการกำหนดวาระนั้น เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้และการกระจายอำนาจและอิทธิพลในสังคม ทฤษฎีนี้เห็นว่าสื่อสามารถทำเรื่องราว ประเด็น และบุคคลกลายเป็นจุดสนใจจากสาธารณชนได้ (Baran & Davis, 1995 อ้างใน เอกสารประกอบการสอน วิชาสัมมนา กรณีศึกษานิเทศศาสตร์ธุรกิจ, 2545 : 9) นอกจากนี้ ทฤษฎีนี้เชื่อกันว่า สื่อสามารถทำให้วาระต่าง ๆ นี้กลายเป็นที่โจษจันในสังคมได้ด้วย

การกำหนดวาระนั้น สามารถกำหนดได้ สามวาระ คือ การกำหนดวาระทางนโยบาย การกำหนดวาระทางสังคม และการกำหนดวาระทางสื่อ (McQuail & Windahl, 1993 อ้างอิงจากแหล่งเดิม) ความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงระหว่างวาระทั้งสามนั้น ตั้งอยู่บนข้อสันนิษฐานที่ว่า

1. สื่อมวลชน มีอิทธิพลโดยตรงต่อการกำหนดวาระทางสาธารณะ ด้วยการให้นำหนักของสื่อต่อเรื่องนั้น

2. วาระทางสาธารณะ มีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระทางนโยบาย เพราะนักการเมือง มักให้ความสำคัญต่อฐานเสียงของตน และต้องการรู้ความต้องการของประชาชนในทุกเรื่องผ่านสื่อ
3. วาระทางสื่อมีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระทางนโยบาย เพราะนักการเมืองใช้ข้อมูล จาก สื่อเพื่อวัดประชามติ ในแต่ละประเด็น
4. อย่างไรก็ตาม ในบางประเด็น การกำหนดวาระทางนโยบาย มีผลโดยตรงต่อการ กำหนดวาระทางสื่อด้วย
5. แหล่งข่าวและที่มาของข่าว มีผลโดยตรงต่อการกำหนดวาระทางสื่อ

ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีนี้ เป็นแนวทางในการศึกษาถึงการให้ความสำคัญต่อข่าวสารของหน่วยงาน ที่ผลิตสื่อภายใต้สภาพระสังฆราชฯ (ตามที่ได้กำหนดไว้ เช่น สื่อมวลชนคาทอลิก)

ดังนั้น จึงเป็นกรณีพิเศษที่สื่อมวลชนคาทอลิก จะมีกลุ่มผู้ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด วาระต่าง ๆ ในสังคมได้ ทั้งนี้ การนำเสนอข่าวสารที่นอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ เช่น ข่าวที่ เกี่ยวข้องกับสงครามสหรัฐ-อิรัก หรือการก่อการร้าย แต่เนื่องจากอาจเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ อันดีกับศาสนาอื่น ๆ หรือเป็นเรื่องราวที่สื่อมวลชนทั่วไปภายนอกองค์กรให้ความสนใจนั้น จึงเป็น ประเด็นที่น่าสนใจว่าผู้ผลิตสื่อในองค์กรคาทอลิก มีการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์อุดมสาร ในเรื่องราวดังกล่าวอย่างไร มีใครเป็นผู้กำหนดหรืออนุญาตให้เรื่องราวนั้นได้ลงพิมพ์เผยแพร่ และ มีผู้ใดให้ความสำคัญต่อเรื่องราวเหล่านั้นหรือไม่อย่างไร ได้มีการควบคุมเนื้อหาของงานเขียนหรือ พูดยังเรื่องเหล่านั้นบ้างหรือไม่ การกำหนดวิธีการตอบปัญหาแก่ผู้ที่ขอคำปรึกษา หรือขอคำอธิบาย หรือไม่อย่างไร มีการมอบหมายให้ใครเป็นผู้ที่ตอบปัญหาโดยเฉพาะหรือไม่

8. แนวคิดเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อใหม่

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มีความหมายกว้างครอบคลุมไปถึง สิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม แล้วแต่มิติและรูปแบบการนำไปใช้หรือจัดการ มีผู้กล่าวถึง เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ในมุมมองต่าง ๆ ดังนี้

Alvin Toffler (สุปราณี จริยพร, 2542 : 15) การประยุกต์ความรู้ความเข้าใจระบบ การสื่อสาร และการใช้คอมพิวเตอร์บนฐานข้อมูลเดียวกันในการหาข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูล และ การติดต่อสื่อสารด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง

Philips A. Briggs (วนาลี งามดี, 2544 : 23) ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศว่า จะมีการเจริญเติบโตและพัฒนาขึ้นอย่างช้า ๆ แต่มันคงอันเนื่องมาจากความต้องการของมนุษย์ ทั้งในด้านความต้องการในการที่จะลดค่าใช้จ่ายลดกำลังคน และประหยัดพลังงาน ในขณะที่มีความต้องการในข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพนั้นมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น ซึ่งการที่จะได้มาของข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยมีความก้าวหน้า และมีการพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะให้ความสนใจใน “เทคโนโลยีสารสนเทศ” ซึ่งหมายถึงเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อจัดทำสารสนเทศไว้ใช้งาน ซึ่งจะประกอบด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีคมนาคมเป็นหลัก รวมถึงเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับ-ส่งข้อมูล ของคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม และการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ให้เป็นประโยชน์ เช่น การจัดพิมพ์เผยแพร่ให้กับบุคลากรในองค์กร หรือคริสตชนทั่วไปได้รับรู้และเข้าใจในความเป็นไปต่าง ๆ โดยมีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการจัดการและจัดเก็บข้อมูล ส่วนการสื่อสารโทรคมนาคมใช้เป็นสื่อในการจัดส่งข้อมูล เผยแพร่ภาพและเสียงออกไปเพื่อสื่อสารกัน

ไอทีกับการสื่อสารสมัยใหม่ (ข้อมูลจาก <http://www.bu.rit.ac.th>)

ยุคของเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ที่คนทั่วโลกสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารร่วมกันได้ในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อที่จะทำสารสนเทศไว้ใช้งาน เพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่มีการพัฒนากันหลากหลายรูปแบบ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีการใช้งานครอบคลุมพื้นที่และมีจำนวนคนใช้งานมากที่สุด รวมทั้งมีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด คือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่าอินเทอร์เน็ต

รองศาสตราจารย์ ดร. ครรชิต มาลัยวงศ์ ได้อธิบายไว้ว่า ไอที(อินเทอร์เน็ต) เป็นผลรวมของเทคโนโลยีสองประเภท คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งได้แก่ตัวเครื่องคอมพิวเตอร์ หน่วยความจำ ฮาร์ดแวร์ เครื่องพิมพ์ สายสัญญาณ โมเด็ม โปรแกรม ฯลฯ กับเทคโนโลยีโทรคมนาคม หรือที่เราเรียกว่า การสื่อสารทางไกล เช่น โทรศัพท์ โทรสาร ไมโครเวฟ สายใยแก้วนำแสง ดาวเทียมสื่อสาร เป็นต้น เมื่อรวมกันแล้วมันช่วยให้มนุษย์ใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสองตัวนี้ได้กว้างขวางและหลากหลายขึ้น อินเทอร์เน็ต เป็นตัวอย่างของการนำไอทีมาใช้งานที่ชัดเจนที่สุด (ข้อมูลจาก <http://www.seameo.org>)

“อินเทอร์เน็ต” เป็นนวัตกรรมการสื่อสารที่เติบโตและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วมาก เนื่องจากทำให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายในการสื่อสารมากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุ โทรทัศน์) และยังสามารถในการเผยแพร่ข่าวสารในลักษณะสื่อประสม (Multimedia) คือ สามารถสื่อ

ความหมายได้ทั้งในรูปแบบของข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว เป็นศูนย์รวมของความคิดเห็นจากทุกมุมโลก และเป็นศูนย์รวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างไม่มีวันสิ้นสุดที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างวงการต่าง ๆ ในสังคม เช่น เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา การทหาร การคมนาคม และการสื่อสาร เป็นต้น

ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจากทั่วโลกทุกวัย และทุกอาชีพสามารถสื่อสารกันได้โดยไม่มีข้อจำกัดใด ๆ ทั้งศาสนา เชื้อชาติ ระบบการปกครองหรือแม้กระทั่งกฎหมายของแต่ละประเทศ อินเทอร์เน็ตกลายเป็นสังคมใหม่ขนาดใหญ่ซึ่งไม่มีสถานที่จริง ๆ ในโลก สังคมในอินเทอร์เน็ตจึงได้รับการขนานนามว่า ไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) หรือพื้นที่ซึ่งถึงจำลองขึ้นมา จากการที่มีคนรวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเกิดความต้องการบริการที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกัน สามารถแบ่งบริการในอินเทอร์เน็ตได้เป็นดังนี้

1. การบริการทางธุรกิจ

อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางใหม่ทางการค้า เพราะผู้ขายสามารถประกอบธุรกิจทางการค้าผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อ กับอินเทอร์เน็ต ลูกค้านำสามารถชมภาพ และรายละเอียดของสินค้าเพื่อใช้ในการตัดสินใจได้ทันที ณ เครื่องของลูกค้าเอง ผู้ขายเพียงแต่จัดเตรียมข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ของตน ก็สามารถบริการขายลูกค้าได้ทั่วโลกพร้อม ๆ กัน โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการประชาสัมพันธ์มากเท่าวิธีอื่น อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นตลาดแห่งใหม่ เพราะสามารถซื้อสินค้าและชำระเงินผ่าน อินเทอร์เน็ตได้โดยตรง เพียงแต่ลูกค้าจะต้องมีบัตรเครดิต โดยการสั่งซื้อสินค้าต่าง ๆ ได้โดยกรอกหมายเลขบัตร แล้วระบุสินค้าที่ต้องการ และสินค้าจะถูกส่งมาทางไปรษณีย์ และเงินจะถูกหักจากบัญชีบัตรเครดิต

2. การบริการข้อมูลข่าวสาร

สื่อทางอินเทอร์เน็ต สามารถเข้าถึงผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อค่อนข้างสูงได้เป็นจำนวนมาก ผู้ผลิตสื่อเผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ต จึงสามารถทำกำไรจำนวนมากจากการขายโฆษณาบนสื่อของตน ทำให้มีผู้สนใจผลิตสื่อรูปแบบต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต เพิ่มขึ้นทุก ๆ วัน ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญไม่ว่าเรื่องใด ๆ สามารถเผยแพร่ความรู้ของตนไปยังผู้คนทั่วโลกได้โดยง่าย เช่น ถ้ามีความชำนาญ ในการทำอาหารไทย ก็สามารถนำข้อมูลการทำอาหารไทยพร้อมกับภาพประกอบ ไปใส่ไว้ในคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้คนที่สนใจอาหารไทยทั่วโลกได้รับทราบอย่างง่ายดาย ในทางกลับกันก็สามารถค้นหาข้อมูลได้แทบทุกชนิดจากอินเทอร์เน็ต โดยอาจจะอาศัยเครื่องมือค้นหาในอินเทอร์เน็ตซึ่งมีประสิทธิภาพสูงและมีให้เลือกมากมาย

3. การพบปะและสนทนากับผู้คน

นอกจากข้อมูลที่เป็นเพียงภาพ และตัวอักษรบนอินเทอร์เน็ต ยังสามารถส่งจดหมายที่เรียกว่า "อีเมลล์ (Electronic Mail : e-mail)" หรือ พิมพ์ประโยคโต้ตอบกับผู้คนแม้จะอยู่กันคนละซีกโลก ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถคุยโต้ตอบผ่านอินเทอร์เน็ต ในลักษณะ โทรศัพท์ไปทั่วโลกโดยไม่ต้องเสียด่าโทรศัพท์ได้อีกด้วย

4. การบริการซอฟต์แวร์

ในอินเทอร์เน็ตมีบริการซอฟต์แวร์ที่ทันสมัยให้ใช้ได้ใช้ และสามารถโอนย้ายซอฟต์แวร์จากอินเทอร์เน็ต มาใช้ในเครื่อง คอมพิวเตอร์ได้อีกด้วย

5. ความบันเทิง

เนื่องจากอินเทอร์เน็ตสามารถใช้สื่อต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงและภาพสามมิติ จึงมีความสามารถ ในการนำเสนอความบันเทิงรูปแบบต่าง ๆ เช่น เพลง รายการวิทยุ เกมส์ ได้เป็นอย่างดี (พันจันทร์ ธนวัฒน์เสถียร และ กรภัทร์ สุทธิธรรมา, 2540 : 1-4)

6. การศึกษา ค้นคว้า

ในการเขียนบทความหรืองานเขียนอื่น ๆ รวมทั้งการนำเสนอข่าวสาร สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เขียนสามารถเข้าถึงข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เช่น ช่วยในการสืบค้นข้อมูลข่าวสาร

7. การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการประชาสัมพันธ์

เนื่องจากสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีจุดเด่นในด้านของการเข้าถึงได้ตลอดเวลา และไม่จำกัดระยะทาง นอกจากนี้ยังมีปฏิสัมพันธ์ ได้อย่างรวดเร็ว จึงได้มีการนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ ในหน่วยงาน หรือองค์กร

ทั้งนี้ผู้วิจัยให้ความสนใจว่าในภายหลังของการปรับระบบองค์กร หน่วยงานภายในสภา พระสังฆราชคาทอลิกฯ โดยเฉพาะในสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างไร และมีการจัดการอย่างไรหรือไม่กับการนำเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มาใช้ เพื่อให้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน

9. แนวคิดเรื่องสังคมสารสนเทศและแนวคิดโลกาภิวัตน์

สังคมสารสนเทศ (Information Society)

สังคมสารสนเทศ (อุบลรัตน์ ศิริชูศักดิ์ วิลาสินี พิพิธกุล กิติ กัญภัย, 2545 : 24-27) เป็นลักษณะของสังคมที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อราวปลายศตวรรษที่ 20 มาנייםเอง และมีการพัฒนาต่อจาก

สังคมเกษตรอุตสาหกรรมโดยมีที่มาจาก การปฏิวัติเทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication revolution) จากเดิมที่มีเพียง โทรทัศน์วิทยุ ภาพยนตร์และสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก มาเป็นสื่อใหม่ (new media) ได้แก่ คอมพิวเตอร์ และสื่อที่อาศัยเทคโนโลยีโทรคมนาคม เช่น ดาวเทียม เคเบิลใยแก้ว โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

ลักษณะของสังคมสารสนเทศ พอจะประมวลได้ดังนี้

1. สังคมสารสนเทศเป็นสังคมที่มีการผลิตหลักเป็นข้อมูลข่าวสาร (Information) แทนที่จะเป็นการผลิตสินค้าจากโรงงานเหมือนในสังคมอุตสาหกรรม
2. ข้อมูลข่าวสารถือว่าเป็นทรัพยากร (resource) ที่มีค่ายิ่ง เช่น ใครรู้ว่ามีรัฐบาลจะลดตัวค่าเงินบาทก่อนก็ได้เปรียบ
3. เกิดการผลิตและการไหลของข้อมูลข่าวสารนานาชาติอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน
4. เป็นสังคมที่ต้องพึ่งพิงเครือข่ายการสื่อสารและข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ซับซ้อน
5. เป็นสังคมที่มีการทุ่มเททรัพยากรให้กับข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมการสื่อสาร
6. สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ จะค่อย ๆ บูรณาการเข้ากับสื่อใหม่ทางอินเทอร์เน็ต
7. วิธีการ (mean) ผลิตข้อมูลข่าวสาร จะมีความสำคัญกว่าเนื้อหา (content) ที่ถูกผลิต

แนวคิดโลกาภิวัตน์

คำว่า “Globalization” (โลกาภิวัตน์) ได้ก่อตัวมาจากแนวคิดของ M. McLuhan ในเรื่อง “หมู่บ้านโลก” (Global village) ที่กล่าวว่า เนื่องจากพัฒนาของสื่อสมัยใหม่ที่สามารถเอาชนะอุปสรรค ด้านพื้นที่และกาลเวลาได้สื่อดังกล่าวจะเชื่อมรัาย ประเทศทุกประเทศในโลกทั้งหมดให้เข้ามาอยู่ใกล้ชิดกันราวกับบ้านแต่ละหลังในหมู่บ้านเดียวกัน “โลก” จึงกลายเป็นหมู่บ้านโลกขึ้นมา

ในช่วง 20 – 40 ที่ผ่านมานี้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรมที่ส่งผลให้โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากทำให้ประชากรในประเทศต่าง ๆ สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความบันเทิงจากทั่วทุกมุมโลกได้สะดวก รวดเร็ว และชัดเจน ผ่านระบบต่าง ๆ เช่น ดาวเทียม เคเบิลใยแก้ว อินเทอร์เน็ต เป็นต้น สมาชิกในสังคมโลกมีโอกาสดติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกขึ้น โดยไม่มีพรมแดนในเชิงภูมิศาสตร์เป็นอุปสรรคต่อการบริโภคข้อมูลข่าวสารของบุคคลอีกต่อไป (ลลนา ศักดิ์ชูวงศ์, 2547 : 25)

Marshall McLuhan (1964) ได้กล่าวใน *Globalization and The Future* ถึงส่วนประกอบสำคัญของโลกาภิวัตน์ (Globalization) ไว้ดังนี้ (จิตินันท์ วัฒนุชชา, 2540 : 13 - 19)

1. ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ และระยะทางกายภาพ ตัวอย่างที่เห็นชัด ได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายทอดผ่านดาวเทียม และสื่อตอบโต้ (Interactive Media) ซึ่งลบล้างข้อจำกัดด้านระยะทางออกไป โลกาภิวัตน์ (Globalization) สามารถนำปรากฏการณ์ดังกล่าวไปทั่วโลกได้

2. สำคัญของการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แนวคิด ภาพและเสียงจากวัฒนธรรมต่างภูมิภาคของโลก สามารถสื่อไปยังประชากรในส่วนอื่น ๆ ที่แตกต่างทางด้านวัฒนธรรมได้ในวงกว้างด้วยส่วนประกอบดังกล่าวนี้ วัฒนธรรมกลายเป็นสิ่งที่เผยแพร่ไปสู่โลกกว้างได้ง่าย ประชาชนสามารถรับรู้และเลียนแบบได้

โลกาภิวัตน์ (Globalization) โดยตัวมันเองก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ในโลกปัจจุบัน Globalization ได้ขยายวงกว้างไปสู่ทุก ๆ ส่วนของสังคมโลก อาทิ ด้านภาวะแวดล้อม ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการสื่อสารและการคมนาคม ที่ได้ให้การบริการที่กว้างขวาง และมีผู้รับบริการเป็นจำนวนมาก

สิ่งที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้แก่ การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Communication) ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ตามมา เช่น การทำธุรกรรมด้านการเงินระหว่างประเทศ การสื่อสารระหว่างประเทศ

การสื่อสารยุคโลกาภิวัตน์ (Global Communication) ได้ทำลายข้อจำกัดด้านระยะทางและเวลา ที่เคยมีจากการสื่อสารในยุคแรก ๆ ทำให้การสื่อสารในปัจจุบันมีข้อจำกัดน้อยลงและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการได้มากขึ้น การสื่อสารยุคโลกาภิวัตน์ที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ได้แก่ การถ่ายทอดสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากภูมิภาคหนึ่งไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ทำให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแพร่กระจายออกไปในเวลาจริง (Real Time Broadcasting) ยังผลให้การเผยแพร่ข้อมูลมีความรวดเร็ว ถูกต้องน่าเชื่อถือ การเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลก (Global Computer Network) เพื่อการแลกเปลี่ยน การสืบค้นข้อมูลเข้าด้วยกัน ทำให้ข้อจำกัดด้านข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ทั่วโลก สามารถเข้าถึงด้วยระบบโครงข่ายใยแมงมุม (World Wide Web Network) นอกจากนี้การสื่อสารที่ตอบสนอง (Interactive Communication) ที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อผ่านสายโทรศัพท์ การประชุมทางไกลวีดิทัศน์ (Tele Video Conference)

การสื่อสารยุคโลกาภิวัตน์ (Global Communication) ต้องอาศัยความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี มารองรับ อาทิ ดาวเทียมสื่อสาร (Communication Satellite) ใยแก้วนำแสง (Fibre Optic) ซึ่งผลจากการสื่อสารยุคโลกาภิวัตน์ (Global Communication) ได้นำความเปลี่ยนแปลงจากสังคมหนึ่งไปสู่

อีกสังคมหนึ่ง มีการหลั่งไหลทางวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว จนบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาการแปลกแยกทางวัฒนธรรมในสังคมได้

S.M. Radicelly (1997) ได้กล่าวว่า ในโลกปัจจุบัน มีพลังขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงของสังคม และสถานะเศรษฐกิจโลก 3 ประการ

1. เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร
2. การสื่อสารทางไกล
3. คอมพิวเตอร์

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้มีผลต่อทุกส่วนของสังคม การพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและการใช้งานในระดับมวลชนของประดิษฐ์กรรม และระบบอิเล็กทรอนิกส์นี้ ได้ช่วยลดต้นทุนการผลิต การเก็บ และการส่งข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการลดต้นทุนดังกล่าวนี้ได้ช่วยให้ประชาชนมีความสามารถเข้าถึง การถ่ายทอด และการใช้ข้อมูลทำให้เกิดวิวัฒนาการด้านข้อมูลข่าวสาร (information Revolution) ซึ่งในทางทฤษฎีแล้ววิวัฒนาการดังกล่าว จะสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่มนุษย์โดยไม่จำกัด สถานที่ เวลา และภาษา

ในขณะที่คนส่วนใหญ่ กำลังกล่าวถึงแต่กระแสโลกาภิวัตน์ กันอย่างกว้างขวางในทางตรงข้ามกระแสใหญ่ในโลกปัจจุบันไม่ได้มีแต่กระแสโลกาภิวัตน์เท่านั้น แต่กระแสของชุมชน (Localization) ก็กำลังเติบโตเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ประเทศและชุมชนต่าง ๆ กำลังสนใจรักษาสืบทอดภาษา วิธีการผลิต วิธีใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นของตนมากขึ้น

ดังนั้น กระแสโลกาภิวัตน์จึงมิได้มีความหมายแต่ด้านเดียว คือ การทำลายพรมแดนและการไหลบ่าของข้อมูลข่าวสารจากโลกตะวันตกเพียงทางเดียว แต่ย่อมมีการไหลย้อนกลับได้เช่นเดียวกัน และมีการเรียนรู้จักโลกไร้พรมแดน เพื่อที่จะสามารถใช้สื่อต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสามารถเลือกใช้ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เพื่อจะจะสามารถดำรงอยู่กับสิ่งใหม่ ๆ นั้น ได้อย่างสงบสุข

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดเรื่อง สังคมสารสนเทศและการสื่อสารยุคโลกาภิวัตน์ มาใช้ประกอบการวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้สื่อใหม่ในปัจจุบันของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ

10. แนวความคิดเรื่อง พระศาสนจักรคาทอลิกกับสื่อมวลชน

ในอดีตถึงแม้ว่า พระศาสนจักรคาทอลิกจะตระหนักถึงศักยภาพทรงประโยชน์ของสื่อ แต่บ่อยครั้ง พระศาสนจักรจะดำเนินหรือวิจารณ์สื่อสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมภาพยนตร์ วิทยุโทรทัศน์ จนถึงกับมีการออกกฎหมายคริสตชนอ่านหนังสือที่อยู่ใน "รายนามหนังสือต้องห้าม" และได้พยายาม

ด้านแรงกระทบของสื่อด้วยการจัดพิมพ์หนังสือพิมพ์ของตนเอง คือ L'Osservatore Romano และได้ตั้งสถานีวิทยุของตน ชื่อ Vatican Radio ขึ้นในปี 1931 พระศาสนจักรคาทอลิกเอาใจใส่ยิ่งว่าสื่อต่าง ๆ สะท้อนคำถามเรื่องศีลธรรมอย่างไร และมีอิทธิพลมากน้อยเพียงไรต่อผู้รับ

กระทั่งสมัยประชุมวาติกันที่ 2 พระศาสนจักรคาทอลิกก็เริ่มสนใจในการใช้สื่อประกาศพระวรสาร มีการใช้คำเรียกสื่อว่า "ประติสัมพันธ์ทางเทคนิคอันน่าอัศจรรย์" และในเอกสารที่ออกมาภายหลัง คือ *Communio et Progressio* (เอกภาพและความก้าวหน้า) ก็เรียกสื่อว่า "ของขวัญจากพระเจ้า" พระสันตะปาปาเปาโลที่ 6 คำรัสในสมณสาสน์ *Evangelii Nuntiandi* (1976) ว่า "พระศาสนจักรจะรู้สึกผิดต่อหน้าพระเจ้า ถ้าไม่ได้ใช้เครื่องมืออันทรงอำนาจนี้ในการประกาศพระวรสาร" และพระสันตะปาปายอห์นปอลที่ 2 ทรงชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสื่อในฐานะที่เป็นองค์ประกอบใหม่ของการประกาศพระวรสาร ในสมณสาสน์ *Redemptoris Missio* (1991)

การเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน ไม่เพียงแต่เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการประกาศพระวรสาร มีความเป็นจริงที่ลึกกว่า กล่าวคือ ด้วยเหตุที่การประกาศพระวรสารในวัฒนธรรมยุคใหม่นี้ขึ้นอยู่กับเป็นอย่างมากกับอิทธิพลของสื่อมวลชน จึงยังไม่เพียงพอที่จะใช้สื่อเพียงแค่ประกาศสารของคริสตชน และคำสอนอันถูกต้องของพระศาสนจักร แต่จำเป็นต้องด้วยที่จะผสมผสานเหล่านี้ลงใน "วัฒนธรรมใหม่" ที่ถูกสร้างขึ้นโดยการสื่อสารยุคใหม่ (บทความจาก เว็บไซต์ อีสาระดอทคอม โดย หนึ่งตาเลนท์)

โลกกับข้อมูลข่าวสาร

ทุกวันนี้กระแสของสังคมโลกโลกาภิวัตน์ โลกไร้พรมแดน หรือสังคมข้อมูลข่าวสาร ทำให้ทุกประเทศใน โลกรวมทั้งประเทศไทยเสมือนเป็นสังคมเดียวกัน ความก้าวหน้า เคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม สังคม การเมือง ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการทำสงคราม การก่อการร้าย ฯลฯ มีผลกระทบถึงกันอย่างรวดเร็วและทั่วถึง

ในยุคปัจจุบันระบบของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสาร มีความสะดวกรวดเร็ว และถือเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง และมีผลทำให้มนุษยชาติมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น (คำแถลง สภาสังคายนา เรื่อง ความสัมพันธ์แห่งพระศาสนจักรกับบรรดาศาสนาที่ไม่ใช่ คริสตศาสนา ข้อ 1 หน้า 283 อ้างใน โรแบร์ต โกสแต, 2545 : 163)

โดยเฉพาะการเน้นย้ำทุกครั้งใน สาสน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาเนื่องในวันสื่อมวลชนสากล ครั้งที่ 35 "จงเทศน์จากคาคฟ้าหลังคาเรือน" พระวรสารในยุคสื่อสารระดับโลก โดยกล่าวไว้ว่า ในโลกปัจจุบันนี้ คาคฟ้าหลังคาเรือนจะเคลื่อนกลาไปด้วยเครื่องรับส่งสัญญาณและเสาอากาศ ทั้งส่งและรับสารทุกชนิดจาก 4 มุมโลก จึงมีความสำคัญมากที่จะให้มีความแน่ใจว่า ในบรรดาสาร

ต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีคนได้มีโอกาสได้ยินสารของพระเป็นเจ้าด้วย การประกาศความเชื่อจากคาถาปาหลังคาเรือนในปัจจุบัน หมายถึงการกล่าวพระวาจาของพระเยซูเจ้า โดยผ่านโลกของสื่อมวลชน อันเปี่ยมด้วยชีวิตชีวา

ดังนั้น พระศาสนจักรจะปล่อยปลະละเลยที่จะมีส่วนในโลกของสื่อที่กำลังเพิ่มขึ้นไม่ได้ เครื่องข่ายของสื่อระดับโลกกำลังขยายตัว และยิ่งวันยิ่งสับสนมากขึ้น สื่อมวลชนกำลังส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เห็นได้ชัดมากขึ้น ในสมัยก่อนสื่อมวลชนเพียงเสนอเหตุการณ์ แต่ในปัจจุบันเหตุการณ์ได้รับการดัดแปลงเพื่อตอบสนองความต้องการของสื่อมวลชน ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นจริงและสื่อมวลชนจึงเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมากยิ่งขึ้น และเรื่องนี้เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่แน่นอน ในแง่มุมหนึ่งอาจเป็นการทำให้ความจริงกับสิ่งที่ลวงตามีความมากขึ้น แต่ในอีกแง่มุมหนึ่ง อาจเป็นการเปิดโอกาสที่ไม่เคยมีมาก่อน ที่จะทำให้ความจริงเป็นเรื่องที่ผู้คนเข้าถึงได้มากขึ้น หน้าที่ของพระศาสนจักรก็คือ ให้ความแน่ใจว่าแง่มุมทั้งสองนี้เกิดขึ้น

จากศาสนสัมพันธ์พระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 เนื่องในวโรกาสวันสื่อมวลชนสากล ครั้งที่ 36 ในปัจจุบัน เป็นยุคปฏิรูปการสื่อสารและข่าวสารอย่างเต็มที่ พระศาสนจักรกำลังเผชิญหน้ากับการตัดสินใจที่สำคัญอย่างไม่ต้องสงสัย จึงนับว่าเป็นการเหมาะสมแล้ว ในโอกาสวันสื่อมวลชนสากล คริสตศักราช 2002 นี้ ที่เราควรพิจารณาเรื่องของ "อินเทอร์เน็ต" ซึ่งเป็นเวทีใหม่แห่งการประกาศพระวรสาร

รวมทั้งจากสารวันสื่อมวลชนสากล ครั้งที่ 36 จากประธานสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย ในโอกาสที่เราฉลองวันสื่อมวลชนสากลครั้งที่ 36 ในปี ค.ศ. 2002 นี้ สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2 ได้ทรงมอบศาสน์ให้แก่เรา โดยทรงกล่าวถึง "อินเทอร์เน็ต - เวทีแห่งการประกาศพระวรสาร" และเมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา สมณกระทรวงว่าด้วยการสื่อสารสังคม ก็ได้ออกเอกสาร 2 ฉบับควบคู่กัน ฉบับหนึ่งมีชื่อว่า "จริยธรรมในอินเทอร์เน็ต" และ ฉบับที่สองมีชื่อว่า "พระศาสนจักรและอินเทอร์เน็ต"

ทั้งหมดนี้ย่อมแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยของพระศาสนจักร เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเทคโนโลยีล่าสุด และกำลังเป็นที่นิยมชมชอบของบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะในหมู่นักศึกษา และเยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้มาก ความเจริญก้าวหน้ากลับกลายเป็นดาบสองคม เมื่อผู้ที่แสวงหาแต่เพียงผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง และไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับสังคม พระศาสนจักรจึงได้ให้หลักการด้านจริยธรรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตนี้ เพื่อเป็นหลักปฏิบัติแก่คนทั่วไป นอกจากนั้น สำหรับคริสตชนโดยทั่วไป ก็ควรรับทราบถึงความคิดเห็นและความคาดหวังของพระศาสนจักรในเทคโนโลยีใหม่ด้านสื่อสารสังคมนี้ โดยพระศาสนจักรชี้ให้เห็นว่า มิได้ต่อต้าน

ความก้าวหน้าในด้านนี้ แต่ตรงกันข้ามพระศาสนจักรถือว่าเป็น "เวทีใหม่" ในการประกาศพระวรสารของพระเยซูเจ้าใน "ไซเบอร์สเปซ"

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำแนวคิด เรื่อง พระศาสนจักรคาทอลิกกับสื่อมวลชนมาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะหน้าที่ในการเป็นสื่อของสภาพระสังฆราชฯ ซึ่งเป็นองค์กรศาสนาที่ต้องปรับตัว ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

11. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จริยา สมประสงค์ (2536) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การใช้สื่อมวลชนเพื่อการเผยแพร่วรรณคดีขององค์กรสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย พ.ศ. 2509 - 2536” พบว่า องค์กรสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย เป็นองค์กรฝ่ายปฏิบัติการ ที่ถูกจัดตั้ง ในปี พ.ศ. 2509 และดำเนินงานตามนโยบายของสถาบันหลักแห่งวาติกัน (สันตะสำนัก) เพื่อทำหน้าที่ในการเผยแพร่อุดมการณ์หลักของสถาบัน องค์กรสื่อมวลชนคาทอลิกฯ เป็นหน่วยงานในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารและการสัมพันธ์ดำเนินงานภายใต้สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย และมององค์กรศาสนา ในมุมมองของทฤษฎีการตลาด โดยสื่อมวลชนคาทอลิกฯ เป็นองค์กรเชื่อมโยง เป็นตัวกลางในการติดต่อระหว่าง “ลูกค้า” คือ ประชากรกลุ่มเป้าหมายศักดิ์สิทธิ์ หรือธรรมชาติ เพื่อการเสนอขาย “ปรัชญา” อันเป็นปรัชญาเฉพาะทางศาสนา เพื่อใช้สื่อมวลชนเป็นช่องทางเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันคริสตศาสนา นิกายโรมันคาทอลิกกับสมาชิกในสังคมไทย ในรูปแบบขององค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร (Non profit Organization) โดยใช้กลยุทธ์การตลาดเพื่อสังคม (Social Marketing) แต่ไม่มีการประเมินผลงานอย่างชัดเจนเพียงพอ

โชคชัย คุรัตน์สุวรรณ (2545) การดำเนินงานของแผนกกิจการฆราวาสแพร่ธรรม ในอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ สะท้อนให้เห็นถึง บทบาทของการประกาศพระอาณาจักรของพระเจ้า ไม่ใช่หน้าที่ของบาทหลวงเท่านั้น ฆราวาสที่ดำเนินชีวิตในโลกก็สามารถประกาศได้โดยอาศัยพระวาจาของพระเจ้า ผ่านทางรูปแบบขององค์กรต่าง ๆ ที่มีการตั้งขึ้นเพื่อให้บทบาทฆราวาสทำงานช่วยพระศาสนจักรในการแพร่ธรรม ซึ่งในอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มีองค์กรฆราวาสแพร่ธรรม จำนวน 25 องค์กร เช่น คณะพลมารี คณะวินเซนต์เดอโพล คณะเซอร์รา ฯลฯ ในช่วงปี 2000 มีการจัดทศงานอภิบาล ในพระศาสนจักรในประเทศไทย ทางแผนกกิจการฆราวาสแพร่ธรรมจึงมีโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับทศงานอภิบาล ผลจากโครงการที่ทำ ในปี 2001 - 2002 คือ สร้างผู้นำกลุ่มชีวิตจิตตามแบบพระเยซูเจ้า ด้วยการเข้าร่วมกลุ่มเข้าเฝ้าเป็นระยะ ๆ ก่อให้เกิดการขยายตัวของสมาชิก รวมทั้งสมาชิกเข้าใจจิตตารมณ์องค์กรของตนดีขึ้น สร้างผู้นำองค์กรในระดับวัด

3. สุวพักตร์ จารุจงกลวงศ์ (2544) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “สื่อที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ คริสตศาสนาคาทอลิกประเทศไทย เขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า สื่อ (ศาสนา) ในประเภทสื่อบุคคล มีส่วนช่วยให้หันมาเลื่อมใสศรัทธามากที่สุด คือ บาทหลวง รองลงมาคือครูคำสอน และอันดับสุดท้ายคือ บราเดอร์/ซิสเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือศรัทธา มีส่วนช่วยให้หันมาเลื่อมใสศรัทธามากที่สุด รองลงมา คือ สื่อสิ่งพิมพ์สารวัด ส่วนที่เหลือมีจำนวนค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน คือ อุดมสาร รายสัปดาห์ และอุดมสานต์ รายเดือน สื่ออื่น ๆ คือ สื่อ วิทยุเทป/วิดีโอซีดี เป็นสื่อที่มีส่วนช่วยให้หันมาเลื่อมใสศรัทธามากกว่าสื่อเทปเพลง สื่อที่ไม่ใช่บุคคล ที่ไม่มีส่วนให้หันมาเลื่อมใสศรัทธาคริสต์ศาสนา ได้แก่ สื่อวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง และลักษณะภูมิหลัง เช่น อาชีพกับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ ส่วนลักษณะภูมิหลังที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ สถานภาพครอบครัว

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษา เรื่อง “กระบวนการสื่อสารของบุคลากรในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม ในสภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ภายหลังจากปรับระบบขององค์กร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์” นี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งประกอบด้วย วิธีการวิจัย โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนและรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
2. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอข้อมูล

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ เน้นการศึกษาเฉพาะผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสื่อในศาสนาจักร โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้ส่งสาร เพื่อต้องการเข้าใจถึงการปรับเปลี่ยน โครงสร้างหน้าที่ ขององค์กร โดยการนำสื่อใหม่มาใช้ในการสื่อสาร และเพื่อต้องการทราบถึงแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร ด้านการแสวงหาข่าวสารขององค์กร มีการกำหนดและคัดเลือกข่าวสารที่จะนำเสนอไปยังคริสตชนอย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

กลุ่มผู้รับข่าวสาร มุ่งเน้นศึกษาที่คริสตชนที่เป็นสมาชิกของหนังสือพิมพ์อุดมสาร และนิตยสารอุดมสารดี ทั้งในกลุ่มผู้ใหญ่ และกลุ่มวัยรุ่น เพื่อต้องการเข้าใจถึงความคิดเห็นและ ความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหา รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาที่ได้รับ

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้เลือกโดยระบุเกณฑ์ของบุคคลที่เป็น Key informants โดยศึกษาจากคน 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มผู้ส่งสาร

กลุ่มบุคลากรผู้ที่มีบทบาทในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีทั้งที่เป็นบาทหลวง (คุณพ่อ) ภราดา (นักบวชชาย) ภคินี/ซิสเตอร์ (นักบวชหญิง) และ คริสตชน (ฆราวาส) ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในสำนักงานตั้งแต่ระดับคณะดำเนินงานของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และสื่อมวลชนคาทอลิกฯ โดยแบ่งตามหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมาย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกจากวิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

1. บุคลากรในสำนักงานคณะดำเนินงานของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ จำนวน 3 คน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
คุณพ่อเนลิม กิจมงคล	รองเลขาธิการสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ (ทำหน้าที่แทนเลขาธิการสภาฯ)
ภราดาทินรัตน์ คมกฤส	ประธานกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักศึกษาทางานอภิบาล
ซิสเตอร์กฤษดา สาตร์พันธ์	ผู้จัดการสำนักเลขาธิการฯ สำนักงานสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ

2. บุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม จำนวน 6 คน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง	เลขาธิการสภาฯ ฝ่ายสื่อสารสังคม
คุณพ่อทิวา แสงศิริวิวัฒน์	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาฯ ฝ่ายสื่อสารสังคม และเลขาธิการคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ
คุณพ่อพงศ์เทพ ประมวลพร้อม	รองผู้อำนวยการสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย
คุณวัชรวิ กิจเจริญ	บรรณาธิการ (ดูแลงานด้านสื่อมวลชน) บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์อัครศาสน และ นิตยสารอัครศาสน์ ของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย

คุณวีรนนท์ ทรชรานนท์

ผู้จัดการสำนักงาน สื่อมวลชนคาทอลิก
ประเทศไทย อดีตเป็นผู้จัดการข้อมูล
สารสนเทศ

คุณวีรพงษ์ ทวีศักดิ์

กรรมการ สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย

3. บุคลากรในส่วนงานอื่น ๆ ภายในสภาพระสังฆราชฯ ที่ติดต่อหรือประสานงานกับ คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม จำนวน 3 คน

ชื่อ-สกุล

ตำแหน่ง/หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

คุณพ่อไพศาล อานามวัฒน์

- ผู้ช่วยเลขานุการสภาฯ ฝ่ายศาสนา
และวัฒนธรรมสัมพันธ์ ในขณะดำเนินงาน
ของของสภาพระสังฆราช

- เลขานุการสภาฯ คณะกรรมการคาทอลิก
เพื่อการเสวนาระหว่างศาสนาและ
วัฒนธรรมสัมพันธ์

- เลขานุการสภาฯ คณะกรรมการคาทอลิก
เพื่อพิธีกรรม

- เลขานุการสภาฯ คณะกรรมการคาทอลิก
เพื่อคริสตศาสนาสัมพันธ์

คุณบุญทิพย์ (คุณหน่อย)

เจ้าหน้าที่ประสานงานในคณะกรรมการ
คาทอลิกเพื่อพิธีกรรม และดูแลงานด้านดนตรี
ศาสนา และดูแลงาน บัญชี ผู้ประสานงาน
ทั่วไป การจัดทำรายงานการประชุม

คุณนิพนธ์ แสงประดับ

เจ้าหน้าที่ ในคณะกรรมการคาทอลิก
เพื่อฆราวาสและคณะกรรมการคาทอลิก
เพื่อสามเณราลัยและกระแสร่วม

กลุ่มผู้รับข้อมูลข่าวสาร

กลุ่มผู้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับพระศาสนจักร เป็นคริสตชนที่เป็นสมาชิก ติดตาม
ผลงานของ หนังสือพิมพ์อัครทูต หรือ นิตยสารอัครทูต เพื่อศึกษาความต้องการรับรู้ข้อมูล
ข่าวสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ของผู้บริหารอัครทูต รวมถึงทัศนคติของสมาชิก ที่มี

ต่อหนังสือพิมพ์อุคมสาร และนิตยสารอุคมสารณ์ และ WWW.Udomsarn.com โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะลึก (Focus Group Interview) ดังนี้

กลุ่ม	ช่วงอายุ / ปี	จำนวน / คน
วัยรุ่น	19 - 23	4
ผู้ใหญ่	40 - 75	10

ซึ่งมีรายชื่อของผู้ที่เป็นสมาชิกที่ได้เข้าร่วมในการสัมภาษณ์ กลุ่มเจาะลึก (Focus Group Interview) ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	อาชีพ/การศึกษา
1.	คุณไพฑูรย์ จองวิริยะวงษ์	20 ปี	นักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี2
2.	คุณวสิน มานะสุรางค์กุล	21 ปี	นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอแบค ปี 4
3.	คุณวรพล หมุ่มพยัคฆ์	21 ปี	นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปี 4
4.	คุณฐานิต พูลขาว	23 ปี	นักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 5
5.	คุณสนธยา สุภากิจ	41 ปี	ธุรกิจส่วนตัว (อาหารเสริมสุขภาพ และรับจัดทัวร์)
6.	คุณลาวัลย์ มีแสงธรรม	50 ปี	ธุรกิจส่วนตัว
7.	คุณกรกมล ฉลองสิริสุข	40 ปี	ธุรกิจส่วนตัว
8.	คุณชลลดา สิตะตรีศรีศิลป์	57 ปี	เจ้าของศูนย์ฝึกสมาธิแบบ TM
9.	คุณมนเลิศ ร้อยศรี	60 ปี	แม่บ้าน
10.	คุณปราณี อิงคากุล	60 ปี	แม่บ้าน
11.	คุณประภาศรี สุขสถาน	59 ปี	แม่บ้าน (อดีต ครูประถมต้น รร.เซนต์จอห์น)
12.	คุณไพเราะ หิรัญศิริ	73 ปี	แม่บ้าน
13.	คุณพรรณิ รังสรรค์	70 ปี	แม่บ้าน (อดีตผู้จัดการ โรงเรียนแม่พระฟาติมา ดินแดง)
14.	คุณมาลี อดุลย์เสรี	73 ปี	แม่บ้าน (อดีต ครูประถมต้น รร.เซนต์จอห์น)

2. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แนวการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview)

ซึ่งผู้วิจัยจะเตรียมแนวคำถามแบบกว้าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าเรื่องได้อย่างเต็มที่ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งไว้ และยืดหยุ่นประเด็นคำถามตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์

2. แบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการบันทึกข้อมูลที่รวบรวมได้ จากการสัมภาษณ์ พูดคุยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตลอดระยะเวลาในการวิจัย

3. ตาราง Coding Sheet ในการตรวจสอบข้อมูลทางด้านความถี่ รูปแบบการนำเสนอข่าว ประเด็นหลัก แหล่งที่มาของข่าว และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเสนอข่าว เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ลำดับวิธีการเก็บข้อมูลไว้ดังนี้

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “กระบวนการสื่อสารของบุคลากรในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคมในสภาพระมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ภายหลังจากปรับระบบขององค์กร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์”

ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นการเก็บข้อมูลจากการสื่อสารด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ พระศาสนจักร โรมันคาทอลิก ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ โดยใช้วิธีการรวบรวมข่าวสาร ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Source)

ใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ใช้ในเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การศึกษาข้อมูลการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ อุดมสาร และนิตยสารอุดมสานต์ ที่ตีพิมพ์ในช่วงเดือนมิถุนายน 2547 – สิงหาคม 2547 และ เว็บไซต์ของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ (เว็บไซต์อุดมสารคอตคอม) และเว็บไซต์ของหน่วยงานภายนอกสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ (เว็บไซต์อิสระคอตคอม) ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2548 ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เพื่อจัดทำตาราง Coding Sheet ในการตรวจสอบข้อมูลทางด้านความถี่ รูปแบบการนำเสนอข่าว ประเด็นหลัก แหล่งที่มาของข่าว และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเสนอข่าว เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะลึก

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ (Interview) และสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะลึก (Focus Group Interview) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non Structured Interview) ซึ่งมีการกำหนดหัวข้อไว้กว้าง ๆ (Interview Guideline) และใช้เทคนิคหลาย ๆ วิธีผสมผสานกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์โดยเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ และการสัมภาษณ์แบบมาจุดสนใจเฉพาะ

เน้นสัมภาษณ์บุคลากรหลัก ๆ ที่ทำหน้าที่การส่งข่าวสาร จากวัดก้นมาสู่ สื่อมวลชนคาทอลิก และจากสื่อมวลชนคาทอลิก ผู้สมาชิกคริสตชน ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สภาพระสังฆราชฯ ซึ่งจะสามารถมองเห็นภาพการพัฒนาและการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงการใช้สื่อได้เป็นอย่างดี

และสมาชิกคริสตชน ผู้ซึ่งรับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์อุคมสาร และนิตยสารอุคมสารต์ และ WWW.Udomsarn.com

โดยผู้วิจัยใช้การตั้งแนวคำถามสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์และเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้บรรยายความรู้สึกรู้สึกของตน หรือเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3. การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

ผู้วิจัยทำการสังเกตการณ์เบื้องต้นด้วยการเข้าไปขอสัมภาษณ์ และขอข้อมูลกับบุคลากรทุกระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติงาน ในสภาพระสังฆราช และเกริ่นแนะนำตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) พอสังเขป เพื่อรวบรวมข้อมูล เช่น

1) ในสำนักงานเลขาธิการสภาพระสังฆราช

- โดยการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของบุคลากร ในสำนักงานเลขาธิการสภาพระสังฆราช ในการรับส่งข้อมูลข่าวสาร ที่มาจากวัดก้น และที่มาจากหน่วยงานอื่น ๆ ในองค์กร เพื่อศึกษาระบวนการสื่อสารและการส่งเรื่อง หรือส่งการไปยังหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

- สื่อหลักที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารของบุคลากรในสภาพระสังฆราชฯ

2) ในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม และหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การดูแล เช่น สื่อมวลชนคาทอลิก

- สังเกตการณ์การปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่ในการจัดทำวารสารและหนังสือพิมพ์

- ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อผลิตต้นฉบับก่อนนำเสนอส่งโรงพิมพ์ เพื่อความทันสมัยของอุปกรณ์ และความสามารถในการใช้งานของเจ้าหน้าที่

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลด้วย การสัมภาษณ์ (Interview) ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน 2547 - สิงหาคม 2547 ใช้เวลาประมาณ 3 เดือน

- การสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะลึก (Focus Group Interview) ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2548

- การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาจากสิ่งพิมพ์ ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน 2547 – สิงหาคม 2548 และวิเคราะห์เนื้อหาจากเว็บไซต์ในเดือนพฤษภาคม 2548

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูลตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ และทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ซึ่งเป็นการแสวงหา ข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกันเพื่อรวบรวมเป็นเรื่องเดียวกัน คือจากการซักถาม ตีความ แยกประเด็นจัดกลุ่มข้อมูลและการศึกษาข้อมูลเอกสาร โดยการนำข้อมูลทั้งหมดที่เก็บรวบรวมมา แยกแยะและนำมาประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อตอบปัญหานาวิจัย

6. การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัยข้อมูลครั้งนี้ได้มีการเรียงข้อมูลทั้งหมด และนำเสนอในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) เป็นการวิจัยที่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหานาวิจัยทั้ง 3 ข้อ คือ

1. การใช้สื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

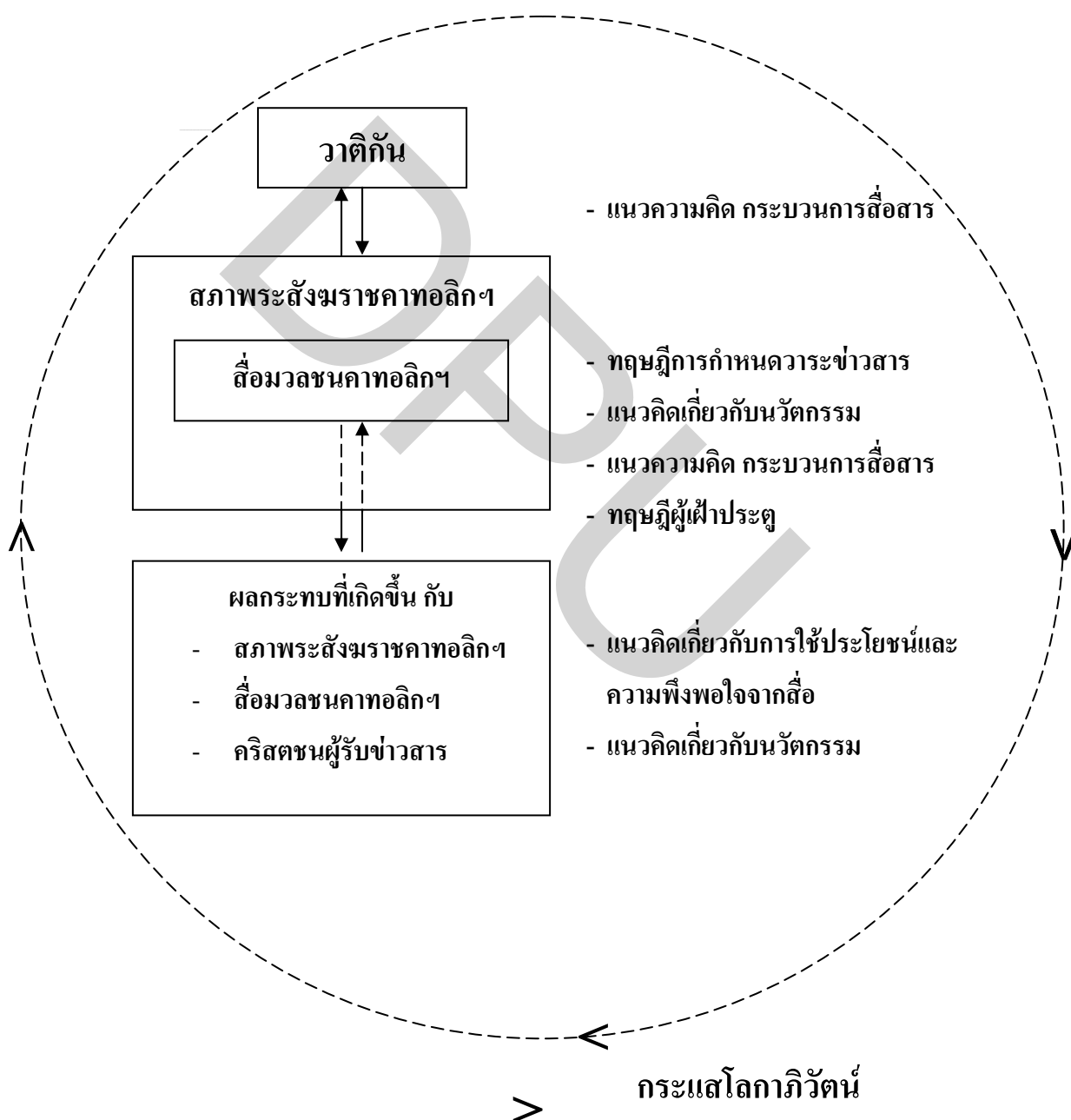
2. สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาทิกัน มีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่อย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

3. การนำสื่อใหม่มาใช้ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีกระบวนการสื่อสารเป็นอย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และมีผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

จากข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกข้อมูลในแต่ละประเด็นตามลำดับ และแยกวิเคราะห์เมื่อสามารถตอบปัญหานาวิจัยได้ครบทุกปัญหา

สำหรับในบทที่ 5 ผู้วิจัยได้ใช้เพื่อนำเสนอข้อสรุป การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
ที่ได้พบจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการ สัมภาษณ์และสัมภาษณ์กลุ่มจากกลุ่มเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้ ประกอบกับการสังเกตการณ์เบื้องต้นในการทำงานโดยใช้สื่อใหม่ วิธีการสื่อสาร ภายในของบุคลากรในสภาพระสังฆราช และวิธีการศึกษาเอกสาร เช่น หนังสือพิมพ์ อุดมสาร นิตยสาร อุดมสานต์ เว็บไซต์ เอกสารการปรับระบบโครงสร้างองค์กร และการนำระบบบริหาร เชิงธุรกิจเข้ามาใช้ในองค์กร จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประกอบกัน ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์เรียบเรียง จัดประเภท โดยได้แบ่งผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การใช้สื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ส่วนที่ 2 สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาทีกันมีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่อย่างไรท่ามกลาง ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ส่วนที่ 3 การนำสื่อใหม่มาใช้ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีกระบวนการสื่อสารเป็นอย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และมีผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างไร

ส่วนที่ 1 การใช้สื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ท่ามกลาง กระแสโลกาภิวัตน์

ในช่วงก่อนการปรับเปลี่ยนระบบโครงสร้างองค์กร (ก่อน พ.ศ. 2543)

รูปแบบโครงสร้างของสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ในช่วงก่อนการ ปรับเปลี่ยนระบบโครงสร้างองค์กร โดยทั่วไปคริสตชนคาทอลิกในประเทศไทยจะสามารถรับรู้ ข่าวสารความเป็นไป หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ได้จาก สื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งมีการทำออกมาเป็นสิ่งพิมพ์ ฉบับพิเศษ ปีละ 1 ฉบับ ซึ่งเรียกว่า “ปฏิทิน คาทอลิก” เนื้อหาภายในเล่มจะ เป็นการให้ข้อมูลของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ที่เป็น ปัจจุบันไว้ทั้งหมด

โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูล ของ พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ในส่วนของ โครงสร้าง ของ สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ในปี ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) (ข้อมูล จากเอกสาร ปฏิทินคาทอลิก ค.ศ. 2000, 2543) ไว้ดังนี้

1. รูปแบบโครงสร้างก่อนการเปลี่ยนแปลง ของ สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ในปี ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542)

สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย มีการจัดระบบองค์กร โดยแบ่งออกเป็น คณะกรรมการดำเนินงานของสภาฯ ซึ่งมีหน่วยงาน สำนักเลขาธิการสภาฯ เป็นผู้ประสานงานกับ แต่ละกรรมวิธีการฝ่าย มีคณะที่ปรึกษา 2 คณะกรรมการ คือ คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านกฎหมาย พระศาสนจักร กับ คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านเทววิทยา และมีหน่วยงานที่รับเรื่องจากทางวาติกัน คือ องค์กรการช่วยเหลืองานแพร่ธรรมของสมเด็จพระสันตะปาปา รายละเอียด ตามภาพที่ 6 แผนผัง ระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ค.ศ. 1999

ภาพที่ 6 แผนภาพที่ 3

DPU

การจัดแบ่งกลุ่มหน่วยงานของ สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ในปี ค.ศ. 1999

ในการดำเนินงานของ สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ในปี ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) มีการจัดแบ่งกลุ่มหน่วยงานต่าง ๆ 4 กลุ่ม เรียกว่า กรรมการฝ่าย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กรรมการฝ่ายสังคม
2. กรรมการฝ่ายการอบรมศึกษา
3. กรรมการฝ่ายอภิบาล
4. กรรมการฝ่ายสื่อสารและการสัมพันธ์

ในแต่ละกรรมการฝ่าย จะมีหน่วยงานที่สังกัดอยู่ โดยแบ่งออกเป็น

1. กรรมการฝ่ายสังคม

- สำนักงานคาทอลิกสงเคราะห์ ผู้ประสบภัย และผู้ลี้ภัย
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อผู้อพยพย้ายถิ่นฐาน
- สำนักงานคาทอลิกเพื่อการท่องเที่ยว
- คณะกรรมการอภิบาลผู้เดินทางทางทะเล
- สภาคาทอลิกประเทศไทยเพื่อการพัฒนา
- คณะกรรมการยูติธรรมและสันติแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการคาทอลิกฯเพื่อการพัฒนาชนเผ่าพื้นเมือง
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการส่งเสริมชีวิตครอบครัว
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการอภิบาลบุคลากรด้านสุขภาพอนามัย

2. กรรมการฝ่ายการอบรมศึกษา

หน่วยงานชีวิตสงฆ์

- สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการสามเณราลัยและกระแสร่วม
- สภาเยาวชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการมรดกวัฒนธรรมของพระศาสนจักร

3. กรรมการฝ่ายอภิบาล

- คณะกรรมการพระคัมภีร์คาทอลิกแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการคำสอนแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการพิธีกรรมแห่งประเทศไทย

- คณะกรรมการงานแพร่ธรรม
- สมาคมองค์กรฆราวาสคาทอลิกเพื่อการแพร่ธรรม

4. ธรรมเนียมการฝ่ายสื่อสารและการสัมพันธ์

- สื่อมวลชนคาทอลิก
- คณะกรรมการศาสนสัมพันธ์
- ชมรมนักบวชชาย
- ชมรมนักบวชหญิง

การกำหนดลักษณะการจัดองค์กรโดยรวมของหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัด ธรรมเนียมการฝ่ายต่าง ๆ ก่อนการปรับระบบองค์กร จากการศึกษาจากเอกสาร ปฏิทิน ปี 2000 และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กลุ่มหนึ่งผู้ไม่ประสงค์ออกนามในองค์กรต่าง ๆ พบว่า

- ในส่วนการบริหารงาน ยังไม่มีการวางระบบที่ดี เพราะว่า ยังไม่มีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จะเป็นทำงานแบบต่างคนต่างทำ ทำให้ไม่รู้ว่าจะติดต่อกับใคร เช่น เมื่อมีเรื่องสมณสาส์น ออกมา ฉบับหนึ่ง แต่เนื้อหาด้านในพูดถึงภาพรวมของพระศาสนจักร ทำให้หลายหน่วยงานต่าง ๆ ก็นำเอาสมณสาส์นฉบับนี้มาแปล ก็ทำให้ทำงานซ้ำซ้อนกัน โดยเปล่าประโยชน์

- การจัดกลุ่มงานยังไม่เป็นระบบ ส่งผลให้ทำให้การทำงานไม่สนับสนุนกัน เช่น การจัดให้ชมรมนักบวชชาย อยู่ภายใต้คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารและการสัมพันธ์ ซึ่งหากจัดให้หน่วยงานอยู่รวมกันเป็นกลุ่มที่มีเนื้องานใกล้เคียงกัน เช่น ให้นำหน่วยงานชีวิตสงฆ์มาอยู่รวมกลุ่มเดียวกับ ชมรมนักบวชชาย/หญิง เมื่อมีสมณสาส์น ที่ออกมาเรื่อง ที่เกี่ยวกับ งานของบาทหลวงและนักบวชก็จะได้รับรู้พร้อม ๆ กัน และสามารถทำงานร่วมกันหรือประสานสัมพันธ์กันได้ดีขึ้น เนื่องจากเข้าใจลักษณะงานของหน่วยงานที่มีเนื้องานใกล้เคียงกันภายใต้กลุ่มเดียวกัน ก็จะทำงานสนับสนุนกันได้

- สถานที่ตั้งสำนักงานของแต่ละหน่วยงานอยู่อย่างกระจัดกระจาย โดยมีจำนวนหน่วยงานเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ที่สำนักงานตั้งที่อยู่ห่างไกลจากสถานที่ที่ทางสภาพระสังฆราชฯ ได้จัดเตรียมไว้ให้ ซึ่งตั้งอยู่ที่ อาคาร PST คอนโดวิลด์ 122/6 - 7 ซอยนาคสุวรรณ ถนนนนทบุรี เขตยานนาวา กรุงเทพฯ นั้น อย่างเช่น สำนักงานคณะกรรมการสามเณราลัยและกระแสเรียก ตั้งอยู่ที่ สามเณราลัยแสงธรรม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จึงเห็นได้ว่า กรรมการสามเณรฯ ก็ควรจะอยู่ใกล้ ๆ กับ สามเณร ดังนั้นหากให้มาอยู่ที่ อาคารที่ทางสภาฯ จัดไว้ให้ ก็จะให้ทำงานได้ยาก และบางหน่วยงานที่ไม่ได้เข้ามาใช้พื้นที่ก็ด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน เช่น พื้นที่ ๆ จัดไว้ให้มีอยู่อย่างจำกัด ไม่เพียงพอกับบุคลากรของบางหน่วยงาน หรือ สถานที่ตั้งสำนักงานในขณะนั้น มีความเหมาะสมในการทำงานดี

อยู่แล้ว และการโยกย้ายจะต้องใช้งบประมาณ และการทำงานก็ต้องหยุดชะงักลงด้วย จึงไม่เห็นความจำเป็นใด ๆ ที่จะต้องย้ายสำนักงานฯ

- การกำหนดชื่อที่เรียกหน่วยงานต่าง ๆ ในสภาพระสังฆราชจะใช้เรียก แบบสั้น ๆ และชื่อคณะกรรมการต่าง ๆ บอกถึงลักษณะงานที่แต่ละหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ คูณอยู่ แต่ไม่ได้สะท้อนถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันในองค์กร หรือบ่งบอกว่าอยู่องค์กรเดียวกัน

จากลักษณะการจัดองค์กร ดังกล่าว ทำให้การทำงานในสภาพระสังฆราชฯ ขาดประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร เพราะยังไม่มีกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีระบบการทำงานแบบต่างคนต่างทำ รูปแบบการจัดกลุ่มงานยังไม่เป็นระบบ ส่งผลให้การทำงานไม่สนับสนุนกันซึ่งกันและกันในองค์กร มีสถานที่ตั้งสำนักงานของแต่ละหน่วยงานอยู่อย่างกระจัดกระจายคนละพื้นที่ ทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อประสานกันภายในองค์กร และการกำหนดชื่อที่เรียกหน่วยงานต่าง ๆ ที่ไม่ได้สะท้อนถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันในองค์กร เป็นต้น

การดำเนินงานในภาพรวมของสภาพระสังฆราชฯ ก่อนการปรับเปลี่ยนระบบองค์กร

ในช่วงก่อนการปรับเปลี่ยนระบบโครงสร้างองค์กรนั้น การติดต่อภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย จะมีการทำงานที่ไม่ค่อยมีการประสานงานกัน ผลที่ตามมา คือ เมื่อการทำงานไม่ประสานงานกัน ก็จะไม่รู้ว่า หน่วยงานไหนทำอะไร มีลักษณะงานหรือสภาพงานเป็นอย่างไร การทำงานจึงเป็นไปในลักษณะของ “หน่วยงานไหนอยากทำอะไร ก็ทำกันไป” ไม่ค่อยมีการปรึกษาหารือกันระหว่างหน่วยงาน มีอิสระในการทำงาน จนบางครั้งทำให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน เพราะแต่ละหน่วยงานต่างก็ไม่ทราบว่ามีใครได้ ทำงานชิ้นนี้แล้วหรือยัง ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรทั้งบุคคล และอุปกรณ์อย่างสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น

ซิสเตอร์กฤษดา สาตร์พันธ์ ผู้จัดการสำนักเลขานุการ สภาพระสังฆราช ได้กล่าวไว้ว่า “การติดต่อภายในแต่ก่อนนี้ การประสานงานกันเองระหว่างคณะกรรมการภายใต้หน่วยงานของเรายังมีค่อนข้างน้อย แต่ก่อนจะเป็นแบบต่างคนต่างทำ ทำให้ไม่รู้อะไรจะติดต่อใคร” (ซิสเตอร์กฤษดา สาตร์พันธ์, 21 มิถุนายน 2547)

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่บางคนผู้ไม่ประสงค์ออกนามยังได้กล่าวสนับสนุนไว้ว่า “แต่ก่อนการทำงานของเราทำซ้ำซ้อนกัน เช่น การแปลเอกสาร หรือสมณสาส์น ที่มาจากวาติกัน หรือที่ต่าง ๆ เมื่อหน่วยงานใดเห็นว่าเป็นเอกสารที่มีประโยชน์ก็จะนำมาแปล และเก็บไว้ หรืออาจใช้อ้างอิงภายในหน่วยงานของตน ซึ่งหน่วยงานอื่นที่มีงานใกล้เคียงกันก็นำเอกสารชิ้นเดียวกัน ไปแปลใช้

โดยไม่รู้ว่ามีผู้นำไปแปลแล้ว หรือ นำไปแปลพร้อมกัน จึงเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลและเวลา ที่มีค่าไปโดยเปล่าประโยชน์”

การติดต่อสื่อสารกันระหว่างหน่วยงานบางหน่วยงานภายใต้สภาพระสังฆราช เช่น คณะกรรมการยุติธรรมและสันติแห่งประเทศไทย ที่อยู่ ถนนประชาสงเคราะห์ เขตห้วยขวาง กับ สื่อมวลชนคาทอลิก ที่อยู่ ตึกสำนักเลขาธิการสภาพระสังฆราชฯ ถนนนนทรี เขตยานนาวา จึงเป็นไปได้ด้วยความลำบาก เพราะในขณะนั้นการคมนาคม ยังไม่สะดวก และสื่อที่ช่วยให้การส่ง-รับ ข้อมูลในปัจจุบันยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ในช่วงก่อนปรับระบบขององค์กรนั้น ยังไม่มีการสื่อสารสัมพันธ์เท่าที่ควร เป็นผลมาจากการทำงานที่เป็นอิสระ และไม่มีการแบ่งปันพูดคุยบอกข่าวคราวความเป็นไปในแต่ละหน่วยงาน จึงทำสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ ต้องมีการปรับระบบโครงสร้างองค์กรของสภาพระสังฆราชคาทอลิกประเทศไทย

ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาการทำงานซ้ำซ้อน และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากสถานที่ตั้งของหน่วยงาน ทำให้ขาดการสนับสนุนซึ่งกันและกันที่เกิดขึ้นในองค์กร ทั้งหมดนั้น แสดงถึงการขาดกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยการใช้สื่อในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างหน่วยงาน หรือการใช้ สื่อบุคคล โดยการพูดคุยเพื่อขอการสนับสนุนหรือการจัดประชุม

กรรมาธิการฝ่าย สื่อสารและการสัมพันธ์ สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ในปี ค.ศ. 1999
ในขณะนั้น สื่อมวลชนคาทอลิก อยู่ภายใต้สังกัด กรรมาธิการฝ่าย สื่อสารและการสัมพันธ์ สภาพระสังฆราชฯ โดยสื่อมวลชนคาทอลิกมีหน่วยงานภายใต้สังกัด ดังนี้ คือ

- การพิมพ์คาทอลิกประเทศไทย
- แผนกวิทยุ - โทรทัศน์ UNDA (อุנד้า)
- แผนกโสตทัศนูปกรณ์ OCIC (โอซีไอซี)

วัตถุประสงค์ ของสื่อมวลชนคาทอลิก มีดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่คำสอน ให้การศึกษา อบรม เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้แก่สัตบุรุษอย่างถูกต้องตามหลักคำสอนของศาสนา
2. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน แนะนำ และควบคุมกิจการใด ๆ ในเรื่องสื่อมวลชนของคาทอลิกภายใต้การดูแลของสภาพระสังฆราชผู้รับผิดชอบ
3. เพื่อประสานงาน ร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ในการส่งเสริม คุณค่าทางศาสนา ศิลธรรม ศิลปะ และวัฒนธรรม

4. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ ความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคมไทย
5. เพื่อเป็นศูนย์ผลิตและให้บริการอุปกรณ์สื่อมวลชนของคาทอลิกฯ โดยทั่วไป

สื่อหลักที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ในช่วงก่อนการปรับระบบองค์กร

สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ในช่วงก่อนการปรับระบบองค์กร ของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ นั้น มีความพยายามจะแสวงหาช่องทางในการสื่อสาร โดยใช้เครือข่ายข่าว (คนรู้จัก) จากทางวาติกันเป็นช่องทางในการส่ง-รับข่าวสาร หรือติดต่อกันทางโทรศัพท์เพื่อความรวดเร็ว แต่การติดต่อสื่อสารจะมีราคาสูงมาก ดังนั้น ส่วนใหญ่แล้วสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงยังคงใช้การรับข่าวสารจากแหล่งข่าวในต่างประเทศที่ส่งมาในรูปของ จดหมายข่าว หรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ที่ใช้เวลานานกว่าจะส่งมาถึงประเทศไทย แต่ในขณะเดียวกันเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทันสมัยก็ได้รับการพัฒนา และได้เริ่มแพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วและได้ก้าวไปอย่างไม่หยุดยั้ง และรวมทั้งตัวบุคลากรในการทำงานด้วย

“ขณะนั้นข่าวจากโรมตอนนั้น Update ที่สุด ภายใน 2 อาทิตย์ คุณถึงจะได้อ่านตรงนี้ อยู่โรมไกล จดหมายมาเป็นเดือนกว่าจะถึงซึ่งล่าช้ามาก” (วิรัตน์ ทรชรทรรณท์, 22 กรกฎาคม 2547)

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การติดต่อสื่อสารหลัก ๆ เพื่อส่ง-รับข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย จะใช้การสื่อสารโดยการส่งเป็นจดหมาย EMS เพื่อส่งข่าวสารข้อมูล เช่น ใช้เป็นช่องทางในการส่งข่าวจาก คนในแต่ละพื้นที่ ช่วยทำข่าวและส่งเป็นเอกสารข่าวและแนบภาพข่าวที่ได้อัปเดตข่าวยมาในซอง และมีการใช้โทรศัพท์เพื่อติดต่อด้านหมายประชุม อาจเป็นการแจ้งข่าวหรือติดตามงานต่าง ๆ

“ความสามารถเรามีข้อจำกัดตรงนั้น ในช่วงปี 96 - 97 นั้น ซึ่งเรามีผู้สื่อข่าวออกพื้นที่ได้ อยู่เพียง 1 ท่าน ในกอง บก. เรามีพนักงานอยู่เพียง 8 คน โดยแบ่ง 1 คน ทำงาน Artwork อีกคนหารูป อะไรประมาณนี้ ดังนั้น บางทีทั้งคู่คุณพ่อวรยุทธฯ (ขณะนั้นเป็นจิตตาศิการ) และบรรณาธิการ (ขณะนั้นเป็นคุณสุรเชษฐ์ฯ) ก็ต้องออกไปลงพื้นที่ทำข่าวถ่ายรูปเอง ด้วยทำงานด้าน Art ด้วย และบางครั้งเราก็อาศัยคนในแต่ละพื้นที่ ที่ห่างไกลที่เราไปเองไม่ได้ ช่วยเขียนข่าวส่งมา อาจมีรูปภาพแนบมาด้วย แต่นาน ๆ ถึงจะมีข่าวส่งส่งเป็นจดหมาย หรือ EMS มาสักครั้ง เราก็ดีใจนะ” (วิรัตน์ ทรชรทรรณท์, 22 กรกฎาคม 2547)

ดังนั้น การสื่อสารในช่วงก่อนการปรับระบบโครงสร้างองค์กรของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงยังไม่เห็นว่า ได้มีการนำสื่อใหม่เข้ามาใช้ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ในการส่งรับข่าวสารจากแหล่งข่าวหลัก ๆ ที่อยู่ในต่างประเทศ ซึ่งสะท้อนจากการที่ เครือข่ายข่าวในต่างประเทศก็ยังใช้

ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนแบบเดิม คือการส่งเป็นจดหมายข่าวหรือสิ่งตีพิมพ์ ส่งมายังสื่อมวลชนคาทอลิก และการที่สื่อมวลชนคาทอลิก ยังไม่มีเครือข่ายของผู้สื่อข่าวในเขตสังฆมณฑล ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศไทย เพื่อส่ง และรับ ข่าวสาร แต่มีผู้สื่อข่าวเพียง 1 คน จึงทำให้ข่าวในขณะนั้น เป็นข่าวที่เก่า และเป็นข่าวที่ไม่รวดเร็ว ไม่ทันสมัย

ในช่วงภายหลังการปรับเปลี่ยนระบบโครงสร้างองค์กร

การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เท่าทันกับกระแสโลกาภิวัตน์

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา กล่าวคือ พัฒนาจากการเป็นประเทศเกษตรกรรมไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม ประชากรจำนวนมากจากต่างจังหวัดหลั่งไหลเข้าสู่หัวเมืองใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก พวกเขาถูกนายทุนเอารัดเอาเปรียบอย่างผิดความยุติธรรม เด็กและสตรีถูกละเมิดสิทธิ ปัญหาการขายบริการทางเพศ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและครอบครัวล่มสลาย การเดินทางกระแสสังคมทันสมัยด้านวัตถุ และบริโภคนิยมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งในปัจจุบันเป็นทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อชีวิตหลาย ๆ เรื่องถูกนำมาแพร่หลายไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงโดยสื่อต่าง ๆ ประชาชนจำนวนมากถูกผลักดันให้ไปอยู่ชายขอบของสังคม นอกจากนั้น โลกาภิวัตน์ยังส่งผลกระทบต่อในด้านวัฒนธรรมคือได้ทำลายคุณค่าที่ฝังงมในสังคม ซึ่งเราเรียกว่าวัฒนธรรมในระดับประเทศในระดับท้องถิ่น และในสถาบันครอบครัว ตลอดจนคุณค่าแห่งพระวรสาร

พระศาสนจักรมีบทบาทในการส่งเสริมและฟื้นฟูคุณค่าที่ฝังงมต่าง ๆ ซึ่งกำลังถูกทำลายไปขึ้นมาใหม่ ทั้งในระดับส่วนตัวของแต่ละบุคคลและในระดับกลุ่ม ทั้งในระดับครอบครัว ในระดับชุมชนและในระดับชาติ พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยจึงมีหน้าที่พิเศษที่จะรับผิดชอบในการสืบสานงานไถ่กู้ของพระเยซูคริสต์ คือการนำมนุษยชาติและสิ่งสร้างทั้งหมดไปสู่พระอาณาจักรของพระเจ้า ซึ่งหมายถึงการนำความยุติธรรม เกียรติและศักดิ์ศรีในการเป็นมนุษย์ สันติสุข และความชื่นชมยินดี คืนมาให้แก่โลกเพราะนี่คือแผนการแห่งความรักของพระเจ้าในการไถ่กู้มนุษย์ คืนมารับชีวิตที่สมบูรณ์ในพระองค์

อย่างไรก็ตาม แม้แต่พระศาสนจักร ก็มีอาจด้านกระแสสังคมทันสมัยด้านวัตถุ และบริโภคนิยมแห่งยุคโลกาภิวัตน์นี้ได้ ซึ่งในปัจจุบันมีการแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงทั่วทุกมุมโลก โดยสื่อสมัยใหม่ต่าง ๆ จำนวนมากมาย มีผลทำให้โลกเรานี้เหมือนถูกบีบให้แคบลงจนกลายเป็นยุคอำนาจตกอยู่ในมือของคนเท่าทันกระแสสังคม คือ ต้องมีความทันสมัย รวดเร็วฉับไว ตามกระแสนิยมโลกตลอดเวลา ดังนั้น จึงไม่เว้นแม้แต่แวดวงศาสนาก็มีอาจปฏิเสธกระแส

โลกาภิวัตน์นี้ได้ เพราะข่าวสารในแวดวงพระศาสนจักรนั้น ก็มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา ในทุกหนทุกแห่งของโลก

การปรับโครงสร้างใหม่ของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ

ในช่วงระหว่าง ปี พ.ศ. 2542 - 2543 สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้มีการจัดประชุมสมัชชาเพื่อกำหนดทิศทางงานอภิบาล คริสตศักราช 2000 และภายหลังได้มีการประกาศใช้ทิศทางงานอภิบาล ปี 2000 (พ.ศ. 2543) อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2543 โดยใช้แนวทางที่ได้จากการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 มาใช้ในการปรับเปลี่ยนองค์กร เพื่อให้เท่าทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในปัจจุบัน นำมาสู่การปฏิรูปการบริหารขององค์กรศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในปัจจุบัน จากข้อมูล แผนแม่บททิศทางงานอภิบาล คริสตศักราช 2000 สำหรับ ค.ศ. 2000 - 2010 กล่าวไว้ว่า

“ปัจจุบันพระศาสนจักรและสังคมไทยต่างได้ก้าวสู่ และเป็นส่วนหนึ่งของกระแสสังคมทันสมัยที่กำลังอยู่ในกระบวนการโลกาภิวัตน์...”

“พระศาสนจักรจึงต้องทบทวนกระแสค่านิยมทางโลก ด้วยความสุภาพถ่อมตนตามจิตตารมณ์พระวรสาร ด้วยการทบทวนทัศนคติ ท่าที บทบาท หน้าที่ วิธีการ และการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย...”

ผลจากการทำทิศทางงานอภิบาล ปี ค.ศ. 2000 สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้มีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการและนโยบาย มีการแผนกิจกรรมต่าง ๆ และหัวข้อสำคัญ ๆ ที่ทุกหน่วยงานในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ จะต้องนำไปปฏิบัติ เช่น ให้มีการการปรับระบบโครงสร้างขององค์กรสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ซึ่งได้มีการกำหนดไว้ในมาตรการดำเนินงานแผนปฏิบัติการงานอภิบาล ค.ศ. 2000 (เพื่อให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังในทางปฏิบัติในการรองรับแผนงาน ในข้อที่ 2 มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานต่าง ๆ ของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และข้อที่ 3 มาตรการจัดองค์กรและปรับปรุงโครงสร้างและสายงานภายในสังฆมณฑล/คณะกรรมคาทอลิกฯ (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2543 : 61)

“พอคิดว่าการประสานงานในองค์กร (สภาฯ) ก็ดีขึ้น โดยเฉพาะถ้าได้ย้ายมาอยู่ตึกเดียวกัน ก็จะติดต่อกันได้ง่ายขึ้น” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

ภายหลังจากการทำงานทิศทางอภิบาล ปี ค.ศ. 2000 สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทยฯ จึงได้มีการปรับระบบขององค์กร เพื่อให้การดำเนินงานของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีประสิทธิภาพและประสานงานกันมากขึ้นระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ โดยจัดแบ่งกลุ่มหน่วยงานต่าง ๆ ขึ้นใหม่เป็น 5 กลุ่ม เรียกว่า กรรมวิธีการฝ่าย คือ

1. คณะกรรมการฝ่ายอภิบาลคริสตชน
2. คณะกรรมการฝ่ายการธรรมทูต
3. คณะกรรมการฝ่ายสังคม
4. คณะกรรมการฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรมสัมพันธ์
5. คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม

ซึ่งในปัจจุบันแผนผังระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) ได้มีการปรับเปลี่ยนหน่วยงานย่อยๆ ให้เหมาะสม ช่วงประมาณ ปี พ.ศ. 2546 - 2547 (ค.ศ. 2003 - 2004) ดังมีรายละเอียด ตามแผนผังระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย 2004 (พ.ศ. 2547) (ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 ตามแผนผังระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย 2004 (พ.ศ. 2547)

D
P
U

จากการศึกษาพบว่า การติดต่อภายในองค์กรสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ในการช่วงก่อนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบองค์กร การติดต่อสื่อสาร ประสานงานระหว่างหน่วยงานในองค์กรยังมีอยู่น้อยทำให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน ใช้บุคลากร ทำงานเดียวกัน โดยไม่รู้ตัว ส่งผลให้เกิดการใช้งบประมาณและเวลาที่มีค่าและมีจำกัดเสียเปล่าไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการศึกษา เพื่อความชัดเจน จึงมีการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลัง การปรับระบบองค์กร ของสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ดังนี้

ตารางที่ 1 การนำผลการวิจัยที่พบมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง ก่อนและหลัง การปรับโครงสร้างองค์กร

ปัญหาที่พบก่อนปรับโครงสร้าง	การเปลี่ยนแปลง ภายหลังปรับโครงสร้าง
การจัดกลุ่มยังไม่มีการวางระบบที่ดี	การจัดกลุ่มงานที่ชัดเจนขึ้น
สำนักงานอยู่อย่างกระจัดกระจาย	สำนักงานย้ายมาอยู่รวมกันมากขึ้น
พื้นที่ ๆ จัดไว้ให้มีอยู่อย่างจำกัด	พื้นที่ยังมีไม่มากนัก
การย้ายสำนักงานต้องใช้งบประมาณมาก	บางครั้งหากจำเป็นก็ต้องย้าย
การกำหนดชื่อที่เรียกหน่วยงานไม่เป็นระบบ	กำหนดชื่อเรียกที่ เป็นหนึ่งเดียวกัน
มีการทำงานที่ไม่ค่อยมีการประสานงานกัน	มีการทำงานที่ประสานงานกันมากขึ้น เช่น มีการประชุมร่วมกัน
หน่วยงานไหนอยากทำอะไร ก็ทำกันไป	มีการกำหนด หน้าที่งาน เช่น ทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน ติดตามงาน
การทำงานของเราทำซ้ำซ้อนกัน	การประชุมร่วมกันทำให้รู้ว่าใครทำงานอะไร
มีใช้ Internet แต่ก็ยังไม่เยอะ	การทำงานจึงไม่ซ้ำซ้อนกัน
ระหว่างหน่วยงานติดต่อกันลำบาก อยู่ไกล	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้สื่อใหม่ เช่น Internet E-mail แต่พัฒนาช้า
สื่อหลักที่ใช้ส่วนใหญ่อยู่ ไม่สะดวกรวดเร็ว	เมื่อมีสื่อใหม่ เช่น E-mail มาใช้ทำให้การส่งเอกสาร ข้อมูลง่ายขึ้น สะดวกมากขึ้น
	ผู้บริหารยังเห็นว่า สื่อหลักเดิม ยังสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

หากพิจารณาเปรียบจากตาราง พบว่าในการช่วงก่อนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบองค์กรนั้น ยังไม่มีปัจจัยใดที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในการกำหนดลักษณะการจัดองค์กรโดยรวมของหน่วยงานที่มีอยู่ แต่เมื่อเกิดกระแสโลกาภิวัตน์หน่วยงานทุกหน่วยงานซึ่งรวมถึง สื่อมวลชน

คาทอลิกประเทศไทยเองก็ต้องปรับเปลี่ยนการทำงานตามนโยบายของพระศาสนจักรที่ตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการเป็นองค์กรที่ไม่หลงไปกับกระแสโลกปัจจุบัน และรู้จักใช้ “วิกฤติเป็นโอกาส” ทำให้ทุกหน่วยงานภายใต้สังกัด ธรรมนูญการฝ่ายต่าง ๆ เกิดการจัดกลุ่มงานที่มีการวางระบบที่ดี มีการทำงานที่เป็นระบบมากขึ้นโดยมีการกำหนดหน้าที่งานที่ชัดเจน ด้วยการทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และมีแผนการติดตามงาน

ในส่วนที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึง การใช้สื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ แต่เนื่องจาก โลกาภิวัตน์ (Globalization) โดยตัวมันเองก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ มากมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้แบ่งมิติในเรื่อง การเปลี่ยนแปลง ที่ต้องการศึกษาครั้งนี้โดยจำแนกออกเป็น 4 มิติ คือ

1. มิติ ในเรื่อง โครงสร้าง หน้าที่
2. มิติ ในเรื่อง การติดต่อสื่อสารโดยการใช้สื่อใหม่ในองค์กร
3. มิติ ในเรื่อง รูปแบบการสื่อสารต่อประเด็นข่าวใหญ่
4. มิติ ในเรื่อง การนำระบบบริหารเชิงธุรกิจเข้ามาใช้ในองค์กร

มิติ 1 ในเรื่อง โครงสร้าง หน้าที่

เรื่องโครงสร้างหน้าที่นี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์

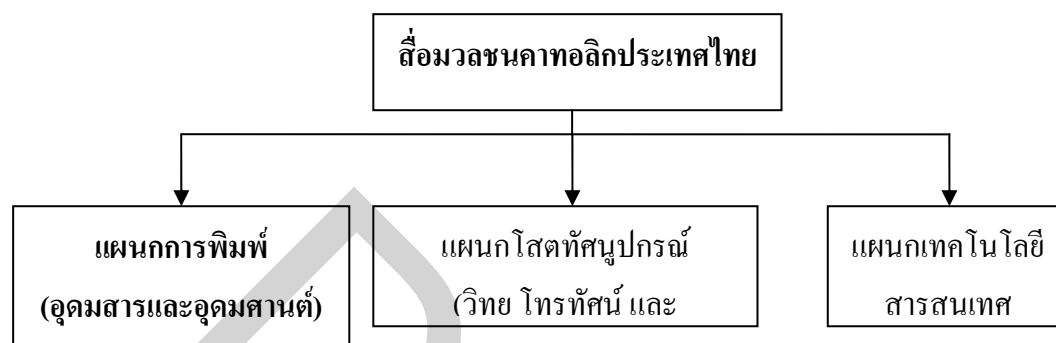
- โครงสร้าง ของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย ในปัจจุบัน
- การปรับบทบาทหน้าที่ในการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ
- วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ในประเทศไทย
- สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับการทำงานในโลกยุคโลกาภิวัตน์
- การพัฒนาบุคลากรกับการนำสื่อใหม่มาใช้
- เนื้อหาข่าวสารในสื่อต่าง ๆ

โครงสร้าง ของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย ในปัจจุบัน

สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย ปัจจุบันอยู่ภายใต้คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม (แต่คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม ไม่มีอำนาจในการปกครองเป็นแค่หน่วยงานที่ช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในคณะกรรมการฯ) สังกัดสภาพระสังฆราชคาทอลิกประเทศไทย และในอีกแง่หนึ่ง สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ก็ขึ้นกับ สมณกระทรวงว่าด้วยการสื่อสาร ที่กรุงโรม วาดิกัน ประเทศอิตาลี โดยต้องรายงานผลการดำเนินงาน ให้กับทางวาดิกัน ได้รับทราบความคืบหน้าในการ

ทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทยด้วย ซึ่งอาจจะส่งผ่าน ทางสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ หรือส่งตรงไปยังวาทิกันและสำเนาเรื่องให้กับทางสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ก็ได้

ภาพที่ 8 แผนผังโครงสร้าง องค์กรของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย

จากภาพที่ 8 ข้างต้นแสดงถึงโครงสร้างแผนกต่าง ๆ ของสื่อมวลชนคาทอลิก ซึ่งแบ่งเป็น 3 แผนกหลัก ๆ ได้แก่ แผนกการพิมพ์ ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ อุดมสารและนิตยสาร อุดมสานต์ แผนกโสตทัศนูปกรณ์ ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ และแผนกเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ต่าง ๆ อาทิ เว็บไซต์

ในส่วนของบุคลากร เจ้าหน้าที่ ของสื่อมวลชนคาทอลิก ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้จัดการสำนักงาน สื่อมวลชนคาทอลิก ผู้วิจัยสรุปได้ว่า

- สื่อมวลชนคาทอลิก มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมดโดยประมาณ 20 กว่าคน แบ่งออกเป็นระดับบริหาร เป็นคุณพ่อ 2 ท่าน คือ คุณพ่อวรยุทธฯ คุณพ่อพงศ์เทพ และซิสเตอร์ 2 ท่าน คือ ซิสเตอร์คอร่า และซิสเตอร์ศรินทิพย์ฯ

- ระดับผู้ปฏิบัติงานจะมีคนที่ทำงานประจำและที่เป็นฟรีแลนซ์ แบบไป ๆ มา ๆ โดยประจำอยู่ที่สำนักงาน 10 กว่าคน แต่เนื่องจากงานหลักของสื่อมวลชนคาทอลิก คือการจัดทำ หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์อุดมสาร และนิตยสารอุดมสานต์ (โดยจะเรียกรวม ๆ กันว่า “อุดมสาร”) และจัดพิมพ์ที่โรงพิมพ์อัสสัมชัญ ดังนั้นเจ้าหน้าที่แผนกจัดส่งจึงไปประจำอยู่ที่โรงพิมพ์อัสสัมชัญ อีกประมาณ 5 คน

“สื่อมวลชนคาทอลิกฯ นี้มีโครงสร้างที่ค่อนข้างจะเป็นรูปธรรม มีการประชุมทุก 2 เดือน มีกรรมการที่ปรึกษา บุคคลที่เข้ามาก็เป็นระดับที่ให้มันสมอง ให้ความคิด อะไรต่าง ๆ ให้แก่เรา” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

“แต่ก่อนมีจำนวน 10 กว่าคน เรียกว่า “กรรมการสื่อมวลชนคาทอลิก” แต่ต่อมาเมื่อมีการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ เมื่อ ปี 2000 (พ.ศ. 2543) ซึ่งมีการ เลียนแบบเข้าไปกับระบบธุรกิจบ้าง โดยแบ่งกรรมการออกเป็น 2 ชุด คือ

1. กรรมการอำนวยการ (Exclusive Board) มีการประชุมปีละ 2 ครั้ง
2. คณะกรรมการบริหาร (Board of Trustee) มีการประชุม 2 เดือนครั้ง โดยประชุมทุกเดือนมกราคม และเดือนมิถุนายน ของทุกปี

“กรรมการอำนวยการ ก็จะดูนโยบาย ส่วนกรรมการบริหารก็จะนำนโยบายมาปฏิบัติประชุมกันคณะกรรมการอำนวยการฯ จะมีประมาณ 30 คน โดยมีกฎหมาย และธรรมนูญของพระศาสนจักร กำหนดไว้ชัดเจนว่า ต้องประกอบไปด้วย ผู้แทนจากสังฆมณฑล ๆ ละ 1 คน ผู้อำนวยการสื่อมวลชนคาทอลิกฯ และผู้บริหารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ 4 ตำแหน่ง และสามารถเชิญผู้ทรงคุณวุฒิได้อีก 5 - 8 ท่าน แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 30 คน” จากคำบอกเล่าของคุณวีรนนท์ (ผู้จัดการสำนักงานสื่อมวลชนคาทอลิก, 22 กรกฎาคม 2548)

“กรรมการอำนวยการ จะประกอบด้วย พระสังฆราช (เป็นประธานกรรมการสื่อมวลชน) มีฆราวาสที่ทำหน้าที่ด้านสื่อมวลชนที่เป็นคาทอลิก และบุคคลที่อยู่ในแวดวงสื่อมวลชนมาเป็นกรรมการ นอกจากนั้นจะมีพระสงฆ์ นักบวชที่ทำงานด้านสื่อมวลชนบ้าง บางคนอาจทำงานในคณะของตนเอง อย่างเช่น คณะซาเลเซียน เซนต์คาเบรียล เหมือนกับวัตถุประสงค์หลักของเขามีงานหลักคืองานสื่อมวลชน แล้วเราก็เชิญเขาเข้ามาเป็นกรรมการด้วย เพื่อให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

“คณะกรรมการบริหาร จะประกอบด้วย ผู้แทนจากกรรมการอำนวยการ ที่ลงมาประชุมด้วย โดยการแต่งตั้งและเลือกเฉพาะผู้ที่อยู่ในกรุงเทพฯ เพราะจะต้องประชุมหลายครั้งใน 1 ปี คณะกรรมการบริหาร มีบทบาทหน้าที่ดูแลการบริหารงานภายในสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ควบคุมงานของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบาย ตามที่คณะกรรมการอำนวยการ (บอร์ดใหญ่) กำหนดไว้” จากคำบอกเล่าของคุณวีรนนท์ฯ ผู้จัดการสำนักงาน สื่อมวลชนคาทอลิก (วีรนนท์ ทรพรรณนธ์, 22 กรกฎาคม 2548)

การปรับบทบาทหน้าที่ในการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิก

ภายหลังจากการทำทิศทางงานอภิบาลปี 2000 ได้ส่งผลให้เกิดการทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และมีการกำหนดแผนการทำงาน ทั้งในระดับของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และลงมาถึงในระดับของแต่ละหน่วยงาน ที่ชัดเจนกว่าแต่ก่อน ซึ่งแต่ก่อนมีเพียงการกำหนดหน้าที่เอาไว้ และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เพราะได้มีการปรับระบบโครงสร้างองค์กร จึงทำให้เกิดการกำหนดหน้าที่ของ

แต่ละหน่วยงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการปรับชื่อเรียกหน่วยงานให้สอดคล้องกับหน้าที่ และสอดคล้องกับ ชื่อสมณกระทรวงที่เป็นศูนย์กลางที่วาทิกัน เพื่อให้รองรับกับงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้หากมีการส่งงานมาจากทางวาทิกัน

แต่ทั้งนี้ ในระดับปฏิบัติการ บุคลากรบางส่วนในสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กลับมองเห็นว่าการปรับระบบองค์กร ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่ ชื่อหน่วยงาน ที่สะท้อนความเป็นหน่วยงาน ภายใต้สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ เท่านั้น หรือช่วยในเรื่องทางด้านจิตวิทยา หรือมีการกำหนดหน้าที่การงานให้เป็นเอกสารเท่านั้น

ในส่วนของการปรับชื่อของหน่วยงาน ตามความเห็นของคุณพ่อวรยุทธฯ ได้กล่าวไว้ว่า “เข้าใจว่าเปลี่ยนแค่ชื่อ เพราะแต่ก่อน หน่วยงานต่าง ๆ ก่อนข้างจะทำงานอิสระ แต่หลัง ๆ มีการปรับโครงสร้างใหม่ อย่างน้อยชื่อนี้ให้เรียกสอดคล้องกัน เช่น แต่ก่อนนี้ใช้คำว่า, “สภาเยาวชน” แต่หลัง ๆ นี้ คำให้ขึ้นต้นว่า “คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อเยาวชน” ให้รู้ว่าที่มาที่ไปคือ หน่วยงานของสภาพระสังฆราช เพื่อให้หน่วยงานในโครงสร้างชัดเจนและประสานงานกันดีขึ้น ง่ายขึ้น เช่น ในด้านของการบริหารบุคลากร ในการจัดการเพื่อให้เกิดความประหยัดในการทำงานด้วย ถึงได้พยายามปรับปรุงการทำงานด้วยการเน้นการประสานงาน (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

“แต่สิ่งที่ได้รับหลังจากการปรับโดยทั่วไปเราต้องปรับตัวก่อนหน่วยงานอื่น ๆ ในสภาพระสังฆราช เพราะฉะนั้น สิ่งที่ได้หลังการปรับโครงสร้างแล้ว คือ เรื่องการประสานงานกันกับคนอื่น การคิดอะไรต้องคิดแบบภาพรวมทั้งหมดไม่ได้คิดเฉพาะสื่อมวลชนคาทอลิกอย่างเดียว” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

“พอคิดว่าการประสานงานในองค์กร (สภาฯ) ก็ดีขึ้น โดยเฉพาะถ้าได้ย้ายมอยู่ตึกเดียวกัน ก็จะติดต่อกันได้ง่ายขึ้น” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

วิสัยทัศน์ พันธกิจของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย

เนื่องจากสื่อมวลชนคาทอลิกฯ เป็นหน่วยงานด้านสื่อมวลชน ขององค์กรศาสนาระดับประเทศ จึงต้องตระหนักในหน้าที่ ๆ จะต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง โดยเริ่มปรับตัวก่อนหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งบุคลากรภายในบางส่วนก็ได้พยายามทำงานเพื่อแสวงหาข่าวสารที่ทันสมัยและพยายามที่จะนำสื่อใหม่มาใช้ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อส่ง-รับข่าวสารจาก เครือข่ายข่าวที่หน่วยงานพยายามสร้างขึ้นมา โดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ดังนี้

วิสัยทัศน์ “ประชากรของพระเจ้า ได้รับข่าวดีทุกครอบครัว ด้วยสื่อสารมวลชนทุกชนิดของพระศาสนจักร”

พันธกิจ “สื่อมวลชนคาทอลิก พร้อมอุทิศตนทำงานเผยแพร่งานดีด้วยเครื่องมือสื่อสารมวลชนทุกชนิด ร่วมมือบริการพระศาสนจักร ให้ประชากรของพระเจ้า ได้รับข่าวดีทั่วหน้า”

หน้าที่หลักของสื่อมวลชนคาทอลิก คือ การทำสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งแบ่งออกเป็นหนังสือพิมพ์ อุดมสาร (รายสัปดาห์) และหนังสือนิตยสารอุดมสานต์ (รายเดือน) ในส่วนของหนังสือพิมพ์ข่าวสารคาทอลิกอุดมสาร จะมีขนาดสี่หน้ายก (แทปลอยด์) พิมพ์ด้วย กระดาษปรูฟธรรมดา หน้าปกเป็นสีสี่เนื้อในขาวดำ กำหนดออกเป็นรายสัปดาห์ สมัครงานสมาชิกรายปี จำนวน 52 ฉบับ ราคา 400 บาท จำนวนพิมพ์ประมาณ 9000 ฉบับ มีการทำงาน โดยมีเป้าหมาย ที่เน้นการนำเสนอข่าวให้กว้างทั่วทุกสังคมชนบทและองค์กร / ทั้งพระสงฆ์นักบวชและ และในส่วนของหนังสือนิตยสารอุดมสานต์ (รายเดือน) เป็นหนังสือขนาดแปดหน้ายก ปกพิมพ์ออฟเซทสี่สีสวยงามมีขนาดเหมาะสมมือ จำนวนประมาณ 100 หน้า กำหนดออกรายเดือน เนื้อในพิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์อย่างดี สมัครงานสมาชิกรายปี จำนวน 12 ฉบับ ราคา 400 บาท มีเป้าหมาย ที่เน้นการนำเสนอเนื้อหาสาระบทความ สำหรับครอบครัว ทั้งผู้ใหญ่ และเด็ก ๆ

นอกจากนี้ บทความในหนังสือทั้งสองเล่มจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันตามจุดประสงค์ของการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่ นิตยสารอุดมสารจะนำเสนอบทความทั่ว ๆ ไปที่เข้าตามเกณฑ์ของหนังสือ แต่หนังสือพิมพ์ข่าวอุดมสารจะเสนอข่าวในแวดวงพระศาสนจักร และเน้นข่าวที่เกิดขึ้นในช่วงรอบสัปดาห์ และหนังสือทั้งสองประเภทรับลงโฆษณาที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมและหลักศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ คุณวัชร กิจเจริญ หัวหน้ากองบรรณาธิการฯ ของสื่อมวลชนคาทอลิกว่า “การเน้นเรื่องราวของทั้ง อุดมสาร และอุดมสานต์ จะเน้นเรื่องของครอบครัว เหมือนกันทั้ง 2 ฉบับ แต่เรื่องอื่น ๆ เราก็กไม่ได้ทิ้งไป เราก็กังด้วย แต่จุดเด่น ในปี 2547 จะเป็นเรื่อง “ศีลมหาสนิท และครอบครัว” (คุณวัชร กิจเจริญ, 16 สิงหาคม 2547)

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ในยุคโลกาภิวัตน์การนำสื่อใหม่มาใช้เพื่อช่วยในการเผยแพร่งานข่าวสารนั้น ได้ช่วยให้การสื่อสารมีความรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ เหมือนย่อโลกมาไว้ใกล้ตัว แต่การสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิกยังคงให้ความสำคัญกับสื่อสิ่งพิมพ์ คือ “อุดมสาร” มากที่สุด แต่ได้เห็นประโยชน์ในการใช้สื่อใหม่เป็นช่องทางในการรับข่าวสาร เพื่อสนับสนุนการทำงานของสื่อหลักซึ่งก็คือ สื่อสิ่งพิมพ์

“คุณพ่อคิดว่า “อุดมสาร” ที่เป็นสื่อหลักที่เราใช้ แต่การใช้สื่อใหม่จะทำให้เราได้รับข่าวสารที่รวดเร็วยิ่งขึ้น เพราะว่าวิทยุพ่อไม่เห็นว่าเขาเปิดฟัง โทรทัศน์ก็ไม่มีรายการอะไรที่เขาดูได้”(บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

“สื่อการพิมพ์นี้แหละที่เราใช้มากที่สุด ส่วนสื่ออื่น ๆ เช่น พวกอินเทอร์เน็ต ถึงแม้มันจะสื่อกันได้รวดเร็ว แต่เนื่องจากเราไม่คนที่ดูแลเฉพาะ และค่อนข้างจะซับซ้อน เราเลยไม่ได้เน้น” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

จากการกำหนดวิสัยทัศน์ของสื่อมวลชนคาทอลิก ทำให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติภารกิจหลัก ในการเผยแพร่ข่าวสารไปยังคริสตชน ในทั่วสารทิศ ซึ่งคุณลาวัลย์ มีแสงธรรม กล่าวไว้ว่า “อุคมสารเป็นหนังสือที่ให้ข้อมูลทางศาสนจักรทั่วโลก ได้รับข่าวสารทั้งต่างประเทศและในประเทศ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือสิ่งพิมพ์ได้ทั้ง 2 ทาง และราคาถูกลงด้วย” (คุณลาวัลย์ มีแสงธรรม, 8 พฤษภาคม 2548)

“งานสื่อมวลชนของศาสนาอาจจะดูเหมือนการเหวี่ยงแหออกไปรอบ ๆ ถ้าเรือ เราอาจไม่ได้ปลาสักตัว.. แต่ถ้าเราไม่ออกเรือไปจับปลา คนอื่นเขาก็มีเรือมีเทคโนโลยีดีกว่าเราเขาก็จะจับปลาไปหมด” คุณสุรเชษฐ์ ศรีวรกุล อดีตบรรณาธิการอุคมสาร ได้กล่าวถึงไว้ในบทสัมภาษณ์ (www.issara.com)

นอกจากนี้ สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย มีความพยายามในการสร้างเครือข่ายข่าวสาร การใช้สื่อใหม่และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่คริสต์ศาสนาโดยดำเนินการจัดทำเว็บไซต์ “อุคมสาร” และหนังสือพิมพ์ข่าวคาทอลิกรายสัปดาห์ “อุคมสาร” และนิตยสาร “อุคมสานต์” ขึ้น เพื่อเป็นสื่อกลางการให้ข่าวสาร ประสานสัมพันธ์ รวมทั้งสร้างความต่อเนื่อง และให้การกระตุ้นเร้า ด้วยการรับสมัครผู้สื่อข่าวของสังฆมณฑลภาคต่าง ๆ เพื่อให้ส่งข่าวคราว ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในสังฆมณฑลของตนอย่างรวดเร็ว ไปยังชาวคาทอลิกในเขตอื่นได้รับทราบทั่วกัน ผ่านทางสื่อใหม่ต่าง ๆ เช่น E-Mail Fax และ มือถือ เป็นต้น นับเป็นการประสานสัมพันธ์ในระหว่างชาวคาทอลิกต่างเขตสังฆมณฑล และเพื่อการกระตุ้นเร้า ผลักดันให้เกิดความตื่นตัว พฤติกรรมในแบบแผนทางศาสนา ในรูปแบบเดียวกัน แม้อยู่ต่างอาณาเขตพื้นที่แต่พิธีกรรมและความสนใจล้วนรวมกันเป็นหนึ่งเดียวได้

ผู้วิจัยพบว่า สื่อมวลชนคาทอลิก เห็นคุณประโยชน์ในการนำสื่อใหม่ซึ่งก็คือ E-mail มาใช้เป็นช่องทางที่ช่วยในการสื่อสาร เพื่อส่ง-รับข่าวสาร ได้สะดวกและได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วมากกว่าการใช้สื่อเดิมที่เคยใช้อยู่ โดยใช้งานในการติดต่อสื่อสารกับทั้งเครือข่ายข่าวสาร (แหล่งข่าว) ต่างประเทศ เครือข่ายข่าวสารที่อยู่ตามเขตสังฆมณฑลในประเทศไทย รวมถึงเครือข่ายข่าวสารที่เป็นคริสตชนที่เป็นอาสาสมัครซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เฉพาะทางในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อนำมาลงข่าวใน สื่อสิ่งพิมพ์และในเว็บไซต์ เพื่อให้ได้ข่าวสารที่หลากหลาย โดยยึดหลักของ อุคมการณ์ ในการอุทิศตนเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารที่ดึงมาของทางสภาพระสังฆราช ซึ่งไม่ว่าจะให้นโยบายอะไร

มาก็จะปฏิบัติตาม เพราะเชื่อว่า ทุกอย่างที่จะต้องรับใช้พระศาสนจักรในการประกาศข่าวดีของพระเยซูเจ้านั่นเอง

สื่อมวลชนคาทอลิก กับการทำงานในโลกยุคโลกาภิวัตน์

ในปัจจุบันนี้ การทำเว็บไซต์ “อุดมสาร” หนังสือพิมพ์ “อุดมสาร” และนิตยสาร “อุดมศาสน์” ที่ถือว่าเป็นสื่อหลักของพระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย ก็ยังอยู่ภายใต้การควบคุม และรับนโยบายในการปฏิบัติงานจาก สมเด็จพระสังฆราชคาทอลิกฯ เหมือนเช่นเดิม แต่อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานใด ๆ ของพระศาสนจักรคาทอลิกไทย ซึ่งเป็นศาสนารอง ไม่ใช่ศาสนาหลักในประเทศไทย จำเป็นต้องมีการหน่วยงานที่ควบคุมอย่างดี มิให้มีการดำเนินการใดหรือการวิเคราะห์ วิจัยเรื่องใด ๆ ที่อาจเป็นผลกระทบมาถึงภาพลักษณ์ของพระศาสนจักรคาทอลิก และความสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลภายนอกได้ เพราะฉะนั้น การทำงานในปัจจุบัน งานเขียน หรือบทความต่าง ๆ จึงมีข้อจำกัดในการทำงาน คือต้องสอดคล้องและเป็นไปตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของพระศาสนจักรเท่านั้น

งานที่ทางสื่อมวลชนคาทอลิก ถือเป็นทำหน้าที่หลัก คือ การทำหน้าที่เป็นสื่อที่ช่วยส่งข่าวสารที่เป็นเรื่องราวความเป็นไปในพระศาสนจักรคาทอลิก ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ ที่ถูกต้อง ชัดเจน แม่นยำและรวดเร็ว ไปยังคริสตชนทั่วประเทศไทย และคริสตชนไทยในต่างประเทศ บางส่วน เช่นที่ สหรัฐอเมริกาด้วย

“อย่างหนังสือพิมพ์อุดมสารนี้ เราส่งให้สมาชิกที่อยู่ในต่างประเทศ ด้วย เช่น ที่สหรัฐอเมริกา แต่จะเป็นการส่งแบบรวม 4 ฉบับ คือ 1 เดือนจะมัดรวมกันเป็นม้วนๆ แล้วส่งทางไปรษณีย์ เพราะราคาจะถูกกว่าการส่งแบบทีละฉบับ แต่ว่ากว่าข่าวนี้จะถึงที่นั่น มันก็เก่าแล้วทางเราจึงพัฒนาเว็บไซต์ของเราให้เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ พวกเขาจะได้รับรู้ข่าวสารความเป็นไปบางส่วนของพระศาสนจักรในประเทศไทยได้รวดเร็วขึ้น...แต่หนังสือพิมพ์เขาก็ยังรับอยู่เหมือนเดิมนะ เพราะข่าวมันละเอียดกว่าในเว็บไซต์นะ” (วิรัตน์ ทรชรานนท์, 22 กรกฎาคม 2547)

ผู้วิจัยพบว่า สื่อมวลชนคาทอลิกมีการปฏิบัติภารกิจหลักขององค์กร ในฐานะสื่อมวลชน แต่อยู่ภายใต้วิสัยทัศน์และพันธกิจของศาสนา โดยยึดสื่อใหม่และสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักในการแพร่กระจายข่าวสาร มีการมุ่งเน้นการเผยแพร่ข่าวสารอย่างรวดเร็ว ในระดับที่เป็นรูปธรรมไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่จะเข้าถึงคริสตชน (กลุ่มเป้าหมาย) ให้มากที่สุด

การพัฒนาบุคลากรกับการนำสื่อใหม่มาใช้

สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่ช่วยสนับสนุนงานขององค์กรภายใน พระศาสนจักรให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประกาศข่าวดี ให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของสื่อมวลชนคาทอลิก แต่การปฏิบัติงานโดยการนำสื่อใหม่มาใช้เพื่อความรวดเร็วในด้านการสื่อสาร สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้จัดให้มีการอบรมบุคลากรด้านสื่อมวลชนให้กับ บาทหลวง นักบวช ฆราวาส เพื่อสร้างเครือข่ายข่าวให้กับสื่อมวลชนคาทอลิก ซึ่งอาจเป็นอาสาสมัคร หรืออาจเป็นนักเขียนประจำให้และส่งข่าวหรือบทความที่ดี ๆ ให้กับสื่อมวลชนคาทอลิก ได้ข่าวที่รวดเร็วมากขึ้น

แนวทางในการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้พึ่งตนเองด้านการเขียนข่าว ได้เริ่มต้นขึ้นจากข้อจำกัดของจำนวนคนในองค์กรบางประการ ดังคำกล่าวของ คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง ที่ว่า “บางที่เราก็ต้องไปช่วยเขียนข่าว/รายงานข่าว บางที่เราก็พยายามให้เขาเขียนข่าวเข้ามาเองด้วย เพราะว่าบุคลากรของเรามีไม่กี่คน เพราะฉะนั้น เราก็หวังว่า เขาก็อยู่กับข้อมูลทุกหน่วยงานเค้ามีข้อมูล เค้ารู้สึก เค้ามีข้อมูลข่าวสารเยอะ อันนี้ เค้าน่าจะเขียนได้ดี แต่เค้าอาจจะไม่รู้วิธีเขียน เราก็ต้องไปจัดอบรมให้เค้าบอกถึงวิธีเขียนข่าวใน 2 - 3 ปี ที่ผ่านมา เราก็ได้จัดอบรมให้ และอธิบายกระบวนการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกเป็นอย่างไร เพื่อให้เค้าเข้าใจและสามารถทำงานประสานกัน...เน้นในแต่ละเขตสังฆมณฑลรอบนอกเขาจัดกันเอาเอง อย่างเช่น ราชบุรี สุราษฎร์ธานี นครสวรรค์ จันทบุรี ให้เค้าจัดเขาเอง และเราไปเป็นวิทยากร” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

เพื่อให้ทุกหน่วยงานในสภาพระสังฆราชฯ ได้ มีการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองด้านการเขียนข่าวอย่างเท่าเทียมกัน โดยการส่งตัวแทนของหน่วยงานเข้ามาเพื่อที่จะได้รู้จักวิธีเขียนข่าว “เวลาพอจัดอบรมวิธีเขียนข่าว คุณพ่อจะเชิญให้ทุกองค์กรของสภาพระสังฆราชส่งตัวแทนเข้ามาเพื่อที่จะได้รู้จักวิธีเขียนข่าว ทุกครั้งที่ผ่านมาก็จะทำแบบนี้” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

นอกจากจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้ และเข้าใจถึงกระบวนการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ แล้ว การจัดอบรมยังมีเป้าหมายเพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถทำงานประสานกัน ดังคำบอกเล่าของ คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง ว่า “เราได้จัดอบรมให้บุคลากรในหน่วยงานของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ บอกถึงวิธีเขียนข่าว ใน 2 - 3 ปี ที่ผ่านมา เราก็ได้จัดอบรมให้ และอธิบายกระบวนการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ เป็นอย่างไร เพื่อให้เค้าเข้าใจและสามารถทำงานประสานกัน” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

แต่ทั้งนี้การเป็นองค์กรที่จะนำสื่อใหม่ที่ทันสมัยมาใช้งานนั้น จะต้องมีการอบรมให้ความรู้กับผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย แต่ผู้วิจัยไม่พบว่า สื่อมวลชนคาทอลิกได้มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องของการ

ใช้สื่อใหม่ คือ สื่ออินเทอร์เน็ตให้กับเครือข่ายข่าวและผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ประการใด ซึ่งส่งผลให้การส่ง-รับข่าวสารผ่านทาง E-mail จึงเป็นไปแบบ การศึกษาด้วยตัวเองก่อนแล้วจึงจะมาลงมือใช้งานได้จริง ซึ่งต้องใช้เวลาในการพัฒนาในการใช้งาน เช่น การส่ง File ภาพ ที่มีขนาดใหญ่เกินไปก็ทำให้แนบ File ไม่ได้ เพราะขนาดของ File ใหญ่เกินความสามารถในการส่งของ E-mail หรือการแนบ File ภาพ ที่มีขนาดความละเอียดของภาพต่ำ ก็ไม่สามารถนำมาขยายและลงตีพิมพ์ได้ เพราะภาพจะไม่ชัด

“เรามีปัญหาในการส่งภาพ เพราะว่า หากภาพที่ส่งมามีขนาดใหญ่มันก็ส่งไม่ได้ ก็ติดขัดก็ชักช้า เสียเวลา เขาก็ส่งภาพขนาดเล็ก เราก็เอามาลงอุตมสารไม่ได้อีก เพราะขยายแล้วก็ไม่ชัด ภายหลังจึงต้องออกกฎระเบียบ ว่าความละเอียดต้อง 300 ขึ้นไปนะ ซึ่งมันก็ส่งยากนะเพราะอุปกรณ์หรือระบบมันยังไม่พร้อมทั้งเครือข่ายนะ” (วัชรวิ กิจเจริญ, 16 สิงหาคม 2547)

ผู้วิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงของสื่อมวลชนคาทอลิกในการนำสื่อใหม่มาใช้ มีความจำเป็นต้องใช้เวลาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานในลักษณะใหม่ การปรับตัวของบุคลากรเดิม การสร้างบุคลากรใหม่ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อให้เกิดเครือข่ายข่าวสาร และการใช้งานสื่อใหม่มา โดยการศึกษาแบบลองผิดลองถูกด้วยตัวเองจึงทำให้พัฒนาการในการนำสื่อใหม่มาใช้เป็นไปอย่างช้า ๆ รวมถึงประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ช่วยในการรับส่งข่าวสารก็ยังไม่ได้รับการพัฒนา ทำให้การส่งรับข่าวสารยังไม่รวดเร็วเท่าที่ควรจะเป็นปัจจุบันนี้ การใช้สื่อใหม่จึงยังไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร

เนื้อหาข่าวสาร ในสื่อต่าง ๆ

เนื้อหาทางศาสนาไม่ใช่สิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมเข้าใจง่าย มองเห็นง่าย ทั้งยังปราศจากสิ่งดึงดูดใจ ขาดความล่อตาล่อใจ ไม่มีแรงกระตุ้นที่เร้าใจ หรือทำให้เกิดความพึงพอใจได้ง่าย ๆ ในการพิจารณาเพื่อการตัดสินใจเลือกรับ เป็นเรื่องของเหตุผลและหลักการในการนำเสนอ เพื่อจะก่อให้เกิดความพึงพอใจในการเลือกรับเอาแนวคิดนั้น ไปปฏิบัติใช้ ซึ่งทำไม่ได้ง่ายนัก เพราะฉะนั้นการวางแผนกลยุทธ์ในการใช้สื่อมวลชน เพื่อการเผยแพร่พระวาจาของพระเจ้าจึงเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักและเร่งนำมาใช้เป็นอย่างยิ่ง

วิธีการนำเสนอเนื้อหาสาระผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ล้วนมุ่งเข้าสู่ “กลุ่มเป้าหมาย” ที่เป็นคริสตชน เพื่อก่อให้เกิดการพิจารณาเลือกรับ หรือบริโภคข้อมูลข่าวสารดังกล่าว โดยสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ใช้วิธีการนำเสนอเนื้อหาของสารผ่านช่องทางสื่อมวลชน ในรูปลักษณะที่พยายามให้เห็นเป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม เช่น การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ในลักษณะรูปเล่มที่สวยงาม น่าซื้อ มีเนื้อหาสาระ เรื่องราวที่น่าอ่าน ให้ความรู้และความเพลิดเพลิน ทั้งนี้เพื่อให้

คริสตชนสามารถเข้าใจถึงพระวรสารของพระเจ้าหรือหลักความเชื่อในลักษณะที่เป็นรูปธรรม รู้จักจนเกิดความคุ้นเคย รวมทั้งเป็นสื่อกลางที่ช่วยประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เพื่อประสานเชื่อมโยงกลุ่มคริสตชนเข้าไว้ด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ

การปรับระบบโครงสร้างองค์กรของสภาพระสังฆราชคาทอลิกประเทศไทย ส่งผลให้บทบาทการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทยเปลี่ยนไป โดยจะต้องทำทุกอย่างเพื่อสนับสนุนงานของพระศาสนจักรคาทอลิกฯ โดยการเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมให้กับทุกหน่วยงานในองค์กรตามได้ระบุไว้ใน หนังสือ “จงด่วนเรือออกไปที่ลี้ก การสืบสานพันธกิจพระเยซูคริสต์ของคาทอลิกในทศวรรษใหม่”

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของจำนวนข่าวที่ได้ลงในหนังสือพิมพ์อุคมสาร ของเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2547 จำนวน 14 ฉบับ

ลำดับที่	ข่าว/สังฆมณฑล	ข่าวหน้า 1	ข่าวหน้า 2-3	วัดไหนมีอะไร	รวมจำนวนข่าวจากแต่ละเขต
1	อัครสังฆมณฑลกรุงเทพ	11	26	75	112
2	ราชบุรี	-	23	28	51
3	อุดรธานี	2	39	28	69
4	สุราษฎร์ธานี	1	22	28	51
5	นครราชสีมา	1	27	14	42
6	เชียงใหม่	4	41	5	50
7	นครสวรรค์	1	25	6	32
8	จันทบุรี	3	37	27	67
9	อุบลราชธานี	-	11	-	11
10	อัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง	2	35	4	41
11	สภาพระสังฆราชฯ	10	4	-	14
12	คณะนักบวช	5	4	-	9

13	ต่างประเทศ	4	1	-	5
14	กลุ่มอื่น ๆ	3	4	-	7
	รวมจำนวนข่าวทั้งหมด	47	299	215	561

จากการตารางแสดงความถี่ข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ “อุดมสาร” รายสัปดาห์ ในช่วงเดือน มิถุนายน- สิงหาคม 2547 โดยมีข่าวสารที่มาจากอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ รวมจำนวน 112 ข่าว แบ่งเป็นข่าวหน้า 1 จำนวน 11 ข่าว ข่าวหน้า 2-3 จำนวน 25 ข่าว และข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมของวัด 75 ข่าว อันดับรองลงมาเป็นข่าวสารจากสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ 10 ข่าว ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ที่ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ “อุดมสาร” มาจากอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า โครงสร้างเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ “อุดมสาร” จะมุ่งเน้นเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับในแวดวงพระศาสนจักรเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วยข่าวในประเทศและข่าวต่างประเทศ แหล่งที่มาของข่าวสารนั้น มาจากการร่วมแรงร่วมใจของเครือข่ายข่าวสารภายในพระศาสนจักร และผ่านการกลั่นกรองจากองค์กรสื่อมวลชนคาทอลิก โดยมีการจัดลำดับความสำคัญของข่าวสารลดหลั่นกันไป เช่น ประเด็นข่าวใหญ่ จะถูกจัดไว้ในหน้า 1 หน้า 2 - 3 และยังมีพื้นที่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมในแวดวงพระศาสนจักร เพื่อให้คริสตชนได้ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ได้สะดวกยิ่งขึ้นด้วย และข่าวสารจากต่างประเทศในหน้า 1 ก็จะเป็นเรื่องราวความเป็นไปของพระสันตะปาปา ที่วาติกัน เพราะเป็นเรื่องที่คริสตชนทุกคนให้ความสนใจเป็นอย่างมากเพราะท่านเป็นประมุขของศาสนาและเป็นที่รักของเหล่าบรรดาคริสตศาสนิกชนทุกคน แต่ที่น่าสังเกตคือ จำนวนข่าวต่างประเทศที่ได้นำเสนอในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์อุดมสาร ยังมีอยู่น้อย มาเมื่อเปรียบเทียบกับตารางความถี่ข่าวข้างต้น

เนื้อหาของข่าวที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์และพระศาสนจักรคาทอลิกจะเป็นข่าวสำคัญตามแนวทางของหนังสือ คือ ข่าวประภทธรณรงค์ด้านกระแสวัฒนธรรม เช่น ข่าว ข่าว โลกาภิวัตน์และการพัฒนาเครือข่ายของบุญข่าวร่วมกับเยาวชนเพื่อการพัฒนาอนาคต การอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนได้มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยเฉพาะคุณค่าเกี่ยวกับข่าว มีเยาวชนจาก 9 ประเทศ ยุโรป ออสเตรเลีย และเอเชีย 45 คน ด้วย เป็นที่สนใจของทุกภาคที่มีการปลูกข่าว

เนื้อหาของบทความจากต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ และแนวทางในการดำเนิน ชีวิตของคริสตชนในยุคปัจจุบัน เช่น วันสื่อมวลชนสากล เป็นข่าวหน้า 1 จากหนังสือพิมพ์อุดมสาร ฉบับที่ 31 วันที่ 1 - 7 สิงหาคม 2547 จากวาติกัน เป็นสมณสาส์นสมเด็จพระสันตะปาปา

จอห์น ปลอดภัย 2 ในโอกาสวันสื่อมวลชนสากล ครั้งที่ 38 หัวข้อสื่อมวลชนและครอบครัว-ความเสี่ยง และคุณค่า 23 พฤษภาคม 2547

ซึ่งผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาของบทความซึ่งเป็นสมณสาส์นจาก วาติกัน ที่ได้รับรองให้ คริสตชนพิจารณาเกี่ยวกับสื่อมวลชนและครอบครัว-ความเสี่ยง และคุณค่าว่าปัจจุบันสื่อมวลชนมี บทบาทสำคัญต่อครอบครัวมาก ทำให้การสื่อสารเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว แม้ชนบทห่างไกลก็สามารถรับสื่อได้ แต่เนื่องจากมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างมาก ทำให้สื่อไปถึงสมาชิกทุกคน ในครอบครัว จึงเน้นให้ผู้ผลิตไม่ควรคิดแต่เพียงแสวงหาผลประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงเนื้อหาที่ อาจจะขัดต่อจรรยาบรรณของผู้ผลิตสื่อ ด้านศีลธรรม ศาสนา และครอบครัว ในขณะเดียวกัน ครอบครัวต้องร่วมมือ โดยแนะนำเลือกสิ่งที่ไม่เป็นอันตรายต่อสมาชิกในครอบครัวด้วย และนำเสนอ เรื่องนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติในแต่ละครอบครัว ให้รับสิ่งดีมีประโยชน์ ขจัดข่าวสารที่เป็นพิษเป็นภัยแก่ครอบครัว

นอกจากบทความที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์และพระศาสนจักรคาทอลิกแล้ว หนังสือพิมพ์ ยังประกอบด้วยบทความ ประเภททรงค์ด้านกระแสวัฒนธรรม ร่วมกันทำกิจกรรม สร้างสรรค์สังคม เช่น ดึงเด็กกลับสู่อ้อมกอดครอบครัวและศาสนากาเรอเนนา กล่าวคือ ต้อง ทำลายกำแพงกันระหว่างวัดกับบ้านอย่างมั่งคั่งแก่โลก ให้หยุดคิดทบทวน พัฒนาสังคมด้วย ศาสนาวัฒนธรรม ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้คนมักจะแสวงหาวัตถุ เน้นบริโภคนิยม ทำให้เด็ก แยกแยกจากครอบครัวและศาสนา เมื่ออ่านจะได้ความคิด นำมาพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ใน ครอบครัว

อีกทั้งยังมีข่าวประชาสัมพันธ์ ในคอลัมน์วัดไหนมีอะไร เป็นคอลัมน์ข้อความประชาสัมพันธ์ ให้คาทอลิกทุกคนในทุกสังคม ทราบว่าวัดไหนจะมีฉลองวัด วันไหน เดือนไหน เวลาอะไร โดยเฉพาะ ใครเป็นประธานในพิธีกรรม (มิสซา) และคอลัมน์ที่นี้มีนิต เป็นการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ บาทหลวง นักบวชชาย/หญิง เข้ารับการอบรม เพื่อส่งเสริมความรู้ ในหัวข้อต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับหนังสือที่เป็นประโยชน์และประกาศรับพนักงานเข้าทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ เป็นต้น

ในส่วนข่าวต่างประเทศ ในหน้า 1 จะมีการนำเสนอข่าวจากต่างประเทศที่หลากหลาย เรื่องราว เช่น ข่าวความเป็นไปของพระสันตะปาปา จอห์น ปลอดภัย 2 พระประมุขของ ศาสนาคริสต์ ออมาเทือกเขาแอลป์สู่กันดอลโฟ ซึ่งเป็นข่าวจาก “ซินิต” เครื่องข่ายข่าวของสื่อมวลชนคาทอลิกใน ต่างประเทศ เป็นข่าวคราวความเป็นไปของพระสันตะปาปา จอห์น ปลอดภัย 2 ได้ทรงอำนวยการเจ้าหน้าที่ ประจำบ้านพักตากอากาศบนเทือกเขาแอลป์ และกลับไปยังบ้านพักฤดูร้อนที่สแควร์กันดอลโฟ และ ทรงงานตลอด ฤดูร้อนตามปกติ เพื่อให้คริสตชนคาทอลิก ทราบความเคลื่อนไหวของพระ

สันตะปาปา จอห์น ปอล ที่ 2 เพราะทุก ๆ เรื่องของพระสันตะปาปา จะเป็นที่สนใจของคาทอลิกทั่วไป เพราะทุกคนรักพระองค์ท่าน

และยังมีข่าว **นักเทศน์ประจำสันตะสำนัก** เป็นข่าวจากรัฐวาติกัน (ซินิต) เป็นข่าวที่ทำให้แ่งคิดและเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นคริสตชนที่ดี ข่าวจากนี้จากการที่คุณพ่อแคนดอลา เมสซา บาทหลวงคณะกาปูชิน ได้ให้สัมภาษณ์สถานีวิทยุวาติกัน ในโอกาสที่ทำหน้าที่เทศน์ถวายพระสันตะปาปา แม้บางครั้งการเทศน์จะกินเวลาไป แต่พระองค์ท่านก็ฟังอย่างสงบ ขณะที่ประธานสำนักพระราชวัง ได้ส่งสัญญาณเตือน คุณพ่อที่เทศน์อยู่ด้วยการดูนาฬิกาบ่อย ๆ และในวันต่อมาพระสันตะปาปาได้ตรัสอย่างสุภาพกับประธานสำนักพระราชวัง ว่าหากใครสักคนกำลังพูดในเรื่องเกี่ยวกับพระเป็นเจ้าของแล้ว เราต้องไม่คอยดูนาฬิกาอยู่ตลอดเวลา พระสันตะปาปา จึงเป็นตัวอย่างที่ดีควรเลียนแบบ

ยังมีคอลัมน์ที่น่าสนใจ ซึ่งจัดสรรให้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดในหลายรูปแบบ เน้นเนื้อหาเพื่อส่งเสริม พัฒนา เช่น บทความคริสตธรรม ประกวดภาพวาดระบายสี ภาพ (ถ่าย) ประทับใจ ความรู้รอบตัว เป็นต้น นับเป็นหนังสือที่มีสาระ น่าอ่าน ไม่เป็นพิษเป็นภัย เสริมสร้างคุณธรรมและความรักในเพื่อนมนุษย์ตามแบบฉบับของคริสตชน ที่อ่านกันได้ในทุกระดับชั้น เพศและวัย สนุกแบบมีสาระไม่เหวี่ยงเหวียง โลก โทณ เช่น หนังสือเรียงร้อยแนวตลาดทั่ว ๆ ไป

จากการศึกษาพบว่า ในเนื้อหาของนิตยสาร “อุดมสานต์” รายเดือน จะเป็นเนื้อหาให้ความสำคัญตามแนวของหนังสือ คือ เน้นสาระที่ดี สำหรับ ชีวิตของคริสตชน หรือเพื่อยกระดับจิตใจและสาระนั้น เช่น ในเดือน มิถุนายน 2547 เป็นเรื่องที่มาจากภาพยนตร์ “The Passion of the Christ” พูดถึง พระเยซูเจ้า ได้ถูกจับไปผูกกับเสา และถูกเขียนตีจนพระองค์เกือบสิ้นพระชนม์ เมื่อพวกทหารออกไปจากที่นั่นแล้ว พระนางมารีอา (แม่พระ) ได้เดินไปตามเสาและเมื่อแม่พระแน่ใจว่า พระเยซูเจ้าถูกผูกอยู่ที่เสาดันไหนก็ก้มลงเอาใบหน้าแนบที่ตรงนั้น และพระเยซูเจ้าก็สามารถรับรู้ว่า พระมารดาของพระองค์อยู่ข้างบน เป็นสื่อที่แสดงให้เห็นว่า หัวใจ 2 ดวง สามารถสื่อถึงกันได้ด้วยความรัก และความผูกพัน เหมือนเป็นหัวใจดวงเดียวกัน ทำให้เราสามารถนึกภาพย้อนเวลาไปในสมัยพระเยซูเจ้า เมื่อ 2000 ปีที่แล้ว ทำให้มีความศรัทธามากยิ่งขึ้น

ในเดือนกรกฎาคม 2547 เนื้อหาเป็นสื่อที่อยากสะท้อนให้ผู้อ่านได้เห็น วิถีคิด การดำเนินชีวิตที่ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่างในสังคมปัจจุบัน และหากมีผู้ที่พอจะช่วยเหลือได้ก็ขอให้มีส่วนร่วมในงานของคุณพ่อได้ เพื่อแบ่งปันความสุขให้กับเด็ก ๆ ที่มีปัญหาเหล่านี้ เพื่อให้เขาได้รับการศึกษา มีชีวิตที่ดีขึ้น และเมื่อโตขึ้นจะได้ไม่เป็นปัญหาสังคมพูดถึง ความรักความเมตตา และมีใจความรักแต่เพียงคำพูดเท่านั้น แต่ในภาพยังสื่อถึงว่า มีบาทหลวงชาวต่างประเทศผู้หนึ่งที่ได้เสียสละความสุขของ

ตนเองด้วยการทำงานที่แสดงออกถึงความรักกับเพื่อนมนุษย์ โดยการออกไปเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือผู้คนและเด็ก ๆ ที่อยู่ตามชุมชนแออัด

วันที่ 15 สิงหาคม ของทุกปี จะเป็นวันฉลองแม่พระรับเกียรติยกขึ้นสวรรค์ทั้งกายและวิญญาณ ซึ่งเป็นความเชื่อของคาทอลิก มีภาพจากหน้าปก เป็นภาพวาดสีน้ำมัน แต่เป็นลักษณะวิธีการวาดแบบหยาบ ๆ ซึ่งไม่ให้รายละเอียดอะไรมากนัก เป็นภาพของพระนางมารีอา ได้รับยกเกียรติขึ้นสวรรค์ กลุ่มเป้าหมายคริสตชนคาทอลิกทั่ว ๆ ไป

มิติ 2 เรื่อง การติดต่อสื่อสารโดยการใช้สื่อใหม่ในองค์กร

เรื่องการติดต่อสื่อสารโดยการใช้สื่อใหม่ในองค์กร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์

- Internet สื่อใหม่ที่ช่วยย่อโลกให้เล็กลง
- ก้าวสู่การเป็น “เวทีใหม่” ในการประกาศพระวรสารพระเยซูเจ้าใน “ไซเบอร์สเปซ”
- การแทรกซึมสื่อ Internet
- อินเทอร์เน็ต “ฟอรัม” (Forum) เวทีใหม่แห่งการพบปะ
- สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับความพร้อมในการใช้สื่อใหม่
- พัฒนาการด้านการใช้สื่อใหม่ในองค์กรสื่อมวลชนคาทอลิกฯ
- การวิเคราะห์เนื้อหาในเว็บไซต์
- การสื่อสารภายในสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ผ่านสื่อใหม่ในกระแสโลกาภิวัตน์
- การใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่จากสื่อมวลชนคาทอลิกฯ
- การใช้ใหม่ของคุณพ่อบาทหลวง ในสื่อมวลชนคาทอลิกฯ

Internet สื่อใหม่ที่ช่วยย่อโลกให้เล็กลง

สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นสื่อใหม่ที่ ทำให้คนในโลกไม่ว่าอยู่ส่วนไหนของเพียงมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และเครื่องมือสื่อสารเท่านั้น คุณก็สามารถย่อโลกให้เล็กลง และทำให้คนที่ไม่รู้จักกันมาเจอกันได้โดยไม่ต้องมีใครมาแนะนำ แต่ข้อจำกัดในการใช้โดยเฉพาะกับการเป็นองค์กรสื่อมวลชนของศาสนาก็ยังเป็นจุดสนใจของผู้คนที่อาจได้พบเห็น เขาซึ่งเป็นใครก็ไม่รู้ก็สามารถออกความเห็นในเรื่องต่าง ๆ หรือเล่าเรื่องอะไรก็ได้ที่อาจไม่เป็นจริงและผลนั้นสามารถส่งไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับเว็บไซต์ หรือคนในสังคมได้ โดยผ่านทางกรเข้าปดั่งกระทู้ หรือ การไปลงความเห็นในเรื่องต่าง ๆ ทำยกระทู้ที่มีคนไปตั้งเอาไว้โดยไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ ตามที่ คุณวีรนนท์ ทรทรานนท์ ผู้จัดการสำนักงาน สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย (วีรนนท์ ทรทรานนท์, 22 กรกฎาคม 2547) ได้กล่าวไว้ว่า

“มีช่วงหนึ่ง แรก ๆ เราเคยใช้ Webbord เพื่อจะดึงให้คนเข้า Website ของเรา และให้ Website Update ทำให้ข้อมูลใน Website ของเรามีอะไรแปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา โดยเป็นข้อมูลที่ได้จาก Webbord และก็ต้องปิดตัวลงหลังจากนั้นไม่นาน เพราะมีปัญหา เราไม่สามารถจะใช้เวลากับการ Control ตรงนั้น เพื่อเป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่ตรงนั้นได้ตลอดเวลา เพราะมีงานอีกหลาย ๆ อย่างที่ต้องดูแล”

“มีกระทู้หนึ่งฮิตมากมีคนเข้ามาตอบเยอะมากเลย เพราะเป็นข้อมูลของคนข้างนอกที่ เข้ามาโจมตีศาสนาเรา เกี่ยวกับเรื่องการดำเนินชีวิตของบาทหลวง การถือบริสุทธิ เป็นกระทู้ที่ ฮอตมาก และกระทู้เหล่านี้ถ้าเราไปตอบหรือแสดงความคิดเห็นอะไรก็ลำบาก มันค่อนข้างเป็นเรื่องที่อ่อนไหว ผมเลยตัดสินใจเพราะเราควบคุมไม่ได้ ผมก็รับผิดชอบด้วยการปิด Webbord ไป” จากคำบอกเล่าของ คุณวิรัตน์ ทรุทธรานนท์ ผู้จัดการสำนักงาน สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย (วิรัตน์ ทรุทธรานนท์, 22 กรกฎาคม 2547)

ก้าวสู่การเป็น “เวทีใหม่” ในการประกาศพระวรสารพระเยซูเจ้าใน “ไซเบอร์สเปซ”

พระศาสนจักรต้องการจะใช้อินเทอร์เน็ตเปิดทางไปสู่การสื่อสารที่ลึกซึ้ง ซึ่งมีความจำเป็นในการประกาศพระวรสารแบบคริสตชนได้อย่างไร? เราสามารถเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนข่าวสารบนพื้นฐานต่อจากสัมผัสแรกได้อย่างไร เมื่ออินเทอร์เน็ต ช่วยเปิดทางให้การเปลี่ยนแปลงโดยผ่านทางเครื่องมือไฟฟ้านั้น นับว่าเป็นการเบิกทางที่ยิ่งใหญ่มากในโลกาภิวัตน์ แต่ก็ยังมีความเป็นไปได้ว่า เครื่องมือนี้อาจยังทำให้ความไม่เสมอภาคซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันยิ่งย่ำแย่ลง ในขณะที่ช่องว่างของข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีอินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือที่สำคัญ จะเอื้อประโยชน์ให้กับโลกาภิวัตน์ของการพัฒนา และความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษย์ จุดมุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องอย่างใกล้ชิดกับพันธกิจการพระวรสารของพระศาสนจักรได้

ความเจริญก้าวหน้ากลับกลายเป็นดาบสองคม เมื่อผู้ที่แสวงหาแต่เพียงผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง และไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับสังคม พระศาสนจักรจึงได้ให้หลักการด้านจริยธรรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นหลักปฏิบัติแก่คนทั่วไป นอกจากนั้น สำหรับคริสตชนโดยทั่วไป ก็ควรรับทราบถึงความคิดเห็นและความคาดหวังของพระศาสนจักรในเทคโนโลยีใหม่ ด้านสื่อสารสังคมนี้ โดยพระศาสนจักรชี้ให้เห็นว่า มิได้ต่อต้านความก้าวหน้าในด้านนี้ แต่ตรงกันข้าม พระศาสนจักรถือว่าเป็น “เวทีใหม่” ในการประกาศพระวรสารพระเยซูเจ้าใน “ไซเบอร์สเปซ”

การแทรกซึมสื่อ Internet

“สิ่งหนึ่งที่เรากลัวที่สุดตอนนี้ก็คือการแทรกซึม สื่อ Internet นี้ ผมกลัวมากที่สุดเลย เพราะในบางครั้งเราทำสื่อในนามศาสนา สื่อศาสนาคริสต์ เราไม่เป็น Majority เราเป็น Minority อยู่ที่นี่ คนที่เข้าใจเราก็มีย คนที่ไม่พยายามเข้าใจเราเลยก็มี ทุกเรื่องที่เราเขียนทุกเม็ดที่เราสื่อออกไป ไปตีความเป็นอย่างอื่นได้หมด ล่าสุดที่ได้เห็นมีอยู่ Website หนึ่ง จากในหลาย ๆ Website เป็นเรื่อง เข้าใจผิดว่า อุดมสารเป็นคนทำ เขาก็โทรมาบอกว่าคุณจะทำออกไปได้ไหม ผมก็หาดูปรากฏว่าเป็น Website คนอื่นเป็นบุคคลที่ 2 ที่อ้างมาถึงข่าวของ อุดมสาร และด้วยมารยาทเขาก็ลงชื่อว่าเป็นข่าวของเรา แต่มีบุคคลที่ 3 ที่เอาข่าวไปเขียนแบบบิดเบือน แล้วอ้างว่าเอาข่าวมาจากเรา มันเลยมีการ ยืนยัน 2 ที่ ว่ามีทั้งที่นี้ และที่บุคคลที่ 2 ซึ่งบุคคลที่ 3 มันไปแก้ไขข่าวเรา ข่าวพระศาสนาเรา คือ ข่าวพระคาร์ดินัล นำคณะของพระสังฆราชไปเข้าเฝ้าพระสันตะปาปาตามวาระ 4 ปีครั้ง ก็แค่นั้น เราไม่ได้ลงข่าวหือหว่าเลย แค່รรายงายข่าวให้ทราบว่เราไป แต่บุคคลที่ 3 copy ข่าวนั้นไปแล้ว เอาไปดัดแปลงหัวข่าวใหม่ เป็น “ความยิ่งใหญ่ของ พระคาร์ดินัล ไมเคิล มีชัย กิจบุญชู ต่อพระศาสนจักร ในประเทศไทย” แล้วอ้างที่มาจาก สื่อมวลชนคาทอลิก โดยที่เอามาจาก Websiteบุคคลที่ 2 ผมรีบ เปิดข่าวย้อนหลัง ผมมีหลักฐานว่า เราไม่เคยขึ้นผาดหัวข่าวแบบนี้เลย ซึ่งผมค้นหัวข่าวที่เราพาดมา ได้ว่า “คณะพระสังฆราชคาทอลิกไทย เข้าเฝ้าถวายรายงาน” มีการนำไปเขียนใหม่ เพื่อให้เกิด ประเด็นในการโจมตี และหลังจากนั้นมาก็มีคนพูดกันไปทำให้เกิดความวุ่นวายกัน”

ดังนั้น สื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงต้องระแวงระวังตัวในการเปิดโอกาสให้คนภายนอกมา โจมตีทางเว็บบอร์ด ในเว็บไซต์ udomsarn.com แต่อย่างไรก็ตาม E-mail ก็ยังเป็นช่องทางหนึ่งให้ สื่อใหม่สามารถทำหน้าที่ในการส่ง-รับ ข่าวสารข้อมูลและปัญหาจากผู้อ่านอุดมสาร หรือบุคคลภายนอก ที่สนใจหรือติดใจ หรือใครรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนาจะได้ส่งคำถามเข้ามาถึง “อุดมสาร” ได้ แต่ทั้งนี้ในการตอบกลับ จะพิจารณาจากความเร่งด่วนในข้อปัญหาที่ถามมา เช่น หากคุณพ่อพงศ์เทพฯ อ่านแล้วเห็นว่าจะมีประโยชน์กับสังคมโดยรวม คุณพ่อก็จะหาผู้รู้มาตอบปัญหานั้น ๆ และขออนุญาต จากผู้ส่งคำถามว่ายินดีให้ลง ตอบในคอลัมน์ ตอบปัญหาหรือไม่ก่อน เพราะคำตอบนั้น อาจเป็น ประโยชน์กับผู้อ่านผู้อื่นที่ได้อ่านใน “อุดมสาร” ก็เป็นได้

อินเทอร์เน็ต “ฟอรัม” (Forum) เวทีใหม่แห่งการพบปะ

ในปัจจุบัน เป็นยุคปฏิรูปการสื่อสารและข่าวสารอย่างเต็มที่ พระศาสนจักรกำลังเผชิญหน้า กับการตัดสินใจที่สำคัญอย่างไม่ต้องสงสัย จึงนับว่าเป็นการเหมาะสมแล้ว ในโอกาสวันสื่อมวลชน สากล คริสตศักราช 2002 ที่ผ่านมา สื่อมวลชนคาทอลิกมีการพิจารณาเรื่องของ “อินเทอร์เน็ต” ซึ่งเป็นเวทีใหม่แห่งการประกาศพระวรสาร

อินเทอร์เน็ต นับเป็น “ฟอรัม” (Forum) หรือเวทีใหม่ ชาวโรมันในสมัยก่อนถือว่า “ฟอรัม” เป็นที่ที่มีการพบปะกันในด้านการเมืองและธุรกิจ การปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนา จัดกิจกรรมด้านสังคม และเป็นที่ยอมรับของสังคมที่ดีที่สุดในสังคม และเป็นที่แสดงออกถึงสิ่งที่ดีที่สุดในสังคม เป็นสถานที่ในเมืองซึ่งมีคนมากมาย เป็นที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมรอบด้าน และเสริมสร้างวัฒนธรรมของตนเอง ก็คล้าย ๆ กับ ไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) อันเปรียบเสมือน “แนวหน้า” ที่กำลังเปิดขึ้นในช่วงเริ่มต้นสหัสวรรษใหม่นี้ เช่นเดียวกับ “แนวหน้า” ของยุคอื่น ๆ แนวหน้านี้อาจจะมีทั้งอันตราย และมีความหวัง อีกทั้งเปี่ยมด้วยการผจญภัย ดังเช่นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ทั้งหลาย สำหรับพระศาสนจักรนั้น โลกใหม่ของ ไซเบอร์สเปซ ถือได้ว่าเป็นการเชิญชวนให้ก้าวไปสู่การผจญภัยอันยิ่งใหญ่ ที่จะใช้เป็นโอกาสนี้ เพื่อประกาศพระวรสาร การทำทนายนี้ นับเป็นหัวใจในการปฏิบัติตามพระบัญชาของพระเจ้า ให้ “แล่นเรือไปในน้ำลึก” (Duc in altum) (ลก 5:4) ในโอกาสเริ่มต้นสหัสวรรษใหม่

ดังนั้น จึงนับว่ามีความสำคัญมากที่กลุ่มคริสตชน ได้ร่วมกันคิดค้นแนวปฏิบัติที่จะช่วยให้การสัมผัสก้าวแรกทาง อินเทอร์เน็ต ซึ่งจะข้ามจากโลกไซเบอร์สเปซ ที่อาจเป็นไปได้ ไปสู่โลกที่แท้จริงของกลุ่มคริสตชนขึ้นต่อไป อินเทอร์เน็ต อาจช่วยติดตามในการประกาศพระวรสารซึ่งจำเป็น โดยเฉพาะในวัฒนธรรมที่ไม่ค่อยจะเอื้ออำนวย แต่การดำเนินชีวิตแบบคริสตชนจะต้องเรียกร้องให้มีการสั่งสอน และการให้ความรู้ด้านคำสอนอย่างต่อเนื่อง และบางทีอินเทอร์เน็ต อาจช่วยได้อย่างดีเยี่ยม

สื่อมวลชนคาทอลิก กับความพร้อมในการใช้สื่อใหม่

แนวความคิดเรื่องการใช้เครื่องมือสื่อสาร ไร้พรมแดนอินเทอร์เน็ตในงานเผยแผ่ธรรมะนั้น ได้รับการกล่าวขานถึงมาเป็นเวลาช้านาน ทั้งจากบรรดาศักดิ์บิชอป คณะนักบวช และคณะพระสงฆ์ต่างตามถึงแนวความคิดดังกล่าวมาโดยตลอด จนกระทั่งบุคคลากรภายในสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้ริเริ่มงานด้านเว็บไซต์โดยการเข้าไปศึกษาวิธีการใช้ E-mail และการสร้างเว็บไซต์ โดยได้ลองปฏิบัติจนสามารถทำให้ผู้บริหารเห็นความน่าสนใจของสื่อใหม่ขึ้นมาบ้าง แต่กลับมีผู้ที่สามารถใช้งานสื่อใหม่ได้ในระดับเบื้องต้นเท่านั้น ดังนั้นการพัฒนาให้เว็บไซต์ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลที่จะให้บริการทั้งผู้ที่เป็นคริสตชนแล้ว และผู้ที่นับถือศาสนาอื่นเข้ามารับการบริการด้านเนื้อหาข้อมูลทางด้านศาสนาคาทอลิก หรือเป็นช่องทางในการเผยแพร่กิจกรรมและข่าวสาร และประกาศข่าวดีของพระคริสตเจ้าในโลกยุคโลกาภิวัตน์

จากการศึกษาเอกสารพบว่า ประมุขของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกคือ พระสันตะปาปาฯ จะได้ออกสาส์น รมรงค์เรียกร้องให้มีการใช้อินเทอร์เน็ต ในการทำงานของพระศาสนจักรให้มากขึ้นก็ตาม เช่น สาส์นของสมเด็จพระสันตะปาปาเนื่องในวันสื่อมวลชนสากล ครั้งที่ 35 "จงเทศน์จาก

คาดฟ้าหลังคาเรือน" พระวรสารในยุคสื่อสารระดับโลก โดยกล่าวไว้ว่า ในโลกปัจจุบันนี้ คาดฟ้าหลังคาเรือนจะเคลื่อนกลาไปด้วยเครื่องรับส่งสัญญาณและเสาอากาศ ทั้งส่งและรับสารทุกชนิด จาก 4 มุมโลก จึงมีความสำคัญมากที่จะให้มีความแน่ใจว่า ในบรรดาสารต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีคนได้มีโอกาสได้ยินสารของพระเป็นเจ้าด้วย การประกาศความเชื่อจากคาดฟ้าหลังคาเรือนในปัจจุบัน หมายถึง การกล่าวพระวาจาของพระเยซูเจ้า โดยผ่านโลกของสื่อมวลชนอันเปี่ยมด้วยชีวิตชีวา รวมทั้งยังคงเรียกร้องในวันสื่อมวลชนสากลทุก ๆ ปี ให้คริสตชนทั่วโลก จะพิจารณาเรื่องของ "อินเทอร์เน็ต" ซึ่งเป็นเวทีใหม่แห่งการประกาศพระวรสาร เช่น สมณสาส์น วันสื่อมวลชนสากล ครั้งที่ 36

“การส่งข่าวในปัจจุบันนี้ส่งผ่าน Internet โดยใช้ E-Mail ส่งถึงกัน จะเป็นทั้งภาพและข่าว แต่ในช่วงแรก ๆ ก็จะมีปัญหาในเรื่องการส่งภาพ เพราะว่า หากภาพที่ส่งมามีขนาดใหญ่มันก็ส่งไม่ได้ ก็ติดขัด ชักช้า เสียเวลา เขาก็ส่งภาพขนาดเล็ก เราก็มาลงอุโมงสารไม่ได้ก็เพราะขยายแล้วไม่ชัด จึงต้องมีกฎระเบียบว่า ความละเอียดต้อง 300 ขึ้นไปนะ ซึ่งแต่ก่อนมันจะส่งยากแต่เดี๋ยวนี้ ทำได้หมดแล้ว เริ่มทันสมัยขึ้นทุกที อย่างเชิงใหม่ ส่งประจำไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น เราก็จะส่งเข้ามาอย่างรวดเร็วมาก” (คุณวีรนนท์ ทรพรานนท์, 22 กรกฎาคม 2547)

“เราก็ใช้สื่อ IT แต่ว่า เราก็ทำแต่ยังไม่ถึงขนาดมากนัก ถึงบอกว่า เราให้หน่วยงานระดับอื่น ๆ ที่เขาพร้อมที่จะทำได้อย่างกรุงเทพ (อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ) นี้เขามีพร้อมมีบุคลากร มีเงิน RUN ไปเลย ตัวนี้เราสนับสนุนเขา เขาต้องการให้เราช่วยอะไรทางด้านข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ก็ทำงานประสานงานกัน” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

“งานทางด้าน IT ของคุณพ่อทิวา ซึ่งทางพ่อทิวาเขาก็มีงานอื่นไม่ใช่งานสื่ออย่างเดียว เขาก็เยอะงานบางอย่างทางนี้ไม่ work เขาก็ตั้งใจดีแต่เขาก็มีงานหลายอย่างที่ต้องดูแล ทั้งงานของวัดงานของคณะพระมหาไถ่ (คณะนักบวช) งานอะไรอย่างนี้ ทำให้เขาก็เลยไม่ค่อยตาม มันก็เป็นปัญหาอย่างหนึ่ง” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

บุคลากรท่านหนึ่งในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ กล่าวว่า “เรื่องนี้...มันเป็นความเชื่อที่ฝังหัวกันมานานแล้วที่พระศาสนจักร ได้เคยบอกกับเราว่า เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือพวกคอมพิวเตอร์นี้มันเป็นปีศาจที่จะเข้ามาล่อลวงให้เราลุ่มหลง หรือทำให้พวกเราเดินหลงทางได้ ซึ่งความคิดนี้ ก็ยังคงมีอยู่ในทั้งบรรดา บาทหลวง นักบวช และคริสตชน”

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า แม้สื่อมวลชนคาทอลิกฯจะมีแนวคิดในการนำสื่อใหม่มาใช้ช่วยในการส่งรับข่าวสารจากแหล่งข่าวและเครือข่ายภายนอกมากขึ้นก็ตาม แต่การใช้เว็บไซต์ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ยังไม่สะท้อนถึงข้อเรียกร้องของพระศาสนจักรที่เด่นชัด แต่ก็มีข้อสังเกตว่า ความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องคอมพิวเตอร์ หรือ

อินเทอร์เน็ตของคนในพระศาสนจักรคาทอลิกนั้น ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเท่าไรนัก ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดที่ต้องให้ความสนใจต่อไป

รวมทั้งทางด้านบุคลากรเองนั้นก็ยังมีข้อจำกัด เช่น แต่ละคนต่างก็มีภาระหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมายให้ดูแลมากจนไม่มีเวลาจะพัฒนาอะไรได้ รวมทั้งบุคลากรก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาและ ยังขาดความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีี่ใหม่ เช่น การใช้ E-mail การสร้างและพัฒนาเว็บไซต์ อยู่มาก และยังขาดการสนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่ เพื่อให้สามารถสื่อใหม่นำมาใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

พัฒนาการด้านการใช้สื่อใหม่ในองค์กร สื่อมวลชนคาทอลิก

ตารางที่ 3 ลำดับความเป็นมา ในการนำสื่อใหม่มาใช้ในองค์กร สื่อมวลชนคาทอลิก

ช่วงเวลา	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในความพยายามที่จะนำสื่อใหม่มาใช้ในองค์กร ก่อนการปรับโครงสร้างองค์กร
ในปี พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995)	สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย ยังไม่มี หน่วยงานที่ดูแลงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ในปี พ.ศ. 2539 (ค.ศ. 1996)	<ul style="list-style-type: none"> - คุณวิรัตน์ ทรพรานนท์ เข้ามาทำงานในสื่อมวลชนคาทอลิกฯ และริเริ่มความคิดร่วมกับ คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง (ขณะนั้นเป็นจิตตาศิการ) และคิดจะตั้งส่วนงานที่จะมารองรับงานด้านวิทยุ/โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ ที่มีข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการค้นคว้าและมีคุณค่าเยอะมาก แต่ยังไม่มี การเก็บเป็นสัดส่วน - ได้มีการนำคอมพิวเตอร์ Mcintosh รุ่นแรก ๆ เข้ามาใช้ และข้อมูลเริ่ม เป็นสัดส่วนเป็นข้อมูลที่สามารถเก็บรักษา และนำมาใช้ใหม่ได้ ง่าย ๆ โดยทำในเชิงของข้อมูล Database และกระจายข้อมูลดังกล่าว ให้กับหน่วยงาน ในเครือของคาทอลิกด้วยกันที่ต้องการใช้ข้อมูลนี้ เอาไปใช้อ้างอิง และเตรียมนำ BDS Bulletin board system ซึ่งเป็นยุคแรก ๆ ก่อน อินเทอร์เน็ต จะเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น เพื่อแชร์ข้อมูล กันได้ระหว่างหน่วยงาน - ช่วงปลายปี 2539 ที่ทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกย้ายจากที่ อาคาร แพร์ธรรม อัสสัมชัญ บางรัก มาที่ทำงานใหม่ (ที่ PST คอนโดวิลด์ ซอยนาคสุวรรณ ที่อยู่ปัจจุบัน) และได้เริ่มใช้ E-mail address สื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงเป็นหน่วยงานแรกของสภาพระสังฆราชคาทอลิกที่เริ่ม นำสื่อที่ทันสมัยมาใช้ ในช่วงเริ่มต้น และได้ปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องมือ ในการผลิตสื่อให้ทันสมัยมากขึ้น

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ช่วงเวลา	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในความพยายามที่จะนำสื่อใหม่มาใช้ในองค์กร ก่อนการปรับโครงสร้างองค์กร
ในปี พ.ศ. 2539 - 2540 (ค.ศ. 1996-1997)	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อมวลชนคาทอลิกเริ่มหา เครือข่ายการส่งข่าวสารจาก กรุงโรม ทำให้ได้ข่าวที่รวดเร็วจนและต่อมาก็เริ่มให้ทาง สังคมชนต่าง ๆ เช่น สุราษฎร์ธานี เชียงใหม่ ราชบุรี จันทบุรี นี่เป็นแนวร่วมแรก ๆ ที่เริ่มส่งข่าวเข้ามา
ในปี พ.ศ. 2541 – 2542 (ค.ศ. 1998-1999)	<ul style="list-style-type: none"> - คุณวีระนนท์ฯ เริ่มคู่มือ อินเทอร์เน็ต อย่างจริงจัง(ศึกษาด้วยตัวเอง) หัดเขียน Homepage แบบง่ายๆ เว็บไซต์ แรกๆจะใช้ชื่อ Loxinfo.co.th /~ และตามด้วยชื่อ E-mail ชื่อจะยาวมาก ทำแบบง่าย ๆ ให้ข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก แนะนำที่ทำงาน เราเป็นใคร ทำอะไร อยู่ที่ไหน หน้ารวม Link ของคาทอลิก
ในปี พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999)	<ul style="list-style-type: none"> - ประมาณปลายปี คุณพ่อวรยุทธฯ ก็อนุญาตให้เริ่มเช่าพื้นที่จัดซื้อ Websiteใหม่ทีคนจะจำได้ง่าย คือ อุดมสาร ดอทคอม (www.udomsarn.com)
ในปี พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001)	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วงหลัง ๆ ได้แปลงข้อมูลจาก อุดมสาร ที่พิมพ์ลงคอมพิวเตอร์ในระบบ Macintosh ให้มาใช้กับ PC ได้ โดยเลือกข่าวเฉพาะที่สำคัญหรือข่าวที่น่าสนใจ มาลงใน เว็บไซต์ โดยมีคุณวีระนนท์ฯ เป็นผู้กำหนดว่า คอลัมน์ไหนจะลงใน Website โดยทำงานร่วมกับคุณสุรเชษฐ์ฯ จะเป็นคน Upข้อมูล

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ช่วงเวลา	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในความพยายามที่จะนำสื่อใหม่มาใช้ในองค์กร ก่อนการปรับโครงสร้างองค์กร
	<p>- ผู้ดูแลการลงบทความข้อเขียนใน Website ปัจจุบันไม่ใช่ คุณวีระนนท์ฯ เพราะมีหน้าที่อื่น ๆ อีกเยอะมาก สื่อมวลชนคาทอลิกได้จ้างคน ๆ หนึ่งมาช่วยงานเรื่อง การทำ Website โดยทำอยู่ ประมาณ 2 ปี แต่เมื่อเขามีงานอื่นที่ดีกว่า เราก็ให้เขาลาออกไป แต่ก็ให้มาทำงานเป็น Freelance (คนที่ทำงานอิสระไม่ได้รับ เป็นเงินเดือนประจำ) ให้กับเรา ดังนั้นโครงสร้างหรือรูปแบบ (Pattern) เหล่านี้เขาจะเป็นคนวางเอาไว้ตายตัว แต่คุณวีระนนท์ฯ สามารถลงข่าวเป็นตัววิ่งที่อยู่ในช่องขวามือของ Website ได้ เพื่อเข้าไปเพิ่มเติมข่าวสารที่สำคัญ ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้</p>

ที่มา วีระนนท์ ทรทรานนท์, 22 กรกฎาคม 2547.

จากตารางข้างต้นสรุปได้ว่า เว็บไซต์ คือ สื่อใหม่ที่สื่อมวลชนคาทอลิก ยังใช้ได้ไม่เต็มความสามารถของสื่อใหม่ เพียงแต่ช่วยให้มีช่องทางในการสื่อข่าวสารบางส่วนในหนังสือพิมพ์อุดมสาร และนิตยสารอุดมสานต์ เพื่อช่วยให้คนไทยที่อยู่ในต่างแดนแสนไกลในต่างประเทศ ซึ่งได้รับข่าวสารช้า เพราะการส่งสิ่งพิมพ์ใช้เวลามาก จะได้รับรู้ความเป็นไปในพระศาสนจักรในประเทศไทยได้อย่างรวดเร็ว เหมือนได้อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ในประเทศเดียวกันอีกครั้ง

ยุคเริ่มต้น

สื่อมวลชนคาทอลิก เริ่มมีพัฒนาการในการนำสื่อใหม่มาใช้ในองค์กร ในช่วงปี 2539 - 2540 โดยมีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์ ยี่ห้อ Mcintosh รุ่นแรก ๆ เข้ามาใช้ในการทำ หนังสือพิมพ์อุดมสาร และได้เริ่มสร้างเครือข่ายเพื่อช่วยส่งข่าวจากทางเขตสังฆมณฑล ในประเทศไทย แต่ยังคงส่ง-รับข่าวสาร โดยใช้การส่งเป็นจดหมาย EMS ผ่านไปรษณีย์ ในช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2543 สื่อมวลชนคาทอลิก ได้เริ่มนำสื่อใหม่ คือ Internet มาใช้ โดยการสร้างเว็บไซต์ ขององค์กร ในชื่อ “Udomsam.com” เพื่อให้เป็นชื่อที่ง่ายแก่การจดจำ เพราะว่าสื่อสิ่งพิมพ์หลักของสื่อมวลชนคาทอลิก ใช้ชื่อเดียวกัน คือ หนังสือพิมพ์อุดมสาร ขณะนั้นผู้ที่ดูแลเว็บไซต์ คือ คุณวีระนนท์ ทรทรานนท์

กับคุณสุรเชษฐ์ฯ (ซึ่งเป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการในขณะนั้น) ร่วมกันดูแล เว็บไซต์ Udomsarn.com เช่น ดูแลเรื่องการเลือกคอลัมน์ข่าวที่จะลงในเว็บไซต์ และช่วยกัน Update เว็บไซต์

ยุคเริ่มพัฒนา

ในช่วงปี พ.ศ. 2544 สื่อมวลชนคาทอลิก ได้เริ่มใช้ Webboard เพื่อคิดที่จะดึงคนให้เข้า Website มาก ๆ แต่กลับเป็นความพยายามที่ไม่ประสบผล เนื่องจาก สื่อมวลชนคาทอลิก ไม่สามารถหาผู้ที่มาจับจ้องมองหน้าตาต่างๆ ทั่วไปได้ตลอดเวลา ทำให้มีผู้ที่เข้ามาออกความเห็นในเว็บไซต์ที่ไม่ประสงค์ดี โดยใช้พื้นที่นี้ออกความเห็นที่ไม่เหมาะสม ทำให้หน้าตา Webboard ของ เว็บไซต์ Udomsarn.com ต้องปิดตัวลงหลังจากได้เปิดให้บริการได้ไม่นาน ซึ่งเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งของเว็บไซต์ของศาสนาที่ยังไม่เปิดกว้างมากพอที่จะรับความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกได้ ทำให้การใช้สื่อใหม่ คือเว็บไซต์ ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพนัก โดยเฉพาะการเปิดพื้นที่สาธารณะเป็นสื่อกลางให้กับคนในศาสนาได้เข้ามาพูดคุยกัน ดังนั้นจึงเป็นการสื่อสารกันผ่านสื่อใหม่ที่ยังไม่สามารถใช้ให้เท่าทันกับโลกปัจจุบันได้เนื่องจากเป็นองค์กรศาสนาที่มีกฎระเบียบดั้งเดิมอยู่มาก

ยุคเริ่มหยุดนิ่ง

ปัจจุบัน สื่อมวลชนคาทอลิก ได้ทำหน้าตาเว็บไซต์ ที่ตายตัว ใช้ชื่อเรียกหน้าตาเป็นภาษาอังกฤษ มีคอลัมน์ที่ถูกกำหนดไว้แน่นอน โดยได้เคยจ้างคนมาทำหน้าเว็บไซต์อยู่ 2 ปี ก็ต้องหยุดจ้างเนื่องจากไม่มีงบประมาณที่จะจ้างได้มากพอกับบริษัทฯ ภายนอก ดังนั้นจำนวนคอลัมน์ในหน้าเว็บไซต์จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลง และมีบางคอลัมน์ ที่ถูกดึงจากหนังสือพิมพ์อัครศาสนานิตยสารอัครศาสนานิตยสารไปลงในเว็บไซต์ ซึ่งวิธีการเลือกที่จะเป็นคอลัมน์ไหนนั้นจะเลือกจากคอลัมน์ที่เป็นที่นิยมของผู้อ่าน เช่น คอลัมน์ วัดไหนมีอะไร หรือสังฆกรรม ผู้อ่านส่วนใหญ่สนใจเรื่องนี้มาก เพราะจะได้ทราบข่าวว่าจะมีฉลองวันไหน จะได้เตรียมตัวไปงานได้ทัน และได้ทราบข่าวความเป็นไปของบุคลากรในศาสนาที่ส่วนใหญ่เป็นบาทหลวงซึ่งคนอาจรู้จัก ว่าท่านได้ทำอะไรหรืออยู่ที่ไหน

การวิเคราะห์เนื้อหาในเว็บไซต์

การเปรียบเทียบความแตกต่างของเว็บไซต์ www.udomsarn.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ กับ เว็บไซต์ www.issara.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ ของนักบวชคณะพระมหาไถ่ ซึ่งถือได้ว่า ไม่ได้ขึ้นตรงกับสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ เป็นเว็บไซต์ภายนอกสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ โดยผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความเหมือนด้านการนำคุณลักษณะของสื่อใหม่มาใช้

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า สิ่งที่เหมือนกัน ในการทำเว็บไซต์ ของทั้ง 2 เว็บไซต์ คือต่างเป็นเว็บที่นำเสนอเรื่องราวและข่าวสารของศาสนาคริสต์เป็นหลัก สิ่งที่แตกต่างกันไปของ หน้าต่างในเว็บไซต์ คือ เว็บไซต์ udomsarn.com ใช้ภาษาอังกฤษ เพื่ออธิบายถึงเรื่องราวภายใน หน้าต่าง ซึ่งมีจำนวนหน้าต่างในหน้าหลักเพียง 10 หน้าต่าง ถือว่ามีจำนวนน้อยมาก เมื่อ เทียบกับการเป็นสื่อมวลชนของศาสนาคริสต์ (คาทอลิก) ที่ควรมีสถักยภาพในการเป็นผู้นำในการ พัฒนาและนำสื่อใหม่มาใช้ให้เต็มที่กว่านี้

แต่เพื่อให้มีช่องทางในการสื่อสารหรือการบอกข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวก รวดเร็ว และ ทันสมัยตามคุณลักษณะที่ดีของสื่อใหม่ ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ก็ได้จัดทำช่องทางขวามือของ จอภาพเป็นกรอบเล็ก ๆ ซึ่งแสดงภาพและตัวอักษรที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาโดยการเลื่อนภาพ และข้อความบรรยายได้ภาพขึ้นไป ในมุมมองที่มีการ Active ทั้งเรื่องราวและภาพเล็ก ๆ นี้ ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารเรื่องราวที่ทางพระศาสนจักรคาทอลิก ต้องการ สื่อสารไปยังคริสตชนผู้รับข่าวสาร ซึ่งสามารถแก้และเพิ่มเติม ข้อมูลข่าวสารสั้น ๆ หรือแจ้งประกาศ การเปลี่ยนแปลงเรื่องต่าง ๆ ได้ทันสมัย โดยไม่ต้องรอให้ได้ข่าวจากการจัดทำหนังสือพิมพ์อุมมสาร หรือนิตยสาร อุมมซานต์เสรีก่อน แต่สื่อมวลชนคาทอลิกสามารถ Update เรื่องราวได้ทันทีเพื่อให้ ส่งข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วและทันทั่วถึง

ในส่วนของเว็บไซต์ issara.com ใช้ภาษาไทย เพื่ออธิบายถึงเรื่องราวภายในหน้าต่าง ซึ่งมีจำนวนหน้าต่างในหน้าหลักมากถึง 21 หน้าต่าง ถือว่ามีจำนวนน้อยมาก และ ก็ได้อุทิศพื้นที่ บนสุดในช่วงกลางของหน้าต่างเพื่อเป็นพื้นที่ในการประชาสัมพันธ์ ขอกข่าวสารที่ทันสมัย รวดเร็ว และทันเหตุการณ์ เป็นทั้งภาพข่าวที่ใหญ่กว่า และมีรายละเอียดที่เยอะกว่าที่ทาง udomsarn.com ได้ใช้ ทั้งนี้ในเว็บไซต์ issara.com จะมีหน้าต่างที่เป็นบทความจากผู้ดูแลเว็บไซต์ เขียนถึงผู้เข้ามาอ่าน และยังมีบทความข้อเขียนที่ให้แง่คิด เสริมศรัทธา อธิบายคำสอนของคริสตัง โดยเฉพาะมีบริการ ในการตั้งกระทู้ถามปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้อ่านไม่เข้าใจสงสัย เช่น เรื่องการเป็นพวกรักร่วมเพศ เป็นบาปหรือไม่ รวมถึงการปฏิบัติกิจต่าง ๆ ซึ่งก็จะมีผู้ที่ดูแล จับจ้องเว็บไซต์ เป็นระยะ ๆ เนื่องจากเคยมีการตั้งคำถามที่มีผลต่อภาพลักษณ์ของพระศาสนจักรคาทอลิก ซึ่งพระศาสนจักรถือเป็น เรื่องที่ไม่สมควร เพราะผู้ที่เข้ามาออกความเห็นในกระทู้ดังกล่าวอาจไม่ใช่ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างแท้จริงและอาจทำให้ผู้ที่ได้เข้ามาอ่านเกิดความเข้าใจผิด จากคำตอบของผู้ที่เข้ามาตอบกระทู้ได้

ซึ่งทางเว็บไซต์ issara.com ได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยมีการให้ผู้ที่ต้องการเข้ามาตอบ กระทู้จำเป็นต้องมีการลงทะเบียนก่อน เพื่อเป็นการป้องกัน และแสดงถึงการรู้เท่าทันกับความ บกพร่องของสื่อใหม่และเป็นการถ่วงช่องว่างให้เต็ม ซึ่งหากต้องการติดตามหาตัวผู้ที่ไม่ประสงค์ดีก็ สามารถเช็คได้จากการเข้ามาลงทะเบียนกับเว็บไซต์ เพื่อเป็นการคัดกรองผู้รับข่าวสารที่ต้องการมี

ปฏิสัมพันธ์ในพื้นที่สาธารณะที่ทางเว็บไซต์ได้จัดไว้ได้อย่างเป็นระบบระเบียบ และอาจเป็นการเตือนผู้ที่ไม่ประสงค์ดีต่อองค์กร เพื่อจะได้ตระหนักว่าพื้นที่นี้ สามารถสืบย้อนกลับไปยังผู้ที่ส่งข้อมูลไม่ติมาลงโจมตีศาสนาได้ และเมื่อพื้นที่นี้ มีการตอบโต้ หรือชักจูงให้เกิดการวิวาทระหว่างศาสนา และจะไม่ส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของพระศาสนจักรคาทอลิกฯ ทางเว็บมาสเตอร์ก็จะสามารถเตือนหรือทำการลบกระผู้ที่มีปัญหานั้น ๆ ออกไปทันที

เปรียบเทียบข้อแตกต่างกับเว็บไซต์ udomsarn.com ในอดีตเคยมีหน้าต่าง Webboard แต่เนื่องจากเมื่อเกิดเรื่องในการพูดพาดพิงถึงความประพฤติของบาทหลวง (ซึ่งในต่างประเทศจะสามารถวิพากษ์ วิจารณ์ได้อย่างกว้างขวาง) แต่ก็พบว่าเกิดปัญหาอย่างมาก เพราะถูกโจมตี เนื่องจากวัฒนธรรมไทยยังไม่เปิดกว้างนั้น เมื่อทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าองค์กรไม่มีเจ้าหน้าที่ในการเข้ามาควบคุมดูแล และจับข้อเท็จจริงใหม่ได้ อย่างทันต่วงที ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงได้ปิด Webboard ไป และคงไว้แต่เนื้อหาหลัก ๆ ที่ต้องการจะสื่อสาร เพื่อเผยแพร่พระวรสารไปยังคริสตชนผู้รับข่าวสาร และสามารถอำนวยความสะดวกในเรื่อง ระยะเวลาที่รอคอย สื่อสิ่งพิมพ์ที่จะถึงมือผู้ส่งอาจใช้เวลา ประมาณ 3 วัน หรือหากส่งไปยังต่างประเทศคริสตชนชาวไทยผู้รับข่าวสารในต่างประเทศ ก็จะได้รับรู้ข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ของ udomsarn.com ได้อย่างรวดเร็วกว่าการคอยข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ที่คาดว่าจะได้รับก็อาจใช้เวลาเป็นเดือน ดังนั้น เพื่อให้เกิดการประหยัดในค่าจัดส่ง ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงได้เอื้อประโยชน์ให้กับคริสตชนผู้รับข่าวสารที่อาศัยอยู่ห่างไกล ได้มีโอกาสรับทราบข่าวสารความเป็นไป โดยส่งข่าวสารบางส่วนผ่านทางเว็บไซต์

ส่วนเว็บไซต์ของ issara.com ก็เคยมีการนำเนื้อหาบางส่วนหนังสือชื่อ “อิสระ” ซึ่งเป็นของคณะพระมหาไถ่เช่นเดียวกัน มาลงในเว็บไซต์ แต่หลัง ๆ มานี้ทางเว็บจะไม่ได้นำเอา เรื่องราวในหนังสือ “อิสระ” มาลงอีก แต่จะเป็นการรวบรวมบทความคำสอนในยุคปัจจุบันมาทบทวนและเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อให้คริสตชนผู้รับข่าวสาร ในโลกปัจจุบันได้ อีกทั้งยังได้แง่คิดและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้ตรงใจผู้อ่านมากกว่า โดยมีหลักเกณฑ์ที่ทาง เว็บมาสเตอร์ของอิสระคอยคอมได้นำมาพิจารณาในการที่จะลบกระผู้ในเว็บไซต์หรือไม่ นั้น จะดูที่การพูดพาดพิงให้บุคคลอื่นเสียหายหรือไม่ หรือใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจนได้รับ Feedback กลับมาจากทางผู้ใหญ่ในคณะพระมหาไถ่ หรือสมาชิกในเว็บร้องเรียนมา

อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับเรื่องของเว็บบอร์ด หรือในหัวเรื่อง “คุยกันก่อนร่วมวง” ในเว็บไซต์ของ issara.com ต้องการให้ผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บฯ ใช้เป็นเวทีที่แต่ละคนจะได้เข้ามา “แบ่งปันประสบการณ์” เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน “ตามจิตตารมณ์แห่งความรักของพระเยซูเจ้า” คือ ไม่ว่าใครก็ตามเมื่อแวะเข้ามาที่เว็บบอร์ดแห่งนี้ด้วยสภาพชีวิตอย่างไร ก็จะช่วยกันให้ทุกอย่างจบลงด้วย

ความรัก ความสุข ความปีติยินดี ตามแนวทางที่พระเยซูเจ้าได้ทรงสอนไว้ แต่ก็มีบางโอกาสที่การเข้ามาให้ความคิดเห็นอาจเผ็ดร้อนไปบ้าง ซึ่งคณะผู้จัดทำก็ต้องระมัดระวัง มิให้การเสนอความคิดในเว็บบอร์ดแห่งนี้ทำให้เกิดการทำผิดพระบัญญัติของพระเจ้าในประการที่ 8 คือการพยายามที่จะไม่ให้มีการ “ใส่ความนินทา” กันบนหน้าเว็บบอร์ดแห่งนี้ และคณะผู้จัดทำก็รับฟังข้อคิดเห็นจากเพื่อน ๆ ที่เข้าร่วมให้ความเห็นในหน้าเว็บบอร์ดเป็นอย่างดี

การจากศึกษาเนื้อหาในเว็บไซท์ผู้วิจัยพบว่า เว็บไซท์ udomsarn.com มีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่มาจากหนังสือพิมพ์อุคมสาร และนิตยสารอุคมสาร ซึ่งในเนื้อหาจะนำเสนอข่าวสารคาทอลิก คำสอนคาทอลิก การดำเนินชีวิตคาทอลิก บทสัมภาษณ์ บทความพิเศษ และสุดท้ายเป็นเรื่องอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไป

ทั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบอีกว่า การที่เว็บไซท์ udomsarn.com ต้องปิดหน้าต่าง Webboard ลง เนื่องจากการถูกโจมตีทางด้านศาสนา ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดมาจากความเชื่อและวัฒนธรรมไทย ที่ยังไม่เปิดกว้างในการยอมรับความคิดเห็นเหล่านั้นได้ ดังนั้น เมื่อทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าองค์กรยังไม่มีความพร้อมในการควบคุมได้ เนื่องการสื่อสารในเว็บไซท์มีความรวดเร็วในการโต้ตอบอย่างมาก ประกอบกับองค์กรยังขาดแคลนเจ้าหน้าที่ ในการเข้ามาควบคุมดูแลและ จับจ้องสื่อใหม่นี้ได้อย่างทันท่วงที ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงป้องกันการเกิดปัญหาดังกล่าวไว้โดยได้ปิด Webboard “กระดานข่าวสนทนาสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็น” ในที่สุด

การสื่อสารภายใน สื่อมวลชนคาทอลิกผ่านสื่อใหม่ในกระแสโลกาภิวัตน์

จากการศึกษาผู้วิจัยได้พบว่า สื่อมวลชนคาทอลิกมีการเปลี่ยนแปลง ในเรื่องของ การติดต่อ สื่อสารภายใน เพื่อประสานงานกับเครือข่ายข่าวสาร และเพื่อความ “คม ชัด ลึก” ของข้อมูลข่าวสาร คือมีคุณลักษณะที่รวดเร็ว แม่นยำ และทันสมัยโดยสื่อมวลชนคาทอลิกมีการนำเทคโนโลยีสื่อใหม่ มาใช้ พิจารณาจากคำบอกเล่าของบุคลากรในองค์กร ดังนี้

“ส่วนใหญ่จะใช้ โทรศัพท์, FAX, E-mail เราใช้ทุกอย่าง เรื่องเครื่องไม้เครื่องมือนี้ เราพยายามจะให้เขาทำงานได้สะดวกสบาย อะไรที่เราพอจะซื้อได้ก็ซื้อ สิ่งสำคัญ คือ “ซื้อมาแล้วเราต้องใช้ให้คุ้ม เราก็พยายามเน้นเพราะเงินทุกบาททุกสตางค์เราได้มาจากการบริจาค จากการช่วยเหลือ มาใช้ให้คุ้มค่า เราเป็นองค์กรที่ไม่ได้แสวงหากำไร” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

“คุณพ่อคิดว่าสื่อหนังสือพิมพ์ (สิ่งพิมพ์) ควรได้รับการพัฒนา รองลงมาที่คุณพ่ออยากให้มีผลมาก ๆ คือ โทรทัศน์ เพราะสื่อนี้จะอยู่ในชีวิตประจำวันของคนอย่างมาก รองลงมาคือ

วิทยุ ส่วน Internet นี้คุณพ่อคิดว่าเป็นลำดับต่อจากวิทยุเสียด้วยเข้าไป” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

“การนำข้อมูลข่าวสารของอุคมสารลงใน website Udomsan.Com พ่อมีความรู้เรื่อง Internet น้อย เพราะว่าพ่อไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันพ่อไม่รู้ว่า work จะหมายถึงอะไรถ้า work หมายถึงมีคนคลิกเข้ามาเยอะก็เป็นตัวบ่งตัวหนึ่งใช้ใหม่ ก็ไม่น่าพอใจเพราะคนคลิกเข้ามาน้อยคนคลิกเข้ามาเยอะก็เพราะว่าเราไม่มีคนที่คอยตอบกระทู้เค้าอย่างปัจจุบันทันด่วน อันนี้ก็จะจะมีคน ๆ หนึ่งที่น่าจะใช้เวลาว่างพ่อที่จะตอบทุกกระทู้แบบปัจจุบันทันด่วน” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

“งานทั้ง Internet และอยู่ระหว่างทำศูนย์ข้อมูลต่างประเทศ ซึ่งคุณวีรนนท์เป็นผู้รับผิดชอบ แต่ก็ยังไม่ค่อยเป็นรูปร่าง เพราะงานบางอย่างมันเยอะเหลือเกิน เราก็ไม่ค่อยมีงบประมาณ บุคลากรก็น้อย แต่ทำงานต่าง ๆ นี้จะเป็นงานระดับสังคมชนชาติ ซึ่งเราก็พยายามส่งเสริมให้แต่ละสังคมชนชาติเขาเติบโต มีศูนย์ของเขาเองมากกว่า...อย่างเช่น อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ สังฆมณฑล จันทบุรี นี่เขาไปได้เพราะเขามีเงินมีคนแต่ทางเขตอีสาน บางสังฆมณฑลจะลำบากหน่อย ทางสื่อมวลชนคาทอลิกก็ต้องเข้าไปเป็นที่เลี้ยงคอยช่วยเหลือดูแล” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

“อย่างที่พ่อเคยเห็นทางอิสระดอทคอมก็มีคนที่คอยตอบอยู่เรื่อย ๆ หลาย ๆ ครั้งพ่อก็รู้สึกว่ามันหาสาระได้ยาก บางคนก็ตอบแบบกวน ๆ ตอบแบบเอาความคิดของตัวเองมาตอบ แต่คนที่ถามเขาต้องการความรู้อยากได้คำตอบแบบเป็นทางการของพระศาสนจักร แต่คนที่มาตอบกลับเป็นคนทั่ว ๆ ไปที่เข้ามาตอบตามความคิดเห็นของตัวเอง ซึ่งเอามาเป็นบรรทัดฐานไม่ได้” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

ผู้วิจัยพบว่า การเล็งเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงโดยใช้สื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกยังมีไม่มากนัก ด้วยเหตุผลหลากหลายประการ อาทิเช่น ทักษะคติในการเปิดรับสื่อใหม่ของบุคลากรในองค์กร บุคลากรระดับปฏิบัติการยังขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขาดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาสื่อใหม่อย่างจริงจัง เนื่องด้วยเป็นองค์กรด้านศาสนา การใช้สื่อจึงมุ่งเน้นที่จะปรับปรุงสื่อดั้งเดิมที่มีอยู่มากกว่า จะสนใจสื่อใหม่

การใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิก

ในปัจจุบันนี้ สื่อมวลชนคาทอลิกๆ มีการใช้สื่อใหม่ เช่น การรับ-ส่ง E-mail หรือการใช้ Internet เพื่อช่วยให้การทำงาน การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล และการรับส่งข่าวสารต่าง ๆ

ที่ได้รับจากทั่วทุกมุมโลกได้ในพริบตา จนเป็นเรื่องธรรมดา ในการทำงานโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้หาข่าว และติดตามข่าวสารทาง เว็บไซต์ ข่าวสารที่ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ เป็นสมาชิกอยู่

“การส่งข่าวในปัจจุบันนี้ ส่งผ่านทาง Internet โดยใช้ E-mail ส่งถึงกัน โดยจะเป็นทั้งภาพและข่าว” (วัชร กิจเจริญ, 16 สิงหาคม 2547)

“การใช้สื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่ธรรม เผยแพร่ศาสนา ในปัจจุบันไปเร็วมากจนเราต้องปรับเปลี่ยนให้เท่าทันกับโลกปัจจุบัน แต่ต้องเข้าใจก่อนว่า การแพร่ธรรมมี 2 อย่าง ในความหมาย คือ แพร่ธรรมกับคนที่เป็นคริสต์อยู่แล้วก็ต้องแพร่ธรรม “อภิบาล” ส่วนแพร่ธรรมอีกความหมายหนึ่ง คือ สำหรับคนที่ยังไม่เป็นคริสต์ แต่ถ้าพูดโดยทั่วไปคำว่าแพร่ธรรม ถ้าจะกินความหมายทั้ง 2 ด้านนี้ หลายคนยังคิดถึงว่านี่คือสิ่งที่มี Power มากที่สุด ที่จะช่วยให้งานของเขาบังเกิดผล คริสตชนเรานี้ยังมีความรู้เรื่องศาสนาของตัวเองน้อย ข่าวสารต่าง ๆ นี้ยังมีน้อย อาจเนื่องมาจากเราผลิตน้อยด้วย หรือ เราอาจจะทุ่มเทเรื่อง ความสนใจตรงนี้น้อย เพราะในต่างประเทศเขาอาจมีช่องทางสื่อใหม่ที่ได้รับได้ แต่ในประเทศไทยเรา นอกจากสื่อต่าง ๆ ที่เรามีแล้วไม่มีช่องทาง เพราะประเทศไทยเรา ส่วนใหญ่เป็นพุทธ” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

Website ก็จะเป็นช่องทางที่จะให้แค่ข้อมูลข่าวสารสำคัญ ๆ บางส่วนจากหนังสือพิมพ์

อุดมสารและนิตยสารรายเดือนอุดมสารนิต ส่วนข้อสงสัย หรือใครอยากจะสอบถามอะไรก็ขอให้ส่งเป็น E-mail เข้ามาถาม (เราก็เลยถือซะว่าถ้าสอบถามก็ E-mail มา) และเราใช้วิธีปรึกษาคุณพ่อพงศ์เทพ คุณพ่อวรยุทธ หรือ มีคุณพ่อจากคณะพระมหาไถ่ คุณพ่อศิริชัย จะมาช่วยตอบ ในปัญหาบางปัญหาที่เราตอบเองไม่ได้ ในเชิงจิตวิทยาที่ดี ในเชิงของชีวิตคู่ หรือเรื่องที่ specific และเราเห็นว่าดี ตามที่ คุณวีรนนท์ ทรทรานนท์ ผู้จัดการสำนักงาน สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย ได้กล่าวไว้ว่า

“เนื่องจาก อุดมสาร เรามีเปิดคอลัมน์ ปัญหาคาใจคริสตชน หากปัญหาไหนที่ถามมาเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และเป็นเรื่องที่ไม่เร่งด่วนเราก็จะแจ้งกลับไปว่าจะขอคำตอบไปลงในอุดมสาร

(เราก็ตอบกลับไปว่า OK ครับ ปัญหาคุณน่าสนใจ เราส่งเรื่องของคุณ ไปให้คนนั้นคนนี้ตอบแล้ว กรุณาอ่านอีกทีใน อุดมสาร) เราก็ใช้วิธีนี้ก็คือ หากปัญหาของเขา ถ้าเขารอได้ ไม่จำเป็นต้องรีบปัจจุบันทันด่วน ปรึกษาเรื่องชีวิตคู่ เรื่องทั่ว ๆ ไป เราจะไม่รีบตอบตรงนั้น แต่ว่าให้คุณพ่อหรือใครช่วยตอบผ่านทางอุดมสาร เพื่อว่าเขาจะได้ติดตามจากหนังสือที่เขาถืออยู่ อันนี้เป็นช่องทางสำคัญที่เขาได้ติดต่อกับเรา” (วีรนนท์ ทรทรานนท์, 22 กรกฎาคม 2547)

“พ่อคุณข่าวสารในส่วนของสื่อมวลชนคาทอลิกว่าเขาทำเป็นอย่างไรบ้าง ในส่วนหน่วยงานอื่น ๆ ข่าวต่างประเทศ WEB ต่างประเทศก็จะดูจาก Vatican, USA, และ ดูจากหน่วยงานเครือข่ายข่าว ก็ดูบ้างว่ามันมีความเคลื่อนไหวอย่างไรบ้าง การดึงข่าวที่น่าสนใจมาแปล คุณวีรนนท์ จะเป็นคน Search หา a print ออกมาส่งแปล เพราะบางที่เราที่รับข่าวต่างประเทศอยู่แล้ว 2-3 แหล่งข่าวทั่วโลกของคาทอลิก เพราะฉะนั้น มีอะไรที่เป็นพิเศษก็จะให้เค้าคอยดู เช่น ข่าวการประชุม FABC คุณพ่อก็จะให้คุณวีรนนท์ตามข่าวนี้นะ ถ้ามีอะไรให้อามาแปลจะเช่นลักษณะอย่างนี้” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

ผู้วิจัยพบว่าสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้นำคุณลักษณะของสื่อใหม่ ในด้านความถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว และทันสมัยมาใช้ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข่าวสาร และเพื่อประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ดียิ่งขึ้น คือ มีการโต้ตอบกันกับคริสตชนผู้ซึ่งต้องการทราบข่าวสารเพิ่มเติมหรือต้องการติดต่อกับสื่อมวลชนคาทอลิก ซึ่งเป็นกระบวนการสื่อสารในรูปแบบการสื่อสาร 2 ทิศทาง

การใช้สื่อใหม่ของคุณพ่อบาทหลวง ใน สื่อมวลชนคาทอลิก

รูปแบบการใช้สื่อใหม่ของคุณพ่อบาทหลวง ในองค์กรสื่อมวลชนคาทอลิก คุณพ่อกล่าวว่า ตนเองไม่ค่อยได้ใช้ เพราะไม่ค่อยมีเวลาไปใช้บริการ WEB ของสภาพระสังฆราช (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

จากการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยพบว่า คุณพ่อเป็นคนไม่ติดตามเรื่องเทคโนโลยี เครื่องมือไม่สนใจเลย คุณพ่อจะใช้เท่าที่สื่อสารกันได้ E-mail ก็ใช้ของกลางของสำนักงานพอต้องการจะเปิดอะไรดูก็จะให้ลูกน้องเปิดให้ ส่วนตัวคุณพ่อจะไม่มีเรื่องพวกนี้ในห้องเลย โทรศัพท์คุณพ่อจะไว้ใช้โทรออกโทรเข้าไม่ได้คิดรุ่นเลย โทรศัพท์มือถือจึงมีไว้ใช้ติดต่อเรื่องสำคัญเท่านั้นเอง (โดยส่วนตัวคุณพ่อเป็นคนที่ไม่คิดกับเรื่องอุปกรณ์ Hi-Tech เลย) อุปกรณ์เท่าที่มีอยู่ก็พอที่จะใช้ติดต่อสื่อสารได้แล้ว เช่น ใน Office ก็จะมี E-mail, Internet ที่ใช้รับส่งข่าวสารเพียงพอแล้ว สำหรับตัวพ่อเองไม่คิดว่าจะต้องติดตามทั้งวันทั้งคืน พ่อกลับบ้านจะต้องมาเปิด Junk mail ของพ่อเยอะ ๆ พ่อไม่คิดว่าพ่อจะต้องทำอย่างนั้น แต่ว่าถ้าจะถามว่าพ่อต่อต้านความเจริญหรือไม่ พ่อไม่เห็นด้วยกับเครื่องมือสื่อสารทุกอย่างที่อำนวยความสะดวก พ่อไม่รู้สึกละอายอะไร แต่พ่อก็ไม่ได้บ้าติดตามแฟชั่นติดตามถึงขนาดนั้น พ่อมีความรู้สึกว่าการทำงานของพ่อที่เป็นเวลาอยู่ในขณะนี้เพียงพอที่ทำให้พ่อทำงานได้” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

ในส่วนของอุดมสารทุกวันนี้ก็มีคนที่พิมพ์คำถามส่ง E-mail เข้ามาโดยที่ลูกน้องถามพ่อก่อนจะพิมพ์ตอบกลับไป ส่วนความเห็นของพ่อที่ถามว่า web เรามีไว้ทำอะไร ข้อที่ 1 คือมีไว้เพื่อจะให้ความรู้ข้อมูลแก่ผู้ที่ถามเข้ามาได้ พ่อก็ว่าจุดประสงค์นี้ก็มากแล้ว หรือข้อที่ 2 มีเอาไว้เพื่อว่า

ถ้าเป็นอย่างที่บอกได้ว่าเขาอยากรู้คำว่า “ไฟชำระ” เพื่อพิมพ์แล้วกด Search แล้วเจอแปลว่าอะไร นั่นก็ทำให้ความรู้โดยที่ไม่ต้องไปนั่งตอบเขาทีละครั้ง ๆ ถ้าทำได้ก็ดี อันนี้ก็เป็นการสามารถต่อไปในอนาคตที่จะทำหมวดศัพท์คาทอลิก หมวดวัดคาทอลิก เปิดแล้ววัดนี้อยู่ที่ไหน ใครเป็นคุณพ่อเจ้าวัด แบบนี้มีคนทำได้ก็ดี โดยเฉพาะความรู้ทางคาทอลิกที่คนจะอ้างอิงได้ (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

ผู้วิจัยพบว่า การใช้สื่อใหม่ของบาทหลวงซึ่งเป็นผู้บริหารในสื่อมวลชนคาทอลิก จึงเป็นการใช้งานผ่านสื่อบุคคล คือ ลูกน้อง หรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน เนื่องจากเห็นว่า การเข้าไปใช้งานสื่อใหม่ด้วยตัวเองเป็นการเสียเวลาเพราะมีงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวันมากมายอยู่แล้ว และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบรรดาเหล่าคริสตศาสนิกชนนั้น ทำให้บาทหลวงต้องมีภาพลักษณ์ที่ไม่ยึดติดกับเรื่องวัตถุนิยมหรือค่านิยมสมัยใหม่ จึงเป็นข้อจำกัดในการใช้งานสื่อใหม่อย่างหนึ่ง เมื่อทำให้ผู้บริหารซึ่งเป็นบาทหลวง เห็นความสำคัญและดึงเอาประโยชน์ของสื่อใหม่มาใช้แค่เพียงบางส่วนที่โดยคาดหวังให้ ส่วนงานอื่น ๆ ทำในอนาคต แต่ก็เห็นถึงเห็นเป็นประโยชน์ของสื่อใหม่

มิตินี้ 3 เรื่อง รูปแบบการสื่อสารต่อประเด็นข่าวใหญ่

เรื่องรูปแบบการสื่อสารต่อประเด็นข่าวใหญ่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์

- รูปแบบการนำเสนอข่าวสารในประเด็นใหญ่
- สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับการทำข่าวประเด็นสงครามสหรัฐ-อิรัก

รูปแบบการนำเสนอข่าวสารในประเด็นใหญ่ เช่น ข่าวสารที่เกี่ยวกับ สงครามสหรัฐ-อิรัก

ในคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อสื่อมวลชน (สื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย) ซึ่งมีภารกิจในการผลิต และเผยแพร่ข่าวสาร แก่คริสตศาสนิกชนในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่า นโยบายในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะถือเอานโยบายของสภาพระสังฆราชเป็นหลัก และงานด้านสื่อทุกอย่างที่อยู่ในความดูแลจะต้องทำขึ้นเพื่อรับใช้พระศาสนจักร เท่านั้น ตามที่บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม รองผู้อำนวยการสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทยและบรรณาธิการบริหาร ได้กล่าวไว้ว่า

“พ่อมาอยู่ที่สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ปี 2547 นี้เป็นปีที่ 6 แล้ว พ่อดูแลการพิมพ์คาทอลิกประเทศไทย เป็นคณะกรรมการบริหาร และเป็นที่ปรึกษา การทำงานของพ่อ จะถือเอานโยบายของสภาพระสังฆราชเป็นหลัก เพราะฉะนั้น สื่อทุกอย่างที่ทำจะต้องรับใช้พระศาสนจักรในการประกาศข่าวดีของพระเยซูเจ้า สรุปสั้น ๆ ว่า ทางสภาพระสังฆราชให้นโยบาย อะไรมาก็จะทำ แต่เราสามารถเขียนโครงการใหม่ ๆ ที่น่าสนใจใน และการกำหนดแผนงานของเราได้เอง” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

การลงข่าวสารที่อาจมีผลกระทบกับพระศาสนจักร หรือสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ รวมทั้งประเทศไทยแล้ว จะมีนโยบายที่ทางสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ได้บอกไว้กับทางคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคม (สื่อมวลชนคาทอลิกฯและหน่วยงานอื่น ๆ) ว่าควรตัดเรื่องดังกล่าวทิ้งไป หรือให้ปรับข้อมูลให้มันอ่อนลงก่อนที่จะนำเสนอข่าวสารออกไป ตามที่ ชิสเตอร์กฤษดา สาตร์พันธ์ ผู้จัดการสำนักเลขาธิการ สำนักงานสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ กล่าวไว้ว่า

“การลงข่าวสารเกี่ยวกับสงครามหรือข่าวที่จะมีผลกระทบกับเรา เราจะไม่คอยที่จะนำเสนอ ถ้าหากว่าเราคิดว่าข่าวนั้นผู้คนอ่านแล้วจะก่อให้เกิดผลลบ เราจะตัดสินใจที่จะไม่นำเสนอเพื่อเป็นการตัดปัญหาตรงนั้นไป ถึงแม้ว่านั่นจะเป็นเรื่องจริง แต่ถ้าหากว่าข่าวนั้นนำผลเสียมาสู่พระศาสนจักรเรา หรือนำผลร้ายมาสู่ประเทศชาติเราเราก็จะตัดไป แต่ในขณะที่เดียวกันเราจะบอกกับทางคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคมไว้ว่าข่าวอะไรที่เป็นผลกระทบต่อพระศาสนจักรโดยภาพรวม เราไม่ควรที่จะนำเสนอ แต่ในส่วนหนึ่งคณะกรรมการจะมีคณะกรรมการที่คอยดูในเรื่องข่าวนี้อยู่ว่า อันไหนควรลงอันไหนไม่ควรลง หรือถ้าลงเราก็จะปรับข้อมูลให้มันอ่อนไม่ให้นำไปมีผลกระทบกับใคร” (ชิสเตอร์กฤษดา สาตร์พันธ์, 21 มิถุนายน 2547)

การนำเสนอข่าวสาร ในประเด็นใหญ่ ๆ เช่น ข่าวสงครามสหรัฐ-อิรัก หรือการก่อการร้าย สื่อมวลชนคาทอลิก จะทำข่าวในมุมมองของศาสนา ว่าศาสนาควรมองเรื่องนี้อย่างไร หรืออาจจะพูดถึงความยุติธรรมในสังคม ตามที่ บาทหลวงวรยุทธ กิจสกุล ได้กล่าวไว้ว่า

“ถ้าเป็นเรื่องข่าวสงครามอิรัก หรือการก่อการร้ายฯ เราก็จะดูในมุมมองของศาสนา เราไม่ไปมองในมุมของการเมือง เราอาจจะพูดบ้างแต่ที่เราไม่มองทางด้านการเมือง อาจจะดูว่ามันเรื่องความยุติธรรมมันถูกต้อง เรื่องศาสนามีผลกระทบต่อศาสนา บุคคล ในศาสนาอย่างไรบ้าง หรือว่าศาสนาควรมองเรื่องนี้อย่างไร” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

“สงครามอิรักก็มีลดีพิมพ์คะ ก็มีลงทั้งในเล่มเล็ก (นิตยสารอุดมสาร) และเล่มใหญ่ (หนังสือพิมพ์อุดมสาร) นะคะ รายเดือนก็ลง รายสัปดาห์ก็ลงว่า คือพวกเรานี้ ทุกคนจะออกความเห็น ว่า เราไม่เห็นด้วยเลย พระสันตะปาปา จอห์นปอลที่ 2 ท่านก็ขนาดว่ามี จดหมายถึงประธานาธิบดี จอร์จ บุช นะคะ ว่า “ขอให้อย่าใช้กำลัง ขอให้ทำให้เกิดสงคราม” ขอร้องขนาดนี้เลยนะคะ” (คุณพระณี ริงสรณ์, 15 พฤษภาคม 2548)

หน่วยงานที่ดูแล หรือประสานงานหลักเรื่อง เกี่ยวกับสงคราม การก่อการร้าย จะเป็นคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติ (ยส.) ซึ่งอยู่ภายใต้คณะกรรมการฝ่ายสังคม ซึ่งคณะกรรมการนี้จะมีการจัดกิจกรรม โดยจะเชิญนักวิชาการ หรือพวก NGO มาพูดคุยเสวนา เรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมอยู่เป็นระยะ และ “อุดมสาร” ก็ได้นำเสนอข่าวสารที่ทางคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติ (ยส.) ได้จัดงาน จัดกิจกรรม สัมมนาต่าง ๆ ทุกครั้ง ตามที่

บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม ได้กล่าวไว้ว่า

“ปัจจุบันการจัดการเกี่ยวกับ การเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับผลกระทบสงคราม การต่อต้านสงคราม จะมีหน่วยงานใน สภาพระสังฆราช คือ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อยุติธรรมและสันติ (ยส.) หน่วยงานนี้ มักจะจัดกิจกรรมต่อต้านสงคราม ไม่เห็นด้วยกับความรุนแรงในภาคใต้” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

การติดต่อประสานงานระหว่าง สื่อมวลชนคาทอลิกกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำข่าวนั้น สื่อมวลชนคาทอลิกได้นำสื่อใหม่มาใช้ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารประสานงานกัน ด้วยการ ใช้ Fax และ โทรศัพท์มือถือ

“เดี๋ยวนี การติดต่อโดยใช้ Fax นี้ ชีตเตอร์คิดว่าค่อนข้างสะดวกรวดเร็วสำหรับองค์กรของเราในปัจจุบัน Fax นี้ เราจะใช้กันเฉพาะภายในประเทศ” (ชีตเตอร์กฤษดา สาตร์พันธ์, 21 มิถุนายน 2547)

“ทุกวันนี้การใช้โทรศัพท์มือถือนี้ล่ะคะที่ใช้บ่อยที่สุด ก็ใช้เวลามีอะไรเราก็ใช้ติดต่อกันได้ ตลอด 24 ชั่วโมง” (คุณวัชรวิ กิจเจริญ, 16 สิงหาคม 2547)

ผู้วิจัยพบว่า รูปแบบการนำเสนอข่าวประเด็นใหญ่ของสังคมของสื่อมวลชนคาทอลิก จะใช้วิธีการทำข่าวผ่านการจัดกิจกรรมของคณะกรรมการคาทอลิก เพื่อความยุติธรรมและสันติ (ยส.) และสามารถหลีกเลี่ยงการลงข่าวสาร ที่อาจมีผลกระทบกับพระศาสนจักรคาทอลิกหรือสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ได้ โดยนำเสนอข่าวผ่านการแสดงความคิดเห็น ของนักวิชาการ NGO หรือผ่านคำพูดจากบุคคลสำคัญ ในเวทีเสวนา หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องให้เกิดสันติภาพ ทั้งนี้ สื่อมวลชนคาทอลิกจะนำเสนอข่าวในมุมมองของศาสนา และอยู่ในส่วนของงานด้านการสนับสนุนมากกว่า การนำเสนอข่าวโดยตรง และมีการนำสื่อใหม่มาใช้เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารประสานงานกันด้วยการ ใช้ Fax และ โทรศัพท์ มือถือ

สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับการทำข่าวประเด็นสงครามสหรัฐ-อิรัก

เนื่องจาก สื่อต่าง ๆ ในโลกได้พัฒนาอย่างกว้างไกล ไม่ว่าผู้คนจะอยู่มุมไหนของโลก ต่างก็ได้รับข่าวสารที่มากมายจนล้นเกินความต้องการและผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงนี้ ส่งผลถึงการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทยด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นใหญ่ ๆ เช่น การทำข่าวประเด็นสงครามสหรัฐ-อิรัก ซึ่งถึงแม้จะเป็นกระแสที่ทำให้ดูเหมือนว่าจะเป็นสงครามระหว่างศาสนา คริสต์และอิสลาม ในระดับโลกก็ตาม แต่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่ร่วมกันอยู่หลากหลายศาสนา ทั้งศาสนาพุทธ ที่เป็นศาสนาหลัก และมีผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาคริสต์ กับศาสนาอิสลามซึ่งอยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีความรัก

และกลมเกลียวกันสมานฉันท์กันเป็นอย่างดีนั้น จึงต้องมีการสื่อสารเพื่อเน้นย้ำจุดยืนของศาสนาคริสต์ ให้ผู้คนทั่วไปได้รับรู้ ด้วยการใช้รูปแบบการสื่อสารแบบที่เปลี่ยนไป โดยการแสวงหาข่าวสารผ่านการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่ดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะ คือ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติ (ยส.) หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นระหว่าง 3 ศาสนา และทำข่าวที่แสดงออกให้ศาสนิกชนได้รับรู้ถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างศาสนาภายในประเทศ

“ในเรื่องเกี่ยวกับสงครามสหรัฐ-อิรัก จะไม่เกี่ยวข้องกับทางสื่อมวลชนคาทอลิกซึ่งเป็นหน่วยงานศาสนาโดยตรง เราจะมีบทบาทได้แค่เพียงสนับสนุนตามจุดยืนของพระสันตะปาปาเป็นหลัก เพราะศาสนาคริสต์จะไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรง ถ้าเป็นการประนีประนอม หรือการเจรจา เราจะสนับสนุนทันที ด้วยเหตุนี้เราก็เข้าไปร่วมกับ หน่วยงาน 3 ศาสนา เช่น การไปยื่นไว้อาลัยให้กับผู้เสียชีวิตที่หน้าสถานทูตสหรัฐ ยินจดหมาย ยินอะไรเราก็ไปร่วมกับเขาในนามของศาสนาคริสต์ แต่เราไปทำข่าว ติดตามข่าวเรานำเสนอข่าวเหล่านี้ให้เผยแพร่ออกไป” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

“เรามีหน่วยงานหลักที่ดูแลงานนี้คือ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติ (ยส.) เป็นตัวนำไป แต่ส่วนเราจะทำหน้าที่เป็นตัวสนับสนุนในการทำข่าวเผยแพร่ โดยเข้าร่วมกิจกรรมที่เขาจัดขึ้น ในหน่วยงานของสื่อมวลชนคาทอลิกนี้ถ้าเรามองในภาพรวมทั้งหมดนี้เราจะเป็นผู้สนับสนุน เราไม่มีบทบาทที่จะออกไปวิจารณ์อะไร แต่นำเสนอข่าว และเรามีบทความสรุปความเป็นมาเป็นไป เบื้องหลัง และแสดงจุดยืนของเรา” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

“เมื่อพระสันตะปาปามีสาส์นออกมา หรือพระสันตะปาปาขอให้ช่วยกันสวดภาวนา เพื่อให้เกิดสันติภาพ เราก็จะนำเสนอสิ่งเหล่านี้ออกมา ว่าจุดยืนของเราคือ สันติ” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, แหล่งเดิม)

“เรื่องข่าวสงครามสหรัฐ-อิรัก เราจะดูในมุมมองของศาสนา เราไม่ไปมองในมุมมองของการเมือง เราอาจจะพูดบ้างแต่ว่า เราไม่มองทางด้านการเมือง อาจจะดูว่ามันเป็นเรื่องของความยุติธรรม ความถูกต้อง หรือกับเรื่องนี้มีผลกระทบต่อศาสนา บุคคล ในศาสนาอย่างไรบ้าง หรือว่าศาสนาควรมองเรื่องนี้อย่างไร” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

จากการศึกษาวิจัยพบว่าสื่อมวลชนคาทอลิก ได้ยึดบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ในการทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสาร ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ทำหน้าที่กั้นกรอง เลือกรองข่าวสารเพื่อเสนอต่อไปยังคริสตชน โดยมีคุณพ่อบาทหลวงและบรรณาธิการ เป็นผู้ตัดสินใจว่าข่าวอะไรควรจะส่งออกไป และข่าวสารอะไรควรจะตัดออกไป โดยอาศัยวิธีการคัดเลือกและเรียบเรียงข่าวสาร ตลอดจนกำหนดเวลาและจัดลำดับความสำคัญของข่าวสารนั้น

“อุดมสาร มีหน้าที่เสนอความเป็นจริง คุณพ่อ มีหน้าที่ในการดูข่าวสารที่เขาพูด และเสนอข่าวการจัดสัมมนาเหล่านั้น แต่ส่วนใหญ่ก็จะให้ลงข่าวสารตามนั้นไป เพราะว่า มันเป็นข่าว เป็น Fact เช่น คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อยุติธรรมและสันติ (ยส.) เป็นผู้จัดกิจกรรมต่อต้านสงคราม หรือไม่เห็นด้วยกับความรุนแรงในภาคใต้ ผู้อ่านเป็นคนใช้วิจารณญาณว่าสิ่งที่ ยส. พุคนั้น ถูกหรือผิด.... ถ้าพูดที่ ยส. ใช้นั้น จะมีผลกระทบที่ไม่ดีต่อพระศาสนจักร อันนี้ คุณพ่อจะเป็นผู้ Sensor เอง แต่มีไม่มาก” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ “อุดมสาร” คือ การพยายามแสดงจุดยืน ที่จะไม่แสดงบทบาทของการเป็นผู้วิจารณ์ หรือชี้ถูกหรือผิดในประเด็นข่าวสารในสังคม แต่จะพยายามนำเสนอความคิดเห็นที่สะท้อนออกมาจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายในสังคม ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของบาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม ที่กล่าวว่า “บทบาทของ “อุดมสาร” เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ สงคราม สหรัฐ-อิรัก “อุดมสาร” เอาความคิดของนักวิชาการที่เขาจัดสัมมนามาให้คนอ่านได้อ่าน.... “อุดมสาร” จะไม่พยายามพูดถึงเรื่องเหล่านี้ด้วยตัวเอง แต่พยายามจะนำเสนอว่า ในสังคมเรามีความคิดเห็นอย่างนี้.... แต่ “อุดมสาร” จะไม่ใช่คนที่จะไปพูดก่อนว่า ถูกหรือผิด นักข่าวใน “อุดมสาร” ซึ่งทำหน้าที่ทุกวันนี พยายามจะไม่ทำบทบาทตัวเองเป็นคนวิจารณ์ สิ่งที่ถูกหรือผิดเหล่านั้น แต่จะพยายามนำเสนอความคิดของคนหลาย ๆ ฝ่าย” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

จากคำบอกกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจของสื่อมวลชนคาทอลิก ซึ่งมีคุณพ่อบาทหลวง ผู้ที่มีที่มีบทบาทหน้าที่เปรียบเหมือน “นายประตู่ทวาร” ในการคัดกรองข่าวสารทุกชิ้น อย่างระมัดระวัง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อ อุดมการณ์ขององค์การศาสนา ก่อนที่จะถูกส่งสารออกไป โดยผ่านช่องทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ไปยังคริสตชน (ผู้รับสาร)

มิติที่ 4 เรื่อง การนำระบบบริหารเชิงธุรกิจเข้ามาใช้ในองค์กร

เรื่องการนำระบบบริหารเชิงธุรกิจเข้ามาใช้ในองค์กร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์

- การนำเสนอสัญลักษณ์ในสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ
- เว็บไซต์กับการบริหารงานเชิงธุรกิจ
- เว็บไซต์กับการส่งเสริมการขาย

การนำเสนอสัญลักษณ์ (Brand Name) ในสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิก

การกำหนดใช้สื่อมวลชน ในรูปของหนังสือพิมพ์ข่าวสารคาทอลิก การจัดทำนิตยสารคาทอลิก หรือการจัดทำเว็บไซต์ นับเป็นนวัตกรรมเพื่อการเผยแพร่ที่สามารถสร้างสัญลักษณ์ (Brand Name) ให้เป็นที่รู้จัก คู่ ندا คู่ นเคยกันมากยิ่งขึ้น ในหมู่คริสตชนและบุคคลที่สนใจ

วิธีการเสนอขาย “สินค้า” โดยสื่อมวลชนคาทอลิก ที่กระทำโดยผ่านช่องทางสื่อใหม่คือ เว็บไซต์ เห็นได้ชัดเจนว่า เป็นไปในรูปแบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน ในลักษณะการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อสร้างความรู้จักมักคุ้น สร้างมนุษยสัมพันธ์ สร้างความรู้ที่ดีต่อกัน ในการรวมกลุ่มของคริสตชน เหล่านี้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสถาบันทางศาสนา มากกว่าการทำเพื่อ “การขาย” ที่มุ่งแสวงผลกำไร ดังเช่นองค์กรธุรกิจทั่วไป

เว็บไซต์กับการบริหารงานเชิงธุรกิจ

ในปัจจุบัน การทำธุรกิจซื้อขาย บริการ หรือสินค้าผ่านเว็บไซต์เป็นการทำธุรกิจบนพื้นที่เสมือนจริง และบางครั้งร้านค้าหรือองค์กรบางองค์กรก็ไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านที่จะต้องเสียค่าพื้นที่ และสามารถลงรูปสินค้า หรือให้รายละเอียดของสินค้าหรือบริการต่างของตนผ่านเว็บไซต์ได้อย่างรวดเร็ว และสวยงามซึ่งค่าใช้จ่ายพื้นที่ก็ไม่มากเท่ากับการต้องไปเช่าพื้นที่หน้าร้านจริงๆ

ทั้งนี้ การซื้อขายในลักษณะดังกล่าว อาจต้องใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนในการซื้อขายสินค้าของผู้คนที่ไม่สามารถเห็นหน้ากันได้ และต้องใช้ความไว้วางใจกันในการให้หมายเลขเครดิตการ์ดเพื่อจ่ายค่าสินค้าหรือบริการ แต่สำหรับความสัมพันธ์และความไว้วางใจกันของคริสตชนกับองค์กรศาสนาคริสต์จะมีความไว้วางใจกันเหมือนคนในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์อันดี จึงมีความเป็นไปได้ที่สื่อมวลชนคาทอลิกนั้นได้มีการใช้สื่อใหม่ มาช่วยในการซื้อขายสินค้า ผ่านทางเว็บไซต์ หรือ E-mail บ้างหรือไม่

เว็บไซต์กับการส่งเสริมการขาย

กรณีของเว็บไซต์ของอุคมสารคอตคอม (www.Udomsarn.com)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาผู้วิจัยพบว่าในเว็บไซต์ของอุคมสารคอตคอม (www.Udomsarn.com) ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ มีการโฆษณาขายสินค้าที่เป็นศาสนภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนความเชื่อ และศาสนา ซึ่งจะแบ่งออกได้เป็น

- หนังสือ เช่น หนังสือส่งเสริมศรัทธา หนังสือประวัตินักบุญ

ภาพที่ 9 ตัวอย่างภาพหนังสือ

ตัวอย่างภาพหนังสือชื่อ การพบกับความสงบจากการยอมรับ
 Finding the serenity of acceptance" ผู้แต่ง : ลิซา เอนเงลฮาร์ดต์
 แปลโดย : พระคุณเจ้า ยอร์ช ยอด พิมพิสาร ภาพประกอบ : เซซุโกะ นิกิ

มีรายชื่อหนังสือที่มีการประชาสัมพันธ์ และขายผ่านทางเว็บไซต์ ดังนี้

จงด่วนเรือออกไปที่ลี้ก	บิดาผู้ใจดีพระสันตะปาปา
บ่แม่น	ยอห์นที่ 23
ไบเบิลการ์ตูน	คุณแม่เทเรซาแห่งกัลกัตตา
ชวนคิดชวนอ่าน	อิซิโดร ชีวิตของนักบุญชวานา
สารศาสน์คฤศตัง	มรรคาศักดิ์สิทธิ์ (สถาน 7)
แผ่นดินศักดิ์สิทธิ์	พระสมณสาสน์ ขาวดีเรื่องชีวิตมนุษย์
กับระเบิด	บุญราศีนิโคลาสบุญเกิด กฤษบำรุง
ลูกชายซิสเตอร์	รอยยิ้ม..องค์แห่งความรัก
ด้วยดวงใจอันร่าร้อน	พระสันตะปาปายอห์น ปอลที่ 2
ผ่อนคลายสไตล์ พี่อ้อย	บุคคลธรรมดาที่ไม่ธรรมดา
คำสัญญาของพรุ่งนี้	

ทั้งนี้ ผู้ทำเว็บไซต์ได้ให้รายละเอียด เนื้อหาภายในหนังสือมาพอสมควร เพื่อช่วยให้ผู้อ่านที่ไม่สามารถมองเห็นหรือเลือกสินค้าได้สามารถพิจารณาได้ว่า เป็นเรื่องที่ตนสนใจหรือไม่ และสมควรเลือกซื้อหรือไม่

- ซิดีรอม เพลง ที่ใช้ในพิธีกรรม หรือเป็นเพลงที่เกี่ยวข้องกับศาสนา โดยมีลักษณะพิเศษคือมีตัวอย่างของเพลงให้ผู้ที่มีการต่อเชื่อมเครื่องคอมพิวเตอร์กับลำโพง สามารถลองฟังเพลงตัวอย่างได้ โดยการคลิกปุ่มเลือกฟังตัวอย่างของเพลงก่อนตัดสินใจซื้อ

ลองฟังตัวอย่างได้โดย click ปุ่ม [▶]

- Panis Angelicus	- Shower Of Blessing
- Sonata For Flute & Organ	- Glass Christmas
- Kantele	- เพียงพระเจ้า...เพียงพอ

- แสงธรรม 11
- น้ำใสไหลเย็น
- รำพึง คำพัง
- เดิมรักใหม่
- มีพระเจ้าเพียงพอ
- สตูดิโอ ปีติมหาการุญ 2000

ภาพที่ 10 ตัวอย่าง CD เพลง

CD เพลง เพียงพระเจ้า...เพียงพอ

จงอย่ากังวลใจ จงอย่าได้กลัวเลย ผู้วางใจ "พระเจ้า" ไม่ขาดสิ่งใด
ผลิตโดย คณะอนุกรรมการดนตรีศักดิ์สิทธิ์แห่งประเทศไทย
รายได้ส่วนหนึ่งมอบให้แก่นานาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

Play : ▶ Track 1 เพียงพระเจ้าเพียงพอ (Nade te turbe)

Play : ▶ Track 13 ในพระองค์ (In the loard) CD 200 ฿ : [Menu CD Audio>>](#)

แต่ในส่วนของ รายชื่อสื่อวิดีโอ ขณะนี้อยู่ระหว่าง กำลังแก้ไขตัวอย่าง VDO CIIP..

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาในเว็บไซต์ของ www.Udomsarn.com พบว่ามีโครงการโฆษณาขายสินค้า ซึ่งจะแบ่งออกเป็น รายชื่อหนังสือ ของศาสนาจำนวน 19 เล่ม หรือ CD เพลงศาสนาจำนวน 12 แผ่น แต่สื่อ VDO ขณะนี้อยู่ระหว่างปรับปรุงข้อมูล สื่อต่าง ๆ ที่ต่อมวชนคาทอลิกฯ ที่จัดจำหน่ายนั้น ผู้ที่สนใจสามารถสั่งซื้อได้ผ่านทางเว็บไซต์ โดยการติดต่อแจ้งความประสงค์ผ่านทาง E-mail : thatcom@loxinfo.co.th หรือ สามารถโทรศัพท์สอบถาม รายละเอียดสินค้าได้ ผู้ที่สนใจจะทราบวิธีการสั่งซื้อสินค้าได้จาก รายละเอียดที่ให้ไว้ท้ายหน้าต่าง

กรณีของเว็บไซต์ของอิสระคอตคอม www.issara.com

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา ของ เว็บไซต์อิสระคอตคอม www.issara.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ ที่อยู่ภายใต้ มูลนิธิคณะสงฆ์พระมหาเถรสมาคมแห่งประเทศไทย (ไม่ได้้อยู่ภายใต้สังกัดสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ถือว่าเป็นเว็บไซต์ภายนอกสภาฯ) พบว่าในเว็บไซต์ของ www.issara.com

มีการโฆษณาขายสินค้า ซึ่งจะแบ่งออกได้เป็น สินค้าประเภทหนังสือ กับ สินค้าประเภท เทป ซีดี และ วีซีดี

ภาพที่ 11 รายการสินค้า

สินค้าประเภทหนังสือ เช่น หนังสืออสังหาริมทรัพย์รวมเล่ม ในกล่องสุกเก้ ในโอกาสครบรอบ 1 ปี หนังสืออสังหาริมทรัพย์ เราจึงทำอสังหาริมทรัพย์รวมเล่ม เพื่อให้ท่านได้เก็บไว้เป็นที่ระลึก หรือเป็นของกำนัลแด่คนที่ท่านรัก ราคาปกติชุดละ 550 บาท แต่ช่วงนี้เราเสนอราคาพิเศษ แต่ท่านในราคาชุดละ 500 บาท อย่าช้านะครับเพราะว่าราคานี้เรามีช่วงเวลาจำกัด และสินค้าก็มีจำนวนจำกัดเท่านั้น

รายชื่อสินค้าประเภทหนังสือ

หนังสืออสังหาริมทรัพย์รวมเล่ม ในกล่องสุกเก้

หนังสือ "คนตรีวัต"

หนังสือ "นักบุญเยเราร์ค มาแยลลา ไปสวรรค์ทางหน้าต่าง"

หนังสือ "ทางจาริกของคนจร" พิมพ์ครั้งที่ 2

หนังสือ "ลูกล้างผลาญกลับบ้าน"

รวมบทกวี "พระองค์ นั้น เธอ เรา"

หนังสือ "ตั้งเมฆมาวางกัน"

อสังหาริมทรัพย์ "ฝึกจิตสนิทกับพระ"

หนังสือ "หนึ่งนาทีไว้สภาระ"

หนังสือ " จิบชา"

หนังสือ "คนรักจากไปแต่ใจคิดถึง"

หนังสือ "พระเยซูก่อนคริสตศาสนา"

หนังสือ "เพียงลมแผ่ว"

หนังสือ "คำภาวนาของกบ" (หนังสือหมดแล้ว)

หนังสือ "การแนะนำชีวิตฝ่ายจิตในพระศาสนจักรไทย"

หนังสือ "เสียงประกาศก"

หนังสือ "อิสระรายปีกษ"

หนังสือ "ประกายชีวิต"

ปฏิทินคาทอลิก ปี 2004

ทำเนียบคลื่นภาษาใจ

สินค้าประเภท เทป ซีดี และ วีซีดี

ภาพที่ 12 สินค้าประเภท เทป ซีดี และ วีซีดี

ใจข้าแสวงหา

VCD คาราโอเกะ "มหาไถ่ไลท์เวท : ใจข้าแสวงหา"

มิวสิควิดีโอสวยๆ ที่ถ่ายทำในวัด ในชีวิตประจำวันคริสตชน ในงาน
สังคัมสวดเคราะห์และงานรับใช้อื่น ๆ ตามจิตตารมณ์คริสตชน

ราคา 150 บาท

สินค้าประเภท ซีดี เช่น VCD คาราโอเกะ "มหาไถ่ไลท์เวท : ใจข้าแสวงหา"

รายชื่อสินค้าประเภท เทป ซีดี และ วีซีดี

VCD คอนเสิร์ต "เสียงชีวิต" (Voice Of Life)

VCD บรรยายเรื่อง "พระเยซูผู้ยากจน"

VCD คาราโอเกะ "มหาไถ่โลที่เวท : ใจข้าแสวงหา"

เทป/ CD "รำพึง ลำพิ่ง"

VCD บรรยาย "บาปไม่บาป"

D
P
U

จากการวิเคราะห์เนื้อหา ดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า เว็บไซต์ อีสาระดอทคอม มีการประชาสัมพันธ์ ขยายสินค้าในเครือของคณะพระมหาไถ่ (คณะนักบวช) และทำงานภายใต้ มูลนิธิคณะสงฆ์ พระมหาไถ่ประเทศไทย ซึ่งมีสินค้า ที่เป็น หนังสือของศาสนาจำนวน 20 เล่ม CD เพลงศาสนา จำนวน 5 แผ่น และไม่มีสื่อ VDO จำหน่ายภายในหน้าต่างในเว็บไซต์ สินค้าในหน้าต่างเป็นสินค้า แนะนำ และเป็นสินค้าเพียงบางส่วนที่ทางศูนย์สื่อมวลชนคณะพระมหาไถ่มีจำหน่าย

วิธีการสั่งซื้อสินค้า

จากการให้คำจำกัดความของคำที่สำคัญในยุคของ Internet กับการประยุกต์ในภาคการ ใช้งาน Computer Information System ที่ควรรู้จักก็คือ E-commerce หมายถึง การซื้อขายสินค้า On-line ระหว่างกัน E-business หมายถึงการปฏิบัติการของธุรกิจ เริ่มตั้งแต่การบริหารจัดการกับ สินค้า (Logistics Management) ไปจนถึงการปฏิบัติงานในทุก ๆ ขั้นตอนภายในบริษัท รวมไปถึงการ ติดต่อสื่อสารเพื่อสั่งซื้อใช้กระดาษลงได้มากมาย เพื่อลดต้นทุนลงและเพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการ ต่อลูกค้า (อ้างอิงจาก เว็บไซต์ <http://www.spu.ac.th>)

ผู้วิจัยพบว่าการเสนอขายสินค้าในเว็บไซต์ทั้ง 2 แห่งนี้ ไว้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านการ สั่งซื้อและกระบวนการในขั้นตอนของการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า คือ เว็บไซต์อุคมสารดอทคอม และเว็บไซต์อีสาระดอทคอม เป็นการสั่งซื้อด้วยการส่ง E-mail สอบถามวิธีการสั่งซื้อสินค้า และสามารถระบุสินค้าที่ต้องการสั่งซื้อผ่าน webmaster ของแต่ละเว็บไซต์ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการ สั่งซื้อ-การจัดส่ง เปรียบเทียบกัน ดังนี้

วิธีการสั่งซื้อสินค้าของเว็บไซต์อีสาระดอทคอม www.issara.com อาจเป็นการสั่งซื้อด้วยการส่ง E-mail สอบถามวิธีการสั่งซื้อสินค้า และสามารถระบุสินค้าที่ต้องการสั่งซื้อผ่าน webmaster@issara.com และเว็บมาสเตอร์ฯ จะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ๆ ศูนย์สื่อมวลชนคณะพระมหาไถ่ เพื่อเตรียม หนังสือหรือสินค้าอื่น ๆ ไว้ให้ หรือผู้สั่งซื้อจะใช้วิธีโทรศัพท์เข้าไปสั่งจองสินค้าไว้ก่อนแล้วผู้สั่งซื้อ สินค้าอาจเดินทางไปรับสินค้าด้วยตัวเอง หรือผู้สั่งซื้อสินค้าสามารถโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร ซึ่งศูนย์ สื่อมวลชนคณะพระมหาไถ่ จะจัดส่งให้ทางไปรษณีย์โดยคิดอัตราค่าส่ง ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของสินค้า

ส่วนวิธีการสั่งซื้อสินค้าของเว็บไซต์อุคมสารดอทคอม และเว็บไซต์อีสาระดอทคอมมี รูปแบบการสั่งซื้อเช่นเดียวกัน เช่น ผู้ที่สั่งซื้อสินค้าสามารถโทรศัพท์เข้าไปสั่งจองสินค้าไว้แล้วเดินทางไปรับสินค้าด้วยตัวเอง หรือผู้สั่งซื้อสินค้าสามารถโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร กรุงเทพฯ สาขาย่อย

โอเรียนเต็ล บัญชีสะสมทรัพย์ ชื่อการพิมพ์คทาตลิกประเทศไทย เลขที่บัญชี 2260006040 และ Fax Slip พร้อมทั้งยูมาที่ หมายเลข 0-2681-5409 แต่การสั่งซื้อผ่านสื่อมวลชนคทาตลิกฯ จะจัดส่งทางไปรษณีย์ให้ฟรีทุกจังหวัด ซึ่งแตกต่างจากเว็บไซต์อิสระคตลคอม

จากการศึกษา ไม่พบการใช้ช่องทางสื่อใหม่ในการซื้อ-ขายสินค้าในเว็บไซต์ อุดมสารคตลคอม เช่น การสั่งซื้อสินค้า หรือการสมัครสมาชิก โดยบริการหักเงินผ่านบัตรเครดิต ของธนาคารต่าง ๆ หรือการใช้ E-commerce เพื่อการทำธุรกรรมทางอินเทอร์เน็ตแต่อย่างไร ทั้งในเว็บไซต์ อุดมสารคตลคอม และอิสระคตลคอม สาเหตุที่ อุดมสารคตลคอม ยังไม่ได้ใช้ระบบ E-Commerce นั้น เพราะยังไม่มีความพร้อมเนื่องจากเป็นองค์กรศาสนา อีกทั้งยังขาดในด้านกำลังคน ทั้งระดับผู้เชี่ยวชาญและระดับปฏิบัติการ ส่วนอิสระคตลคอมยังไม่ได้ใช้ระบบ E-Commerce เพราะมีข้อจำกัดในเรื่อง ขาดเอกสารที่แสดงถึงความเป็นบริษัท เช่น หนังสือจดทะเบียนบริษัทที่ทางธนาคารต้องการ ถึงแม้ผู้ที่เกี่ยวข้องอยากจะให้มีบริการลักษณะ E-Commerce ก็ตาม เว็บไซต์เตอร์คนล่าสุดของ อิสระคตลคอม กล่าวว่า

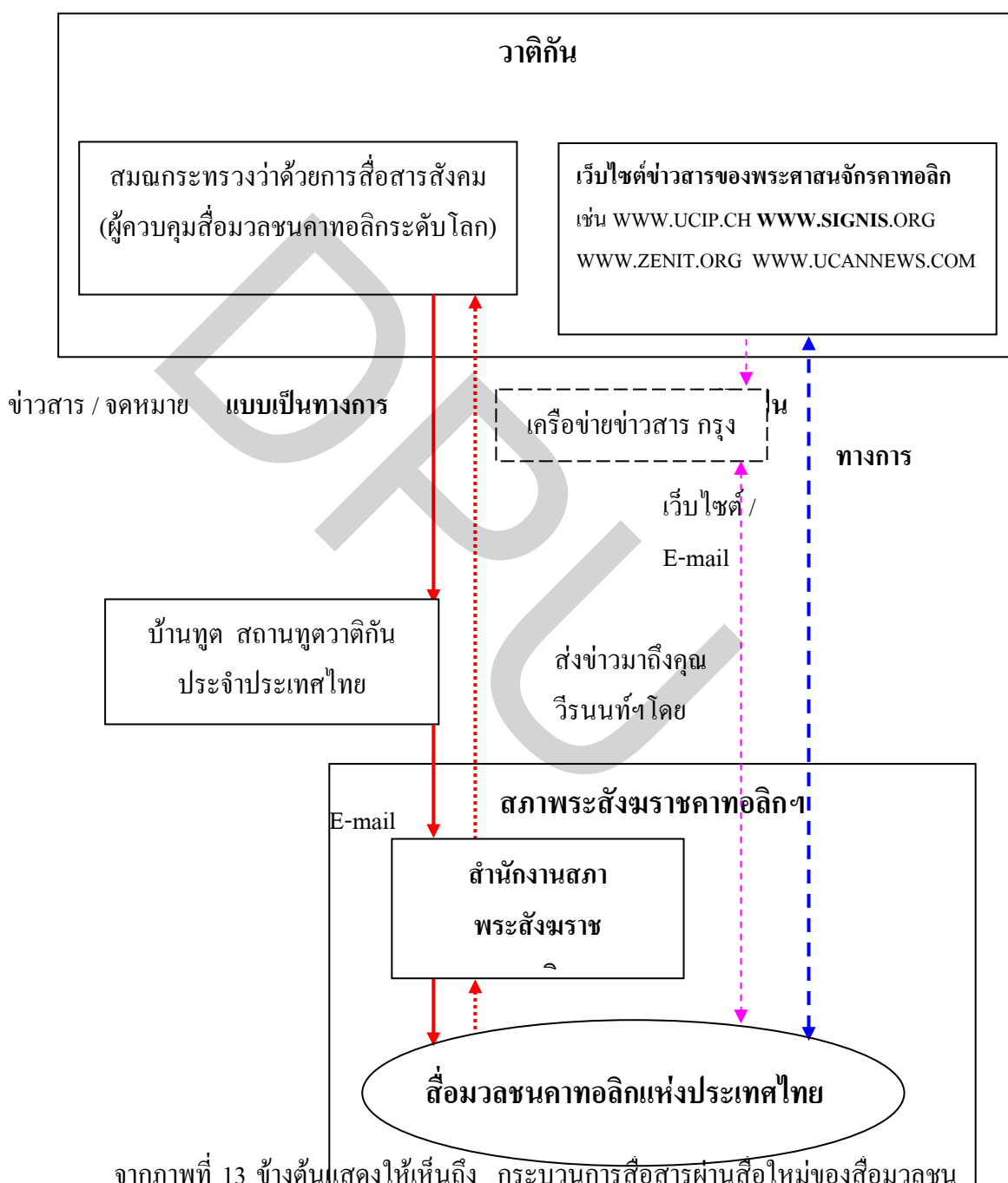
“เราเคยคิดจะทำ E-Commerce เพราะดูแล้วว่ามันสะดวกดี แต่ติดอยู่ที่เราเป็นองค์กรศาสนาที่เราไม่ได้จดทะเบียนเป็นบริษัท เราอยู่ภายใต้มูลนิธิคณะสงฆ์พระมหาเถร เป็นองค์กรศาสนา จึงไม่มีเอกสารที่ทาง ธนาคารต้องการ ดังนั้น เวลาที่จะต้องไปติดต่อกับ ธนาคาร จะติดขัดเกี่ยวกับเรื่องเอกสาร เพราะจะต้องมีการหักภาษีด้วย”

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าสื่อมวลชนคทาตลิก มีการเปลี่ยนแปลงในการนำสื่อใหม่มาใช้ เพื่อให้เท่าทันกระแสโลกาภิวัตน์ คือ มุ่งเน้นที่ความเร็ว ในการเผยแพร่พระวรสารของพระเจ้า ด้วยการเข้าถึงคริสตชนกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง โดยมีการนำสื่อใหม่คือ เว็บไซต์ มาใช้ในการทำการประชาสัมพันธ์ขายสินค้าที่สนับสนุนความเชื่อ ความรู้ทางศาสนา ให้กับคริสตชนทั่วไป จึงถือได้ว่าเป็นการนำเอาระบบการบริหารเชิงธุรกิจมาใช้ผ่านช่องทางสื่อใหม่ คือ WEB อุดมสารคตลคอม แต่ก็ยังนำระบบการบริหารเชิงธุรกิจมาใช้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เพราะยังมีการพัฒนาไม่ถึงระดับของการทำธุรกรรมที่จะเป็น E-commerce ได้ เพราะยังไม่มีพัฒนาการไปถึงขั้นที่ได้มีการซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยน และการจ่ายเงินผ่านบัตรเครดิต

ส่วน ที่ 2 สื่อมวลชนคทาตลิกฯ กับวาติกัน มีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่อย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ภาพที่ 13 กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับทางกับ วาติกัน

กระบวนการสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับทางวาติกัน ผ่านสื่อใหม่ จึงสรุปได้ดังนี้

จากภาพที่ 13 ข้างต้นแสดงให้เห็นถึง กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกัน จะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การสื่อสารแบบเป็นทางการ และการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ คือ

แบบเป็นทางการ (ด้านซ้ายมือ)

กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกัน แบบเป็นทางการ ผู้วิจัยพบว่า ข้อมูลข่าวสาร (สาร) หรือเอกสารข่าวที่ถูกส่งมาจากทางวาติกัน (เป็นผู้ส่งสาร) จะเป็นเอกสารข่าวในลักษณะที่ออกโดยสมณกระทรวงฯ ของทางวาติกัน ผ่านช่องทาง จดหมาย หรือ E-Mail ซึ่งแบ่งออกเป็น งานแต่ละสมณกระทรวงตามเนื้อหาที่รับผิดชอบ แต่สมณกระทรวงที่ควบคุมดูแลงานด้านสื่อมวลชน ทางวาติกัน คือ สมณกระทรวงว่าด้วยการสื่อสารสังคม ซึ่งอาจมีการส่งเรื่องสอบถามมาถึงสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย โดยมีขั้นตอนในการส่งเอกสารข่าวที่มีแบบแผน เป็นทางการ โดยผ่านเข้ามาในช่องทางสถานทูตวาติกันประจำประเทศไทย ถนนสาทร (เรียกว่า บ้านทูต) และทางบ้านทูตจะส่งจดหมายนั้น ไปยังสำนักเลขานุการ (ผู้รับสารระดับ 1) สภาพระสังฆราชคาทอลิกประเทศไทย และทางสำนักเลขานุการ จะคัดกรองงานที่เข้ามาว่าเกี่ยวข้องกับหน่วยงานไหน เช่น เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ก็จะดำเนินการจัดส่งต่อไปยังสื่อมวลชนคาทอลิกฯ (ผู้รับสารระดับ 2) ทั้งนี้ บางกรณีทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ สามารถจะตอบจดหมายดังกล่าวกลับ (Feedback) ไปยัง หน่วยงานผู้ควบคุมการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกโลก ที่วาติกัน ได้โดยตรง ในกรณีที่ต้องการให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินงาน ซึ่งอาจเป็นการตอบจดหมายกลับไปเป็นการสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Communication) เพราะเป็นการสื่อสารที่มีโครงสร้างแบบแผนแน่นอน (อ้างถึง เวทีนี้ สตะเวทิน, 2542 : 43) แต่หากเป็นกรณีสำคัญเร่งด่วนก็อาจใช้สื่อใหม่ คือ ส่งเป็น E-mail ไปล่วงหน้าก่อนที่จดหมายทางการจะส่งตามไป อย่างไรก็ตามทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะต้องสำเนาเรื่องราวที่ได้ส่งออกไปให้ทางสำนักเลขานุการ สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ได้ทราบเรื่องและเก็บรวบรวมเป็นหลักฐานด้วยทุกครั้ง

แบบไม่เป็นทางการ(ด้านขวามือ)

กระบวนการสื่อสารเพื่อแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกัน แบบไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยพบว่า สื่อมวลชนคาทอลิก ได้มีกระบวนการสื่อสารในการนำเอาสื่อใหม่มาใช้เพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารความเป็นไปจากทั่วทุกมุมโลก โดยใช้เครือข่ายข่าวของวาติกันผ่านช่องทางสื่อใหม่ คือ สื่อเว็บไซต์ของเครือข่ายข่าว และใช้ E-mail เพื่อรับส่งข่าวสารระหว่างกัน ตามที่ บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม รองผู้อำนวยการสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย และบรรณาธิการบริหาร ได้กล่าวไว้ว่า

“เราจะหาข่าวจาก Website หลากหลาย ของพระศาสนจักร เช่น WWW.vatican.va, www.Zenith.com โดย อุดมสาร จะเลือกข่าวที่น่าสนใจมาแปล เช่น เมื่อตัวพ่เอง, คุณพ่อวรยุทธ,

ซิสเตอร์คอร์รา ได้อ่านแล้ว เห็นว่าน่าสนใจก็จะระบุให้เจ้าหน้าที่ด้านแปล นำบทความดังกล่าวไปแปล และลงตีพิมพ์ต่อไป” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

จากการให้สัมภาษณ์ข้างต้น พบว่าช่องทางการแสวงหาข่าวสารของทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ในปัจจุบัน สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือพิมพ์อัครทูตฯ จึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้ได้ข่าวสารที่รวดเร็วขึ้น เพื่อให้สามารถเผยแพร่ข่าวสารความเป็นไปในพระศาสนจักรคาทอลิก ได้เท่าทันกับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ด้วยการ¹ใช้สื่อใหม่เป็นสื่อเสริมในการสื่อสารให้มากขึ้น ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- หาเครือข่ายข่าวสารซึ่งมีทั้งเป็นสื่อบุคคลที่เป็นคนรู้จักที่ ไปศึกษาต่อที่ กรุงโรม โดยการ²ใช้ E-Mail มือถือ ฯลฯ (แต่จะใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องเร่งด่วนและต้องการภาพและข่าวที่เป็นปัจจุบันที่สุด)

- แสวงหาข่าวสารจากเครือข่ายข่าวสารสื่อมวลชน โดยการเป็นสมาชิกและแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน ทางอินเทอร์เน็ต เช่น

- “ยูซีพี” UCIP (Union of International Catholic Press) เป็นองค์กรคาทอลิกที่รับผิดชอบในเรื่องของสื่อสารมวลชน และปัจจุบันได้มีเว็บไซต์ www.ucip.ch โดยสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะได้รับข่าวสารโดย UCIP จะส่งตรงเข้า E-mail กลางของสำนักงาน

- หรือ SIGNIS “ซิกนิท” ที่ผลิตสิ่งพิมพ์ทั้งเป็น นิตยสารรายเดือน และเป็นจดหมายข่าว ซึ่งออกทุก ๆ 2 เดือน และปัจจุบันได้มีเว็บไซต์ www.Signis.org โดยสื่อมวลชนคาทอลิกฯ สามารถดึงข่าวที่อยู่ในเว็บไซต์ฯ มาแปลและตีพิมพ์ใน “อัครทูตฯ” ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งแตกต่างจากแต่ก่อนที่ไม่มีเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตอย่างมาก เพราะว่สื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะต้องรอข่าวสารที่ต้องใช้เวลากว่าจะส่งมาถึงเป็นเดือน ๆ ซึ่งข่าวก็กลายเป็นประวัติศาสตร์ เพราะต้องเสียเวลาเดินทาง แต่เมื่อทั่วทุกมุมโลก ได้นำเอาเทคโนโลยีทางการสื่อสารเข้ามาช่วยให้การสื่อสารผ่านช่องทางใหม่คือ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ได้ช่วยให้การส่งรับข่าวสารสะดวกรวดเร็ว ได้ข่าวสารจากทั่วทุกมุมโลกอย่างรวดเร็วกว่าแต่ก่อนมาก เหมือนกับได้ย่อโลกมาไว้เป็นหมู่บ้านเดียวกัน โดยที่ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกรับข่าวสาร ในสำนักข่าวต่างประเทศหรือองค์กรข่าวต่าง ๆ ก็จะสามารถรับ-ข่าวสารที่จะส่งมา จากสำนักข่าว เป็น File attachment เข้ามายัง E-mail ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ หรือทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ สามารถเปิดอ่านข่าวของทางสำนักข่าวต่างประเทศ และหากสนใจก็สามารถนำข่าวหรือบทความในนั้น มาแปลและลงในข่าวของอัครทูตฯ ได้เลย

- สำนักข่าว UCANews (Union of Catholic Asian News) www.ucanews.com “ยูแคน” ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ก็ยังสามารถส่งข่าวของประเทศไทยไปให้กับ “ยูแคน” ได้ด้วย

เพราะเป็น บาเตอร์ กันอยู่ จึงต้องมีการแลกข่าวระหว่างกันซึ่งจะใช้วิธีการส่งเป็น E-mail แนบ file ข่าว และภาพถึงกัน

- แหล่งข่าวสำคัญอีกแหล่งหนึ่งที่ทาง สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ใช้ในการหาข่าวจากต่างประเทศ คือ หนังสือพิมพ์ L'ossevatore Romano (ลอส ซาวาโตเร โรมานโน เปรียบได้กับกระบอกเสียงของทางวาติกัน) ซึ่งแต่ก่อนการประกาศข่าวต่าง ๆ ของทางวาติกัน จะถือเอาเที่ยงของวันศุกร์ เป็นวันที่ทุกอย่างจะเริ่มขึ้น เช่น เมื่อมีประกาศของพระสันตะปาปา ในเที่ยงของวันศุกร์ ทาง L'ossevatore Romano จะเริ่มและวางจำหน่าย ในวันอาทิตย์ซึ่ง ชาวคริสต์จะถือว่าวันอาทิตย์จะเป็นวันเริ่มต้นทุก ๆ อย่าง และในอดีตที่ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะได้รับข่าวสารก็จะเข้าไป 1 อาทิตย์ เพราะต้องรอข่าวสารที่ส่งเป็นสิ่งพิมพ์จากต่างประเทศ แต่ในปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ L'ossevatore Romano จะลงข่าวในเว็บไซต์ของ www.vatican.va โดยให้เข้าไปดูข้อมูล หรือดูภาพที่สวยงาม และทันเหตุการณ์ มาใช้ในการทำ “อุดมสาร” ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้อย่างรวดเร็ว โดยการใช้อีเมลที่มีประสิทธิภาพในการแพร่กระจายข่าวสารของโลกยุคปัจจุบัน

- แหล่งข่าวที่ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ใช้อีกแหล่งข่าว คือ สำนักข่าว CSN (Catholic News Services) ซึ่งอยู่ที่ อเมริกา ซึ่งข่าวที่ได้จะเป็นการสรุปและย่อข่าว ข่าวที่ได้จาก CSN แต่ก่อนจะเป็นจดหมายข่าว (News letter) ส่งมาจากอเมริกาซึ่งจะได้ข่าวช้ามาก แต่ปัจจุบัน CSN มีเว็บไซต์ ชื่อ www.catholicnews.com ซึ่งเป็นช่องทางในการรับข่าว รูปแบบใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ในยุคปัจจุบัน

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่า ข่าวสารต่างๆ ที่ได้มาจากต่างประเทศนั้นๆ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากๆ หรืออาจมีผลกระทบต่อการตีพิมพ์ข่าวสารของหนังสือพิมพ์ “อุดมสาร” แล้วทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะตรวจสอบผ่านทางเว็บไซต์ ที่เป็นเครือข่ายข่าวสารของทางต่างประเทศ โดยจะเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องของข่าว แต่ไม่มีสิทธิที่จะนำข่าวในสำนักข่าวนี้อาณาเขตและตีพิมพ์ซึ่งสำนักข่าวนี้อีกคือ

- สำนักข่าว FIDES (ฟีเดส) เป็นแหล่งข่าวจากกรุงโรม จะเป็นการย่อข่าวในเรื่องของข้อคำถามต่าง ๆ ที่มีลงใน หนังสือพิมพ์ L'ossevatore Romano โดยข่าวที่ได้จะมาจากสำนักข่าวของวาติกันเหมือนกัน มีเว็บไซต์ ที่ สื่อมวลชนคาทอลิกฯ เข้าไปดูข่าวได้ที่คือ www.fedis.org

- อีกแหล่งข่าวหนึ่งก็คือ “เซนิท” (ZENIT News Agency) ซึ่งเป็นสำนักข่าวของทางวาติกันเช่นเดียวกัน มีเว็บไซต์ที่สื่อมวลชนคาทอลิกฯ เข้าไปดูข่าวได้ที่คือ www.zenit.org

ในส่วนของการแสวงหาข่าวสารของทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ในปัจจุบัน สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อมวลชนผู้สื่อข่าว จึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้ได้ข่าวสารที่รวดเร็วขึ้น เพื่อให้สามารถเผยแพร่ข่าวสารความเป็นไปในพระศาสนจักรคาทอลิก ได้เท่าทัน

กับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ด้วยการหาเครือข่ายข่าวสาร ซึ่งมีทั้งสื่อใหม่ต่าง ๆ หรือสื่อบุคคลที่เป็นคนรู้จักที่ ไปศึกษาต่อที่ กรุงโรม โดยใช้การติดต่อกันทางสื่อใหม่ เช่น โทรศัพท์ E-mail (แต่จะใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องเร่งด่วนและต้องการภาพและข่าวที่เป็นปัจจุบันที่สุด) และแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน เช่น “ยูซีพี” (UCIP) เป็นองค์กรคาทอลิก ที่รับผิดชอบในเรื่องของสื่อสารมวลชน หรือ SIGNIS “ซิกนิท” ที่ผลิตสิ่งพิมพ์ทั้งเป็น นิตยสารรายเดือน และเป็นจดหมายข่าว ซึ่งออกทุก ๆ 2 เดือน

จากแต่ก่อนที่สื่อมวลชนคาทอลิกๆ จะต้องรอข่าวสารที่ต้องใช้เวลากว่าจะส่งมาถึงเป็นเดือน ๆ ซึ่งข่าวก็กลายเป็นประวัติศาสตร์ เพราะต้องเสียเวลาเดินทาง แต่เมื่อทั่วทุกมุมโลกได้นำเอาเทคโนโลยีทางการสื่อสารเข้ามาช่วยให้การสื่อสารผ่านช่องทางใหม่ คือ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ช่วยให้การส่งรับข่าวสารสะดวกรวดเร็ว ได้ข่าวสารจากทั่วทุกมุมโลก อย่างรวดเร็วกว่าแต่ก่อนมาก เหมือนกับได้ย่อโลกมาไว้เป็นหมู่บ้านเดียวกัน โดยที่ทางสื่อมวลชนคาทอลิกๆ ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกรับข่าวสาร ในสำนักข่าวต่างประเทศหรือองค์กรข่าวต่าง ๆ ก็จะสามารถรับ-ข่าวสารที่จะส่งมาจากสำนักข่าว เป็น File attachment เข้ามายัง E-mail ของสื่อมวลชนคาทอลิกๆ หรือทางสื่อมวลชนคาทอลิกๆ สามารถเปิดอ่านข่าวของทางสำนักข่าวต่างประเทศ และหากสนใจก็สามารถนำข่าวหรือบทความในนั้น มาแปลและลงในข่าวของอุคมสารได้เลย รวมทั้ง บางสำนักข่าว เช่น www.ucannews.com “ยูแคน” ทางสื่อมวลชนคาทอลิกๆ ก็ยังสามารถส่งข่าวของประเทศไทยให้กับ “ยูแคน” ได้ด้วย เพราะเป็น บาเตอร์ (Bater) กันอยู่ จึงต้องมีการแลกข่าวระหว่างกันซึ่งจะใช้วิธีการส่งเป็น E-mail แนบ file ข่าว และภาพถึงกัน

การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนคาทอลิกในระดับโลก

“โครงสร้างสื่อมวลชนในระดับโลกนี้ จะมีสื่อมวลชนคาทอลิกโลก และมีงาน 3 แผนก แต่ปัจจุบันจะมีงานเหลือ 2 แผนก คือ UCIP กับ SIGNIS และเค้าก็มีการประชุมทุกระดับ ระดับโลก World Congress ก็ 3 ปี/ครั้ง และระดับทวีปก็มี ซึ่งเขาประชุมทางสื่อมวลชนคาทอลิกก็ต้องส่งตัวแทนไปประชุมกับเขา เพราะฉะนั้น เราก็รับรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง เลขานุการคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อมวลชน (สื่อมวลชนคาทอลิก), 24 กรกฎาคม 2547)

“การติดต่อกันของสื่อมวลชนคาทอลิกระดับโลก จะติดต่อกันโดยตรงไม่ต้องผ่านสภาพระสังฆราช เป็น E-mail จดหมาย” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

“ปี 2547 นี้เราได้เป็นเจ้าภาพเป็นผู้จัดสถานที่ในการประชุม” สื่อมวลชนคาทอลิกโลก... ผลพลอยได้จากการจัดงานครั้งนี้ เขาก็จะได้รู้จักประเทศไทย ได้รู้ว่าพระศาสนจักรคาทอลิกเป็น

อย่างไร ได้รู้ทำงานของพระศาสนจักรในประเทศไทยเป็นอย่างไรบ้าง” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

ผู้วิจัยพบว่า สื่อมวลชนคาทอลิกมีกระบวนการสื่อสาร เพื่อรับ-ส่งข้อมูลข่าวไปยังสื่อมวลชนคาทอลิกโลก ผ่านทางสื่อใหม่ทาง E-Mail และยังใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านกิจกรรมการประชุมระดับโลก โดยสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย รับเป็นเจ้าภาพในการจัดงาน ส่งผลใน 2 ทาง ก็เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานในระดับประเทศ และเกิดเครือข่ายข่าวสารใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นด้วย

การตรวจสอบข่าวสาร ในยุคไร้พรมแดนของสื่อมวลชนคาทอลิก

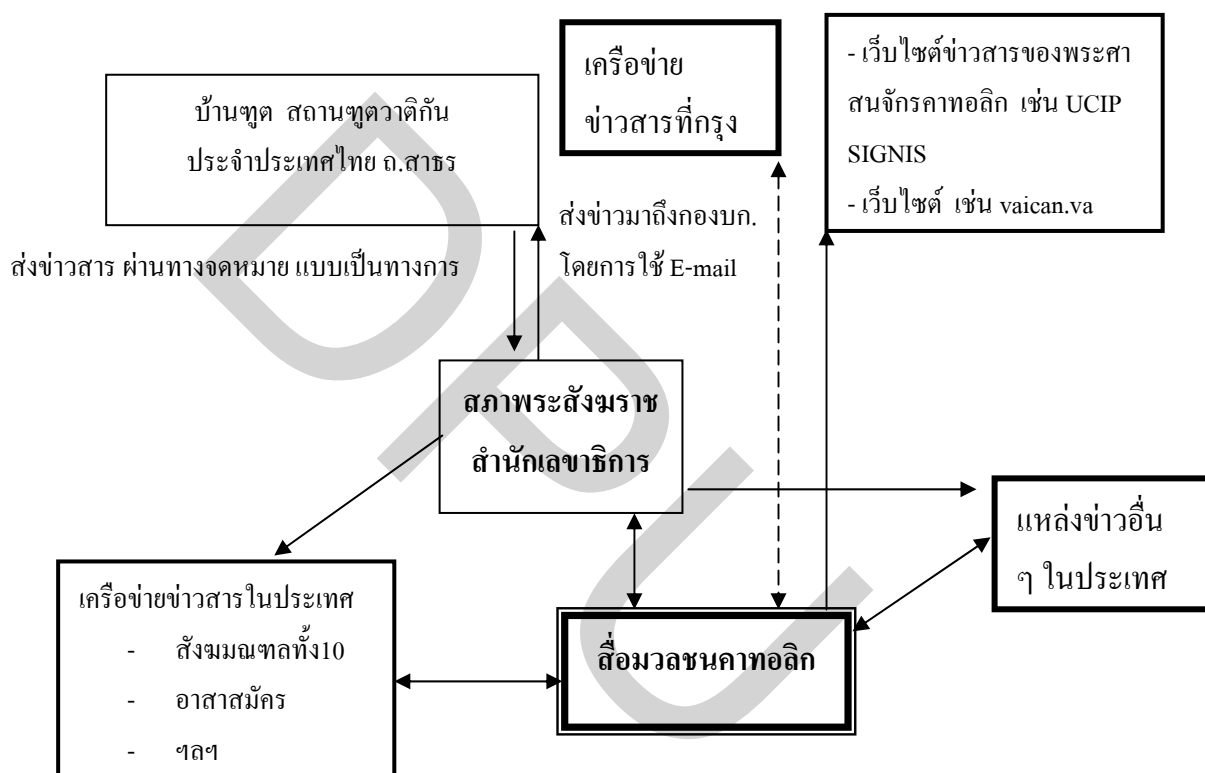
ในปี พ.ศ. 2546 สื่อมวลชนคาทอลิกฯ เคยได้รับการติดต่อสอบถามจากคริสตชนจำนวนมากมายที่โทรเข้ามาถามข่าวทุกวัน ซึ่งเขาได้ยินมาว่า “พระสันตะปาปาสาธุรคค์ต” ข่าวนี้แพร่ไปทั่วประเทศ เชียงใหม่ หรือ TV ก็พูดในรายการ ช่อง 9..ไปทั่วประเทศ การเช็คข่าวถาม จะถามไปยังไปทางสถานทูต เมื่อทางสถานทูตยังไม่รู้เรื่อง จะเช็คข่าวทันทีจากกรุงโรม เช็คอะไรหลาย ๆ อย่าง ...คำตอบคือ “ไม่มี”

ทั้งนี้ การเช็คข่าว อันดับแรก ผู้ที่จะอ้างอิงได้เรื่องวาทักันได้ จะเช็คทางสถานทูตวาทักันในประเทศไทยก่อนเลย เพราะปกติ สถานทูตจะต้องเป็นจุดแรกที่รู้ เพราะ Connection ตรงนี้ เรามีสายตรงกัน เมื่อจุดนี้ไม่รู้ เราก็ต้องเช็คข่าวว่า แหล่งข่าวมาจากไหน ปรากฏว่า แหล่งข่าวมาจากรายการตอนเช้า ที่รายการ TV พูดออกไปตรงนี้ เราก็เลยเช็คต่อไปว่า พูดมาได้อย่างไร เอาข่าวมาจากไหน เมื่อ Link ไป Link มา เป็นข่าวจาก CNN แต่ข่าวจาก CNN ดังกล่าวนั้น พูดถึง พระคาร์ดินัลองค์หนึ่งที่เคยให้สัมภาษณ์ว่า “พระสันตะปาปาฯ ควรลงจากตำแหน่งได้แล้ว แก่แล้วอยู่อีกไม่นานก็ตาย” แกพูดทำนองนั้น แต่คนเอาไปตีความ แล้วมาพูดอ่านข่าวตอนเช้า เป็นการสรุปข่าวซึ่งไม่ได้ศัพท์เอามากระเดียดเลย เมื่อข่าวมันดัง เราก็เลยต้องลงแก้ข่าวเลย อย่างนี้เป็นต้น

ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันเป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดน เพราะฉะนั้น หากเกิดประเด็นปัญหา ระดับโลก (Global Issue) อย่างประเด็นข่าวสื่อที่ว่า พระสันตะปาปาสาธุรคค์ต สื่อมวลชนคาทอลิกจะต้องเช็คข่าวมากกว่าปกติ และส่วนหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงในเรื่องที่เกี่ยวกับสื่อ ก็คือการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพราะว่ามีการใช้สื่อใหม่มากขึ้น ทำให้เกิดข่าวสารข้ามพรมแดนแล้วก่อให้เกิดความสับสนมากขึ้น เพราะฉะนั้นก็เลยยังจะต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความถูกต้องของข่าวมากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการปรับตัวท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ของสื่อมวลชนคาทอลิกในการทำหน้าที่สื่อมวลชนของศาสนาในระดับหนึ่ง

ส่วนที่ 3 การนำสื่อใหม่มาใช้ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีกระบวนการสื่อสารเป็นอย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และมีผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างไร

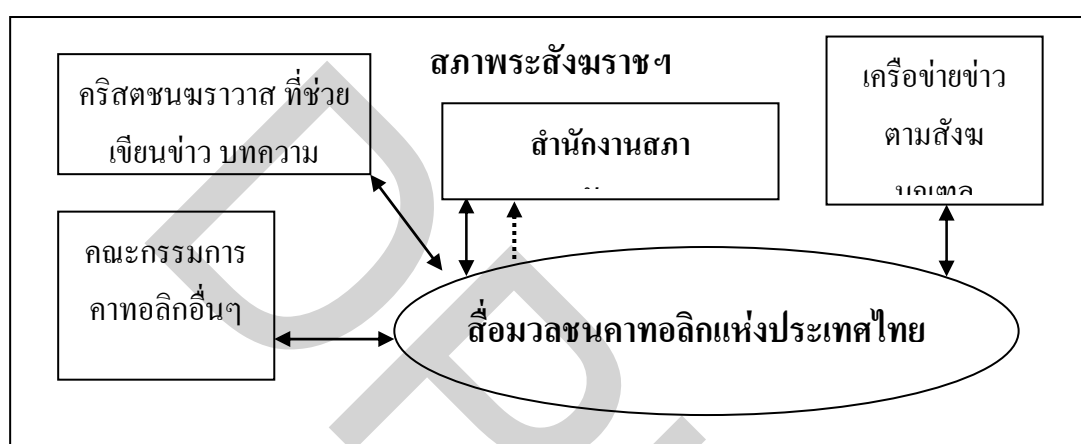
ภาพที่ 14 กระบวนการสื่อสารระหว่างบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิก และบุคลากรในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และการนำสื่อใหม่มาใช้ เพื่อช่วยในการสื่อสาร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

จากภาพพบว่า กระบวนการสื่อสารของบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิกและสภาพระสังฆราชฯ (มีบทบาทเป็นทั้งผู้รับ-ส่งสลับกัน) มีลักษณะเป็นการสื่อสารแบบสองทิศทาง หากมองสื่อมวลชนคาทอลิกเป็นศูนย์กลางจะพบว่า มีทิศทางการสื่อสารที่หลากหลายทิศทางการสื่อสารไปยังเครือข่ายข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งข่าวจากบุคคล ได้แก่ บาทหลวง ชิสเตอร์ บราเดอร์ อาสาสมัครหรือคนรู้จักกันในสังคมข่าวสาร เป็นต้น ซึ่งมีการติดต่อกันโดยการ E-mail หรือโทรศัพท์ บางโอกาสก็มีการแสวงหาข่าวสารโดยค้นจากเว็บไซต์ และจากเอกสารข่าวต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (เป็นช่องทางในการหาข่าวสารที่หลากหลายและเชื่อถือได้) ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แสวงหาข่าวสารและตรวจสอบข่าวสาร เพื่อสื่อสารต่อไปยังสมาชิกคริสตชน (ผู้รับสาร) ทั้งหลายผ่านทางสื่อต่าง ๆ ขององค์กร

กระบวนการสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับบุคลากรในหน่วยงานของสภา
พระสังฆราชคาทอลิกฯ

ภาพที่ 15 กระบวนการสื่อสารในการส่ง-รับข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับบุคลากร
ในหน่วยงานของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ด้วยกัน และการนำสื่อใหม่มาใช้
เพื่อช่วยในการสื่อสาร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

จากภาพข้างต้นแสดงให้เห็นถึง กระบวนการสื่อสารในการส่ง-รับข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับบุคลากรในหน่วยงานของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ด้วยกัน (สลับกันทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร) ซึ่งจะแบ่งออกเป็นข้อมูลข่าวสาร หรือเอกสารที่มาจากทางสำนักงานสภาพระสังฆราชฯ จะเป็นเอกสารภายใน โดยมีขั้นตอนในการส่งเอกสารที่มีแบบแผน เป็นการสื่อสารอย่างเป็นทางการ โดยสำนักเลขาฯ สภาพระสังฆราชคาทอลิกประเทศไทย จะกลั่นกรองงานที่เข้ามา หากเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ก็จะดำเนินการจัดส่งต่อไปยังสื่อมวลชนคาทอลิกฯ (ผู้รับสาร) ทั้งนี้ ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ สามารถจะตอบจดหมายดังกล่าว โดยส่งผ่านสำนักเลขาฯ สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ก็ได้ แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วนก็อาจใช้ช่องทางการสื่อสาร โดยส่งเป็น E-mail หรือโทรศัพท์มือถือ หรือ แฟกซ์

หากเป็นข้อมูลข่าวหรือบทความต่าง ๆ ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะรองรับข่าวจากเครือข่ายข่าวสาร โดยแบ่งออกเป็น

1. เครือข่ายข่าวสาร จากเขตสังฆมณฑล 9 เขต ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารกันผ่านทาง E-mail
2. เครือข่ายข่าวสาร จากคริสตชนที่เคยเข้ารับการอบรมจากทาง สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารถึงกันผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ทางจดหมาย ทางโทรศัพท์ ทาง E-mail เป็นต้น

3. เครือข่ายข่าวสาร จากคณะกรรมการต่าง ๆ ในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ซึ่งมีทั้งที่เป็นบาทหลวง นักบวช หรือซิสเตอร์ รวมถึงเจ้าหน้าที่ในคณะกรรมการฯ ซึ่งเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางจะส่งเรื่องเข้ามายังสื่อมวลชนคาทอลิกฯ โดยการส่งเป็นทั้งทางจดหมาย และ E-mail

การทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ เพื่อนำเสนอ ข่าวสาร ในปัจจุบัน

แต่ถึงแม้ว่าการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย จะอยู่ภายใต้กรอบนโยบายของสภาพระสังฆราชเป็นหลักนั้น แต่ระยะหลัง ๆ มานี้ทางสภาพระสังฆราช ก็ได้ให้อิสระในการทำงานมากขึ้น โดยคอยติดตามการนำเสนอข่าวสาร บทความต่าง ๆ ด้วยใจที่เปิดกว้างขึ้น ให้โอกาสแก่นักเขียนที่พยายามจะสร้างงานเขียนที่มีคุณภาพ แต่ก็ยังขาดแคลนนักเขียนที่ดี ที่เขียนแล้วจับใจคนอ่าน อ่านแล้วรู้สึกว่าได้ใจ แต่ผู้ที่ทำขณะนี้มีอยู่น้อยมาก อยากให้หลาย ๆ หน่วยงานหรือหลาย ๆ ฝ่ายเข้ามาร่วมสนับสนุนให้เกิดนักเขียนที่มี “ภูมิปัญญาสงฆ์” ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น โดยคุณพ่อพงศ์เทพฯ รองผู้อำนวยการสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทยและบรรณาธิการบริหารได้เล่าให้ฟังว่า

“แต่เมื่อไหร่ที่มีการนำเสนอเรื่องราวที่ทางผู้ใหญ่ในสภาพระสังฆราช คิดว่าไม่สมควร ก็จะมีการท้วงติงมาว่าเอง” (บาทหลวงพงศ์เทพ ประมวลพร้อม, 6 กรกฎาคม 2547)

ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของบาทหลวงในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วนคือ ต้องมาบริหารองค์กร/หน่วยงาน และต้องพยายามปรับตัวให้เท่าทันกับกระแสโลกปัจจุบันซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายเลยในการที่จะให้ใครคนหนึ่งซึ่งเขาคาดหวังว่า ในอนาคตเขาจะเป็นบาทหลวงที่ทำงานอภิบาลคริสตชนตามโบสถ์ หรือเป็นนักบวชที่สามารถผลิตงานเขียนได้อย่างสงบในชีวิตกลับต้องพลิก บทบาทมาเป็นผู้บริหารองค์กรที่เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย และต้องสาละวนกับการทำงานในองค์กรที่บริหารงานแบบองค์กรธุรกิจโดยต้องละจากจากสนามงานที่คาดหวัง คือการทำงานอภิบาลต่างๆตามโบสถ์ หรือการทำงานตามความถนัดส่วนบุคคลภายในคณะฯ โดยถูกเรียกให้มารับใช้และทำงานของพระศาสนจักรในรูปแบบใหม่ โดยต้องเป็นผู้บริการที่ถูกติดตามการทำงานและต้องนำสื่อใหม่มาใช้ทั้งที่ไม่มีพื้นฐานในเรื่องนี้ แต่เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานจึงสามารถใช้สื่อใหม่ได้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันได้พอสมควร แต่การสร้างเว็บไซต์ของหน่วยงานยังไม่มีพัฒนาการเท่าไรนัก ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดหลักในการแพร่ธรรมก็คือ ควรมีการพูดคุยกับตัวบาทหลวง มากกว่าผ่านทางสื่อที่ดูไม่มีตัวตน

ผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิกฯ และบุคลากรในสภาพระสังฆราชฯ และคริสตชนผู้รับข่าวสาร

ผลกระทบเกี่ยวกับ บุคลากร

สภาพระสังฆราชเห็นด้วยว่ามีความจำเป็นในการทำงานแพร่ธรรมอย่างมาก แต่ในระดับผู้ปฏิบัติงานยังทำงานไม่ประสานงานกันเท่าที่ควร ตามที่ คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง ได้กล่าวไว้ว่า “การปฏิบัติก็จะลงมาอยู่ในระดับคุณพ่อผู้ปฏิบัติงาน ก็ DUE กับภาคสนามจริง ๆ บางทีก็ยังไม่ประสานกันเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ยังมีอยู่มาก จะเป็นแบบที่ว่าใครคิดอะไรได้ก็ทำกันไป โดยใครอยากจะทำอะไรขึ้นมาก็คิดทำเองหาเงินเองทำเอง” (คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง, 24 กรกฎาคม 2547)

ในยุคปัจจุบัน เพื่อให้การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ในภาพรวมคือ การสื่อสารทั้งภายในองค์กร และภายนอกองค์กรนั้น เพื่อให้เท่าทันกับยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะการเป็นช่องทางในการสื่อสารที่ดีมาก แต่ว่าทุกวันนี้เปอร์เซ็นต์คนไทยที่มี computer และต่อ Internet ด้วยนั้น มีเป็นส่วนน้อย ฉะนั้นคุณพ่อคิดว่า การสื่อสารด้วย Internet จะยังไม่ทั่วถึงพระศาสนจักร เพราะว่าพระศาสนจักรยังมีส่วนที่เป็นสัตบุรุษยากจนอยู่มาก สื่อที่มีประสิทธิภาพที่สุดตอนนี้ที่ใช้ อยู่ก็คือตัวคุณพ่อที่ประกาศบนประแท่นในมิสซานั้นคือสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คุณพ่ออยากให้สัตบุรุษรับรู้เรื่องอะไรหรือจะให้ทำอะไร พฤติกรรมของสัตบุรุษจะไม่ค่อยมาอยู่ในโลกเทคโนโลยีแบบนี้เลย จะมีก็มีแต่คนรุ่นใหม่เด็ก ๆ นักเรียน นิสิต นักศึกษา แต่สัตบุรุษที่เขาไปวัดเขาฟังคุณพ่อเป็นหลัก หรือเป็นคนที่อยู่ในตัวเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้นที่อาจเรียกหรืออยากได้ข่าวสารของศาสนาผ่าน IT ซึ่งคุณพ่อคิดว่ามีเพียงกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น

ถึงแม้ว่า การปรับโครงสร้างองค์กร จะนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อย่าง แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้น เพราะบุคลากรที่ขาดแคลน จนทำให้การทำงานในบางคณะกรรมการฯ ยังไม่สามารถสร้างสรรค์งานที่ควรจะทำได้เป็นชิ้นเป็นอันเท่าไร ตามที่ บาทหลวงทิวา แสงศิริวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการสภาฯ ฝ่ายสื่อสารสังคม และเลขาธิการคณะกรรมการคาทอลิก เพื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวไว้ว่า

“ในสภาพความเป็นจริงก็คือ กรรมการหลายกรรมการในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ นี้ยังไม่เข้มแข็งก็คือยังไม่มีตัวแทนจากทุกสังฆมณฑล หรือจากที่ต่าง ๆ เข้ามา บางกรรมการก็ทำงานในลักษณะค่อนข้างโดดเดี่ยว ก็คือมีเลขาธิการและตัวเลขฯ ก็ทำไป อย่างที่ควรจะเป็นก็คือ ควรจะมีคณะกรรมการบริหารและกรรมการอำนวยการ บางกรรมการอย่างเทคโนโลยีฯ นี้ เราไม่มี ซึ่งเราก็ทำจดหมายขอให้พระสังฆราชฯ (ที่ดูแลตามเขตสังฆมณฑล) เขาแต่งตั้งตัวแทนมา ซึ่งก็ได้มีส่วนใหญ่

เป็นคุณพ่อเป็นตัวแทนของแต่ละสังฆมณฑล 4 คน แต่เนื่องจากมาประชุมกันลำบากมากเพราะจะประจำอยู่ต่างจังหวัด แต่ก็เคยมาประชุมกัน 2 - 3 ครั้ง ตอนนั้นก็เลยอยู่ในลักษณะที่ให้เลขาฯ (บาทหลวง ทิวา) ตัดสินใจเองไปก่อน ซึ่งเมื่อหมดวาระไป 1 ครั้งแล้ว และได้มีการเสนอชื่อคุณพ่อท่านอื่น แต่ผู้ใหญ่ไม่อนุมัติ เหตุผลก็คือ หากคนอื่นมาทำงานแทนยังไม่ได้ เพราะคนอื่นงานเขาก็เต็มตัว” (บาทหลวงทิวา แสงศิริวิวัฒน์, 20 มิถุนายน 2547)

ปัจจุบัน ยังไม่มีการเตรียมบุคลากรเพื่อจะรับมือเรื่องสื่อใหม่อย่างแท้จริง เช่น ให้เขามีความคิดอ่านเข้าใจสื่อ เพราะโลกนี้ก้าวไปอย่างรวดเร็ว เราไม่สามารถละเลยเรื่องนี้ได้ พระศาสนจักร ต้องเตรียม สร้างคนขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นฆราวาสหรือนักบวช บาทหลวงก็ดี แต่ให้เป็นคนที่มี วิสัยทัศน์ชัดเจน มองเหตุการณ์ต่าง ๆ ออก รู้ว่าโลกมีแนวโน้มไปทางไหน เราควรเตรียมรับมือ เรื่องนี้ยังไง ถึงจะเตรียมตัวให้สถานที่นี้ใช้สื่อประเภทนี้ สถานที่นั้นใช้สื่อประเภทนั้น ทุกวันนี้เรามี เหลือแค่บุคลากรที่เป็นเสาหลัก พอให้รู้ว่าที่นี่ไม่ใช่บริษัท ไม่ใช่องค์กรที่ไร้จุดหมาย แต่มีคุณพ่อ เป็นตัวแทนของพระศาสนจักร หน้าที่ที่ทำอยู่ก็กลายเป็นเหมือนปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน ไม่มีการ สร้างสรรค์งานใหม่ ๆ

จากการศึกษาพบว่า บุคลากร ในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการ ทำงานโดยใช้สื่อใหม่ คือ อินเทอร์เน็ต E-mail เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารขององค์กร เดิมนี่ กลายเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว เพราะทุกองค์กรไม่ว่าองค์กรใด ๆ ต่างก็ต้องพยายามแสวงหาช่องทาง ใหม่ ๆ ที่จะนำมาเพื่อช่วยในการทำงาน แต่ในการทำงานจริง บุคลากรบางส่วนในสื่อมวลชน คาทอลิกก็ยังไม่ตระหนักถึงคุณประโยชน์ในการนำเอาสื่อใหม่ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง หรือนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ความเชื่อและทัศนคติของบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิก

ในอดีตที่ผ่านมา ตามคำบอกเล่าของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรในการศึกษาของ วิทยาลัยแสงธรรม (วิทยาลัยศาสนาคริสต์โรมันคาทอลิกในประเทศไทย) ส่วนใหญ่ ยังไม่มีการ บรรจุไว้ให้ บราเดอร์ (เณรใหญ่) หรือเณรเล็ก (ผู้ที่เริ่มต้นศึกษาเพื่อที่จะบวชเป็นบาทหลวงซึ่งศึกษา อยู่ในระดับมัธยม) ได้รับความรู้ในเรื่องคุณประโยชน์หรือการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ที่ทันสมัย เพราะหน้าที่ของบาทหลวง/นักบวชที่ดีในอุดมคติ ก็คือ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คริสตชน เช่น ทำตัว สมณะ ไม่ไปยึดติดกับความสนุกสนาน ความสะดวกสบายฝ่ายโลก ดังนั้นการกระทำตัวของบาทหลวง สมัยใหม่ อาจทำให้บาทหลวงด้วยกันหรือสัตบุรุษ ที่มีอายุมาก รู้สึกสะอึด (ใจ) หรือไม่ชอบใจได้ ถึงแม้ว่าการมีโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ๆ หรือการมีเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กนั้น จะได้มาจากการบริจาค ของคริสตชนที่มีฐานะก็ตาม ก็อาจจะถูกมองและถูกตำหนิว่า เป็นตัวอย่างที่ไม่สมควรให้เยาวชน

หรือคริสตชนดำเนินชีวิตตามได้ รวมถึงความเชื่อแต่เดิมของคริสตศาสนา จะถือว่า เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นปีศาจที่มาล่อลวงให้มนุษย์หลงผิด

เมื่อผู้เตรียมตัวบวชได้รับศีลบวชและเป็นบาทหลวง/ซิสเตอร์เต็มตัวแล้ว ท่านเหล่านี้ก็จะไม่พยายามไปยึดติดกับเรื่องทางโลก เพราะทางศาสนาคริสต์มีความเชื่อว่า “โลกนี้ไม่ใช่โลกที่พระเจ้าสัญญาว่าจะประทานความสุขนิรันดรให้ แต่มนุษย์เราจะต้องเสียดสละความสุขในโลกนี้เพื่อจะได้รับ ความรอดในโลกหน้า เพื่อที่จะได้ไปอยู่กับพระเจ้าในดินแดนที่พระองค์ทรงสัญญา” ดังนั้น การที่ บุคลากรระดับบริหารส่วนใหญ่ในองค์กรจะใช้เครื่องมือที่ทันสมัยไม่คล่อง หรือไม่สนใจเครื่องมือ เหล่านี้เลย จึงเป็นเรื่องธรรมดา

เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงไม่เป็นข้อสงสัยเลยว่าทำไม ในปัจจุบัน ถึงมีการเรียกร้องจากบุคลากร ในสภาพระสังฆราชคาทอลิกๆ ที่ต้องให้มีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ภายในวิทยาลัย ของศาสนาคริสต์โรมันคาทอลิกประเทศไทย เป็นการเร่งด่วน เพราะบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ใน ปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีอายุสูงค่อนข้างมาก สายตาไม่ดี หรืออาจไม่สามารถเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อการ ใช้งานเครื่องมือที่ทันสมัยได้ จึงเป็นจุดอ่อนที่ควรได้รับการดูแล โดยการเร่งผลิตบุคลากรรุ่นใหม่ ๆ ให้เข้ามาช่วยงานบุคลากรเดิม จะได้เพิ่มศักยภาพในการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ และสื่อใหม่ ๆ เพื่อรองรับงานที่ควรจะมีขึ้น และให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถทำงานได้อย่าง เท่าทันกับกระแสโลกปัจจุบัน

รวมทั้งยังอาจช่วยให้เผยแพร่บทความที่ดี ๆ ที่ให้ข้อคิด เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่ต่อสู้ กับสิ่งชั่วร้ายไม่ว่าทางโลกได้อีกแรงหนึ่ง เช่น การสร้างเว็บไซต์ทางศาสนาที่ดี ๆ มีบทความข้อคิดที่มี “พลัง” กระแทบจิตใจคนอ่าน และช่วยให้ผู้ที่หลงทาง (ซึ่งเปรียบได้กับลูกแกะ) ในกระแสโลกาภิวัตน์ นั้น ได้คิด และหลุดจากบ่วงที่มัดตัวเองจากการแข่งขันแย่งชิงที่เป็นผลมาจากกระแสโลกดังกล่าว เพื่อกลับมาเป็นลูกแกะที่ดี เป็นลูกแกะที่อยู่ในฝูงของพระชุมพา (หมายถึงพระเจ้า) ซึ่งก็เป็นงาน อภิบาลสัตบุรุษเช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่า ความเชื่อและทัศนคติของบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิก มีอิทธิพลต่อการ เปิดรับสื่อใหม่ ในโลกปัจจุบันที่ได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากความเชื่อและทัศนคติเหล่านั้นเป็น เรื่องที่ฝังหัว เช่น ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคริสตชน หรือความเชื่อแต่เดิมของคริสตศาสนา จะถือว่า เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นปีศาจที่มาล่อลวงให้มนุษย์หลงผิด สิ่งเหล่านี้จึงไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับ บาทหลวง ที่ทำงานอภิบาลสัตบุรุษฯ ตามโบสถ์ หรือเป็นนักบวชที่สามารถผลิตงานเขียนได้อย่าง สงบในชีวิต แต่กลับต้องพลิก บทบาทมาเป็นผู้บริหารองค์กรที่เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย และ ต้องนำสื่อใหม่มาใช้ทั้งที่ไม่มีพื้นฐานในเรื่องนี้ แต่เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน จึงต้องพยายาม ใช้สื่อใหม่ได้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันให้ได้

ผลกระทบเกี่ยวกับคริสตชนผู้รับสาร

การสื่อสารข่าวสารท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ โดยใช้ช่องทางสื่อใหม่อันเป็นนวัตกรรมใหม่ที่มีความโดดเด่นด้านประสิทธิภาพในการรับและตอบกลับที่สะดวก รวดเร็ว แม่นยำและทันต่อเหตุการณ์ในนี้ บุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิก และบุคลากรในสภาพระสังฆราชฯ รวมทั้งคริสตชนล้วน เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของศาสนจักร แต่การสื่อสารจะประสบความสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อใหม่ด้วย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มคริสตชนผู้รับสาร มีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสื่อใหม่ในที่นี้จะเน้นไปที่เว็บไซต์ ซึ่งในที่นี้จำแนกออกเป็น 3 ช่วง คือ วัยรุ่น วัยกลางคน วัยผู้สูงอายุ แบ่งได้ดังต่อไปนี้

กลุ่มวัยรุ่น

“ถ้าเป็นเมื่อก่อนเราไม่มี TV ไม่มี Computer เราก็อาจจะช้า ปัจจุบันเรามีเทคโนโลยีที่ดี

กว่าเดิม อาจจะ E-mail ส่งหากัน หรือหาข้อมูลกันได้ ใน Internet แล้วก็ click ส่งหากัน ก็จะเร็ว ถ้าข้อมูลที่มีอยู่เดิมอาจจะไม่ครบถ้วน เรายังไม่รู้ แต่เราก็จะได้ข่าวตรงนี้ก็ก็จะรวดเร็วขึ้น” (ฐานิต พูลขาว, 8 พฤษภาคม 2548)

“รู้ว่ามี website อุดมสาร แต่ยังไม่เคยเข้าไป ไม่ได้อยู่ในความสนใจของเรา” (คุณไพฑูรย์ จองวิริยะวงษ์, 15 พฤษภาคม 2548)

“อย่าง web ของอุดมสาร เข้าครับ เข้าไปดูข่าวในประเทศว่ามีอะไร ฉลองวัดอะไรที่ไหน ข่าวมันเป็นอย่างไร” (คุณวศิน มานะสุรางค์กุล, 15 พฤษภาคม 2548)

“อ่านใน หนังสือพิมพ์ อุดมสารมานานมากแล้ว ตั้งแต่เด็ก ๆ เลย ส่วนใน web ที่เคยเข้าไปดูอยู่ครั้งนึง ก็มันมีไม่ครบทุกหน้า มีเฉพาะบางข่าวเท่านั้น แล้วก็ไม่ค่อยน่าสนใจเท่าไร” (คุณวศิน มานะสุรางค์กุล, 15 พฤษภาคม 2548)

กลุ่มวัยกลางคน

“สื่อเยอะแยะมากมาย พวกมือถือ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต DVD VCD มีอะไร เยอะแยะ แต่ที่เราสนใจจะเป็นหนังสือนะ” (สนธยา สุภากิจ, 8 พฤษภาคม 2548)

“ส่วนมากก็เหมือนเนื้อหาในอุคตมสาร เร็วขึ้นแน่นอน ไซ่ แต่คือเราไม่ต้องมานั่งเปิดอ่านในเราก็ดูคอดัมน์สำคัญ ๆ อะไรอย่างนี้ มันสะดวกขึ้น ไม่ต้องเสีย 7 บาทค่าหนังสือพิมพ์ง่ะ” (สนธยา สุภากิจ, 8 พฤษภาคม 2548)

“อยากให้สื่อใหม่ช่วยกระตุ้นให้วัยรุ่นเกิดศัลลธรรมให้มาก เพราะเดี๋ยวนี่วักรุ่นมาวัดเขาจะไม่ค่อยตอบรับหรือร่วมพิธีด้วยใจร้อนรนเลย ไม่อะไรเลย ส่วนเว็บไซต์ไม่มีเวลาเข้าไปอ่านและไม่ค่อยรู้จักอ่านจากหนังสือพิมพ์ก็คือยู่แล้ว” (ลาวัลย์ มีแสงธรรม, 8 พฤษภาคม 2548)

กลุ่มผู้สูงอายุ

“อินเทอร์เน็ต website มือถือ ลักษณะสำคัญมันต้อง รู้ข่าวสารรวดเร็ว คม ชัด ลึก คืมันต้องมีเนื้อหาเป็นความจริง ลึก และมีความเป็นจริงทุกด้าน แต่เว็บไซต์ของอุคตมสารนี้ ไม่เคยเข้าไปดูเลย” (ชลลดา สิละตรีศรศิลป์, 15 พฤษภาคม 2548)

“ก็เคยเข้า Net เข้า website แต่ลูกเราจะเป็นคนเปิดแล้วในขณะที่เขาเปิดดู เขาจะชวนเราคูด้วย แม่ ๆ มาดูสิบอกแม่มาดูสิ เราก็ดูได้หรือก แต่ไปกดอะไรของเขาไม่เป็นหรือกนะ เราก็คอยบอก ถ้าน้องเปิดไปเยอะ ๆ กว่านี้ละ น้องจะเห็นอะไรมากกว่านี้ เราก็เห็นลูกเรา เขาเปิดดูในเรื่องของศาสนาแบบนี้ด้วยบางครั้ง” (ประภาศรี สุขสถาน, 15 พฤษภาคม 2548)

“ไซ่ ข่าวใหญ่ ๆ จะออกมาทางทีวีด้วย พวกนี้จะรู้เร็ว บางทีพวกคนรู้จักที่อยู่ทีนุ่น (กรุงโรม) โทรศัพท์มาบอก ถ้ามินุชาติพี่น้อง อะไรอย่างนี้ ถ้ามี่เรื่องสำคัญที่พระสันตะปาปาเสียชีวิตก็ต้อโทรศัพท์เร็วกว่า อุคตมสารที่ต้อรอตั้งอาทิตย์นึ่กถึงจะทราบข่าว แต่เดี๋ยวนีเขาก็เร็วขึ้นแล้วนะ” (ปราณี อิงคากุล, 15 พฤษภาคม 2548)

“เคยให้เพื่อนช่วยเปิดให้ดู เขาเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยที่เซนต์จอห์น แต่หลัง ๆ ไม่ได้เข้าไปดูเลย” (พรรณี รังสรรค์, 15 พฤษภาคม 2548)

“ไม่สนใจอินเทอร์เน็ตเลย เพราะว่าเราพอใจกับหนังสือพิมพ์อุคตมสารรายสัปดาห์ ที่อ่านอยู่แล้ว เนื้อหาที่เยอะ คืแล้ว” (ปราณี อิงคากุล, 15 พฤษภาคม 2548)

“ไม่เคยเปิดเคยดู ไม่เคยยุ่งกับคอมพิวเตอร์เลย เป็นของลูกเขา เดี๋ยวกไปกดผิดกดถูก” (ไพเราะ หิรัญศิริ, 15 พฤษภาคม 2548)

“เรื่องคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตนี่ เป็นของลูก ๆ ตอนนีเขาไปเรียนต่อเมืองนอก แต่เราก็ไม่เข้าไปยุ่งนะ” (มาลี อุดลย์เสรี, 15 พฤษภาคม 2548)

จากความคิดเห็นข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มวัยรุ่น มีการเปิดรับสื่อใหม่ อย่างมากแต่มีการเลือกเปิดรับเฉพาะสื่อใหม่ที่มีความน่าสนใจ คึงคูใจ มีความแปลกใหม่ มีลูกเล่นหรือ บริการที่ทันสมัย เช่น การให้ Download รูปภาพของศาสนาที่สวยงาม และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็น

สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเมื่อเข้าไปเยี่ยมชมเว็บไซต์ ของอุดมสารคอตคอม ที่มีเนื้อหาไม่แตกต่างจากในสื่อสิ่งพิมพ์ที่รับอยู่เป็นประจำแต่ยังมีคอลัมน์น้อยกว่า รวมทั้งยังไม่บริการหรือลูกเล่นที่ดึงดูดใจที่แปลกใหม่ จึงไม่ค่อยกลับเข้าไปอ่านซ้ำ เพราะไม่ดึงดูดใจวัยรุ่น ส่วนวัยกลางคนจะมีการเปิดรับสื่อใหม่บ้างแต่ก็ส่วนน้อยเพราะไม่มีเวลาเปิดดูทางอินเทอร์เน็ต อ่านจากหนังสือพิมพ์ก็สะดวกดี และในวัยผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะไม่เปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ต ยกเว้นจะมีคนมาเปิดให้ดู ก็จะดูบ้างเป็นส่วนน้อย

จากการทำสัมภาษณ์กลุ่มคริสตชนผู้รับข่าวสาร มีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือพิมพ์อุดมสาร หรือนิตยสารอุดมสานต์ ซึ่งแบ่งออกเป็นคริสตชนในช่วงวัยต่าง ๆ ซึ่งในที่นี้จำแนกออกเป็น 3 ช่วง คือ วัยรุ่น กลุ่มผู้ใหญ่ แบ่งได้ดังต่อไปนี้

กลุ่มวัยรุ่น

“คือเรื่องหนัก ๆ นี่ไม่ชอบเลยครับ แต่อย่างเรื่อง แนะนำหนังสือจะอ่าน เพราะเวลาเพื่อนเขาไปดู The Passion of the Christ เขาก็จะถามทั้งเรื่อง เราก็จะอธิบายเขาได้ เพราะเราได้อ่านในอุดมสาร ว่าในเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร เพราะบางทีเขาไม่ได้อ่าน เขาจะ งง ๆ ..ว่ามาถูกเขียนดีทำไม แล้ว..หนังสือจบ” (ไพฑูรย์ จงวิริยะวงษ์, 15 พฤษภาคม 2548)

“อ่าน เรื่อง The Passion of the Christ เป็นเรื่องที่น่าติดตามตัวละครต่าง ๆ ว่าคนนี้เป็นอย่างไร ทำอะไร ทำให้รู้ประวัติต่าง ๆ รู้ถ่องแท้ว่ามีความเป็นมาอย่างไร (ทำให้เราเป็นคนทันโลกเหมือนกันนะ) และทราบความเป็นมาของผู้คนในเรื่องนี้ด้วย” (คุณวศิน มานะสุรางค์กุล, 15 พฤษภาคม 2548)

“ชอบอ่าน พวกตอบปัญหา เรื่องปัญหาหัวใจ เคยสงสัยเหมือนกับที่เขาถามแต่ยังไม่ทันได้ถามก็มีคนมาถามไปแล้ว แล้วเราก็เลยไม่ต้องถาม” (ฐานิต พูลขาว, 8 พฤษภาคม 2548)

“อ้อเรื่อง วังพินแก้ว เรือนจำนครปฐม ในนิตยสารอุดมสานต์ อ่านครับอ่าน เพราะแปลกดี ที่เขาสัมภาษณ์คุณที่เล่นพินแก้วนะครับ เขาไปสอนให้คนในเรือนจำเล่นพินแก้วนะครับ” (คุณวศิน มานะสุรางค์กุล, นักศึกษา, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548)

กลุ่มผู้ใหญ่

“ชอบอ่านหลายเรื่อง อย่างเรื่องประวัตินักบุญอ่านคะ เพราะเดี๋ยวนี้เขาเขียนดี และให้ข้อคิดดี ๆ มากขึ้นนะคะ” (พรรณี รังสรรค์, 15 พฤษภาคม 2548)

“คอลัมน์ที่ต้องดูก่อนเลยคือ พวกวัดไหนมีอะไร ก็ดูว่าจะมีฉลองวัดที่เราอยากไปเมื่อไหร่ แล้วก็อ่านพวกสังฆมกุฎร เพราะจะได้ทราบข่าวความเป็นไปของบาทหลวงนักบวชที่รู้จักซึ่งอยู่ห่างไกล ไม่ค่อยได้เจอกันนะคะ” (ประภาศรี สุขสถาน, 15 พฤษภาคม 2548)

“อันนี้ก็ชอบเหมือนกัน ค่ะ ข่าวพวกวัดไหนมีอะไร จะได้ว่าจะมีฉลองวัดวันไหน ก็ตอนนี้เกษียณแล้วก็ชอบไปพักผ่อนแล้วก็ได้นุญด้วย ส่วนสังฆมกุฎร นี่ก็ไม่เคยพลาดเหมือนกันคะ” (ปราณี อิงคากุล, 15 พฤษภาคม 2548)

“ที่จะเปิดดูก่อนเลย ก็จะเป็นพวกนี้แหละคะ พวก วัดไหนมีอะไร หรือสังฆมกุฎร นี่ต้องดูก่อนเลย” (พรรณี รังสรรค์, 15 พฤษภาคม 2548)

“ชอบอ่านเรื่องต่างประเทศ เพื่อจะได้รู้ว่าเขาเป็นอย่างไรกันบ้าง แต่ยังมีน้อยอยู่นะคะ” (ลาวัลย์ มีแสงธรรม, 8 พฤษภาคม 2548)

จากความคิดเห็นข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มวัยรุ่น มีความชอบในเนื้อหาในเรื่องที่ไม่หนักสมอง เพราะเรียนก็หนักอยู่แล้ว จึงสนใจในเรื่องบันเทิง หรือเรื่องแปลกใหม่ แต่มีแง่คิดเกี่ยวกับศาสนาสอดแทรกอยู่ คริสตชนกลุ่มผู้ใหญ่ จะชอบอ่านคอลัมน์ที่สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมพักผ่อน และได้ท่องเที่ยวไปในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อไปงานฉลองวัด (โบสถ์คาทอลิก) ซึ่งจะมิงานเช่นนี้ ตลอดปี แต่ละวัดจะจัดปีละ 1 ครั้ง ในวันครบรอบฉลองนักบุญอุปถัมภ์ของแต่ละวัด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์กลุ่มจากกลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ประกอบกับการสังเกตการณ์เบื้องต้นในการทำงานโดยใช้สื่อใหม่ วิธีการในการสื่อสารภายในของบุคลากรในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และวิธีการศึกษาเอกสาร เช่น หนังสือพิมพ์ อุดมสาร นิตยสารอุดมสานต์ เว็บไซต์ เอกสารการปรับระบบโครงสร้างองค์กร และการนำระบบบริหารเชิงธุรกิจเข้ามาใช้ในองค์กร จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประกอบกัน ทำการสังเคราะห์เรียบเรียงจัดประเภท และได้แบ่งผลการวิจัยเป็น 3 ข้อ คือ

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 การใช้สื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาทีกันมีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่อย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 การนำสื่อใหม่มาใช้ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีกระบวนการสื่อสารเป็นอย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และมีผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างไร

1. สรุปผลการวิจัย

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 การใช้สื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

จากการศึกษาสรุปว่า สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ดำเนินงานตามนโยบายที่ได้จากทางสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ซึ่งจะสะท้อนออกมาจากวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานในช่วงก่อนการปรับระบบองค์กร และพระศาสนจักรคาทอลิกไทยก็เห็นสมควรแก่เวลาที่จะได้นำเอาหลักการที่ได้จากการสังคายนาวาทีกันที่ 2 เมื่อ 40 ปีที่ผ่านมา นำมาปรับใช้โดยการทำแผนงานทิศทางอภิบาล ค.ศ. 2000 เป็นการทำกรอบใหญ่ ในองค์กรสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และทำเป็นกรอบเล็กไล่ลงไปตามหน่วยงาน โดยพยายามที่จะตั้งคณะกรรมการคาทอลิกต่าง ๆ ให้สามารถรองรับงานที่จะส่งมาจากทางวาทีกันให้ได้ทั้งหมด จึงได้มีการตั้งชื่อ

หน่วยงานให้สอดคล้องและสะท้อนถึงงานที่รับผิดชอบของแต่ละคณะกรรมการฯ เพื่อให้ง่ายแก่การแจกจ่ายงานและหาผู้ที่รับผิดชอบในเนื้องานนั้น ๆ ได้

สรุปมิติที่ 1 เรื่อง โครงสร้าง หน้าที่

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่าสื่อมวลชนคาทอลิก ได้มีความพยายามในการใช้ “สื่อ” ทุกชนิดรวมทั้งนำ “สื่อใหม่” มาใช้เพื่อช่วยในการส่งข่าวดี ไปยัง “ประชากรของพระเจ้า” ซึ่งก็คือ “คริสตชน” ตามที่วิสัยทัศน์ ของสื่อมวลชนได้ระบุไว้ โดยการกระทำบทบาทหน้าที่ในฐานะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างสถาบันคริสต์ศาสนากับคริสตชน ในรูปแบบที่ไม่แสวงหาผลกำไร และได้พยายามอบรมพัฒนาสร้างบุคลากรประจำและอาสาสมัครใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดเครือข่ายข่าวสารจากเขตสังฆมณฑลในการเขียนข่าวและช่วยส่งข่าวสารให้กับสื่อมวลชนคาทอลิก โดยได้ใช้สื่อใหม่คือ E-mail มาช่วยเพื่อให้ได้ข่าวสารที่รวดเร็วทันสมัยมากขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่พัฒนาการในการนำสื่อใหม่มาใช้นี้ยังคงเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป รวมถึงเครื่องมือที่ช่วยในการรับส่งข่าวสารได้รับการพัฒนาในระดับหนึ่งเท่านั้น ทำให้การส่งรับข่าวสารยังไม่รวดเร็วเท่าที่ควรจะเป็น การใช้สื่อใหม่จึงยังไม่เต็มประสิทธิภาพและการสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิก ยังคงเป็นเพียงการสื่อสารกันภายในเฉพาะชาวคริสต์ด้วยกันเองเพียงกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น

ทั้งนี้ในการปรับโครงสร้างองค์กร ในภาพรวมส่งผลให้การทำงานระหว่างหน่วยงานสามารถประสานงานกันได้ดี แต่ละหน่วยงานต่างได้ร่วมรับรู้ งานของคณะกรรมการคาทอลิกฯ อื่น ๆ โดยการประชุมร่วมกันของเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายๆ และการปรับวัตถุประสงค์ในการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ นั้น ส่งผลให้เกิดการช่วยเหลือและสนับสนุนงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่คณะกรรมการอื่น ๆ ได้จัดขึ้นและได้ผลงานเป็นที่พอใจกว่าเดิม แสดงให้เห็นได้จากตารางการเปลี่ยนแปลงด้านมิติโครงสร้าง หน้าที่

ตารางที่ 4 การเปลี่ยนแปลงด้าน มิติ โครงสร้าง หน้าที่

การเปลี่ยนแปลง	หลังการปรับระบบองค์กร
มิติโครงสร้าง หน้าที่	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ - มีการปรับชื่อคณะกรรมการที่สังกัดอยู่ - มีแนวทางในการทำงานของแต่ละหน่วยงานที่ชัดเจน และทำงานสนับสนุนงานกับมากขึ้น - ยังคงใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก - สร้างเครือข่ายข่าวสารทั่วประเทศ โดยนำสื่อใหม่คือ E-mail มาใช้ในการรับ-ส่งข่าวสารระหว่างกัน

จากตารางผลการวิจัยพบว่า สื่อมวลชนคาทอลิกมีการเปลี่ยนแปลงด้านมิติ โครงสร้าง หน้าที่ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่ชัดเจนว่าจะใช้สื่อมวลชนในการเผยแพร่กิจกรรมและข่าวสารให้กว้างขวาง มีการปรับเปลี่ยนชื่อที่ใช้เรียก คณะกรรมการที่สังกัดอยู่อย่างชัดเจน หน่วยงานแต่ละหน่วยในสังกัดมีแนวทางการทำงานที่ชัดเจน ทำงานสนับสนุนงานกันมากขึ้น และพบว่า สื่อมวลชนคาทอลิก ยังคงใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก และสร้างเครือข่ายข่าวสารทั่วประเทศ โดยนำสื่อใหม่คือ E-mail มาเพื่อใช้ในการรับ-ส่งข่าวสารกับเครือข่ายข่าวสาร แต่ยังเป็นเพียงบุคลากรส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถใช้งานสื่อใหม่ได้เต็มที่ จึงเป็นการใช้สื่อใหม่ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สรุปมติที่ 2 เรื่อง การติดต่อสื่อสารโดยการใช้สื่อใหม่ในองค์กร

ตารางที่ 5 การเปลี่ยนแปลง ในมติ เรื่อง การนำสื่อใหม่มาใช้ในองค์กร

การเปลี่ยนแปลง	ก่อนการปรับเปลี่ยนระบบขององค์กร	หลังการปรับระบบขององค์กร
มติการใช้สื่อใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งข่าวสาร แบบเป็นทางการ จะใช้การส่งจดหมาย - เริ่มมีการนำสื่อใหม่มาใช้ในบางหน่วยงาน เช่น สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้นำ E-mail มาใช้ในการส่ง-รับข่าวสารจากทางวาติกัน แต่ยังไม่มีการใช้ที่ใช้งานได้คล่องเท่าไร 	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งข่าวสาร แบบเป็นทางการ ยังคงใช้จะใช้การส่งทางจดหมาย - ทุกหน่วยงานมี E-mail ใช้งาน มีเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่สามารถใช้งาน Internet ได้ แต่หน่วยงาน สื่อมวลชนคาทอลิกฯ และสำนักเลขาธิการฯ มีการใช้ E-mail หรือ Internet บ่อยกว่าหน่วยงานอื่น ๆ เพราะต้องติดต่อสื่อสารกับทางวาติกัน เป็นประจำ และต้องติดตามข่าวสารความเป็นไปของพระศาสนจักรคาทอลิกทั่วโลกด้วยข่าวจากเว็บไซต์ข่าวสารของคาทอลิก เช่น UCIP, SIGNIS

สื่อใหม่ที่สื่อมวลชนคาทอลิกได้นำมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้นำสื่อใหม่ คือ สื่ออินเทอร์เน็ต มาใช้เพื่อช่วยในการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรมากขึ้น โดยในส่วนของพัฒนาเว็บไซต์ขณะนี้ อยู่ในยุคเริ่มหยุดนิ่ง เพราะถึงแม้ว่าสื่ออินเทอร์เน็ตจะมีข้อดีที่ช่วยให้การสื่อสารรวดเร็ว ทันสมัย แต่ก็มีข้อจำกัดในการใช้งานโดยเฉพาะกับองค์กรศาสนา เช่น สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ที่ต้องระแวงระวังตัวในการเปิดโอกาสให้คนภายนอกมาโจมตีทางเว็บบอร์ดของเว็บไซต์ udomsam.com และเว็บบอร์ดก็ถูกปิดตัวลง แต่อย่างไรก็ตาม E-mail ก็ยังเป็นช่องทางหนึ่งให้สื่อใหม่สามารถทำหน้าที่ในการส่ง-รับ ข่าวสารข้อมูลและปัญหาจากผู้อ่านอุทธรณ์ หรือบุคคลภายนอกที่สนใจได้ และใช้ส่ง-รับ ข่าวสารจากแหล่งข่าวและเครือข่ายภายนอกมากขึ้น ดังนั้นการใช้เว็บไซต์ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงยังไม่สะท้อนถึงข้อเรียกร้องของพระศาสนจักรที่เด่นชัด

สรุพมติที่ 3 เรื่อง รูปแบบการสื่อสารต่อประเด็นข่าวใหญ่

ตารางที่ 6 การเปลี่ยนแปลง ในมติ เรื่อง รูปแบบการสื่อสารต่อประเด็นข่าวใหญ่ เช่น ข่าวเกี่ยวกับ สงครามสหรัฐ-อิรัก

การเปลี่ยนแปลงในมติ	หลังการปรับระบบองค์กร
รูปแบบการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดกิจกรรม “เสวนา” ที่ส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นต่อ - ประเด็นข่าวใหญ่ ทำให้เกิดความกึกก้องในการนำเสนอข่าวสารที่ไม่ส่งผลกระทบต่อศาสนา
การนำเสนอข่าวสารในประเด็นใหญ่ เช่น ข่าวสงครามสหรัฐ-อิรัก	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อมวลชนคาทอลิกฯ มีข้อจำกัดในการลงข่าวสาร การวิจารณ์ สังคม - มีหน่วยงานในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ที่ดูแล เรื่องเกี่ยวกับสงครามอยู่แล้ว - ในการทำข่าวที่เป็นเรื่องใหญ่ ๆ และหากไม่มีการเตรียมการล่วงหน้า ก็จะใช้วิธีการหาข่าวจากเครือข่ายข่าวสาร ให้ผู้ที่กว้างขวางเป็นผู้แนะนำหรือเป็นที่ปรึกษา - ในการติดต่อสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ก็จะมีการประสานงานและส่งข่าวสารเพื่อสนับสนุนงานกันผ่านสื่อใหม่ เช่น การส่ง Fax หรือ ใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงาน

ผลจากการศึกษา สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงภายหลังการปรับระบบองค์กรสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นข่าวใหญ่ เช่น ข่าวสงครามสหรัฐ-อิรัก โดยสื่อมวลชนคาทอลิกฯ เป็นผู้สนับสนุนในการนำเสนอข่าวสารผ่านการจัดกิจกรรมสัมมนาของคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติ (ยส.) เพื่อเรียกร้องให้ยุติสงคราม โดยสร้างความน่าเชื่อถือของแหล่งสารซึ่งได้มาจากผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เป็นที่ยอมรับในสังคม เช่น นักวิชาการ

พระสงฆ์ (ของศาสนาพุทธ) บาทหลวง ฯลฯ ซึ่งเป็นการสื่อสารรูปแบบการสื่อสารใหม่ เพื่อเรียกร้องให้เกิดสันติภาพขึ้นในโลก และสื่อมวลชนคาทอลิกฯ นำเสนอเรื่องราวในมุมมองของศาสนา โดยที่สื่อมวลชนคาทอลิกจะไม่ใช่ผู้ที่ออกแสดงความคิดเห็นในประเด็นเหล่านั้น แต่จะนำความคิดเห็นในมุมมองของผู้ที่น่าเชื่อถือหลาย ๆ ฝ่าย มานำเสนอต่อคริสตชนผู้รับข่าวสารในมุมมองใหม่ ๆ ซึ่งจะไม่กระทบกับภาพลักษณ์ขององค์กรศาสนา

ทั้งนี้ ในการติดต่อสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิก ก็จะมีการประสานงานและส่งข่าวสารเพื่อสนับสนุนงานกันผ่านสื่อใหม่ เช่น การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงาน โดยสื่อมวลชนคาทอลิกจะนำเสนอข่าวในมุมมองของศาสนา โดยมีบาทหลวง ผู้ที่มีที่มีบทบาทหน้าที่เปรียบเหมือน “นายประตู่ทวาร” ในการคัดกรองข่าวสารทุกชิ้น อย่างระมัดระวัง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อ อุดมการณ์ขององค์กรศาสนา ก่อนที่จะถูกส่งสารออกไป โดยผ่านช่องทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ไปยังคริสตชน (ผู้รับสาร)

มิตินี้ที่ 4 การนำระบบบริหารเชิงธุรกิจเข้ามาใช้ในองค์กร

ตารางที่ 7 การเปลี่ยนแปลง ใน มิตินี้ เรื่อง การนำระบบบริหารเชิงธุรกิจมาใช้ในองค์กร

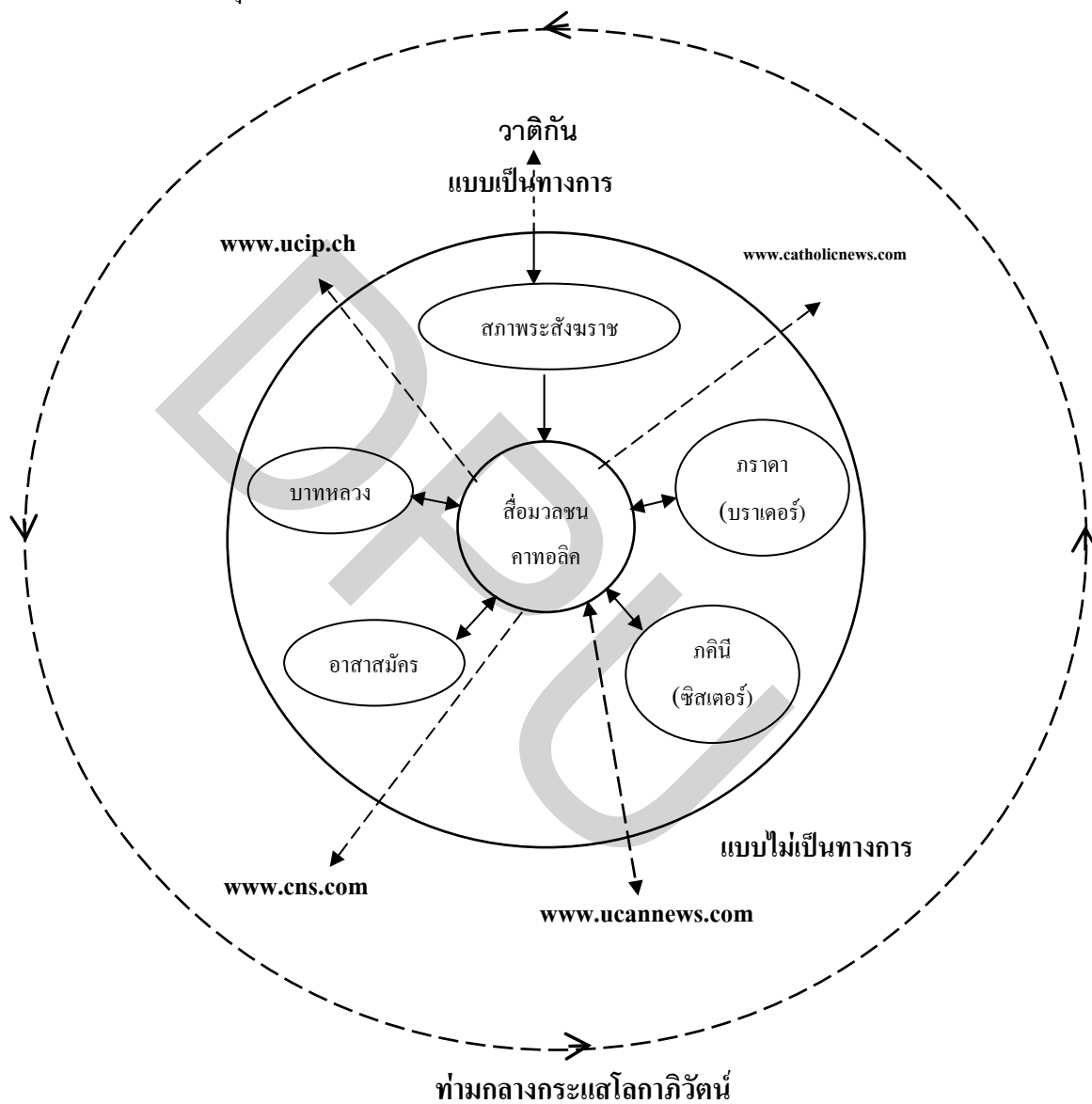
การเปลี่ยนแปลงในมิตินี้	ผลการนำสื่อใหม่มาใช้เพื่อประโยชน์
การนำระบบบริหารเชิงธุรกิจมาใช้ในองค์กร	มีการนำเอาระบบการบริหารเชิงธุรกิจมาใช้ขายสินค้า (ศาสนภัณฑ์) ของศาสนาผ่าน ช่องทางสื่อใหม่ คือ WEB อุดมสารคอตคอม เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารไปยังคริสตชน

เว็บไซต์กับการบริหารงานเชิงธุรกิจ

จากการศึกษาสรุปได้ว่าสื่อมวลชนคาทอลิก มีการเปลี่ยนแปลงในการนำสื่อใหม่มาใช้ เพื่อให้เท่าทันกระแสโลกาภิวัตน์คือ ต้องมีความรวดเร็ว ในการเผยแพร่พระวรสารของพระเจ้า ด้วยการเข้าถึงคริสตชนกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง โดยมีการนำใช้สื่อใหม่คือ เว็บไซต์ มาใช้ในการทำการประชาสัมพันธ์ขายสินค้าที่สนับสนุนความเชื่อ ความรู้ทางศาสนา ให้กับคริสตชนทั่วไป จึงถือได้ว่าเป็นการนำเอาระบบการบริหารเชิงธุรกิจมาใช้ผ่านช่องทางสื่อใหม่ คือ เว็บไซต์อุดมสารคอตคอม แต่ก็ยังนำระบบบริหารเชิงธุรกิจมาใช้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เพราะยังมีการพัฒนาไม่ถึงระดับของการทำธุรกรรมที่จะเป็น E-Commerce ได้ เพราะยังไม่มีพัฒนาการไปถึงขั้นที่ได้มีการซื้อ - ขาย แลกเปลี่ยน และการจ่ายเงินผ่านบัตรเครดิต

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกัน มีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่อย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ภาพที่ 16 แสดงการสรุปกระบวนการสื่อสารในพระศาสนจักร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกัน จะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การสื่อสารแบบเป็นทางการ และการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ มีรายละเอียดดังนี้

1. กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกัน แบบเป็นทางการ จากการศึกษาสรุปได้ว่า มีกระบวนการสื่อสารดังนี้

แบบเป็นทางการ (ด้านบน)

แหล่งสาร คือ วาติกัน (เป็นผู้ส่งสาร) ได้ส่งข้อมูลข่าวสาร (สาร) หรือเอกสารข่าว ผ่านช่องทาง จดหมาย หรือ E-Mail ผ่านเข้ามาในช่องทางสถานทูตวาติกันประจำประเทศไทย ถนนสาทร (เรียกว่า บ้านทูต) และทางบ้านทูตจะส่งจดหมายนั้น ไปยังสำนักเลขาธิการ สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ (ผู้รับสารระดับ 1) และทางสำนักเลขาธิการฯ ก็จะดำเนินการจัดส่งต่อไปยังสื่อมวลชนคาทอลิกฯ (ผู้รับสารระดับ 2) ทั้งนี้ บางกรณีทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ สามารถจะตอบจดหมายดังกล่าวกลับ (Feedback) ไปยังหน่วยงานผู้ควบคุมการทำงานของสื่อมวลชนคาทอลิกโลกที่วาติกัน ได้โดยตรง ในกรณีที่ต้องการให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินงาน ซึ่งอาจเป็นการตอบจดหมายกลับไปเป็นการสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Communication) เพราะเป็นการสื่อสารที่มีโครงสร้างแบบแผนแน่นอน (อ้างถึง เวทีนี้ สดะเวทีน, 2542 : 43) แต่หากเป็นกรณีสำคัญเร่งด่วนก็อาจใช้สื่อใหม่ คือ ส่งเป็น E-mail ไปล่วงหน้าก่อนที่จดหมายทางการจะส่งตามไป และทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะต้องสำเนาเรื่องราวที่ได้ส่งออกไปให้ทางสำนักเลขาธิการสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ได้ทราบเรื่อง และเก็บรวบรวมเป็นหลักฐานด้วยทุกครั้ง

แบบไม่เป็นทางการ

กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกัน แบบไม่เป็นทางการนั้น สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้มีกระบวนการสื่อสารในการนำเอาสื่อใหม่มาใช้เพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารความเป็นไปจากทั่วทุกมุมโลก โดยใช้เครือข่ายข่าวของวาติกัน ผ่านช่องทางสื่อใหม่คือ สื่อเว็บไซต์ของเครือข่ายข่าว และใช้ E-mail เพื่อรับส่งข่าวสารระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นการไหลของข่าวสารแบบสองทิศทาง คือ สื่อมวลชนคาทอลิก จะเป็นทั้งผู้ที่ส่งข่าวสารให้กับสำนักข่าวที่เป็นสมาชิกอยู่ เช่น ส่งข่าวสารในประเทศไทย โดยผ่านช่องทางสื่อใหม่คือ E-mail

การตรวจสอบข่าวสาร ในยุคไร้พรมแดนของสื่อมวลชนคาทอลิก

ปัจจุบันเป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดน เพราะฉะนั้น หากเกิดประเด็นปัญหาระดับโลก (Global Issue) อย่างประเด็นข่าวลือที่ว่า พระสันตะปาปาสาวรรคต สื่อมวลชนคาทอลิกจะต้องเช็คข่าวมากกว่าปกติ และส่วนหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงในเรื่องที่เกี่ยวกับสื่อ ก็คือ การใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพราะว่ามีการใช้สื่อใหม่มากขึ้น

ทำให้เกิดข่าวสารข้ามพรมแดนแล้วก่อให้เกิดความสับสนมากขึ้น เพราะฉะนั้นก็เลยจะต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความถูกต้องของข่าวมากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการปรับตัวท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ของสื่อมวลชนคาทอลิก ในการทำหน้าที่สื่อมวลชนของศาสนาในระดับหนึ่ง

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 การนำสื่อใหม่มาใช้ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ มีกระบวนการสื่อสารเป็นอย่างไร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และมีผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างไร

จากการศึกษาสรุปว่า กระบวนการสื่อสารในการส่ง-รับข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับบุคลากรในหน่วยงานของสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ด้วยกัน จะสลับกันทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ซึ่งจะแบ่งออกเป็นข้อมูลข่าวสาร หรือเอกสารที่มาจากทางสำนักงานสภาพระสังฆราชฯ จะเป็นเอกสารภายใน โดยมีขั้นตอนในการส่งเอกสารที่มีแบบแผน เป็นการสื่อสารอย่างเป็นทางการ โดยสำนักเลขฯ สภาพระสังฆราชคาทอลิกประเทศไทย จะกลั่นกรองงานที่เข้ามา หากเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ก็จะดำเนินการจัดส่งต่อไปยังสื่อมวลชนคาทอลิกฯ (ผู้รับสาร) ทั้งนี้ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ สามารถจะตอบจดหมายดังกล่าว โดยส่งผ่านสำนักเลขฯ สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ก็ได้ แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วนก็อาจใช้ช่องทางการสื่อสาร โดยส่งเป็น E-mail หรือโทรศัพท์มือถือ หรือ แฟกซ์

ผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิก และบุคลากรในสภาพระสังฆราชฯ ภายหลังการปรับระบบขององค์กร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ผลกระทบเกี่ยวกับ บุคลากร

จากการศึกษาพบว่า บุคลากร ในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการทำงานโดยใช้สื่อใหม่ คือ อินเทอร์เน็ต E-mail เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารขององค์กรเดิยวนี้กลายเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว เพราะทุกองค์กรไม่ว่าองค์กรใด ๆ ต่างก็ต้องพยายามแสวงหาช่องทางใหม่ ๆ ที่จะนำมาเพื่อช่วยในการทำงาน แต่ในการทำงานจริง บุคลากรบางส่วนในสื่อมวลชนคาทอลิกก็ยังไม่ตระหนักถึงคุณประโยชน์ในการนำเอาสื่อใหม่ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง หรือนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ความเชื่อและทัศนคติของบุคลากรในสื่อมวลชนคาทอลิก

บทบาทของบาทหลวงในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป คือ ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีของโลกปัจจุบัน แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคริสตชน และยังต้องปรับตัวเพื่อบริหารงานในองค์กร และยังต้องปรับตัวให้เท่าทันกับกระแสโลกปัจจุบัน แต่เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน จึงสามารถใช้สื่อใหม่ได้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันได้พอสมควร แต่การสร้างเว็บไซต์ของหน่วยงานยังไม่มีพัฒนาการมากเท่าไรนัก ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดหลักในการเผยแพร่ศาสนาก็คือ ควรมีการพูดคุยกับตัวบาทหลวง มากกว่าผ่านทางสื่อที่ดูไม่มีตัวตน

ผลกระทบเกี่ยวกับคริสตชนผู้รับสาร

จากการศึกษากลุ่มคริสตชนผู้รับสาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสื่อใหม่ โดยเน้นไปที่เว็บไซต์ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ช่วง คือ วัยรุ่น วัยกลางคน วัยผู้สูงอายุ นั้น สรุปได้ว่าถึงแม้ว่ากลุ่มวัยรุ่นจะมีการเปิดรับสื่อใหม่อย่างมาก แต่มีการเลือกเปิดรับเฉพาะสื่อใหม่ที่มีความน่าสนใจ ดึงดูดใจ มีความแปลกใหม่ มีลูกเล่นหรือ บริการที่ทันสมัย เช่น การให้ Download รูปภาพของศาสนาที่สวยงาม และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง แต่เว็บไซต์ ของอุดมสารดอทคอม มีเนื้อหาไม่แตกต่างจากในสื่อสิ่งพิมพ์ที่รับอยู่เป็นประจำและยังมีคอลัมน์น้อยกว่า รวมทั้งยังไม่มีบริการหรือลูกเล่นที่ดึงดูดใจ ที่แปลกใหม่ จึงไม่มีการกลับเข้าไปอ่านซ้ำ ส่วนวัยกลางคนจะมีการเปิดรับสื่อใหม่บ้าง แต่ก็ส่วนน้อยเพราะไม่มีเวลาเปิดดูทางอินเทอร์เน็ต จะเน้นอ่านจากหนังสือพิมพ์ก็ได้รับความสะดวกคืออยู่แล้ว และในวัยผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะไม่เปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ต ยกเว้นจะมีคนมาเปิดให้ดู

และจากการทำสัมภาษณ์กลุ่ม คริสตชนผู้รับข่าวสาร มีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือพิมพ์อุดมสาร หรือนิตยสารอุดมสานต์ ซึ่งแบ่งออกเป็นคริสตชนในช่วงวัยต่าง ๆ ซึ่งในที่นี้จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มผู้ใหญ่ นั้น สรุปได้ว่า คริสตชนที่เป็นวัยรุ่น จะเลือกอ่านเฉพาะคอลัมน์ที่ตนเองสนใจเท่านั้น เช่น คอลัมน์ดูหนัง หรือและไม่สนใจกับข่าวที่เป็นวิชาการมาก ๆ ถือว่าเป็นข่าวที่หมกมอมก็จะไม่อ่าน จึงสนใจในเรื่องบันเทิง หรือเรื่องแปลกใหม่ แต่มีแง่คิดเกี่ยวกับศาสนาสอดแทรกอยู่คริสตชนกลุ่มผู้ใหญ่ จะชอบอ่านคอลัมน์ที่สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมพักผ่อนและได้ท่องเที่ยวไปในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อไปงานฉลองวัด (โบสถ์คาทอลิก) ซึ่งจะมิงงานเช่นนี้ตลอดปี แต่ละวัดจะจัดปีละ 1 ครั้ง ในวันครบรอบฉลองนักบุญอุปถัมภ์ของแต่ละวัด

2. อภิปรายผล

สรุปได้ว่า กระบวนการสื่อสารของบุคลากรในคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคมในสภา ประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ภายหลังจากปรับระบบขององค์กร ท่ามกลาง กระแสโลกาภิวัตน์นั้น ยังมีลักษณะเป็นอนุรักษ์นิยม แต่ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนในเฉพาะบางจุด เช่น ได้มีการนำเอาสื่อใหม่ คือ E-mail เว็บไซต์ Fax โทรศัพท์มือถือ เข้ามาใช้ในการสื่อสารภายใน องค์กรมากขึ้น มีการสร้างเครือข่ายข่าวสารภายในประเทศ และต่างประเทศ โดยใช้สื่อใหม่มาช่วย ในการส่ง-รับข่าวสารที่รวดเร็วมากขึ้น มีการนำเสนอข่าวสารประเด็นใหญ่ ๆ ในรูปแบบที่คำนึงถึง สันติภาพ โดยยึดวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ขององค์กรเป็นหลัก มีการสร้างเว็บไซต์ เพื่อเป็นช่องทาง ใหม่ในการสื่อสารกับคริสชนไทยที่อยู่ห่างไกล และได้รับข่าวสารซ้ำหากต้องรออ่านข่าวจากสื่อ สิ่งพิมพ์ และได้ใช้เว็บไซต์ในการเป็นช่องทางใหม่ในการประชาสัมพันธ์ สินค้า (ศาสนภัณฑ์) ของ ทางศาสนา เพื่อให้คริสชนสามารถชมภาพสินค้าหรือทดลองฟังเพลงตัวอย่างของสินค้าได้ผ่านทาง เว็บไซต์ และสามารถติดต่อสั่งซื้อสินค้าได้อย่างสะดวกมากขึ้น

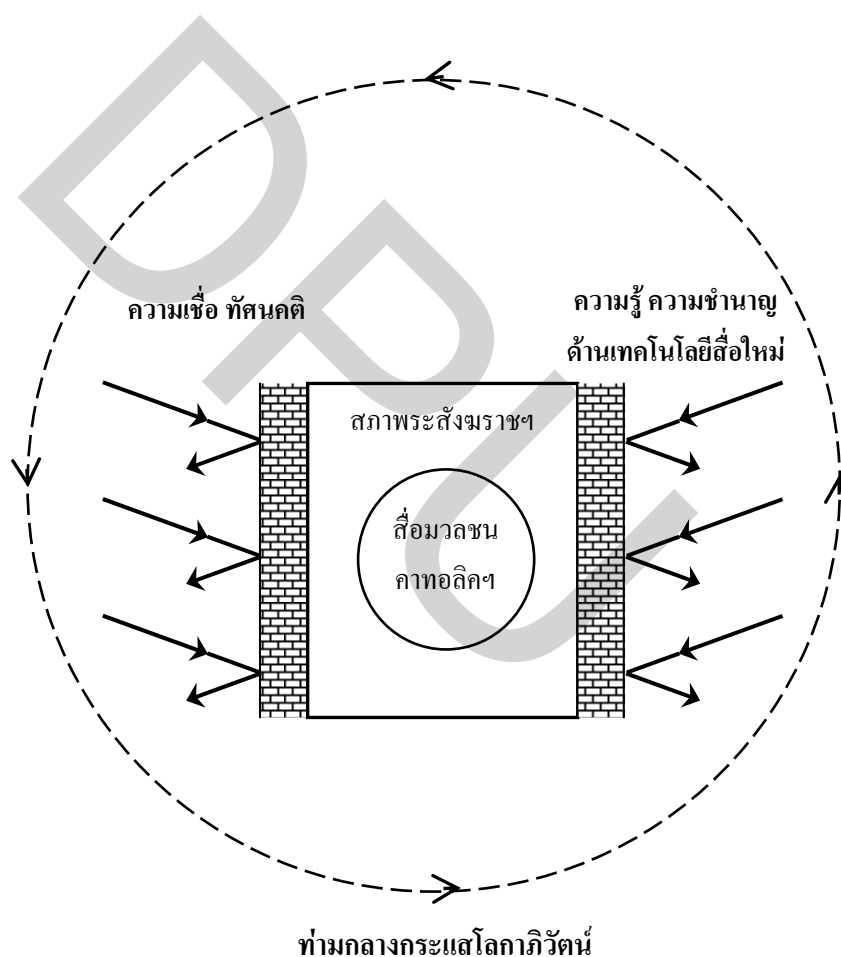
สื่อมวลชนคาทอลิกกับการเปลี่ยนแปลง

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีได้แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนคาทอลิก มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่าง จากการเปลี่ยนแปลงในองค์กรอื่นมากนัก เนื่องจากว่า สื่อมวลชนคาทอลิก เป็นองค์กรศาสนา จึงคงความเป็นองค์กรศาสนาที่อนุรักษ์นิยมเอาไว้ในระดับหนึ่ง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเวลา รวดเร็วได้ยาก หรืออาจต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป และช้ากว่าองค์กรอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะพระศาสนจักรคาทอลิกยังคงให้ความสำคัญกับสื่อบุคคล คือ ตัวยาทหลวงหรือนักบวชมากกว่า การให้ความสำคัญกับการใช้สื่อใหม่หรือสื่อดั้งเดิมทำให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ช้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวพัทธ์ จารุงกลวงส์ (2544) ที่พบว่า สื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการเผยแพร่คริสตศาสนาคาทอลิกประเทศไทย เขตกรุงเทพมหานครนั้น คือสื่อบุคคล ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสืออัครธรรมสาร และนิตยสารอัครธรรมสาร มีส่วนช่วยให้หันมาศรัทธาน้อย ซึ่งผลการวิจัยนี้ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการใช้สื่อบุคคลเป็นอันดับแรก ซึ่งก็คือบาทหลวง/นักบวช ซึ่งตรงกับความเชื่อดั้งเดิมของผู้บริหารในองค์กรส่วนใหญ่ที่ยังคงมีความคิดเช่นนั้นอยู่ ทำให้ สื่อสิ่งพิมพ์ของศาสนา โดยเฉพาะสื่อที่ผลิตโดย สื่อมวลชนคาทอลิก เช่น หนังสืออัครธรรมสาร และ นิตยสารอัครธรรมสาร ถึงแม้จะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์หลักของพระศาสนจักรคาทอลิกก็ตาม จึงยังคงได้รับความสนใจในการพัฒนาบุคลากรน้อยมากในปัจจุบัน

รวมทั้งผู้วิจัยยังสามารถอธิบายได้ว่า เพราะเหตุใดการเปลี่ยนแปลงในการนำสื่อใหม่มาใช้ในองค์กรของสื่อมวลชนคาทอลิก และสภาพระสังฆราชคาทอลิก จึงยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ โดยแสดงในภาพที่ 17

ภาพที่ 17 แสดงถึงสรุปผลกระทบในการรับนวัตกรรมสื่อใหม่ เพื่อใช้ในการสื่อสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯและสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ

ผลกระทบจากการนำสื่อใหม่มาใช้ในการสื่อสาร

จากภาพที่ 17 แสดงถึงผลกระทบในการรับนวัตกรรมสื่อใหม่ เพื่อใช้ในการสื่อสารปรับเปลี่ยนองค์กรของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ และสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ผู้วิจัยพบว่าบุคลากรในองค์กรสื่อมวลชนคาทอลิกฯและสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ไม่ใช่พวก (Early Adopter) เป็นพวกที่ยอมรับนวัตกรรมได้เป็นพวกที่รับได้ปานกลางถึงบางส่วน ซึ่งต้องใช้เวลาในการปรับตัวยาวนานมาก

กว่าที่จะสามารถปรับตัวได้ เนื่องจากความเชื่อดั้งเดิมที่พระศาสนจักรคาทอลิกเคยมีความคิดว่าสื่อคอมพิวเตอร์เป็นปีศาจที่มาล่อลวงมนุษย์ให้หลงผิด หรือเป็นดาบสองคม รวมทั้ง ทักษะคติของบาทหลวงที่เห็นว่าตนเองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้คริสตชนเอาเยี่ยงอย่าง จึงไม่สามารถนำสื่อใหม่มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และยังขาดความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสื่อใหม่ ซึ่งยังไม่มีกรอบพัฒนาบุคลากรที่อยู่ในองค์กรให้เห็นเด่นชัด สิ่งเหล่านี้จึงได้กลายเป็นกำแพงกั้นทำให้ระดับการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสื่อใหม่ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์นั้นมีน้อย และเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพนัก เพราะเกิดผลกระทบอื่น ๆ ตามมา อาทิเช่น มีสมาชิกเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ “อุคมสาร” น้อย โดยเฉพาะคริสตชนที่เป็นวัยรุ่นผู้รับข่าวสารถึงจะเป็นเป็นพวกที่รับได้เร็วที่สุด (Innovator) แต่เนื่องจากไม่ได้ข้อมูลที่ต้องการในนวัตกรรมสื่อใหม่ จึงแสวงหาข่าวสารจากที่อื่น ส่วนคริสตชนที่เป็นผู้สูงอายุเป็นพวกที่รับได้เพียงบางส่วน (Majority) หรือรับช้า ก็จะไม่ได้รับผลกระทบในการรับสื่อใหม่แต่อย่างใด และสื่อมวลชนคาทอลิกฯ และสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ เองก็ยังคงขาดแคลนบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านสื่อใหม่จึงยังขาดความทันสมัยในการนำเสนอเนื้อหาในเว็บไซต์ ซึ่งเป็นสื่อใหม่

ซึ่งข้อค้นพบข้างต้นของผู้วิจัยนั้น สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องในการสื่อสารนวัตกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรมคือ คุณลักษณะของนวัตกรรม ซึ่งเรื่องนี้ตรงกับที่ Rogers and Shoemaker (1971) ได้กล่าวไว้ว่า “คุณลักษณะของนวัตกรรมตามที่ผู้ยอมรับรู้สึกเป็นปัจจัยสำคัญในการที่ยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม แม้ว่านวัตกรรมจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มาก แต่ถ้าบุคคลเห็นว่าไม่ดี ไม่มีประโยชน์ก็อาจจะปฏิเสธนวัตกรรมนั้น”

แนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบ คือต้องปรับเปลี่ยนที่ความเชื่อและทัศนคติของบุคลากรในองค์กร ให้เกิดความยอมรับในนวัตกรรมสื่อใหม่ โดยเล็งเห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาและเรียนรู้วิธีใช้อย่างจริงจังต่อไป

การยอมรับนวัตกรรมของคริสตชน

เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า คริสตชนส่วนใหญ่ยังคงใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักในการบริโภคข่าวสารความเป็นไปในพระศาสนจักรคาทอลิกอยู่เหมือนเช่นเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา สมประสงค์ (2536) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนคาทอลิกได้ใช้สื่อมวลชนคือสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสมาชิกในสังคมไทยมาช้านาน ทั้งนี้เนื่องมาจากการยอมรับนวัตกรรมของคริสตชน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยประจำตัวกับระดับความเร็วในการยอมรับสื่อใหม่ของคริสตชนในช่วงวัยต่าง ซึ่งในที่นี้จำแนกกลุ่มคริสตชนผู้ให้สัมภาษณ์ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ วัยรุ่น วัยกลางคน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อความชัดเจนในการอภิปรายผล

คุณสมบัติที่มีประจำตัว	พวกที่รับได้เร็วที่สุด (Innovator)	พวกที่รับได้ (Early Adopter)	พวกที่รับได้ปานกลาง (Early Majority)	พวกที่รับได้เพียงบางส่วน (Majority)/ช้า
วัย	วัยรุ่น หรือ กลางคน	วัยรุ่นหรือ วัยกลางคน	วัยกลางคน หรือผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุ
ความชอบในสื่อใหม่	ชอบเปิดรับหลากหลาย	ชอบเปิดรับบางเมื่อมีโอกาส	เปิดรับแต่ที่ตนชอบ	ไม่เปิดรับแต่ชอบอ่านหนังสือ
การเข้าสมาคม (กิจกรรม)	สมาคม แม้กับคนแปลกหน้าและทุกวัยทุกชั้น	ชอบสมาคมกับคนทุกชั้น	เลือกคบหากับคนที่ถูกใจหรือวัยเดียวกัน	ไม่ค่อยชอบสูงลิบกับใครถ้าไม่จำเป็น
การมีส่วนร่วมในงานของศาสนา	ยินดีร่วมด้วยแต่ในเรื่องที่ตนชอบ	ยินดีเต็มใจแต่อาจไม่ชอบออกหน้าออกตา	ยินดีและชอบชักชวนคนอื่นร่วม	ไม่ชอบแต่อาจทำด้วยตนเอง

จากตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยประจำตัวกับระดับความเร็วในการยอมรับสื่อใหม่ ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการสื่อสารนวัตกรรมนั้น ผู้รับสารหรือผู้รับนวัตกรรมจะมีความแตกต่างกันไป ซึ่งในกระบวนการสื่อสารนวัตกรรมนั้น ผู้รับสารหรือผู้รับนวัตกรรมจะมีความแตกต่างกันไปจากการวิจัยของ โรเจอร์ และ ชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker) ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยประจำตัวกับระดับความเร็วในการยอมรับสื่อใหม่ ของคริสตชนจะเป็นไปตามคุณลักษณะความแตกต่างของผู้ยอมรับนวัตกรรม ดังนี้

อายุ : วัยรุ่นผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วกว่าผู้สูงอายุซึ่งยอมรับนวัตกรรมช้า

ความชอบในสื่อใหม่ : วัยรุ่นที่จะเปิดรับสื่อใหม่ที่หลากหลายกว่าและเร็วกว่า ในขณะที่วัยกลางคนหรือผู้สูงอายุจะเลือกเปิดรับแต่สื่อที่ตนชอบ

การสมาคม : วัยรุ่นจะเข้าร่วมสมาคมกับคนทุกวัยทุกชนชั้นได้เร็วกว่า ในขณะที่วัยกลางคนหรือผู้สูงอายุจะเลือกสมาคมเฉพาะคนที่ตนชอบหรือคนวัยเดียวกัน

การมีส่วนร่วมในงานศาสนา : ส่วนมากวัยรุ่นจะยอมรับและเข้าร่วม แต่ในกิจกรรมทางศาสนาที่ตนชอบหรือสนใจเท่านั้น ในขณะที่วัยกลางคนหรือผู้สูงอายุจะยินดีในกิจกรรมทางศาสนาและชอบชักชวนคนอื่นร่วมด้วย

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า สอดคล้องไปกับแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของผู้ยอมรับนวัตกรรมที่เป็นปัจเจกบุคคล แบ่งตามความแตกต่างด้านบุคลิกภาพ การผ่านกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพซึ่งส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรม ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลไว้ดังนี้

ระบบความเชื่อ : วัยรุ่นผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็ว จะยึดถือระบบความเชื่อแบบดั้งเดิมน้อยกว่าผู้สูงอายุผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

การใช้เหตุผล : วัยรุ่นผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีการใช้เหตุผลดีกว่าผู้สูงอายุผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า เนื่องจากวัยรุ่นจะมีความสามารถในการเข้าใจและใช้สิ่งใหม่ ในการสื่อสารด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ระดับความตั้งใจและความปรารถนา : วัยรุ่นผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีระดับความตั้งใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า อีกทั้งยังมีความปรารถนาหรือความต้องการ ศึกษา อาชีพ เกียรติยศ และอื่น ๆ สูงกว่าผู้สูงอายุผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

การแสวงหาข่าวสาร : วัยรุ่นผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วมีการแสวงหาข่าวสาร โดยใช้เครื่องมือสื่อสารที่เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ มากกว่าผู้สูงอายุผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า ซึ่งวัยรุ่นผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วจะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมดีกว่าผู้สูงอายุผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า

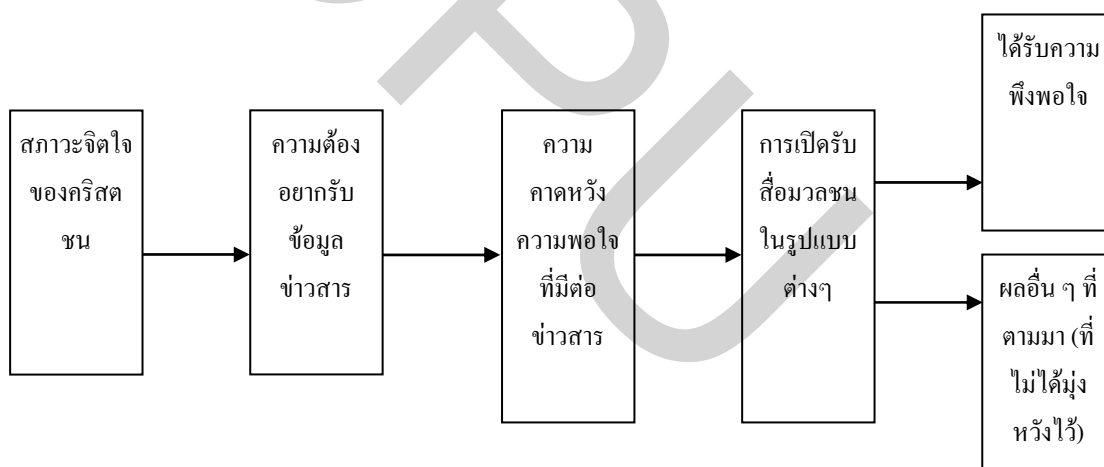
ถึงแม้ว่า ผลการวิจัย ข้างต้นจะบ่งบอกว่า กลุ่มวัยรุ่นคือพวกที่รับได้เร็วที่สุด (Innovator) ที่มีการยอมรับนวัตกรรมหรือมีการเปิดรับสิ่งใหม่เร็วกว่า ผู้สูงอายุก็ตาม แต่เนื่องจากการสื่อสารโดยใช้สื่อใหม่ เช่น เว็บไซต์ อุดมสารดอกทอม ของสื่อมวลชนคาทอลิกนั้น มีเนื้อหาหรือข้อมูลข่าวสารที่น้อยกว่าเนื้อหาที่มีอยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์ รูปภาพหรือสีสรรที่ใช้ประกอบข่าวในเว็บไซค์ก็มีน้อยมาก ตัวเว็บไซค์ก็ไม่ได้แสดงออกถึงความทันสมัย ดังนั้นจึงไม่สามารถดึงดูดใจวัยรุ่นผู้ที่ชอบความแปลกใหม่และทันสมัยได้ ในส่วนกลุ่มผู้สูงอายุ การยอมรับนวัตกรรมสิ่งใหม่นั้น จะช้าเพราะเป็นพวก **Majority** คือรับสื่อใหม่ช้า

ดังนั้น คนทั้ง 3 กลุ่มที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามา จึงยังคงพึงพอใจกับการบริโภคข้อมูลข่าวสารจากสื่อดั้งเดิม คือ หนังสือพิมพ์ อุดมสาร และนิตยสาร อุดมสถานต์มากกว่าที่จะเปิดรับสื่อใหม่ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับ ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจาก

สื่อมวลชนของ Katz และคณะ (1974) ที่กล่าวว่า การเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง บุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์ มีความตั้งใจ มีความต้องการในการใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นแบบจำลอง ดังนี้

จากแบบจำลองการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของ Katz และคณะ แสดงกระบวนการรับสารในกระบวนการสื่อสารมวลชน และอธิบายถึงการใช้สื่อมวลชนของถึงปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง บุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์ มีความตั้งใจ มีความต้องการในการใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน (Katz, E. and Other, 1974)

ภาพที่ 18 แสดงองค์ประกอบการใช้ประโยชน์ของการได้รับความพึงพอใจของคริสตชนต่อการรับ ข่าวสาร

จากภาพที่ 18 ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่าความพึงพอใจในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของคริสตชนที่เกิดขึ้นจากสภาวะความต้องการรับรู้ข่าวสารในช่วงเวลานั้น หากมีเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการก็จะเกิดผลที่ตรงกับความพึงพอใจ ซึ่งพบว่าสภาพความพึงพอใจเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารแตกต่างกันไปตามปัจเจกบุคคล ขึ้นอยู่กับช่วงอายุ พฤติกรรมและสภาวะด้านอารมณ์ของผู้รับสาร เช่น ในผู้ใหญ่ความหวัง ได้อ่านเนื้อเกี่ยวกับคำสอนของพระเจ้าเยอะ ๆ อยากรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการฉลองวัด เพื่อที่จะไปเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ แต่คนรุ่นใหม่อยากอ่านเรื่องราวที่บันเทิง หรือเรื่องแปลกใหม่ แต่มีแง่คิดเกี่ยวกับศาสนาสอดแทรกอยู่

สรุปได้ว่า คริสตชนกลุ่มผู้ใหญ่ จะได้รับความพึงพอใจและใช้ประโยชน์ กับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ “อูคึมสาร” มากกว่า คริสตชนกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแบบจำลองของ Katz และคณะ ที่ อธิบายไว้ว่าสภาวะทางสังคมและจิตใจที่แตกต่างกันทำให้มนุษย์มีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป ความต้องการที่แตกต่างกันนี้ทำให้คนคาดหวังหรือคาดคะเนการเปิดรับสื่อแต่ละประเภทว่าจะสนองความพอใจได้ต่างกันออกไป ดังนั้น ลักษณะการใช้สื่อของบุคคลที่มีความต้องการไม่เหมือนกันจะแตกต่างกันออกไป ขั้นสุดท้ายคือความพอใจที่ได้รับจากการใช้สื่อก็จะแตกต่างกันไปด้วย เพราะสุดท้ายแล้ว คริสตชนทุกกลุ่มก็ยังคงพึงพอใจในเนื้อหา ข่าวสารที่ได้รับจากสื่อเก่า (หนังสือพิมพ์อูคึมสาร) มากกว่าสื่อใหม่ (เว็บไซต์) เพราะได้รับข่าวสารที่มีเนื้อหาที่หลากหลายและตรงใจผู้อ่านส่วนใหญ่คือ ผู้สูงอายุ และวัยกลางคนมากกว่าในเว็บไซต์ และก็มีเนื้อหาบางส่วนที่วัยรุ่นพึงพอใจในการอ่าน ถึงแม้ว่าวัยรุ่นจะเปิดรับสื่อใหม่แต่ยังไม่พึงพอใจกับเนื้อหาและตัวเว็บไซต์ อูคึมสารคอตคอมเท่าที่ควร จึงยังคงกลับมาอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่อไป ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้สื่อสิ่งพิมพ์ ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงยังคงเป็นสื่อหลักที่คริสตชนส่วนใหญ่เลือกอ่านอยู่เช่นเดิม

การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เท่าทันกับกระแสโลกาภิวัตน์

ในการนำสื่อใหม่มาใช้ในการสื่อสารภายหลังการปรับระบบองค์กร เพื่อให้เท่าทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ นั้น สื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงได้พัฒนาสร้างเครือข่ายข่าวซึ่งก็คือบุคลากรในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ และบุคลากรที่ถูกกำหนดให้ดูแลเรื่องสื่อมวลชนในแต่ละเขตสังฆมณฑล รวมถึงอาสาสมัครซึ่งเป็นคริสตชนที่สนใจ โดยนำเอาสื่อใหม่มาใช้เป็นช่องทางในการส่งรับข่าวสารกับเครือข่ายข่าวดังกล่าวที่อยู่ห่างไกลกันได้อย่างรวดเร็ว และเริ่มใช้สื่อใหม่คือ E-mail มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ M. McLuhan (อ้างใน ลลนา สักดิ์ชูวงศ์, 2547 : 25) ในเรื่องหมู่บ้านโลก ที่กล่าวว่า การพัฒนาของสื่อสมัยใหม่ที่สามารถเอาชนะอุปสรรค ด้านพื้นที่และกาลเวลาได้ ซึ่งทำให้สามารถรับข้อมูลข่าวสารได้สะดวกรวดเร็วและชัดเจน โดยไม่มีพรมแดนในเชิงภูมิศาสตร์ต่อการบริโภคข้อมูลข่าวสารของบุคคลอีกต่อไป

แต่ถึงแม้ว่า สื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะได้เริ่มสร้างเครือข่ายข่าวสารทั่วประเทศ โดยนำสื่อใหม่คือ E-mail มาเพื่อใช้ในการรับ-ส่งข่าวสารกับเครือข่ายข่าวสาร แต่ยังคงใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก และซึ่งถือว่าเป็นการใช้สื่อใหม่ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะผู้ใช้สื่อใหม่เพื่อการรับ-ส่งข่าวสารทั้งที่เป็นเครือข่ายในต่างจังหวัดและบุคลากรภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ เอง ยังคงมีผู้ใช้ได้อย่างจริงจังน้อย

การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร

การติดต่อสื่อสารโดยการใช้สื่อใหม่ในองค์กร ได้มีพัฒนาการในการสร้างเว็บไซต์ของหน่วยงานคือ เว็บไซต์อุดมสารคอตคอม มาใช้เพื่อช่วยให้เป็นช่องทางใหม่ในการสื่อสารระหว่างสื่อมวลชนคาทอลิกกับคริสตชน โดยการเปิดให้ใช้เว็บบอร์ด เป็นสื่อเชื่อมโยงในการสื่อสารหรือช่วยไขข้อข้องใจต่าง ๆ นั้น กลับต้องถูกปิดลงเนื่องจาก ข้อจำกัดในการใช้สื่อใหม่ซึ่งองค์กรศาสนา ยังไม่สามารถเปิดรับความคิดเห็นที่แตกต่างได้ เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีลักษณะการปกครองที่ถือว่าแบบเบื้องบนลงล่าง (Downward Communication) ดังนั้น การรับฟังความคิดเห็นของบุคคลภายนอก จึงยังเป็นสิ่งที่เป็นเรื่องเฉพาะภายในอยู่มาก และการแทรกซึมสื่อ โดยบุคคลที่ต้องการเข้ามาโจมตีองค์กรนั้น ก็ต้องเป็นสิ่งที่ระแวดระวังอย่างมากเนื่องจาก การเป็นศาสนารอง (Minority) ในประเทศไทย ซึ่งมีศาสนาหลักคือศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ การวางตัวและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความสมานฉันท์กันระหว่างคนไทยด้วยกัน แต่นับถือศาสนาต่างกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นลักษณะเฉพาะในการพิจารณาเลือกใช้สื่อใหม่ในคุณลักษณะที่แตกต่างจากองค์กรทั่วไปอย่างมาก และเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การใช้สื่อใหม่ เช่น เว็บไซต์ ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร และอยู่ในยุคเริ่มหยุดนิ่ง ดังนั้นจึงสอดคล้องกับ เกศินี จุฑาวิจิตร (อ้างใน ศิรินันต์ ลิมปนชัยพรกุล, 2545 : 12) กล่าวถึง สื่อบุคคลไว้ว่า สื่อบุคคล (Human Media) เป็นสื่อพื้นฐานดั้งเดิมของมนุษย์ และเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล ในด้านการให้ความหมายนั้น สื่อบุคคล เป็นสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิมก่อนการใช้สื่อประเภทอื่น ๆ โดยมี “คำพูด” เป็นพาหนะที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่า การสื่อสารโดยผ่านเว็บไซต์จึงยังไม่สามารถเอาชนะสื่อบุคคลได้ และสังเกตได้จากการที่สื่อมวลชนคาทอลิก ได้เห็นความสำคัญกับบุคลากรโดยมี การส่งเสริมการฝึกอบรมให้กับบุคคลที่สนใจ ด้านเครือข่ายข่าวสาร เพราะเป็นเครือข่ายในการส่ง-รับข่าวสารที่ดีที่สุด

การใช้เว็บไซต์กับการบริหารงานเชิงธุรกิจ

สื่อมวลชนคาทอลิก มีการเปลี่ยนแปลงในการนำสื่อใหม่มาใช้เพื่อให้เท่าทันกระแสโลกาภิวัตน์คือ ต้องมีความรวดเร็ว ในการเผยแพร่พระวรสารของพระเจ้า ด้วยการเข้าถึงคริสตชนกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง โดยมีการนำใช้สื่อใหม่คือเว็บไซต์ มาใช้ในการทำการประชาสัมพันธ์ขายสินค้า (ศาสนภัณฑ์) ของศาสนาที่สนับสนุนความเชื่อ ความรู้ทางศาสนา ให้กับคริสตชนทั่วไป จึงถือได้ว่าเป็นการนำเอาระบบการบริหารเชิงธุรกิจมาใช้ผ่านช่องทางสื่อใหม่ คือ เว็บไซต์อุดมสารคอตคอม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องไอทีกับการสื่อสารสมัยใหม่ ในข้อที่ 1 เรื่องบริการของอินเทอร์เน็ต กล่าวไว้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางใหม่ในทางการค้า เพราะผู้ขายสามารถประกอบธุรกิจทางการค้าผ่าน

หน้าจอคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อ กับอินเทอร์เน็ต ลูกค้าสามารถชมภาพ และรายละเอียดของสินค้า เพื่อใช้ในการตัดสินใจซื้อได้ทันที ณ เครื่องของลูกค้าเอง ผู้ขายเพียงแค่จัดเตรียมข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ของคุณ ก็สามารถขายลูกค้าได้ทั่วโลกพร้อม ๆ กัน โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการประชาสัมพันธ์มากกว่าวิธีอื่น

แต่ความเป็นไปได้ในการที่จะนำเอาระบบบริหารเชิงธุรกิจ ผ่านเว็บไซต์ของสื่อมวลชนคาทอลิกนี้ มาใช้จนประสบความสำเร็จนั้น คงเป็นไปได้ยาก เพราะการประสบความสำเร็จในการทำธุรกรรมผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนั้น หมายถึง การที่จะต้องมีการซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยน และการจ่ายเงินผ่านบัตรเครดิตของผู้ที่สนใจสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องไอทีกับการสื่อสารสมัยใหม่ ในข้อที่ 1 เรื่องบริการของอินเทอร์เน็ต กล่าวว่า อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นตลาดแห่งใหม่ เพราะสามารถซื้อสินค้าและชำระเงินผ่าน อินเทอร์เน็ตได้โดยตรง เพียงแต่ลูกค้า จะต้องมียบัตรเครดิต โดยการสั่งซื้อสินค้าต่าง ๆ ได้โดยกรอกหมายเลขบัตร แล้วระบุ สินค้าที่ต้องการ และสินค้าจะถูกส่งมาทางไปรษณีย์ และเงินจะถูกหักจากบัญชีบัตรเครดิต แต่ทั้งนี้ ขั้นตอนในการขอใช้ระบบผ่านธนาคารซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้เอกสารสำคัญที่แสดงถึงการเป็นบริษัทฯ ด้วย (จากคำบอกเล่าของเว็บมาสเตอร์ของเว็บไซต์ อีสระคอตคอม) ดังนั้น สื่อมวลชนคาทอลิก ซึ่งเป็นเพียงองค์กรศาสนาธรรมดา จึงไม่สามารถขอใช้บริการกับทางธนาคาร เพื่อจะทำธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตได้โดยง่าย

กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับเครือข่ายข่าวของวาติกัน
 กระบวนการสื่อสารเพื่อแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อใหม่ของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาติกันแบบไม่เป็นทางการ มีกระบวนการสื่อสารในการนำเอาสื่อใหม่มาใช้เพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารความเป็นไปจากทั่วทุกมุมโลก โดยใช้เครือข่ายข่าวของวาติกัน ผ่านช่องทางสื่อใหม่ คือ มีการใช้ทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านทาง สื่อเว็บไซต์ของเครือข่ายข่าว และใช้ E-mail เพื่อรับส่งข่าวสารระหว่างกันด้วย เช่น สำนักข่าวที่สื่อมวลชนคาทอลิกเป็นบารเดอรักันอยู่ จึงมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งจะใช้วิธีการส่งเป็น E-mail แนบ file ข่าว และภาพถึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดไอทีกับการสื่อสารสมัยใหม่ (ข้อมูลจาก www.bu.rit.ac.th) ในการใช้ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต ในข้อ 6 การศึกษาค้นคว้า เพื่อช่วยในการเขียนบทความหรืองานเขียนอื่น ๆ รวมทั้งการนำเสนอข่าวสาร สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เขียนสามารถเข้าถึงข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เช่น ช่วยในการสืบค้นข้อมูลข่าวสาร

การตรวจสอบข่าวสาร ในยุคไร้พรมแดนของสื่อมวลชนคาทอลิก

ปัจจุบันเป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดน เพราะฉะนั้น หากเกิดประเด็นปัญหาในระดับโลก (Global Issue) อย่างประเด็นข่าวลือที่ว่า พระสันตะปาปาสาวยรรคต สื่อมวลชนคาทอลิกจะต้องเช็คข่าวมากกว่าปกติ และส่วนหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงในเรื่องที่เกี่ยวกับสื่อ ก็คือ การใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพราะว่ามีการใช้สื่อใหม่มากขึ้น ทำให้เกิดข่าวสารข้ามพรมแดนแล้วก่อให้เกิดความสับสนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่อง พระศาสนจักรคาทอลิกกับสื่อมวลชน (คำแถลง สภาสังคายนา เรื่อง ความสัมพันธ์แห่งพระศาสนจักรกับบรรดาศาสนาที่ไม่ใช่คริสตศาสนา ข้อ 1 หน้า 283 อ้างใน โรแบต์ โกสเต, 2545 : 163) กล่าวไว้ว่า ทุกวันนี้กระแสของสังคมโลกโลกาภิวัตน์ โลกไร้พรมแดน หรือสังคมข้อมูลข่าวสาร ทำให้ทุกประเทศในโลกรวมทั้งประเทศไทยเสมือนเป็นสังคมเดียวกัน ความก้าวหน้า เคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม สังคม การเมือง ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการทำสงคราม การก่อการร้าย ฯลฯ มีผลกระทบถึงกันอย่างรวดเร็วและทั่วถึง เพราะฉะนั้นสื่อมวลชนคาทอลิกจึงยิ่งต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความถูกต้องของข่าวมากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการปรับตัวท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ของสื่อมวลชนคาทอลิก ในการทำหน้าที่สื่อมวลชนของศาสนาในระดับหนึ่ง

ทั้งนี้ สื่อมวลชนคาทอลิก ได้นำสื่อใหม่มาใช้เพื่อช่วยในการตรวจสอบข่าวสารเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องรวดเร็ว และชัดเจนที่ซึ่งก็คือ การใช้โทรศัพท์ หรือ โทรศัพท์มือถือ เพื่อโทรสอบถามให้ได้คำตอบ หรือหาผู้ที่ยืนยันยืนยันความเป็นจริงได้ จึงเป็นหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของข่าว (สื่อ) หน้าที่หนึ่งของสื่อมวลชนคาทอลิก ตามที่ได้มีผู้โทรเข้ามาสอบถามเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาในภาวะการณ์ที่ได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งข้อมูลจากที่ต่าง ๆ ทั่วโลกจะถมทับเข้ามา พร้อมทั้งต้องรับมือกับคริสตชนผู้รับข่าวสารภายนอกจนเกิดความสับสน และต้องโทรเข้ามาสอบถามกับทางสื่อมวลชนคาทอลิกเพื่อให้สื่อมวลชนคาทอลิกหาข้อสรุปหรือตรวจสอบข่าวอยู่เป็นประจำได้อย่างดี

คุณลักษณะของสื่อใหม่ในการสื่อสารของพระศาสนจักร

สื่อมวลชนคาทอลิกฯ กับวาทิกัน มีการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ โดยสามารถจำแนกการไหลของข่าวสาร ในรูปแบบการสื่อสารทิศทางจากบนลงล่าง (Downward Communication) เพราะเป็นการส่งข่าวสารจากผู้มีตำแหน่งสูงกว่าไปยังผู้มีตำแหน่งต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ คีรินันต์ ลิมนชัยพรกุล (2545) กล่าวไว้ว่า การสื่อสารทิศทางจากบนลงล่าง (Downward Communication) เป็นการส่งข่าวสารจากบุคคลมีตำแหน่งสูงกว่ามายังบุคคลที่มีตำแหน่งต่ำกว่า เป็นการเคลื่อนไปตามสายบังคับบัญชา

รูปแบบการสื่อสารอาจเป็นด้วยคำสั่งที่เป็นวาจา เป็นลายลักษณ์อักษรหรือภาพ ดังนั้นจะเห็นได้จากการส่งเอกสารหรือข้อซักถาม จากทางวาติกันจะส่งเข้ามายังสถานทูตวาติกันประจำประเทศไทย ถนนสาทร และถูกส่งต่อมายัง สำนักเลขาธิการ สภาพระสังฆราชฯ เพื่อทำหน้าที่กรองงาน โดยส่งต่อไปยังผู้เกี่ยวข้อง เช่น สื่อมวลชนคาทอลิกฯ แต่บางครั้งก็กว่าเอกสาร หรือสมณสาส์น จะมาถึง บางครั้งใช้เวลานาน ผู้เกี่ยวข้องก็สามารถรับเอกสารหรือ “สมณสาส์น” มาแปลได้ก่อนล่วงหน้า จากทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือ จากอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นการพลิกโฉมใหม่ในการทำงานที่เคยต้องใช้เวลาเป็นอาทิตย์ ๆ กว่าจะงานแต่ละเรื่องจะแล้วเสร็จ

ดังนั้น สื่อใหม่เช่น E-mail จึงเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ช่วยสนับสนุนในการทำงานของบุคลากรของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้เป็นอย่างดี เพราะช่วยย่นระยะเวลาในการเดินทางของข่าวสารที่เป็นทางการผ่านจดหมาย ให้ได้รับเรื่องผ่าน E-mail ก่อนที่เอกสารตัวจริงที่ส่งมาจากกรุงโรม วาติกันจะมาถึงซึ่งใช้เวลาเป็นอาทิตย์ แต่ในขณะที่สื่อมวลชนคาทอลิกฯ ก็สามารถใช้อินเทอร์เน็ตที่ได้รับมาจาก E-mail มาดำเนินการไปล่วงหน้าโดยไม่ให้เสียเวลา เมื่อเอกสารตัวจริงส่งมาถึง การดำเนินงานก็มีการเตรียมการไว้เสร็จเรียบร้อยแล้ว อย่างรวดเร็วกว่าแต่ก่อน หรือเสร็จพร้อม ๆ หรือในเวลาใกล้เคียงกับที่เอกสารตัวจริงมาถึง จึงเป็นข้อยืนยันคุณลักษณะที่ดีของสื่อใหม่ได้เป็นอย่างดีเพราะช่วยให้การทำงานในยุคปัจจุบันสะดวก รวดเร็ว เหมือนย่อโลกมาไว้เป็นเพียง “หมู่บ้านโลก” ที่ทุกคนมาอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน

การสื่อสารจากสื่อมวลชนคาทอลิกกลับไปยังวาติกัน

ในการไหลกลับของข่าวสารในรูปแบบของการสื่อสารจากล่างขึ้นบน (Upward Communication) จะเป็นในลักษณะของการตอบเอกสารข้อสอบถาม ที่ทางสำนักวาติกันได้สอบถามเข้ามาถึงสื่อมวลชนคาทอลิกฯ โดยเฉพาะ ซึ่งการย้อนกลับในลักษณะนี้ จะไม่เกิดขึ้นหากไม่มีข้อซักถามที่เริ่มมาจากทางวาติกัน ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การสื่อสารย้อนกลับ ในเรื่องความน่าเชื่อถือของข่าวสาร หรือเรื่องนโยบายที่ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯได้รับมาจาก สำนักวาติกันโดยตรงจะไม่เกิดขึ้น เพราะเรื่องราวทุกเรื่องในพระศาสนจักรคาทอลิก ที่ส่งออกมาจากทาง สำนักวาติกันแล้วนั้น ถือเป็นสิ่งที่มีการพิจารณาที่รอบครอบและเหมาะสมแล้ว และทุกคนต้องเชื่อถือตามนั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการปกครองของพระศาสนจักรคาทอลิก วิชา หิรัญญการ (2536) กล่าวไว้ว่า ลักษณะการจัดองค์กรของคริสต์ศาสนิกชนโรมันคาทอลิกในประเทศไทย ดำเนินไปในลักษณะที่เป็นสถาบันคริสต์ศาสนา โดยมีประมุขสูงสุดของพระศาสนจักร (คริสตจักรโรมันคาทอลิก) คือ พระสันตะปาปา (POPE) วาติกัน โดยมีอำนาจในการสอน และ อำนาจในการปกครอง อำนาจในการสั่งสอน สังคายนาวาติกันที่ 1 (1869 - 1870) ได้ประกาศเป็นข้อความเชื่อว่า พระสันตะปาปาและคณะสังฆราช ไม่รู้จักพลาดพลั้ง

ในการประกาศสอนข้อความเชื่ออย่างเป็นทางการ (Ex cathedra) ซึ่งเป็นพระคุณของพระจิตเจ้า ซึ่งเป็นเหตุผลที่เป็นลักษณะเฉพาะของคริสตศาสนา (โรมันคาทอลิก) โดยถือว่าเรื่องทุกอย่างที่กำหนดเป็นข้อคำสอน และข้อความเชื่อทุกอย่างที่ออกมาจากพระสันตะปาปาและคณะสังฆราช (สภาสูง) จากวาติกัน จะถูกต้องเสมอ (หรือเรียกได้ว่ามีการพิจารณาอย่างดีแล้ว) ดังนั้นความคิดเห็นในเรื่องที่ไม่เข้าใจ ไม่พอใจหรือความสงสัยต่าง ๆ จากคริสตชนทั่วไปจึงแทบจะเรียกได้ว่าไม่มีเลย และเป็นเวลายาวนานถึงปัจจุบัน 135 ปี ที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาเช่นนี้ ส่วนพระสันตะปาปาองค์ปัจจุบัน จะมีอำนาจเป็นผู้ปกครองบรรดาคริสตชนทั่วโลก รวมถึงบรรดาคริสตชนคาทอลิกทั่วประเทศไทยด้วย ดังนั้น การเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองที่มีผู้กำกับการเรื่องราวต่าง ๆ มาให้อย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วนั้น จึงเป็นเหตุให้ผู้รับสารไม่มีการสื่อสารย้อนกลับโดยตรงไปยังวาติกัน เพื่อตรวจสอบเรื่องความน่าเชื่อถือของข่าวสาร หรือเรื่องนโยบายที่ทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ได้รับมาจากสำนักวาติกันอย่างเป็นทางการแล้วนั้น จะไม่เกิดขึ้น

และทั้งนี้ ในการส่งเอกสาร ข่าวสาร จากทางวาติกัน มายังสื่อมวลชนคาทอลิกฯ มีการนำเครื่องมือสื่อสารเช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และอินเทอร์เน็ต (Internet) มาใช้แพร่หลายมากขึ้น แต่ในส่วนของอุปกรณ์และผู้ที่มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์หรือผู้ที่ใช้งานเป็นยังมีอยู่น้อย ดังนั้น เครื่องมือสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว และสื่อสารกันได้ที่สุด คือ โทรศัพท์/โทรศัพท์มือถือ และยังคงเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารได้ดีที่สุด เพราะเป็นการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง (Two way communication)

การกำหนดวาระข่าวสาร

การกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกฯ (Agenda Setting Theory) จะมีเป็นแบบที่องค์กรศาสนาทั่วไปใช้อยู่ คือ เป็นแบบอนุรักษนิยม โดยสังเกตจาก สื่อมวลชนคาทอลิกฯ เป็นผู้ที่รับนโยบายมาดำเนินการให้เป็นไปตามที่ทางวาติกันกำหนด(วาระข่าวสาร)มา ซึ่งสอดคล้องกับ McQuail & Windahl (1993) อังใน เอกสารประกอบการสอน วิชาสัมมนากรณีศึกษานิตยศาสตร์ธุรกิจ (2545) กล่าวไว้ว่า การกำหนดวาระทางนโยบาย มีผลโดยตรงต่อการกำหนดวาระทางสื่อด้วย เช่น ในปีที่แล้วเป็นปีศีลมหาสนิทและครอบครัว การเขียนบทความหรือการ ทำกิจกรรมใดๆ ก็จะต้องสะท้อนถึงเรื่องนี้ออกมาสู่สาธารณะชนเสมอๆ จวบจนครบ 1 ปี ในการประกาศใช้ในปีถัดไป ก็จะเป็นไปในแนวทางเช่นเดิม ซึ่งเป็นการรับนโยบาย ที่มาจากวาติกัน และทางสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ก็จะรับมาปฏิบัติอีกทีหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ พิระ จิร โสภณ (2529) ที่กล่าวไว้ว่า หน้าที่ของสื่อมวลชนในการกำหนดหัวข้อข่าวหรือวาระข่าวสาร (The Agenda Setting function) หมายความว่า ความสามารถของสื่อมวลชนในการเป็นผู้กำหนดประเด็นหรือหัวข้อปัญหาต่าง ๆ ในสังคมให้ประชาชนผู้รับข่าวสารทั่วไปได้ทราบและเห็นความสำคัญ จากการเสนอหรือไม่เสนอข่าวสารเรื่อง

ใดเรื่องหนึ่งของสื่อมวลชน มีผลให้สาธารณะชนมีความคล้อยตามว่า เรื่องนั้นเป็นหัวข้อหรือประเด็นที่มีความสำคัญหรือไม่มีความสำคัญ ที่จะมาคิดพิจารณาหรืออภิปรายพูดคุยกัน ซึ่งสื่อมวลชนคาทอลิกก็ได้น้อมรับนโยบายมาปฏิบัติเป็นอย่างดี

การแสวงหาข่าวสารจากสื่อ

การใช้สื่อใหม่ ช่วยในการหาข้อมูลข่าวสารทั้งส่วนบุคคลหรือหน่วยงานในสื่อมวลชนคาทอลิก เป็นไปได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและทันสมัย เพื่อให้เท่าทันกับโลกปัจจุบันมากขึ้น แต่ทั้งนี้สื่อใหม่ที่นำมาใช้ในองค์กรมากขึ้นแต่ก็ยังไม่ใช่สื่อหลัก เพราะผลจากการศึกษาพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ยังใช้อินเทอร์เน็ตไม่คล่อง และไม่เห็นความสำคัญกับการเสียเวลาในการเข้าไปท่องเที่ยวหรือหาข่าวสารจาก อินเทอร์เน็ตที่เป็นสังคมใหม่ขนาดใหญ่ซึ่งไม่มีสถานที่จริง ๆ ในโลก สังคมในอินเทอร์เน็ตซึ่งได้รับการขนานนามว่า โลกไซเบอร์สเปซ (พันจันทร์ ธนวัฒน์เสถียร และ กรภัทร์ สุทธิคารา, 2540 : 1 - 4) ซึ่งสอดคล้องกับ โรเจอร์และชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker) กล่าวไว้ว่าระบบความเชื่อผู้รับนวัตกรรมเร็ว ชิดถึระบบความเชื่อแบบฝังหัวน้อยกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมช้า ซึ่งในที่นี้ ถือได้ว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ยังคงรับนวัตกรรมได้ช้า โดยสังเกตได้จากกรมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน เป็นผู้ที่ยกยอติดตามข่าวสารจากทาง อินเทอร์เน็ต หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่ รวมทั้งคอยรับ-ส่ง E-mail ไปด้วย เนื่องจากผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีเรื่องที่เป็นความลับ ดังนั้น งานทั้งหมดจึงไม่ต้องลงมาทำเอง เพื่อเป็นการแบ่งเบาภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เบาลง และสามารถใช้เวลาที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ได้มากกว่าการต้องมาอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์

การทำหน้าที่ในการเลือกข่าวสาร การแสวงหาข่าวสาร (Information seeking) และการเป็น Gatekeeper ของสื่อมวลชนคาทอลิก เป็น หน้าที่ของผู้บริหาร 4 ท่าน จะกำหนดให้ ผู้จัดการสำนักงาน รวมถึงหัวหน้ากองบรรณาธิการ ไปหาข่าวใดจากอินเทอร์เน็ต หรือข่าวจาก Time magazine หรือให้นำข่าวไหนลงพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Chen และ Hemon, 1982 (อ้างใน กนกพร ศักดิ์อุดมขจร, แหล่งเดิม : 19) กล่าวไว้ว่า ยุคของสังคมข่าวสารหรือ Information Society ข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ ถูกสร้างขึ้น และเผยแพร่ผ่านสื่อหลากหลาย ทั้งแบบดั้งเดิม เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสมัยใหม่ คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ซึ่งนับวันจะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ในการแสวงหาข่าวสารของบุคคล แหล่งข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นต่อการที่จะค้นหาข่าวสารที่ตนสนใจ โดยงานที่ทางสื่อมวลชนคาทอลิก เป็นผู้นำเสนอข่าวเองจะเป็นงานที่ ไม่มีผลกระทบในแง่ต่อภาพลักษณ์องค์กร แต่อาจเป็นการให้สัมภาษณ์ของ โป๊ป ที่ต้องการให้ยุติสงคราม โดยการคุยกับ จอร์จ บุซ ก็สามารถลงข่าวได้เลยเพราะ หากเป็นข่าวที่เป็นปัจจุบัน เป็นการสนับสนุนความคิดและนโยบายหลักของพระศาสนจักรในภาพรวม

การคัดกรองข่าวสาร ของสื่อมวลชนคาทอลิก

จากการวิจัยพบว่า โดยปกติแล้ว สื่อมวลชนคาทอลิกฯ จะเป็นผู้นำเสนอข่าวต่างๆ ได้เองในงานที่ไม่มีผลกระทบในแง่ต่อภาพลักษณ์องค์กร แต่ทั้งนี้ ในการเป็นผู้เฝ้าประตูของ สื่อมวลชนคาทอลิกนั้น มีลักษณะที่แตกต่างจากสื่อปกติก็คือ จะหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อองค์กร โดยนำเสนอแต่ข่าวดีมีประโยชน์ต่อคริสตชนผู้รับข่าวสาร จึงมีการคัดกรองข่าวสารอยู่ตลอดเวลา แต่เมื่อหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวที่อาจมีผลกระทบกับองค์กรไม่ได้ สื่อมวลชนคาทอลิกฯ จึงมีการสื่อสารเพื่อนำเสนอข่าวในรูปแบบที่เปลี่ยนไป โดยการเข้าไปทำข่าวจากการจัดเสวนา หรือจากการให้สัมภาษณ์โดยบุคคลที่เป็นผู้นำความคิดของสังคม หรือมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งการเสวนาดังกล่าวจัดโดยหน่วยงานภายใต้สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ซึ่งมีความเป็นกลาง ดังนั้น การเป็นผู้เฝ้าประตูของสื่อมวลชนคาทอลิก จึงสอดคล้องกับที่ เดวิด แมนนิงไวท์ (David Manning White, 1950) ได้ศึกษาบทบาทของบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอเมริกาฉบับหนึ่ง ซึ่งการตัดสินใจเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นดังกล่าวของบรรณาธิการผู้นี้มีส่วนคล้ายผู้เฝ้าประตูข่าวสาร เนื่องจากในแต่ละวันมีข่าวสารจำนวนมากมายที่ส่งมาทางโทรทัศน์ บรรณาธิการข่าวจะต้องคัดข่าวบางเรื่องทิ้ง และคัดเลือกข่าวเพียงบางเรื่องที่มีความเหมาะสมมาลงตีพิมพ์ ในการนำเสนอข่าวในรูปแบบปกติ และในกรณีพิเศษ เพราะในที่สุดแล้ว ถึงแม้ว่าสื่อมวลชนคาทอลิกจะใช้รูปแบบการนำเสนอข่าวแบบใดก็ตาม ท้ายที่สุดก็ยังคงต้องมีการคัดกรองเอาข่าวเพียงบางเรื่องหรือบางมุมมอง หรือคำพูดบางคำของแหล่งข่าวที่รุนแรงก็อาจต้องลดทอนลง เพราะหากนำเสนอไปตรง ๆ อาจมีผลกระทบกับพระศาสนจักรในภาพรวมได้

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการศึกษาเรื่องนี้

1. การศึกษาชิ้นนี้ยังไม่ครอบคลุมถึง ความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ในสภาพระสังฆราชคาทอลิกในภาพรวม
2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเรื่องความเปลี่ยนแปลงและกระบวนการสื่อสารของคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารสังคมฯ เท่านั้น ควรมีการศึกษาในภาพรวมหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ฝ่ายการศึกษา ในอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่มีความทันสมัยในหลาย ๆ ด้าน
3. ควรมีการศึกษาเรื่องการปรับตัวของบุคลากรในสภาพระสังฆราช กับกระแสโลกปัจจุบัน
4. ควรศึกษา การใช้สื่อใหม่ เช่น การนำเกมส์ เสมือนจริงมาใช้ช่วยในการสอนให้เกิดการเรียนรู้เรื่องศาสนาที่น่าสนใจกว่าการฟังเทศน์ หรือการอ่านจากคำรา

5. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคม ของคนไทยเพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้ง แท้จริงมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการใช้สื่อมวลชน เพื่อแพร่กระจายแนวความคิด และความเชื่อตามแบบอย่างของคริสตชน โดยไม่เกิดความขัดแย้ง

4. ข้อเสนอแนะเพื่อองค์กร

1. สภาพระสังฆราชคาทอลิกฯ ควรลองฟังเสียงผู้ที่อยู่ในสังกัดอย่างจริงจัง เพื่อให้งานทั้งองค์กรเกิดผลสำเร็จอย่างแท้จริงควร

2. ควรทำเกมส์ เสมือนจริงโดยให้คลิกดูได้ทางเว็บไซต์ของศาสนา เพื่อให้ภาพลักษณ์ขององค์กรทันสมัยขึ้น และถือได้ว่าเป็นการกระทำตามพระสมณสาส์นขององค์พระสันตะปาปาจอห์น พอล ที่ 2 ที่ได้เรียกร้องให้ใช้สื่อใหม่ในการแพร่ธรรมในโลกปัจจุบัน

3. ควรผลิตเกมส์ หรือ วิซีดี/ดีวีดี มาใช้ช่วยประกอบ การสอน คำสอน หรือการสอบในการเรียนคำสอน เพื่อไม่ให้ผู้เรียนที่อาจเป็นเด็กรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนและสามารถจดจำและซึมซับสิ่งดี ๆ ที่ได้เรียนรู้จาก สื่อช่วยสอนใหม่ที่ผลิตขึ้น เพราะครอบครัวอาจไม่มีเวลามากพอให้กับเด็กที่จะสั่งสอนให้เขาเติบโตมาเป็นคริสตชนที่ดี และเพื่อช่วยสร้างทางเลือกที่ดีเพื่อสู้กับเกมส์ที่รุนแรงในปัจจุบันได้

4. ในคริสตศาสนา หรือช่วยให้ผู้ที่ต้องการศึกษา เรียนรู้ และเข้าใจ ชีวิตคริสตชนในระดับเริ่มต้นได้อย่างไม่น่าเบื่อ (แต่ไม่ใช่เป็นการไปแทนการเข้าโบสถ์ทุกวันอาทิตย์)

5. ควรใช้เว็บไซต์ ของศาสนาให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ากว่านี้ เช่น เป็นช่องทางในการให้ผู้ที่ ศรัทธาในศาสนา หรือสนใจร่วมทำบุญบริจาค ผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งทางวาติกันก็ได้เริ่มทำไปแล้ว

6. ควรศึกษา เรื่องการนำความเชื่อ และธรรมะเข้ามาสู่ผู้ชมละคร หรือทำเป็นละครเวที

7. ควรให้ความรู้แก่ผู้ที่เตรียมจะบวชเป็นบาทหลวง ในด้านการใช้สื่อใหม่

8. ควรมอบหมายงานตามความต้องการและความสามารถของบุคลากร (Put the right man on the right job) เพราะงานที่ได้จะเกิดการสร้างสรรค์โดยไม่ต้องให้มีใครมาช่วยผลักดัน

9. น่าจะหาคณะนักบวชที่เชี่ยวชาญในเรื่องการทำสื่อฯ โดยเฉพาะจากต่างประเทศเข้ามาช่วยงานและมีบทบาทในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อช่วยให้การสื่อสารระหว่างบุคลากรในสภาพระสังฆราชฯ กับคริสตศาสนิกชนทั่วไปได้รับรู้ความเป็นไปต่าง ๆ ระหว่างกัน และอาจนำมาซึ่งความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ที่องค์กรต้องการและขาดแคลน

10. ควรทำงานอย่างจริงจังกับโครงการ Media Education เพื่อให้เด็ก ๆ ได้รู้เท่าทัน และแยกแยะการบริโภคสื่อที่ดี กับสื่อที่ไม่ดีออกจากกันได้ เพราะ “เด็กในวันนี้คือ บุคลากรที่สำคัญของเราในวันหน้า”

11. ในการเข้าถึงผู้รับสาร ควรคำนึงถึงข้อจำกัด ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ และการแสดงความคิดเห็นหลังจากการเปิดรับสื่อใหม่และการใช้สื่อมวลชนแต่ละประเภท ควรพิจารณาถึงข้อจำกัดของการใช้สื่อและอุปสรรคการสื่อสารกับผู้รับสาร เช่น การศึกษา ความยากจนถิ่นที่อยู่ ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ในระดับที่แตกต่างกัน วัย บริบททางลักษณะสังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนชีวิตจิตใจของผู้รับสาร

12. ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เนื่องจากการสื่อสารสองทาง ที่สามารถสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการยอมรับได้ง่ายกว่า การใช้สื่อมวลชนที่มีลักษณะของสื่อสารการทางเดียว

13. การใช้สื่อมวลชนเพื่อบรรลุเป้าหมาย ควรดำเนินนโยบายและการเตรียมความพร้อม ในรูปของการทำงานในเชิงธุรกิจตามแบบอย่างของมืออาชีพ โดยบุคลากรที่มีศักยภาพ ทั้งทางฝ่ายนักบวชคาทอลิกซึ่งรับผิดชอบทางศาสนาและจริยธรรม และทางฝ่ายฆราวาส เพื่อดำเนินการทางธุรกิจ มีแผนงานจัดเงินทุนเชิงธุรกิจ ทุ่มเทการลงทุนอย่างจริงจังกว่าที่เป็นอยู่

DRU

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ปรมะ สตะเวทิน. **หลักนิเทศศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2538
- พจน์ี เษจรรยา เมตตา วิวัฒนากุล และ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. **แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์**.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด, 2538
- โรแบต์ โกสเต. **คำสอนคริสตชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมศักดิ์การพิมพ์, 2545
- วินิจ เกตุขำ และ คมเพชร ฉัตรศุกกุล. **กระบวนการกลุ่ม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,
2522
- สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. **ปฏิทินคาทอลิก ค.ศ. 2000/2543**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2542
- สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. **ทิศทางงานอภิบาล คริสตศักราช 2000**. พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2543
- สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. **จงด่วนเรือออกไปที่ลึก การสืบสานพันธกิจพระเยซู
คริสต์ของคาทอลิกในทศวรรษใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภา
พระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2545
- สมพร อุปพงษ์ และคณะ. **จงด่วนเรือออกไปที่ลึก การสืบสานพันธกิจของพระเยซูของคาทอลิก
ในทศวรรษใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพระสังฆราชคาทอลิก
แห่งประเทศไทย, 2545
- สุรัชย์ ชุมศรีพันธุ์. **พระคริสตเจ้าและพระศาสนจักรของพระองค์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
สำนักพระอัครสังฆราช, 2542
- เสรี พงศ์พิศ. **ศาสนาศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2545
- อรนุช เลิศจรยรักษ์ คาราวรรณ สุขุมลชาติ. **ทฤษฎีสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531
- อุบลรัตน์ ศิริยุสศักดิ์ วิลาสินี พิพิธกุล และ กิติ กันภัย. **สื่อสารมวลชนเบื้องต้น : สื่อมวลชน
วัฒนธรรมและสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2542

วารสาร

กรมสามัญศึกษา. สรุปเนื้อหาสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาและวัฒนธรรม ระดับที่ 8

(พ.ศ.2540 - 2544), 2540

วิชา หิริบุญการ. “โครงสร้างฐานันดรของพระศาสนจักรคาทอลิก” วารสารแสงธรรมปริทัศน์.

ฉบับที่ 17. 3 กันยายน - ธันวาคม 2536

เอกสารอื่น ๆ

โชคชัย คุรัตน์สุวรรณ. “การดำเนินงานของแผนกิจการฆราวาสแพร่ธรรมในอัครสังฆมณฑล

กรุงเทพฯ” สารนิพนธ์ วิทยาลัยแสงธรรม, 2545

วิทยานิพนธ์

กนกพร ศักดิ์อุดมขจร. “การแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และพฤติกรรมการบริหารการเงิน

บุคคลของประชาชนกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543

จริยา สมประสงค์. “การใช้สื่อมวลชนเพื่อการเผยแพร่คริสตศาสนาขององค์กรสื่อมวลชนคาทอลิก

ประเทศไทย พ.ศ. 2509 - 2536” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537

จิตินันท์ วัฒนุชชา. “การวิเคราะห์กระบวนการแพร่ภาพรายการโทรทัศน์ไทย สำหรับตลาดคน

ไทยในต่างประเทศโครงการ Global Network” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540

บัญชา กิจประเสริฐ. “พันธกิจบาทหลวงกับความคงอยู่ในสภาวะการเป็นเนรคาทอลิก

ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542

- รัตนา เกษะธนาชัยกุล. “ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนกับความทันสมัยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539
- ลลนา ศักดิ์ชูวงศ์. “การให้ความหมายการให้เหตุผลการดำรงอยู่ของประเพณีบั้งไฟพญานาคในยุคโลกาภิวัตน์” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2547
- วนาลี งามดี. “การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อเว็บไซต์รักบ้านเกิดดอทคอมขององค์กรที่เป็นสมาชิกเว็บไซต์รักบ้านเกิดดอทคอม” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2544
- เวทีนิ สตะเวทิน. “การสื่อสารในการจัดการประชามบางลำพู” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542
- ศิรินันต์ ลิมปนชัยพรกุล. “กระบวนการสื่อสารในการแปรรูปโรงพยาบาลบ้านแพ้ว” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545
- สุปราณี จริยพร. “ความคิดเห็นและการยอมรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce) : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542
- สุภาวดี แสนทวีสุข. “สภาพปัญหาการสื่อสารในองค์กรปกครองส่วนตำบล จังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543
- สุมณฑา ศรีสวัสดิ์. “บทบาทของมิชชันนารีนิกายโรมันคาทอลิกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2496 - 2508” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543
- สุวพัทธ์ จารุงกลางศ์. “สื่อที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่คริสตศาสนาคาทอลิกประเทศไทย เขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, 2544
- อนันต์ ลิขิตประเสริฐ. “อิทธิพลของผู้นำหมู่บ้านที่มีต่อการพัฒนาสาธารณสุขขั้นมูลฐาน : การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทผู้นำในสามหมู่บ้านของจังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527

อินเทอร์เน็ต

www.baanjomyut.com

www.bu.rit.ac.th

www.cafethai.cjb.net

www.riudon.ac.th.

www.sac.or.th

www.ccu.cbct.org/

<http://www.phoowit.ac.th>

<http://www.spu.ac.th>

www.xaap.com

สัมภาษณ์

คุณพ่อเฉลิม กิจมงคล. รองเลขาธิการสภาพระสังฆราชฯ (ทำหน้าที่แทนเลขาธิการสภาฯ),
สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2547

ภราดาทินรัตน์ คมกฤต. ประธานกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักศึกษาทางงานอภิบาล, สัมภาษณ์
3 กรกฎาคม 2547

ซิสเตอร์กฤษดา สাত্রพันธ์. ผู้จัดการสำนักเลขาธิการฯ สำนักงานสภาพระสังฆราชฯ, สัมภาษณ์
21 มิถุนายน 2547

คุณพ่อวรยุทธ กิจบำรุง. เลขาธิการสภาฯ ฝ่ายสื่อสารสังคม, สัมภาษณ์ 24 กรกฎาคม 2547

คุณพ่อทิวา แสงศิริวิวัฒน์. ผู้ช่วยเลขาธิการสภาฯ ฝ่ายสื่อสารสังคม และเลขาธิการคณะกรรมการ
คาทอลิกเพื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ, สัมภาษณ์ 20 มิถุนายน 2547

คุณพ่อพงศ์เทพ ประมวลพร้อม. รองผู้อำนวยการสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย บรรณาธิการ
(ดูแลงานด้านสื่อมวลชน), สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2547

วัชรวิ กิจเจริญ. บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์อุดมสาร และนิตยสารอุดมสานต์ ของสื่อมวลชน
คาทอลิกประเทศไทย, สัมภาษณ์ 16 สิงหาคม 2547

วีรนนท์ ทรรทรานนท์. ผู้จัดการสำนักงาน สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย อดีตเป็นผู้จัดการ
ข้อมูลสารสนเทศ, สัมภาษณ์ 22 กรกฎาคม 2547

วีรพงศ์ ทวีศักดิ์. กรรมการ สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย, สัมภาษณ์ 21 กรกฎาคม 2547

- คุณพ่อไพศาล อานามวัฒน์. ผู้ช่วยเลขานุการสภาฯ ฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรมสัมพันธ์
 ในขณะดำเนินงานของของสภาพระสังฆราช, สัมภาษณ์ 2 สิงหาคม 2547
- บุญทิพย์ (คุณหน้อย). เจ้าหน้าที่ประสานงานในคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม และดูแลงาน
 ด้านดนตรีศาสนา และดูแลงาน บัญชี ผู้ประสานงานทั่วไป การจัดทำรายงานการ
 ประชุม, สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2547
- นิพนธ์ แสงประดับ. เจ้าหน้าที่ ในคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อฆราวาสและคณะกรรมการคาทอลิก
 เพื่อสามเณรลัยและกระแสร่วม, สัมภาษณ์ 23 กรกฎาคม 2547
- ไพฑูริย์ จอจวิริยะวงษ์. นักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2, สัมภาษณ์
 15 พฤษภาคม 2548
- วศิน มานะสุรางค์กุล. นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอแบค ปี 4, สัมภาษณ์
 15 พฤษภาคม 2548
- วรพล หมู่พยัคฆ์. นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปี 4, สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม
 2548
- ฐานิต พูลขาว. นักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 5, สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม
 2548
- สนธยา สุภากิจ. ธุรกิจส่วนตัว (อาหารเสริมสุขภาพ และรับจัดทัวร์), สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม
 2548
- ลาวัลย์ มีแสงธรรม. ธุรกิจส่วนตัว, สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2548
- กรกมล ฉลองสิริสุข. ธุรกิจส่วนตัว, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2548
- ชลลดา สีละตรีศรีศิลป์. เจ้าของศูนย์ฝึกสมาธิแบบ TM, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2548
- มนเลิศ ร้อยศรี. แม่บ้าน, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2548
- ปราณี อิงคากุล. แม่บ้าน, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2548
- ประภาศรี สุขสนาน. แม่บ้าน (อดีต ครูประถมต้น โรงเรียนเซนต์จอร์จ), สัมภาษณ์
 15 พฤษภาคม 2548
- ไพเราะ หิรัญศิริ. แม่บ้าน, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2548
- พรรณี รังสรรค์. แม่บ้าน (อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนแม่พระฟาติมา ดินแดง), สัมภาษณ์
 15 พฤษภาคม 2548
- มาลี อุดลย์เสรี. แม่บ้าน (อดีต ครูประถมต้น โรงเรียนเซนต์จอร์จ), สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม
 2548

ภาษาอังกฤษ

Books

Katz E. Blumler, I.G. and M. Gurevith. "Utilization of Mass Communication by individual"
in **The Use of Mass Commnication**, eds. Katz. E. Blumler and J.G., Beverly Hills :
Sage Publication, 1974.

Roger, Everette M. and Shoemaker, Floyed F. **Communication of Innovation**. A Cross-Cultural
Approach. New York : The Free Press, 1971.

White, Daved M. "The Gate Keeper : A Case Study in the Selection of News" **Journalism**
Qwarterly. 27, Fall 1950.

Draft

ภาคผนวก

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะลึก (Focus Group Interview)

1. ถ้าพูดถึงเทคโนโลยีใหม่ที่ทันสมัย ท่านจะคิดถึงอะไรบ้าง เพราะเหตุใด
2. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีที่ใหม่ มีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง
3. การที่สื่อมวลชนคาทอลิก นำเทคโนโลยีที่ใหม่มาปรับใช้ในการให้ข้อมูลข่าวสาร มีประโยชน์ต่อท่านอย่างไรบ้าง
4. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีที่ใหม่ มีข้อดี-ข้อเสีย ทำให้ข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนไปอย่างไรบ้าง
5. ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกผ่านทางสื่อช่องทางไหนเป็นประจำบ้าง อย่างไร
6. ทำไมท่านถึงเลือกสมัครเป็นสมาชิกของอุดมสาร(รายสัปดาห์) หรืออุดมสานต์(รายเดือน) หากท่านไม่สมัครเป็นสมาชิกท่านสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้จากแหล่งใดบ้าง เพราะเหตุใด
7. ท่านเคยติดตามข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนคาทอลิกผ่านทางเว็บไซต์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่ไม่ใช่อุดมสาร (รายสัปดาห์) หรืออุดมสานต์ (รายเดือน) บ้างหรือไม่ เพราะเหตุใด
8. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อเนื้อหาข้อมูลข่าวสารในหนังสืออุดมสาร(รายสัปดาห์) หรืออุดมสานต์ (รายเดือน) บ้าง แตกต่างจากในอดีตอย่างไร
9. ท่านเห็นการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาในหนังสืออุดมสาร (รายสัปดาห์) หรืออุดมสานต์ (รายเดือน) จากการนำสื่อใหม่มาใช้ หรือไม่ อย่างไร
10. ท่านคิดว่าเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับทราบจากสื่อมวลชนคาทอลิกผ่านทางอุดมสาร (รายสัปดาห์) หรืออุดมสานต์ (รายเดือน) หรือทางเว็บไซต์ เหมือนหรือต่างกันอย่างไรบ้าง
11. ท่านพึงพอใจในเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับทราบจากสื่อช่องทางใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
12. ท่านเคยส่งข้อมูลข่าวสารหรือร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเอง ไปยังสื่อมวลชนคาทอลิกหรือไม่ ด้วยวิธีการอย่างไร
13. ผลจากการที่ท่านได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อมวลชนคาทอลิกเป็นอย่างไรบ้าง ท่านพึงพอใจหรือไม่อย่างไร

14. ท่านคิดว่าสื่อมวลชนคาทอลิกควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรอีกบ้าง เพื่อประโยชน์ในการรับข้อมูลข่าวสารของท่านในอนาคต
15. ท่านคิดว่าสื่อมวลชนคาทอลิกควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพื่อให้ได้เนื้อหาข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวคำถาม ที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

1. ประวัติส่วนตัว
2. การศึกษา
3. ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน ในปัจจุบัน
4. ลักษณะของงานที่ได้รับมอบหมาย ช่วยเล่าให้ฟังว่า โดยทั่วไปแล้ว มีงานหลักที่รับผิดชอบอะไรบ้าง
5. ในแต่ละวัน งานที่ได้รับ จะส่งมาจากไหนบ้าง เช่น จาก วาดิกัน หรือส่วนงานอื่น ๆ
6. มีการส่งงานต่อไปยังส่วนงานอื่นอย่างไร และใครเป็นผู้ที่ดูแลงานในส่วนงานนั้น ๆ
7. ถ้าท่านต้องติดต่อกับส่วนงานอื่น ๆ ในองค์กร รวมทั้งบุคคลภายนอกด้วย เช่น เพื่อส่งข่าวสารทั้งกรณีเรื่องทั่ว ๆ ไปและเร่งด่วน ท่านมักจะติดต่อสื่อสารกับเค้าด้วยวิธีใด
8. ท่านติดต่อกับหน่วยงานใดบ้าง ช่วยยกตัวอย่าง
9. ช่วยเล่าการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานของท่านกับหน่วยงานอื่น ๆ
10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เรื่องการใช้สื่อในปัจจุบัน ให้เท่าทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ขององค์กรท่าน
11. เมื่อมีเหตุการณ์พิเศษ เช่น เกิดสงคราม สหรัฐ-อิรัก หน่วยงานท่าน มีส่วนในการช่วยพิจารณาหรือลงข่าวดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร
12. โดยปกติท่านได้รับข่าวสาร ข้อมูล เรื่องราวภายในองค์กรท่านจากสื่อ และช่วยยกตัวอย่าง
13. ท่านมีความสนใจหรือติดตามข่าวสารเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงในพระศาสนจักรคาทอลิก หรือไม่อย่างไร หากไม่สนใจ เนื่องจากอะไร
14. ท่านมีส่วนร่วมในการปรับระบบขององค์กรบ้างหรือไม่ อย่างไร ช่วยเล่าให้ฟัง

15. หลังจากที่มีการปรับระบบขององค์กร โดยเฉพาะภายในสภาพระสังฆราชนี้
ที่ท่านคิดว่าการติดต่องานภายใน เปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างจากเดิมหรือไม่อย่างไร
ดีขึ้นหรือไม่ เพราะอะไร และทำไม
16. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการทำงานในรูปแบบใหม่ (หากคิดว่าการปรับระบบ
องค์กรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน)
17. โดยทั่วไปแล้ว ท่านได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมของกลุ่มอื่น ๆ ในองค์กรศาสนา
คริสต์ หรือศาสนาอื่นๆ อีกบ้างหรือไม่
18. มีใครมาติดต่อขอข้อมูลกับท่านบ้าง และส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
19. การลงข่าวสารข้อมูล ทั่วไปในหนังสือพิมพ์อุดมสาร และในวารสารอุดมสานต์
มีใครบ้างที่ เป็นผู้ตัดสินใจในการลงตีพิมพ์

ตัวอย่างแบบบันทึกภาคสนาม

รูปแบบการสื่อสารที่เกิดจากสื่อใหม่	วัน.....เวลา.....สถานที่.....
<p>รูปแบบการสื่อสารระหว่างสื่อมวลชน คาทอลิกและวาติกัน</p>	<p>ข้อมูลตามความเป็นจริงจากการสังเกต/สัมภาษณ์</p> <p>การตีความข้อมูลเบื้องต้น</p> <p>วิธีการใช้ในการเก็บข้อมูล</p>

ตัวอย่างแบบบันทึกภาคสนาม

กระบวนการสื่อสารที่เกิดจากสื่อใหม่	วัน.....เวลา.....สถานที่.....
<p data-bbox="284 472 735 573">กระบวนการสื่อสารระหว่างสื่อมวลชน คาทอลิกกับสภาพระสังฆราชคาทอลิก</p> <p data-bbox="284 869 639 969">ผลกระทบที่เกิดจากสื่อมวลชน คาทอลิก</p> <p data-bbox="284 1041 663 1142">ผลกระทบที่เกิดกับคริสตชนผู้รับ ข่าวสาร</p>	<p data-bbox="758 472 1313 517">ข้อมูลตามความเป็นจริงจากการสังเกต/สัมภาษณ์</p> <p data-bbox="758 1211 1050 1256">การตีความข้อมูลเบื้องต้น</p> <p data-bbox="758 1563 1058 1608">วิธีการใช้ในการเก็บข้อมูล</p>

การสังคายนาวาติกันที่ 2 กับการปรับปรุงพระศาสนจักรใหม่

ดร.เสรี พงศ์พิศ ได้กล่าวว่า สังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 นับเป็นสังคายนา "สากล" ครั้งแรก ในความหมายที่แท้จริง เพราะเป็นครั้งแรกที่พระสังฆราชผู้เข้าร่วมประชุมมาจากทั่วโลก และหัวข้อ การพิจารณานั้นกินความครอบคลุมไปจนทั่วพระศาสนจักร ทั้งนี้เพราะทุกครั้งที่ผ่านมา ดูเหมือน จะจำกัดอยู่แต่เพียงในยุโรปและประเทศตะวันตกเท่านั้น อีกทั้งประเด็นที่ได้รับการพิจารณาก็จำกัด อยู่ในแวดวงภายในของพระศาสนจักรในตะวันตกเช่นเดียวกัน (เสรี พงศ์พิศ, 2545 : 100)

จุดมุ่งหมายของการสังคายนาครั้งนี้ คือการพิจารณาสภาพการณ์ของโลกปัจจุบันซึ่ง เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มองดู "เครื่องหมายแห่งกาลเวลา" (Signs of Times) และพยายามหา คำตอบจากจุดยืนทางศาสนาให้กับสังคมปัจจุบัน โดยเลือกสรรประเด็นเรื่องที่เหมาะสมกับยุคสมัย มากที่สุดมาพิจารณา ซึ่งนับเป็นแนวทางที่แตกต่างไปจากสังคายนาครั้งอื่น ๆ ในประวัติศาสตร์ เพราะไม่มีการพิจารณาประณามและ "กล่าวโทษ" คำสอนที่ผิด (Heresy) ใด ๆ หากแต่เป็นการ ริเริ่ม "การเสวนา" (Dialogue) กับแนวคิดและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากของตนด้วยใจเปิดกว้างยิ่งขึ้น

ในสังคายนาครั้งนี้ มีพระสังฆราชเข้าร่วม 2860 องค์ พระสันตะปาปาจอห์นที่ 23 ซึ่งเป็นผู้ประกาศให้มีสังคายนาครั้งนี้ และได้ให้มีการเตรียมการก่อนถึงสามปีเศษ ได้เป็นผู้เปิดการ ประชุมเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 1962 ซึ่งได้ดำเนินไปจนถึงวันที่ 8 ธันวาคม 1965 จึงได้ปิดลง โดยพระ สันตะปาปาปอลที่ 6 เป็นประธาน (เพราะพระสันตะปาปาจอห์นที่ 23 ได้ถึงแก่อสัญกรรมในปี 1963 เมื่อสังคายนาได้ดำเนินมาเพียงภาคเดียว)

การสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ได้เริ่มเปิดการประชุมเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 1962 และ ได้ดำเนินการไปจนถึงวันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 1965 จึงได้ปิดลง เมื่อการสังคายนาสิ้นสุดลงพร้อมกับ ได้เอกสารสำคัญ 16 ฉบับ ประกอบด้วยพระธรรมนูญ (Constitution) 4 ฉบับ กฎฎีกา (Decrete) 9 ฉบับ และปฏิญญา (Declaration) 3 ฉบับ เอกสารเหล่านี้ว่าด้วย พระศาสนจักร การเปิดเผยของ พระเจ้า (Revelation) พิธีกรรม พระศาสนจักรในโลกปัจจุบัน พระสังฆราช พระสงฆ์ การเตรียมตัว เป็นพระสงฆ์ การปฏิรูปชีวิตนักบวช บทบาทการแพร่ธรรมของฆราวาส การประกาศศาสนา พระศาสนจักร ตะวันออก เอกภาพของนิกายต่าง ๆ ในศาสนาคริสต์ สื่อสารมวลชน การศึกษาเยาวชน ความสัมพันธ์ กับศาสนาต่าง ๆ และสุดท้ายคือเสรีภาพในการนับถือศาสนา

นับเป็นการปฏิรูปครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ศาสนาคริสต์ และได้มีการนำหลักการ ที่ได้มาใช้ในการปรับเปลี่ยนองค์กร เพื่อให้เท่าทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ในปัจจุบัน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหาร ของ ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

ในการประชุมสังคายนาครั้งนี้ได้มีผู้สังเกตการณ์รับเชิญเข้าร่วมด้วยจำนวนหนึ่ง ทั้งที่เป็นคาทอลิกแต่ไม่ใช่สังฆราชและชาวคริสต์นิกายต่าง ๆ ตลอดจนศาสนิกจากศาสนาอื่น ๆ บุคคลเหล่านี้ไม่ได้ร่วมสังเกตการณ์แต่เพียงอย่างเดียว แต่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับพระสังฆราชและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคายนาครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้เพราะประเด็นสำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งซึ่งได้รับการพิจารณาและมีการเปลี่ยนแปลง คือเรื่องท่าทีต่อศาสนาอื่น ๆ ซึ่งเดิมทีนั้นเคยมีประกาศไว้ว่า "นอกพระศาสนจักรไม่มีผู้ใดรอดได้" วาทีก้นที่ 2 ได้ให้ความเข้าใจใหม่ว่า ใครก็ตามที่ปฏิบัติตามวิถีชีวิตของตนอย่างซื่อสัตย์และจริง เขาผู้นั้นก็สามารถรอดได้ (แม้จะไม่ใช่คาทอลิกหรือคริสต์ก็ตาม) (เสรี พงศ์พิศ, 2545 : 101)

ในพระธรรมนูญว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกปัจจุบัน ซึ่งนับเป็นเอกสารที่สำคัญที่สุดฉบับหนึ่งของการสังคายนาครั้งนี้ แสดงออกถึงจุดยืนใหม่ ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์สภาพการณ์ในปัจจุบันซึ่งเห็นว่าโลกมนุษย์ ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ก็มีทั้งคนดีและคนชั่ว หลักศาสนาต่าง ๆ ล้วนสอนให้คนไปสู่จุดหมายสูงสุดของชีวิต ถ้าหากจะยึดหลักการเดิมที่เคยบอกไว้ว่า ใครผู้ใดไม่ได้รับศีลล้างบาปเป็นคริสต์ ผู้นั้นไม่อาจจะรอดได้ ผู้คนนับพันๆล้านคนทั้งในปัจจุบันและในอดีตก็คงตกรอกไปหมดสิ้น รวมทั้งชาวคริสต์เองที่เป็นคนบาป คนที่ไปสวรรค์จริง ๆ ก็คงมีไม่กี่คน เรื่องนี้น่าจะแย้งกับหลักคำสอนที่ว่า พระเจ้าไม่ทรงปรารถนาให้ผู้ใดพินาศ ทรงต้องการให้ทุกคนรอด ดังนั้น พระองค์ก็คงต้องประทานเงื่อนไขและเครื่องมือให้มนุษย์ทุกคนไปสู่ความรอดได้ แนวคิดทางเทวศาสตร์แนวนี้ได้เกิดขึ้นก่อนสังคายนาแล้ว และได้ถูกนำมาพิจารณาและเห็นชอบในพระธรรมนูญสำคัญนี้อย่างเป็นทางการ

จากการวิเคราะห์สภาพการณ์ของยุคปัจจุบัน สังคายนาถือว่าพระศาสนจักรเองก็อยู่ในสังคมโลกเดียวกันนี้ด้วย จึงไม่ควรถือว่าพระศาสนจักรเป็น "ผู้บริสุทธ์" ที่อยู่เหนือกาลเวลาและสถานที่ ควรมีความรู้สึกร่วมกับผู้คนแห่งยุคนี้ โดย "มองยุคสมัยของเราด้วยความเห็นอกเห็นใจ" นอกนั้น การที่คนยุคนี้ไม่สนใจศาสนา ไม่ได้แปลว่าพวกเขาเป็นคนเลว หากเป็นเพราะสภาพการณ์ทางสังคมเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดชะตากรรมของพวกเขา เป็นหน้าที่ของพระศาสนจักรที่จะเข้าใจและหาคำตอบใหม่ให้กับปัญหาใหม่ของพวกเขา ซึ่งไม่ได้หมายถึงแต่เฉพาะผู้นำศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงชาวคริสต์ทุกคนซึ่งต้องแสดงออกถึง "การเป็นพยานด้วยวิถีชีวิตและการเสวนา" ซึ่งหมายความว่า "ชาวคริสต์ต้องเป็นหนึ่งเดียวกับคนเหล่านี้ด้วยความเคารพและรัก ถือว่าตนเป็นสมาชิกร่วมประชาคมเดียวกัน มีส่วนร่วมในวิถีทางวัฒนธรรมและสังคม โดยการคบหาและร่วมงาน ต้องรู้จักประเพณีวัฒนธรรมของชาติและศาสนาอื่น ๆ เป็นอย่างดี..." (เสรี พงศ์พิศ, 2545 : 104)

แม้สังคายนาจะยืนยันว่าจะต้องประกาศเรื่องพระคริสต์ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า "การประกาศศาสนา" นั้น ไม่ใช่การ "โฆษณา" ชวนให้เชื่อ ไม่ใช่การบีบบังคับด้วยวิธีการทางการเมือง หรือ เศรษฐกิจ เหมือนกับที่บางพวกบางกลุ่มเคยทำกันในบางยุคสมัยและบางแห่ง หากแต่เน้นการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างและการเสวนา ทั้งนี้เพราะเรื่องศาสนาเป็นสิทธิเสรีภาพของแต่ละคน และนอกล้นชาวคริสต์เชื่อว่าความเชื่อมาจากพระเป็นเจ้า มนุษย์ไม่สามารถ "ให้" ใครได้

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพระศาสนจักรหลังสังคายนาเวติกันที่ 2 นี้ นับเป็นการปฏิรูปครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ศาสนาคริสต์ ดังกรณีการเปลี่ยนทัศนคติต่อศาสนาอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมานี้ นอกล้นพระศาสนจักรยอมรับว่าเอกภาพของพระศาสนจักรไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การมีรูปแบบเดียว (Uniformity) ในการแสดงออกทางศาสนา เช่น พิธีกรรมต่าง ๆ หากอยู่ที่แก่นความเชื่อซึ่งจะต้องกลมกลืนเข้ากับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของแต่ละแห่ง ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้ใช้ภาษาละติน คนตรีตะวันตกและรูปแบบพิธีกรรมอื่น ๆ ให้เหมือนกันหมดทั่วโลก เรื่องนี้ได้มีการนำไปปฏิบัติทันทีหลังสังคายนา ดังกรณีของเมืองไทย ก็ใช้ภาษาไทย และคนตรีไทย และปรับรูปแบบบางอย่างให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยมากขึ้น ซึ่งก็เกิดปฏิกิริยาทั้งจากฝ่ายอนุรักษ์คาทอลิกและจากคนไทยบางกลุ่มซึ่งไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงนี้ อันเป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นในทุกประเทศ ไม่ใช่แต่ฆราวาส แต่รวมถึงพระสงฆ์คาทอลิกเองจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถปรับปรุงตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ทันที (เสรี พงศ์พิศ, 2545 : 104 - 105)

นอกจากพิธีกรรม ยังมีการปรับรูปแบบการบริหารในโครงสร้างทั้งระดับบนและล่าง โดยพระสันตะปาปาได้ให้พระสังฆราชมีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับพระสันตะปาปามากยิ่งขึ้น ถือว่าพระสันตะปาปาคือหัวหน้าของสมัชชาพระสังฆราช (College of the Bishops) ประหนึ่งศิระซึ่งจะคิดทำอะไรโดยเป็นอิสระจากส่วนอื่น ๆ ของร่างกายไม่ได้ ในทำนองเดียวกัน พระสังฆราชในแต่ละประเทศรวมกันเป็นสภาพระสังฆราช โดยมีประธานซึ่งทำหน้าที่ร่วมกับสมาชิกอื่น ๆ (Bishops' Conference) พระสังฆราชในแต่ละสังฆมณฑลก็ต้องกระทำเช่นเดียวกัน คือ ร่วมกับสภาสงฆ์ในการบริหารงานและตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ พระสงฆ์ก็ต้องร่วมกับสภาสังฆราชหรือสภาวัดในทำนองเดียวกัน แม้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนี้จะไม่ใช่การปฏิวัติที่นำไปสู่ระบอบประชาธิปไตยในพระศาสนจักร แต่ก็เป็นการก้าวสำคัญที่ทำให้สมาชิกของพระศาสนจักรไม่ว่าระดับใด มีส่วนร่วมในความเป็นไปของพระศาสนจักรนี้มากยิ่งขึ้น

สำหรับผู้นำทางศาสนาหลายคน การปฏิรูปโครงสร้างนี้เท่ากับเป็นการลดทอนอำนาจลงไป ซึ่งทำความลำบากใจให้ไม่น้อย ดังเช่นกรณีของสภาวัดที่เข้าไปร่วมงานกับฝ่ายพระสงฆ์เจ้าอาวาส ไม่ได้เกิดความร่วมมือกันที่สร้างสรรค์เสมอไป กลับทำให้เกิดความขัดแย้งมากยิ่งขึ้น และดูเหมือนว่าบทบาทของฆราวาส ซึ่งได้รับการยอมรับในสังคายนาและระยะหลังการประชุม

ไม่ได้พัฒนาขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง แต่กลับซบเซาไปในที่สุด ยังเหลืออยู่บ้างก็แต่เพียงรูปแบบเท่านั้น ซึ่งก็ดูเหมือนจะเป็นเช่นนี้กับเรื่องอื่น ๆ ที่ได้รับการปฏิรูปจากสังคายนา

ความจริง แม้ว่าสังคายนาจะเปิดโอกาสให้อย่างมากมายก็ตาม แต่ก็ยังประกาศย้ำหลักความเชื่อที่ว่าแหล่งที่มาของสังขรณ์ที่พระเจ้าทรงเปิดเผย ไม่ได้อยู่ที่พระคัมภีร์ไบเบิลเท่านั้น แต่อยู่ที่ประเพณีของพระศาสนจักรด้วย ซึ่งก็หมายความว่าหลักคำสอนที่ได้รับการประกาศจากพระศาสนจักรก็เป็นสังขรณ์ที่มาจากพระเจ้าเช่นเดียวกับพระคัมภีร์ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าเป็นการเปิดเผยใหม่ of พระเจ้า หากแต่เป็นการ "ตีความ" เรื่องที่พระเยซูได้ทรงเปิดเผยนั้นให้ปรากฏชัดแจ้งยิ่งขึ้น เพื่อสื่อ "สาร" (Message) แห่งความรอดอันเดียวกันนี้ให้เข้าถึงมนุษย์ การประกาศย้ำเรื่องนี้ก็เท่ากับ ย้ำสิทธิอำนาจ (Authority) ของฝ่ายผู้นำศาสนา และสถานภาพในการเป็นผู้แทนของพระเจ้าให้หนักแน่นมั่นคง การปรับโครงสร้างไม่กระทบกระเทือนต่อหลักความเชื่อนี้ อย่างไรก็ดี ก็ได้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมาไม่น้อย

ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากความพยายามปรับหลักคำสอนทางศาสนา เข้ากับสภาพที่เป็นจริงของแต่ละท้องถิ่น เช่น ในการวัด "ความเหมาะสม" ตลอดจน "ความถูกต้อง" แตกต่างกันไป นับแต่ "คำสอนดัตช์" (Dutch Catechism) จนถึง "เทวศาสตร์แห่งการปลดปล่อย" (Theology of Liberation) ซึ่งอยู่ในแวดวงที่ชาวคริสต์เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ หรือการปรับตัวทางพิธีกรรม และหลักคำสอนในประเทศที่ชาวคริสต์เป็นคนส่วนน้อย เช่น ใน แอฟริกา และเอเชีย ทั้งนี้เพราะสังขรณ์वादิกันที่ 2 ได้ให้ไว้แต่เพียงหลักการใหญ่ เมื่อถึงรายละเอียด ก็ขึ้นอยู่กับฝ่ายปกครองทางศาสนาของแต่ละประเทศจะพิจารณาให้เป็นไปตามความเหมาะสม ซึ่งนอกจากจะเป็นปัญหาภายในพระศาสนจักรเองแล้ว ยังเกิดความขัดแย้งกับคนในท้องถิ่น ซึ่งไม่เห็นด้วยกับวิธีการหรือแม้กระทั่งกระบวนการทั้งหมดของการปรับตัวนี้ บางฝ่ายเห็นว่าเป็นการ "เหมาเอา" ของคนอื่นมาเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการตีความหลักธรรมของศาสนาอื่น หรือการนำเอารูปแบบพิธีกรรมบางอย่างมาปรับใช้ในศาสนาคริสต์เอง

ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตลอดมาในประวัติศาสตร์ศาสนา ไม่ว่าจะศาสนาใด ศาสนาคริสต์เองแม้จะกำเนิดมาในเอเชีย แต่เติบโตขึ้นมาในยุโรป รับเอาประเพณีวัฒนธรรมของตะวันตกเกือบทั้งหมด ไม่เว้นความรู้สึกเหนือกว่าผู้อื่น ย่อมเป็นการยากที่จะเปลี่ยนความรู้สึกและความเชื่อดั้งเดิมซึ่งสืบทอดกันมาเป็นเวลานับพันปีในเวลาอันสั้น การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ใช่เรื่องใหม่ในประวัติศาสตร์ศาสนาคริสต์ แต่ครั้งนี้เป็นปรากฏการณ์ใหม่ เพราะไม่ใช่ความคิดของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นมติของสภาสังคายนาสากล ซึ่งให้ความชอบธรรมต่อความคิดริเริ่มต่าง ๆ ซึ่งยังต้องการเวลาเพื่อให้ประสบการณ์ต่าง ๆ ได้รับการไตร่ตรองและพัฒนาออกมาเป็นหลักการอันเป็นที่ยอมรับ กระบวนการดังกล่าวกำลังดำเนินอยู่ทั่วโลกในขณะนี้

ทิศทางการอภิบาล ค.ศ. 2000

วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการ

วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการ ประกอบไปด้วยทิศทางเป้าหมาย แนวทาง กระบวนการ และนโยบายปฏิบัติ เพื่อให้พระศาสนจักรสามารถกระทำภารกิจที่ได้มอบหมายจากพระเยซูคริสตเจ้า ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมไทยดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ “ประชากรของพระเจ้า ร่วมเป็นหนึ่งเดียวในความรัก แสวงหา ติดตามและประกาศพระเยซูเจ้า”

พันธกิจ “พระศาสนจักรในประเทศไทยมุ่งอุทิศตนฟื้นฟูชีวิตให้สนิทกับพระคริสตเจ้า โดยอาศัยพระวาจาและศีลศักดิ์สิทธิ์ เป็นหนึ่งเดียว ร่วมมือและแบ่งปันซึ่งกันและกัน แสวงหาคุณค่า พระอาณาจักรในบริบทสังคม เสวนาฉันพี่น้องกับผู้มีความเชื่ออื่น ประกาศพระเยซูคริสตเจ้าและเป็นประจักษ์พยาน ด้วยการดำเนินชีวิตเรียบง่าย รักและรับใช้ปวงชน โดยเน้นผู้ยากไร้”

หลักการ ทิศทางเป้าหมาย : ในการปฏิบัติพันธกิจข้างต้น พระศาสนจักรจะมุ่งส่งเสริมความเป็นมนุษย์ ในฐานะฉายาของพระเป็นเจ้า โดยเน้นสร้างเสริมสถาบันครอบครัว และชุมชน ท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ให้ความสำคัญกับฆราวาส เพื่อให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างแท้จริง จะได้ดำเนินชีวิตตามจิตตารมณ์ของพระคริสต์ และด้วยคุณค่าที่งดงาม ตามวัฒนธรรมแห่งความรักในสังคมไทย อันเป็นการร่วมกันสร้างพระอาณาจักรของพระเป็นเจ้าในโลกนี้

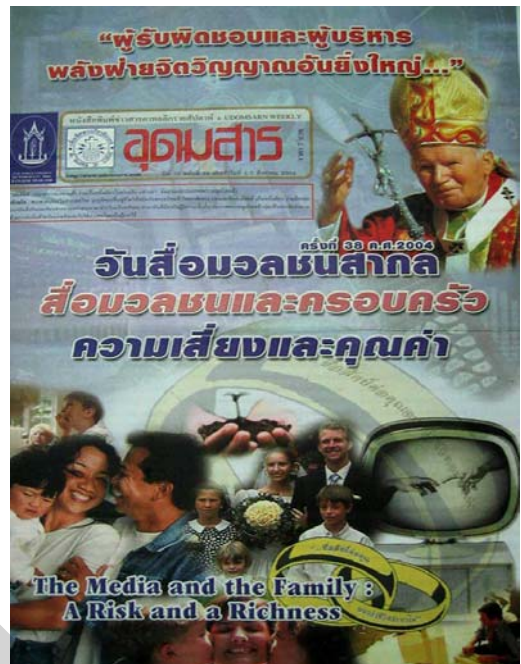
แนวทาง : ในการสร้างและเสริมสถาบันครอบครัวและชุมชนนั้น การแพร่ธรรม การอภิบาล และการดำเนินชีวิตของพระศาสนจักรจะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กัน มีคุณภาพ และครอบคลุมทุกมิติชีวิตอย่างผสมกลมกลืนกัน ทั้งฝ่ายวิญญาณจิตและฝ่ายโลก ทั้งด้านคุณค่า ศีลธรรม จริยธรรม วิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม (สิ่งสร้าง) การเมือง สิทธิมนุษยชน และสัมพันธ์กับคนทุกกลุ่มชน ทุกศาสนาและทุกเพศทุกวัย โดยให้ความสำคัญต่อคนยากไร้ ผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นพิเศษ

กระบวนการ : เพื่อให้การปฏิบัติพันธกิจมีลักษณะบูรณาการที่มุ่งสร้างสถาบันครอบครัว และชุมชนให้เข้มแข็ง พระศาสนจักรในประเทศไทยจะส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกคนอย่างแท้จริง ด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทั้งพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส ทั้งชายและหญิง และจะร่วมมือกับทุกฝ่าย ทั้งเพื่อนต่างนิกาย ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ และผู้มีน้ำใจดีทั้งมวล บนพื้นฐานของความเสมอภาค ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ด้วยความจริงใจ โดยอาศัยการเสวนาด้วยชีวิตกับทุกฝ่าย ซึ่งเป็นการประสานสัมพันธ์แบบองค์รวมในทุกมิติและทุกชีวิต

ตัวอย่างภาพจากหน้าปก หนังสือพิมพ์ข่าวสารคาทอลิกรายสัปดาห์ “อุดมสาร”

หนังสือพิมพ์ข่าวสารคาทอลิกรายสัปดาห์ “อุดมสาร” ปีที่ 28 ฉบับที่ 27 ประจำวันที่ 4-10 ก.ค. 2547

หนังสือพิมพ์ข่าวสารคาทอลิกรายสัปดาห์ “อุดมสาร” ปีที่ 28 ฉบับที่ 31 ประจำวันที่ 1-7 ส.ค. 2547

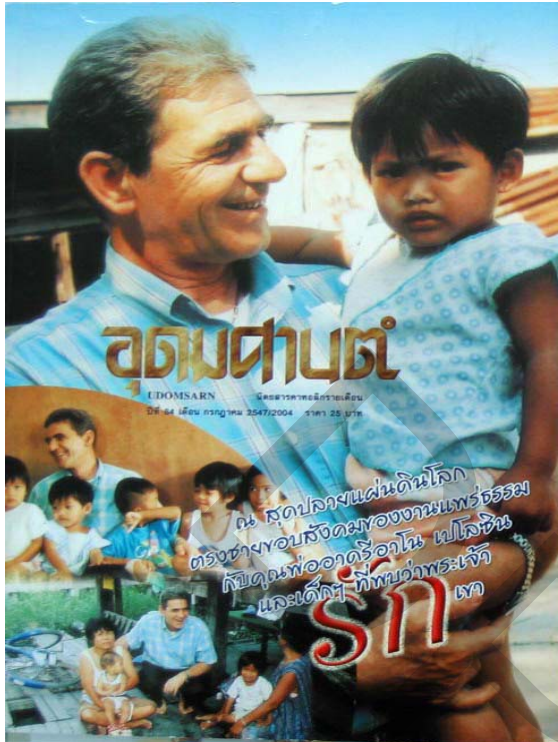

หนังสือพิมพ์ข่าวสารคาทอลิกรายสัปดาห์ “อุดมสาร” ปีที่ 28 ฉบับที่ 33 ประจำวันที่ 15-21 ส.ค. 2547

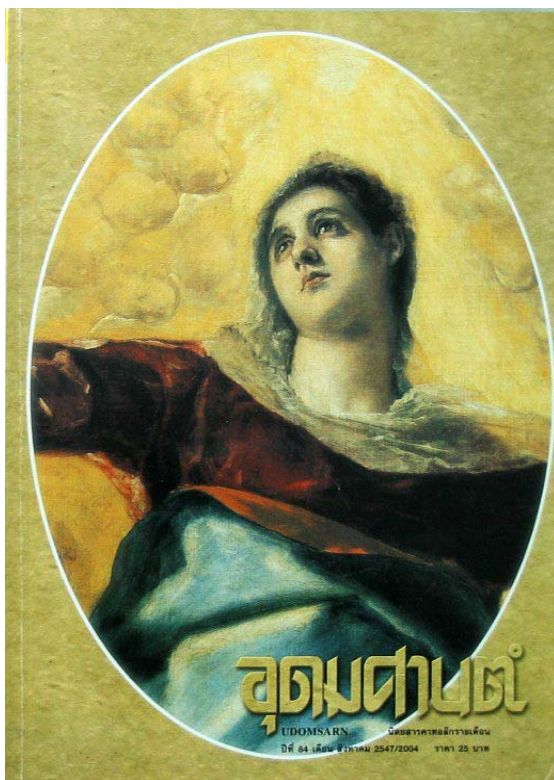

หนังสือพิมพ์ข่าวสารคาทอลิกรายสัปดาห์ “อุดมสาร” ปีที่ 28 ฉบับที่ 35 ประจำวันที่ 29 ส.ค.-4 ก.ย. 2547

ตัวอย่างภาพจากหน้าปก นิตยสารคาทอลิกรายเดือน “อุดมสานต์”

ภาพจากหน้าปก นิตยสาร
คาทอลิกรายเดือน“อุดมสานต์”
ปีที่ 84 เดือน กรกฎาคม 2547 / 2004
ราคา 25 บาท

ภาพจากหน้าปก นิตยสาร
คาทอลิกรายเดือน“อุดมสานต์”
ปีที่ 84 เดือน สิงหาคม 2547 / 2004
ราคา 25 บาท

ตัวอย่างภาพจากหน้าเว็บไซต์ Udomsarn.com ในช่วงเดือน พฤษภาคม 2548

UDOMSARN
By Catholic Social Communications of Thailand

Best view with IES Text size medium

[Home] [Udomsarn] [Saengtham] [Radio] [Service] [AboutUs] [Sitemap]

Product

Contact Us

GuestBook

Link Corner

Cover Month

Neighbourhood

[Catholic for Health Pastoral Care](#)
บ้านไร่ใจ : Carefor

[มิสซง : Issara](#)
(มิ)สภระแห่งสยาม

[Catholic Internet in Thailand](#)
[Theicath.net](#)
[SIGNIS UCIP](#)

Udomsarn Monthly

ทุกคนมีฝันของตัวเอง ฝันว่าคืนไฟโต้อะไรจะทำ และบ่อยๆ ก็ไม่ทำด้วยสิ และอะไรก็ไม่ดีก็ยิ่งไปทำบ่อยๆ ด้วยแหละ ฉะนั้นใคร เราแค่ตระหนัก และในสังคมทั่วไป ทุกๆคนทุกสมัย จึงไม่มีสุข กตัญญูต่อความ รุ่งรวย รวยร่ำมาพิน (ถึง, จะเบียด) กันตลอดเวลา ทำไมหนอ จึงต้องเป็นอย่างนี้(ยน 3:13) ...
[>> ถึงธรรมสาร](#)

ฉบับ : มีนาคม 2548

HABEMUS PAPAM [2005.04.19]

เราได้สมเด็จพระสันตะปาปาพระองค์ใหม่แล้ว สมเด็จพระสันตะปาปา ลำดับที่ 265

[SERBA - ๗๑551](#)
"ทุกชีวิตก็กระพริบเงา"

[Serra convention Bangkok 2005](#)

[Udomsarn .com](#)

Exchange link
By copy banner

Udomsarn Weekly

Udomsarn Story

ที่ระลึก: สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2
ชมตามรายละเอียด และสั่งซื้อได้ที่ โทร. 0-26813900 ต่อ 1801
จันทร์-ศุกร์ เวลา 09.00 - 15.00 น.

Mail : thcatcom@loxinfo.co.th Tel [+66] 2 6813900 ext. 1801 Fax [+66] 2 6813900 ext. 1802

UDOMSARN
By Catholic Social Communications of Thailand

Best view with IES Text size medium

[Home] [Udomsarn] [Saengtham] [Radio] [Service] [AboutUs] [Sitemap]

ฉบับที่ 13:27มี.ค.-2เม.ย.

- บทความพิเศษ
- สังคมธรรม
- หัวใจคริสตชน
- ชุมชนจิตวิญชน
- คำสอน 5 นาที
- ชวนคิด ชวนทำดี
- รวมข่าวคุณธรรมสาร

Udomsarn Weekly

ฉบับ : มีนาคม 2548

- สัมภาษณ์
- ระหว่างเดือน
- ประมวลข่าว
- ข้างธรรมสาร
- โพทนาโต้ตอบ
- กว่าจะเป็นนักบุญ
- วันละก้าวกับพระเจ้า

คอลัมน์พิเศษ

- วัดไหนมีอะไร
- ข่าวประจำวัน
- ข่าวต่างประเทศ
- มิชชันนารี

Mail : thcatcom@loxinfo.co.th Tel [+66] 2 6815401 - 6815408

ตัวอย่างภาพจากหน้าเว็บไซต์ issara.com ในช่วงเดือน พฤษภาคม 2548

www.issara.com - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Address http://www.issara.com/

อิสระ.คอม
http://www.issara.com

เพื่อนความคิดชีวิตคริสตชน
ความจริงจะทำให้ท่านเป็นอิสระ (ยน. 8:32)

เนื้อหาใหม่ ปรับปรุงล่าสุด 20 เมษายน 2005

ขณะนี้เป็นเวลา 1:52:49 PM

HAPPY EASTER 2005

ข่าวประชาสัมพันธ์

เราได้สมเด็จพระสันตะปาปาพระองค์ใหม่แล้ว
สมเด็จพระสันตะปาปา ลำดับที่ 265
พระคาร์ดินัล โจเซฟ ริตซ์เบิร์ก
ทรงเลือกพระนามว่า "เบนดิกต์ ที่ 16"

- บันทึกแต่ดำ หรือ ขาว - เจดาเม้งค์
- พระเยซูทรงสอนเรื่องความรอด - โปรตปราน
- วิถีกรรม - วีโร - จีบจอย
- ของขลังของใคร? - ลี ปัทมพันธ์

ปฏิทินออนไลน์

เมษายน	2005
จ อ พ พศ ส อ	
- - - - 1 2 3	
4 5 6 7 8 9 10	
11 12 13 14 15 16 17	
18 19 20 21 22 23 24	
25 26 27 28 29 30 -	
- - - - - - - -	

เชิญรับฟัง
คลื่นภาษาใจ
รายการวิทยุเพื่อความหวัง
และกำลังใจ
ดำเนินการโดย
คณะพระมหาไถ่
(ภาคเหนือ)

www.issara.com - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Address http://www.issara.com/

ชวนคิด 1 นาที

ป.ล. โขลัง

ประวัตินักบุญ

ปฏิทินพระวรสาร

อัครทูตพระอัครทูต (เฉพาะพระวรสาร)

เดินรูป 14 ภาค ฉบับย่อ

เดินรูป 14 ภาค ฉบับรำพึง

คำถาม มีสารพัดต่าง ๆ

สิ่งดีเพื่อนบ้าน อิสระ.คอม

แนะนำเพื่อนให้อ่าน

ติดต่อเรา

- **ของขลังของใคร?** - ลี ปัทมพันธ์
- **คิดวนเวียนชั่วช้า** - ป.ปิฎกานันต์
- **ภาพ ชีวิต สั้น 14** - สดาลัย
- **การกลืนนครซึ่งที่สองของพระเยซูเจ้า** - ผู้อ่านแนะนำมา

*** สำหรับท่านผู้อ่านที่มีบทความอยากแบ่งปันให้คนอื่น ๆ ได้ อ่านก็สามารถส่งมาที่ webmaster@issara.com ได้เลยนะครั้น

* แนะนำสิ่งดีใหม่ : ครานนี้เราขอแนะนำเว็บไซต์ **โครงการคาทอลิกไทยร่วมใจ** ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากธรณีพิบัติภาคใต้ โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ จ.ชัยภูมิ | คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติ (ยส.) | สภาเยาวชนคาทอลิกสังฆมณฑลจันทบุรี **NEWS!**

* เชิญร่วมวงสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ **ชุมชนข่าว HOT!**

* **หนังสือและซีดีจากคุณป้าสื่อมหาไถ่** พบกับรายการสินค้ามาใหม่เพิ่มเติม

* เปิดแล้ว **ร้านกาแฟ "กาลาโต้"** อยู่ในศูนย์สื่อ **NEWS!**

ร้านกาแฟ "กาลาโต้" คุณลองแล้วหรือยัง

หนังสือ "อิสระรายปักษ์" เล่มล่าสุดมาแล้วฉบับที่ 37 คำสมาธิ 1 ปี 280 บาท

ตอนหนึ่งของจดหมายของอัลฟอนโซถึงชาวคณะพระมหาไถ่

อัลฟอนโซได้เขียนจดหมายถึง เตเปลา ลังวันที่ 2 กันยายน 1773 ว่า "เมื่อพวกท่านไม่มีเงินจะกิน ยังเอาเงินไปซื้อหนังสือทำไมเล่า... ถ้าจะซื้อหนังสือได้แม้จะต้องขาดทุนบ้าง ก็ให้ทำดีกว่า" อัลฟอนโซ ผู้เป็นคุณคงแก่เรียนและรักหนังสือมาก คงมีเหตุผลสำคัญที่ติดเคือง

ตัวอย่างภาพจากหน้าเว็บไซต์ issara.com ในช่วงเดือน พฤษภาคม 2548 (ต่อ)

มุมสนทนา
www.issara.com

Site Home

ยินดีต้อนรับ ผู้มาเยือน ([เข้าสู่ระบบ](#) | [สมัครเป็นสมาชิก](#))

» [กระดานข่าวอิสระ.คอม](#) -> มุมสนทนา

ขอต้อนรับการกลับมาครับ; คุณเข้ามาที่นี่ครั้งสุดท้ายเมื่อ Apr 29 2005, 01:34 PM

» มุมสนทนา

	Forum	กระทู้	ตอบ	รายละเอียดครั้งสุดท้าย
	คุยกันก่อนร่วมวง เชิญเข้ามาเว็ทสนทนาสำหรับทุกคน	7	46	Apr 28 2005, 06:52 PM หัวข้อสุดท้าย: » อยากรู้จักเพื่อนๆชาวสนทนา... โพสต์โดย: Little Angel
	ถามตอบปัญหาคาทอลิก เรื่องเกี่ยวกับข้อคำถาม ธรรมเนียมต่างๆ ของการเป็นคาทอลิกที่สงสัย อยากทราบ	65	710	Apr 29 2005, 01:21 PM หัวข้อสุดท้าย: » ถามจริงที่เราเข้าใจ (ไม่ได้... โพสต์โดย: cipher
	ลิ้นแฉะ เรื่องราวต่างๆ มากมาย เรื่องทั่วไป	37	152	Apr 28 2005, 07:02 PM หัวข้อสุดท้าย: » ทำไม เดียวในหอแจ้งใจ ยากจ... โพสต์โดย: Little Angel
	เยาวชนคาทอลิก เว็ทสนทนาสำหรับเยาวชน คนอายุน้อย	8	13	Apr 28 2005, 10:13 AM หัวข้อสุดท้าย: » อยากมีเพื่อนๆชาวคาทอลิกกับ... โพสต์โดย: st.issara
	คัมภีร์เก่าและพระมหาไถ่ เว็ทหีบปะ ตามไถ่ สารทุกข์ สุกดิบ ของคัมภีร์เก่าและพระมหาไถ่	12	10	Apr 26 2005, 11:12 AM หัวข้อสุดท้าย: » สนใจไปงานบวชสังฆกรรมและกา... โพสต์โดย: wittawatjao
	สมุดเยี่ยมอิสระ.คอม แสดงความคิดเห็นของท่าน มาถึงเราได้ที่นี่แล้ว	6	29	Apr 27 2005, 08:11 PM หัวข้อสุดท้าย: » ไม่ใช้spam นะจ๊ะ โพสต์โดย: BASILISK

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Home Search Favorites Print Stop Reload Close

Address <http://lible.thaicath.net/>

ค้นหาพระคัมภีร์

ค้นหาตามหัวข้อในพระคัมภีร์
 ชื่อเต็ม บทที่ ข้อ ถึงข้อ

ค้นหาคำในพระคัมภีร์
 ชื่อเต็ม ข้อความ:

วิธีการค้นหา

1. ค้นหาจากหัวข้อ

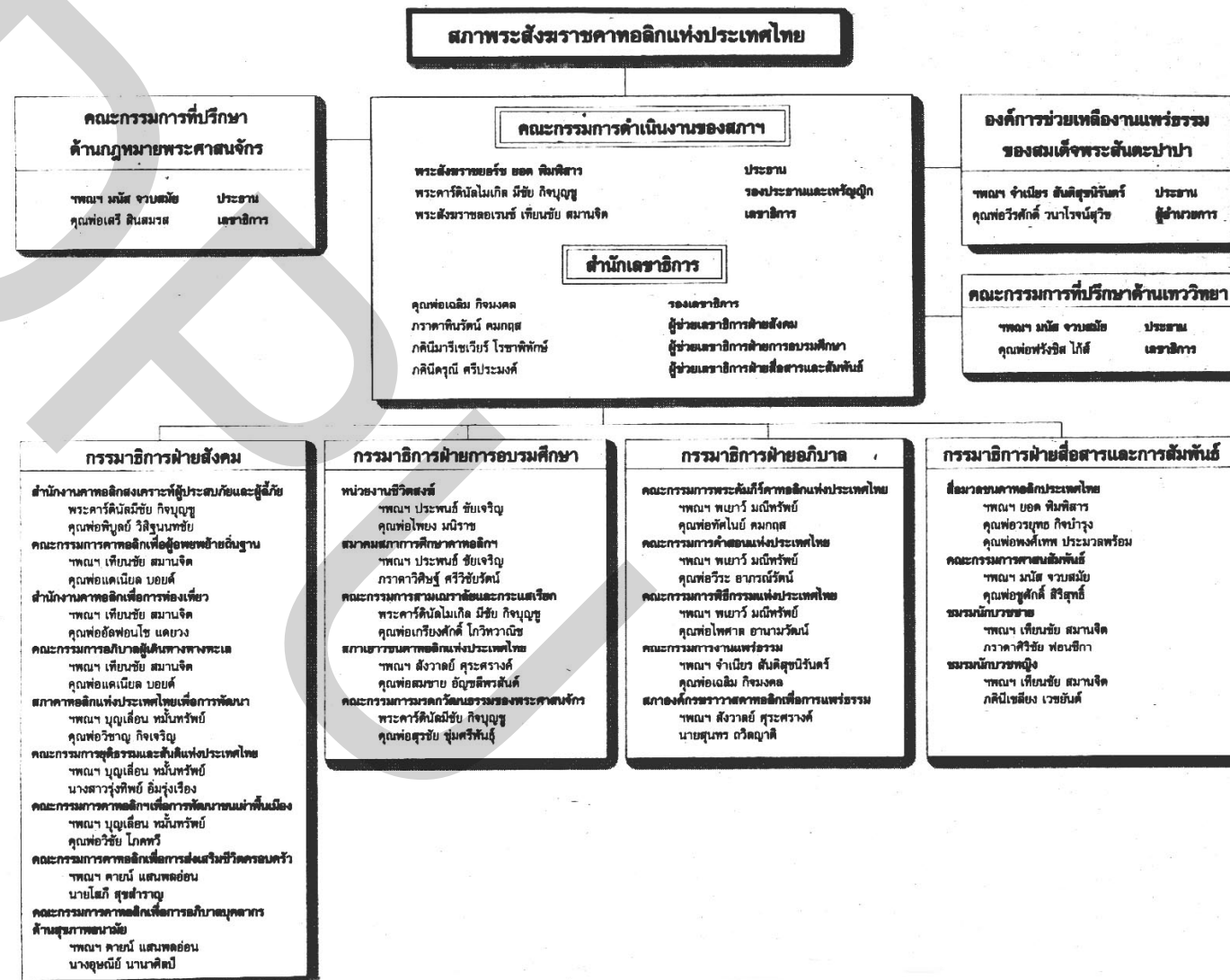
- ตามหัวข้อหนังสือ โดยเลือกเพียงชื่อ เช่น มัทธีย์ หรือ มาระโก เป็นต้น
- ตามหัวข้อหนังสือ แลบท เช่น มัทธีย์ บทที่ 1
- ตามหัวข้อหนังสือ บท และข้อ เช่น มัทธีย์ บทที่ 1 ข้อ 1
- ตามหัวข้อหนังสือ บท ข้อ ถึงข้อ เช่น มัทธีย์ บทที่ 1 ข้อ 1 ถึงข้อ 5

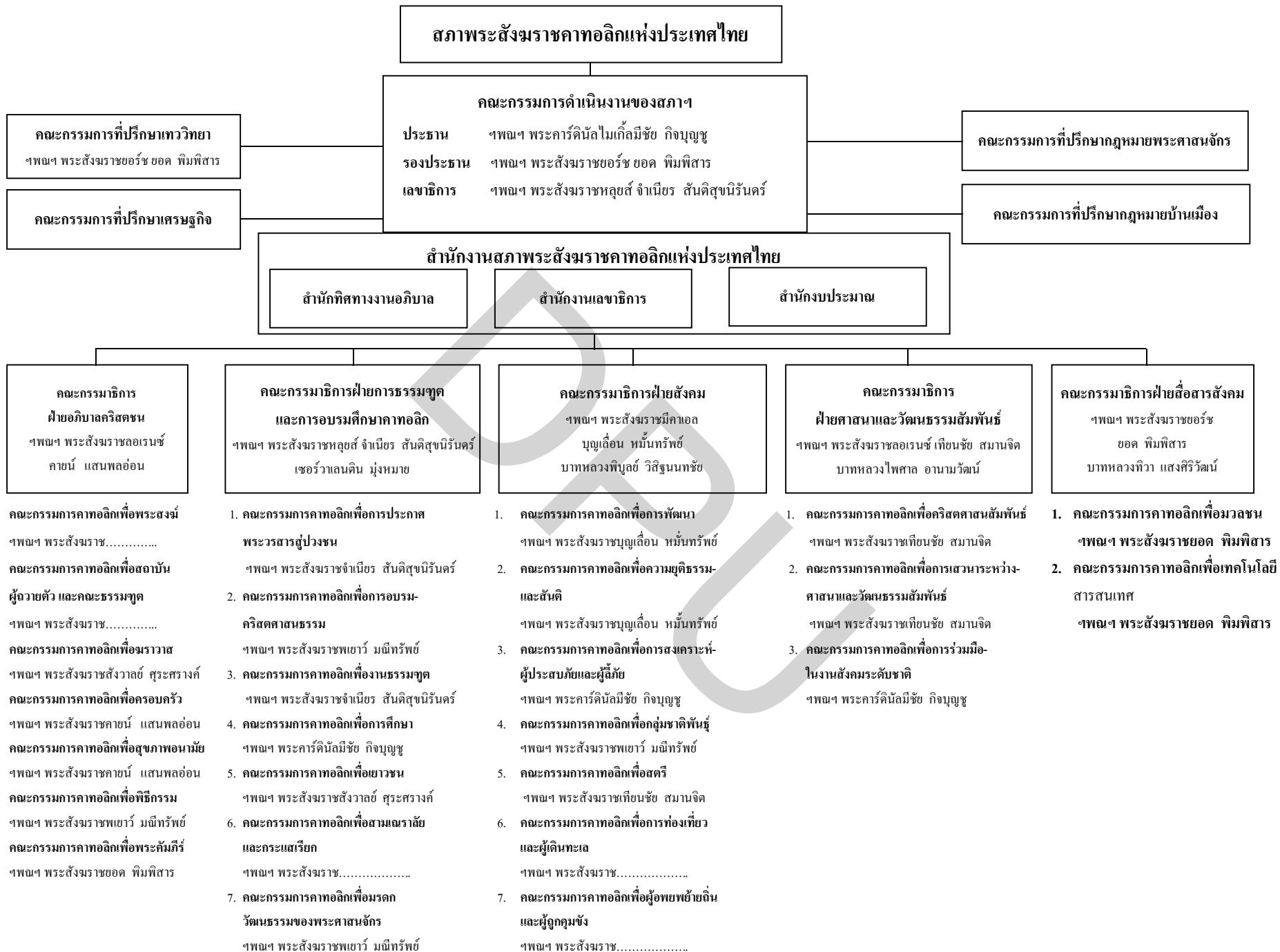
2. ค้นหาจากคำ

- คัมภีร์คำที่ต้องการค้นหา เช่นคำว่า มิถุนย์ดี เป็นต้น ท่านอาจเลือกเฉพาะหนังสือที่ต้องการ หรือค้นหาจากทั้งหมด

หมายเหตุ ขอขอบคุณสามเษภของคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์ และสามเษภของสังฆมณฑลนครราชสีมา ที่เอื้อเฟื้อข้อความจากพระคัมภีร์ และคัมภีร์วารสาร

ภาพที่ 1 แผนผังระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999)

แผนภาพที่ 4 แผนผังระบบหน่วยงานภายในสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ค.ศ. 2004

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ : นางสาววิดินุ ราชพลพิจารณ์
- ศาสนา : เป็นคริสตชนคาทอลิก (ตั้งแต่เกิด) สังกัดเขต 2 โบสถ์เซนต์จอห์น ถนนลาดพร้าว
- ประวัติการศึกษา : ปี พ.ศ. 2533 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะมนุษยศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทสื่อสารมวลชน
- ประวัติการทำงาน : ปี พ.ศ. 2534 บรรจุเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ถนนเพลินจิต
- : ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง นักบริหารงานทั่วไป 7 บมจ. ทศท คอร์ปอเรชั่น สำนักงานใหญ่ ถนนแจ้งวัฒนะ